

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

C 207

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

60ό έτος
30 Ιουνίου 2017

Περιεχόμενα

I Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

Επιτροπή των Περιφερειών

121η σύνοδος ολομέλειας – 8-9 Φεβρουαρίου 2017

2017/C 207/01	Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2017»	1
2017/C 207/02	Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «60ή επέτειος από την υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης»	5

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Επιτροπή των Περιφερειών

121η σύνοδος ολομέλειας – 8-9 Φεβρουαρίου 2017

2017/C 207/03	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Γεφύρωση του επενδυτικού χάσματος: τρόποι αντιμετώπισης των προκλήσεων»	7
2017/C 207/04	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Δημοσιονομική ικανότητα και αυτόματοι σταθεροποιητές στην οικονομική και νομισματική ένωση»	15
2017/C 207/05	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Αποκατάσταση των ελλειπόντων συνδεδειγμένων κριτικών των μεταφορών στις παραμεθώριες περιφέρειες»	19
2017/C 207/06	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Αναμόρφωση των πόλεων-λιμένων και των λιμενικών περιοχών»	25
2017/C 207/07	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Πλαίσιο εταιρικής σχέσης με τρίτες χώρες για τη μετανάστευση»	32
2017/C 207/08	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Πρόταση για μια νέα ευρωπαϊκή συναίνεση όσον αφορά την ανάπτυξη: Ο κόσμος μας, η αξιοπρέπεια μας, το μέλλον μας»	39
2017/C 207/09	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης των υδάτων: προσέγγιση καινοτόμων λύσεων»	45

EL

2017/C 207/10	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Προς μια νέα στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή — μια ολοκληρωμένη προσέγγιση»	51
2017/C 207/11	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Υποστήριξη των νέων Ευρωπαίων γεωργών»	57
2017/C 207/12	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Η πορεία προς μια αναγκαία στρατηγική της ΕΕ για τα θέματα που σχετίζονται με την κατανάλωση οινοπνεύματος»	61

III Προπαρασκευαστικές πράξεις

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

121η σύνοδος ολομέλειας – 8-9 Φεβρουαρίου 2017

2017/C 207/13	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Μεταρρύθμιση του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου — Δέσμη II και ένα πλαίσιο της Ένωσης για την επανεγκατάσταση»	67
2017/C 207/14	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στην ψηφιακή ενιαία αγορά»	80
2017/C 207/15	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Αναθεώρηση της δέσμης μέτρων για τις τηλεπικοινωνίες»	87
2017/C 207/16	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις»	95
2017/C 207/17	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Πολιτική της Ένωσης για την Αρκτική»	100
2017/C 207/18	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος LIFE»	104

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

121Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ – 8-9 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2017

Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2017»

(2017/C 207/01)

Υποβάλλεται από τις πολιτικές ομάδες PES, EPP, ALDE, EA και ECR

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ (ΕτΠ),

- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με θέμα «Ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης για το 2017»⁽¹⁾ και την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2017,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 2016 με θέμα «Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών: εφαρμογή των προτεραιοτήτων του 2016»⁽²⁾,

1. εκφράζει την ικανοποίησή της που στην ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης δίδεται έμφαση στις επενδύσεις, στις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και στα υπεύθυνα δημόσια οικονομικά, αλλά θα περίμενε κανείς να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην εφαρμογή των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης ως έναν από τους πυλώνες της ευρωπαϊκής οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής στρατηγικής μετά το 2020·

2. σημειώνει ότι πολλοί δείκτες — ΑΕγχΠ, επενδύσεις, δημιουργία θέσεων εργασίας, ποσοστά απασχόλησης και επαγγελματικής δραστηριότητας — σηματοδοτούν τη συνέχιση της ανάκαμψης της οικονομίας της ΕΕ, παρά την αβεβαιότητα η οποία αυξάνεται σε παγκόσμιο επίπεδο· συμμερίζεται, ωστόσο, την άποψη της Επιτροπής ότι δεν υπάρχουν περιθώρια εφησυχασμού, καθώς τα ποσοστά ανεργίας παραμένουν εξαιρετικά υψηλά σε πολλές περιφέρειες της Ευρώπης και οι ελλείψεις επενδύσεις επί σειρά πολλών ετών (το «επενδυτικό χάσμα») επιβαρύνουν σημαντικά την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα και συνοχή·

3. ανησυχεί για το γεγονός ότι οι υφιστάμενες ανισορροπίες στο εσωτερικό της ΕΕ και της ζώνης του ευρώ συνιστούν μείζονα πρόκληση για την ανάπτυξη και τη συνοχή και ότι η σύγκλιση τόσο μεταξύ όσο και στο εσωτερικό των κρατών μελών σε πολλές περιπτώσεις παρέμεινε στάσιμη· τονίζει ότι οι ανισότητες στο εσωτερικό των κρατών μελών αποτελούν μείζονα πηγή οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων, οι οποίες συνεχίζουν να αυξάνονται στην ΕΕ, και εκφράζει τη δυσαρέσκειά της για τη μη αντιμετώπισή τους με συγκροτημένο τρόπο στο πλαίσιο της ΕΕΑ·

⁽¹⁾ COM(2016) 725 final.

⁽²⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0416+0+DOC+PDF+V0//EL>

4. υπογραμμίζει ότι η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, ο οποίος θα σέβεται τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, θα μπορούσε να συμβάλει σημαντικά στον συντονισμό και στην ανοδική σύγκλιση των κοινωνικών προτύπων και να ενισχύσει τη δημοκρατική νομιμότητα της ΕΕ·
5. καλεί την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση για δημοσιονομική ικανότητα στη ζώνη του ευρώ ανοικτή σε όλα τα κράτη μέλη, σε συνδυασμό με μια ανάλυση των δημοσιονομικών επιπτώσεων ⁽³⁾·

Επανεκκίνηση των επενδύσεων

6. χαιρετίζει το αποτέλεσμα του πρώτου έτους λειτουργίας του ΕΤΣΕ όσον αφορά το ύψος των επενδύσεων που κατάφερε να ενεργοποιήσει· εκφράζει, ωστόσο, ανησυχία λόγω των αβέβαιων αποτελεσμάτων του ΕΤΣΕ όσον αφορά την προσθετικότητα, λόγω της άνισης γεωγραφικής κατανομής των έργων που έχει χρηματοδοτήσει και της έλλειψης σχετικών λεπτομερών και διαφανών στοιχείων· σημειώνει ότι οι ανησυχίες αυτές εκφράζονται και από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ) ⁽⁴⁾ και στην ανεξάρτητη αξιολόγηση που δημοσιεύτηκε από την Επιτροπή ⁽⁵⁾· τονίζει ότι τα έργα θα πρέπει να είναι επιλέξιμα για στήριξη από το ΕΤΣΕ με αξία του έργου έως 10 εκατομμύρια ευρώ, έτσι ώστε οι τοπικές και περιφερειακές αρχές να προβούν σε μεγαλύτερη αξιοποίηση του ΕΤΣΕ, μεταξύ άλλων, μέσω επενδυτικών πλατφορμών, και εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι πολλές από αυτές τις αρχές εξακολουθούν να στερούνται σχετικών πληροφοριών· είναι πεπεισμένη ότι τα προβλήματα διοικητικής ικανότητας, τα οποία συχνά εμποδίζουν τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να χρησιμοποιήσουν το ΕΤΣΕ, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου·
7. χαιρετίζει την αναφορά της ΕΕΑ στην ύπαρξη εμποδίων για την υλοποίηση επενδύσεων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο· εκφράζει, ωστόσο, τη λύπη της για το γεγονός ότι η ανάλυση των εμποδίων για την υλοποίηση επενδύσεων, η οποία εγκαινιάστηκε στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2016 και στην οποία η Επιτροπή των Περιφερειών συνέβαλε αναλύοντας τα εμπόδια αυτά σε εδαφικό επίπεδο ⁽⁶⁾, δεν συνεχίστηκε στην ΕΕΑ για το 2017· θεωρεί ότι πρέπει να αναγνωριστεί ο σημαντικός ρόλος των μέτρων εμβάθυνσης της ενιαίας αγοράς στη βελτίωση του συνολικού επενδυτικού περιβάλλοντος σε επίπεδο ΕΕ, και στην άρση των εμποδίων που τίθενται για την υλοποίηση επενδύσεων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο·
8. τονίζει τη συμβολή των ΕΔΕΤ στην υλοποίηση επενδύσεων, επισημαίνοντας ότι 61 ειδικές ανά χώρα συστάσεις για το 2016 συμπεριλαμβάνονται σε προγράμματα πολιτικής συνοχής σε επίπεδο χώρας· συμμερίζεται την άποψη ότι τα ΕΔΕΤ θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε συνδυασμό με το ΕΤΣΕ, τονίζοντας παράλληλα ότι τα ΕΔΕΤ αποτελούν το κύριο επενδυτικό εργαλείο της ΕΕ, και ότι αποσκοπούν στην αύξηση της συνοχής, όπως διατυπώνεται στις Συνθήκες·
9. επικροτεί την αναφορά της ΕΕΑ στην ανάγκη δίκαιης κατανομής των οφελών της παγκοσμιοποίησης και αύξησης της νομιμότητας της εμπορικής πολιτικής· επισημαίνει επίσης τη βαρύνουσα σημασία των ανησυχιών των πολιτών και ότι είναι αναγκαίο να διατηρηθούν τα περιθώρια δράσης και ελιγμών που διαθέτουν η Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κοινοβούλια και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών, καθώς και οι περιφέρειες και, με αυτόν τον τρόπο, να διασφαλιστεί η δημοκρατική ικανότητα των πολιτών να ασκούν επιρροή· πιστεύει ότι η Επιτροπή, κατά τις διαπραγματεύσεις και τη σύναψη των εμπορικών συμφωνιών, θα πρέπει να καταβάλει εντατικότερες προσπάθειες για τη διαφύλαξη των ευρωπαϊκών προτύπων ποιότητας, των εθνικών κανόνων και των προτύπων, μεταξύ άλλων, στους τομείς της προστασίας του περιβάλλοντος, των ζώων, του κλίματος, των δεδομένων, της υγείας και των καταναλωτών, έτσι ώστε οι εμπορικές συμφωνίες να μπορούν να αποφέρουν δίκαια και διαφανή αποτελέσματα·
10. Εκφράζει την ικανοποίησή της που στην ΕΕΑ αναγνωρίζεται ότι η σαφής καθοδήγηση για την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στη χρηματοδότηση των υποδομών με δημόσιους πόρους διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διευκόλυνση της χρηματοδότησης της πραγματικής οικονομίας· τονίζει ότι μεγάλο μέρος αυτής της χρηματοδότησης αφορά υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ) και καλεί την Επιτροπή να διευρύνει το πεδίο εφαρμογής των ΥΓΟΣ·

Συνέχιση της διαρθρωτικής μεταρρύθμισης

11. σημειώνει ότι οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, η οποία είναι απαραίτητη περισσότερο από ποτέ για την προώθηση βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και θέσεων εργασίας στο πλαίσιο του παγκόσμιου εμπορίου και του ανταγωνισμού·

⁽³⁾ Βλ. σχέδιο γνωμοδότησης με θέμα «Δημοσιονομική ικανότητα και αυτόματοι σταθεροποιητές στην Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση», εισηγητής: Carl Fredrik Graf (EPP/SV), ECON-VI-018, που αναμένεται να εγκριθεί στη σύνοδο ολομέλειας του Φεβρουαρίου 2017.

⁽⁴⁾ ΕΕΣ, «ΕΤΣΕ: Πρώιμη πρόταση παράτασης και επέκτασης», γνωμοδότηση αριθ. 2/2016

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/priorities/publications/independent-evaluation-investment-plan_en

⁽⁶⁾ 7η Έκθεση Παρακολούθησης της ΕΤΠ για τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο <http://portal.cor.europa.eu/europe2020/pub/Documents/2016/7mp.pdf>

12. χαιρετίζει την αναγνώριση του σημαντικού ρόλου των δημοσίων συμβάσεων στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας και τονίζει ότι μεγάλος μέρος των δημοσίων συμβάσεων προκηρύσσεται από τοπικές και περιφερειακές αρχές· τονίζει δε ότι οι προσπάθειες, οι οποίες αποσκοπούν στη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας χειρισμού των δημοσίων συμβάσεων, θα πρέπει να στρέφονται κυρίως προς τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές·

13. τονίζει ότι οι ΜΜΕ, οι νέες επιχειρήσεις και η επιχειρηματικότητα θα πρέπει να υποστηρίζονται με τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση, την παροχή κινήτρων υπέρ των επενδύσεων στην έρευνα και την ανάπτυξη, τη μείωση των διοικητικών επιβαρύνσεων και τη διατήρηση της βελτίωσης της νομοθεσίας στις προτεραιότητες του προγράμματος· τονίζει ότι πρέπει να διασφαλισθεί ότι οι ΜΜΕ όλων των τομέων, συμπεριλαμβανομένων των φορέων παροχής υπηρεσιών, μπορούν να λάβουν μέρος στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας π.χ. μέσω της υποστηρικτικής βιομηχανικής και κανονιστικής πολιτικής·

14. τονίζει ότι η έλλειψη διοικητικής ικανότητας στη δημόσια διοίκηση σε όλα τα επίπεδα, και ειδικότερα σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο, αποτελεί εμπόδιο στην υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, και ότι η Επιτροπή θα πρέπει να εκδώσει ενιαίο στρατηγικό έγγραφο για τον συντονισμό όλων των ροών τεχνικής βοήθειας που χρηματοδοτείται από την ΕΕ για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διοίκησης, συμπεριλαμβανομένου του προγράμματος υποστήριξης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων·

15. επιδοκμάζει την αναφορά της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης στην κατά προτεραιότητα υποστήριξη των επενδύσεων στο ανθρώπινο δυναμικό. Συγκεκριμένα, υπογραμμίζει τη σημασία της προαγωγής της εφαρμογής των «Εγγυήσεων για τη νεολαία» και της προτροπής να καταπολεμηθεί περαιτέρω η —ακόμα υψηλή σε πολλούς δήμους και περιφέρειες— ανεργία των νέων·

Διασφάλιση δημοσιονομικής επέκτασης και υπεύθυνων δημόσιων οικονομικών

16. επικροτεί την πρόταση για μια θετική δημοσιονομική πολιτική στη ζώνη του ευρώ συνολικά η οποία θα πρέπει απαραίτητα να συνοδεύεται από την εφαρμογή των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων·

17. τονίζει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές ενδιαφέρονται για την πλήρη χρήση της ευελιξίας, την οποία επιτρέπει το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης· επαναλαμβάνει το αίτημά της για εξαίρεση των επενδύσεων που πραγματοποιούνται από τοπικές και περιφερειακές αρχές στο πλαίσιο των ΕΔΕΤ από τους υπολογισμούς των ανώτατων ορίων ελλείμματος και χρέους σε όλες τις χώρες της ΕΕ·

18. τονίζει την ανάγκη διασφάλισης υγιών δημόσιων οικονομικών και τον περιορισμό του δημόσιου χρέους σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης· στο πλαίσιο αυτής της συνολικής προσπάθειας, τονίζει ότι θα πρέπει να βελτιωθεί η σύνθεση των δημοσίων εξόδων, βάσει των αρχών του ΟΟΣΑ για την υλοποίηση αποτελεσματικών δημοσίων επενδύσεων σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης· συμμετέχει στη δρομολόγηση διαδικασίας παρακολούθησης για την εφαρμογή αυτών των κανόνων· καλεί την Επιτροπή να λάβει μέτρα για την προώθηση της δημοσιονομικής αποκέντρωσης στην ΕΕ, η οποία, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, θα βοηθούσε στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δημοσίων δαπανών·

Βελτίωση της διακυβέρνησης του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου

19. σημειώνει ότι πάνω από το ήμισυ των ειδικών ανά χώρα συστάσεων αφορούν διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, οι οποίες μπορούν να υλοποιηθούν μόνον στο πλαίσιο συμπράξεων με τοπικές και περιφερειακές αρχές· τονίζει, επομένως, ότι η περιορισμένη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών αποτελεί έναν από τους λόγους μη αποτελεσματικότητας και ενστερνισμού του συντονισμού της οικονομικής πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, όπως φαίνεται από τα χαμηλά επίπεδα των αποτελεσμάτων των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, τα οποία παρουσιάζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις·

20. επικροτεί το γεγονός ότι οι υπάλληλοι, αρμόδιοι για θέματα του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, που αποσπάστηκαν από την Επιτροπή στα κράτη μέλη συνεργάζονται ήδη, σε ορισμένα κράτη μέλη, με τις περιφερειακές και τοπικές αρχές. Η διαδικασία αυτή θα πρέπει να παγιωθεί και να επεκταθεί σε όλα τα κράτη μέλη·

21. εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών δεν αναγνωρίζεται στην ΕΕΑ και ότι στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις δεν λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι πολλές αρμοδιότητες αναφέρονται αποκλειστικά στο περιφερειακό επίπεδο· τονίζει ότι καταρτίζει γνωμοδότηση στην οποία προτείνει έναν κώδικα δεοντολογίας σχετικά με τη συμμετοχή τοπικών και περιφερειακών αρχών στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο· επικροτεί την υποστήριξη που εκφράζεται για την πρόταση αυτή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο· ζητεί από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να συζητήσουν την πρόταση μόλις δημοσιευτεί·

22. επισημαίνει ότι ορισμένες ειδικές ανά χώρα συστάσεις απαιτούν διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις η υλοποίηση των οποίων θα χρειαστεί πολύ περισσότερο από ένα χρόνο, πράγμα που σημαίνει ότι η μέτρηση της υλοποίησης μετά από ένα χρόνο θα υποτιμά την επιτευχθείσα πρόοδο· αυτό είναι παραπλανητικό, αλλά και αποθαρρυντικό για το εθνικό και το υποεθνικό επίπεδο διακυβέρνησης της εν λόγω χώρας· καλεί συνεπώς την Επιτροπή και το Συμβούλιο να καταρτίζουν τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις κατά τρόπον ώστε να διασφαλίζεται η δίκαιη και διαφανής μέτρηση της προόδου στην υλοποίησή τους·

23. αναθέτει στον πρόεδρό της να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στη Μάλτεζικη Προεδρία, στο Συμβούλιο και στον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Βρυξέλλες, 8 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku MARKKULA

Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «60ή επέτειος από την υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης»

(2017/C 207/02)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Εμείς, τα μέλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών (ΕΤΠ):

1. συμμετέχουμε στον εορτασμό της επετείου από την υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης, θεωρούμε ότι αποτελεί σημαντική ευκαιρία για ευρεία συζήτηση σχετικά με το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και επαναλαμβάνουμε ότι ο λόγος ύπαρξης της Ένωσης είναι η διασφάλιση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της ειρήνης, της ευημερίας, της σταθερότητας και της παροχής νέων ευκαιριών σε όλους τους πολίτες της ΕΕ·
2. απευθύνουμε έκκληση για μια Ευρώπη ικανή να ενισχύσει την εμπιστοσύνη των πολιτών της, να αντιμετωπίσει καλύτερα τις επικείμενες προκλήσεις τόσο εντός της ΕΕ όσο και ανά τον κόσμο και να λαμβάνει αποφάσεις για κοινή δράση σε ένα πνεύμα αλληλεγγύης, σεβόμενη παράλληλα την αρχή της επικουρικότητας·
3. υπενθυμίζουμε ότι η ταυτότητα της Ευρώπης έχει τις ιστορικές της καταβολές στις περιφέρειες, τις πόλεις και τα χωριά και ότι η συμβολή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης ενισχύεται σταθερά από οικονομική, πολιτιστική και πολιτική άποψη·
4. ανακαλούμε στη μνήμη μας ότι η ύπαρξη χάσματος μεταξύ των πολιτών και της ΕΕ αναγνωρίστηκε και αντιμετωπίστηκε πριν από 25 χρόνια με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, η οποία θεσμοθέτησε, ειδικότερα, την ιθαγένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών. Ωστόσο, ο καθοριστικός ρόλος των αποκεντρωμένων τοπικών και περιφερειακών φορέων που προβλέπεται από τη Συνθήκη της Λισαβόνας εξακολουθεί να χρειάζεται τη διασφάλιση της επικουρικότητας και της συμμετοχής στην ευρωπαϊκή νομοθετική διαδικασία. Συνεπώς, είναι απολύτως αναγκαίο να βελτιωθεί η παρούσα κατάσταση, κατά την οποία οι τοπικοί και οι περιφερειακοί φορείς παραμένουν ακόμη υπερβολικά συχνά απλοί αποδέκτες των πολιτικών της ΕΕ χωρίς να διαδραματίζουν αμιγώς πρωταγωνιστικό ρόλο στη διαμόρφωσή τους, κυρίως όσον αφορά τη νομοθεσία, παρά την προσπάθεια και την πολιτική και θεσμική δέσμευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών στις σχέσεις της με τα άλλα όργανα της ΕΕ·
5. πιστεύουμε ότι, ως η συνέλευση των τοπικών και των περιφερειακών εκπροσώπων της ΕΕ, η Επιτροπή των Περιφερειών προασπίζεται μια Ένωση ενωμένη στην πολιτιστική και στη γλωσσική της πολυμορφία σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο· δεσμευόμαστε πλήρως να προαγάγουμε την ευρωπαϊκή δημοκρατία και την ενεργό συμμετοχή στα κοινά, να συμβάλουμε στην εδραίωση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και στην προστασία των μειονοτήτων, να ενισχύσουμε την ασφάλεια και να προαγάγουμε την ισότητα, και να εξασφαλίσουμε την αρμονική και βιώσιμη ανάπτυξη σύμφωνα με τους στόχους της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής·
6. τονίζουμε την επείγουσα ανάγκη να ενισχυθεί η δημοκρατική σύνδεση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των πολιτών της, με τη διασφάλιση ότι η Ένωση παρέχει αποτελεσματικές και ταχείες λύσεις στις μεγάλες κοινές προκλήσεις τις οποίες οι πόλεις, οι περιφέρειες και τα κράτη μέλη δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν μεμονωμένα, όπως η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ, η βελτίωση της συνοχής, η ανάδειξη της ΕΕ σε χώρο εγγυημένης ασφάλειας, ελευθερίας και δικαιοσύνης για όλους· η εξασφάλιση υλοποιήσιμων προοπτικών στους νέους για το μέλλον τους, τόσο από πλευράς σπουδών όσο και από πλευράς εργασίας· η αντιμετώπιση της μεταναστευτικής και προσφυγικής κρίσης· η διασφάλιση του χώρου Σένγκεν· η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και η αύξηση της ανθεκτικότητας σε καταστροφές· η προώθηση μιας οικονομίας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και η στήριξη της Ενεργειακής Ένωσης· η ενίσχυση του ρόλου της Ένωσης ως βασικού παγκόσμιου παράγοντα, ιδίως όσον αφορά την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης της ατζέντας 2030· η καταπολέμηση της ανεργίας· η πάταξη της τρομοκρατίας·
7. τονίζουμε με έμφαση ότι οι «τέσσερις ελευθερίες» της ενιαίας αγοράς της ΕΕ, δηλαδή η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των υπηρεσιών, των αγαθών και των κεφαλαίων, συνιστούν συγκεκριμένα επιτεύγματα για τους πολίτες της ΕΕ και αναπόσπαστο στοιχείο του ευρωπαϊκού πολιτικού εγχειρήματος· πρόκειται για ένα αδιαίρετο σύνολο δικαιωμάτων το οποίο δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί αποσπασματικά· διότι, σε διαφορετική περίπτωση, θα υπονομεύονταν οι αξίες στις οποίες είναι θεμελιωμένη η ίδια η ύπαρξη της ΕΕ· εκφράζουμε, συνεπώς, την ανησυχία μας για τις προσπάθειες περιορισμού της εφαρμογής τους, ιδίως όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, εκ μέρους ορισμένων κρατών μελών·
8. επιβεβαιώνουμε, όμως, ότι η «ενιαία αγορά» θα πρέπει επίσης να διασφαλίσει την κοινωνική πρόοδο και ότι οι κανόνες των κυριότερων οικονομικών ελευθεριών και ο ανταγωνισμός δεν υπερισχύουν των θεμελιωδών δικαιωμάτων, αρχής γενομένης από την καταπολέμηση των διακρίσεων, της φτώχειας και της ανεργίας·
9. θεωρούμε ότι ο εορτασμός της Συνθήκης της Ρώμης πρέπει να αποτελέσει ευκαιρία για την απτή υλοποίηση της άμεσης συμμετοχής, της κριτικής σκέψης και του άμεσου ενδιαφέροντος των Ευρωπαίων πολιτών στη διαμόρφωση του μέλλοντος της Ένωσης, όπου οι αποφάσεις λαμβάνονται σε επίπεδο όσο το δυνατό πλησιέστερο προς τους πολίτες· πιστεύουμε ότι η εν λόγω διαδικασία πρέπει να είναι συμμετοχική και αντιπροσωπευτική και ότι πρέπει να παρέχονται σε όλους τους πολίτες ίσες ευκαιρίες για να συμμετέχουν, να συμβάλλουν και να αναλαμβάνουν δεσμεύσεις για την Ένωση. Οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές, λόγω της ιδιότητάς τους, βρίσκονται στην πλέον ιδανική θέση για να προωθήσουν αυτή τη διαδικασία και να συμβάλουν σε μια Ευρώπη των πολιτών·

10. ειδικότερα, θεωρούμε σημαντικό να διαμορφωθεί ακριβής εικόνα των φιλοδοξιών και των προσδοκιών των πολιτών ως προς την ΕΕ, αφενός, και των ανησυχιών και των απογοητεύσεών τους, αφετέρου· κατά συνέπεια, χαιρετίζουμε την έκθεση για την ιθαγένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης του 2017 η οποία στηρίζεται στις πληροφορίες που παρασχέθηκαν από τους πολίτες μέσω ερευνών και δημόσιων ακροάσεων·

11. ως εκ τούτου, τονίζουμε ότι η ΕΕ:

- οφείλει να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει τον ασύμμετρο αντίκτυπο της παγκοσμιοποίησης στη ζωή των Ευρωπαίων με την ενδυνάμωση μιας Ευρώπης βασισμένης στις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης, της οικονομικής ισχύος και της αλληλεγγύης·
- θα πρέπει να είναι εξουσιοδοτημένη από τα κράτη μέλη να αναλαμβάνει δράση, από κοινού με τις τοπικές αρχές και τις περιφέρειες, όποτε τίθενται σημαντικές προκλήσεις για την κοινωνία και τους πολίτες, χρησιμοποιώντας κατάλληλα μέσα διακυβέρνησης και επαρκή χρηματοδότηση·
- οφείλει να εξασφαλίσει μια αποκεντρωμένη προσέγγιση στην επικοινωνιακή πολιτική της, με την οποία να ενημερώνει σχετικά με τις πολιτικές και τις διαδικασίες που εφαρμόζει κατά τρόπο προσβάσιμο, διασυνδέοντας σαφώς τη σημασία των αποφάσεων που λαμβάνονται σε επίπεδο ΕΕ με τις πραγματικές επιτόπιες συνθήκες που επικρατούν στις διάφορες περιοχές της ΕΕ· σε αυτό το πλαίσιο, ο ρόλος των κέντρων πληροφόρησης Europe Direct, καθώς και άλλων ευρωπαϊκών δικτύων πληροφόρησης στα οποία συμμετέχουν τόσο οι περιφέρειες όσο και οι τοπικές αρχές, είναι καθοριστικής σημασίας·
- οφείλει να διακρίνει με πιο σαφή και πιο διαφανή τρόπο τις πολιτικές της αρμοδιότητες, να εξασφαλίσει τη λογοδοσία των θεσμικών οργάνων της και να εγγυηθεί τον ανοικτό χαρακτήρα των διαδικασιών λήψης αποφάσεων στους πολίτες, ζήτημα που ενδεχομένως συνεπάγεται την ανάγκη περαιτέρω μεταρρύθμισης των Συνθηκών·
- θα ήταν σκόπιμο να εξετάσει το ενδεχόμενο θεσμικών μεταρρυθμίσεων για την ενίσχυση της συμμετοχής των περιφερειών και των τοπικών αρχών που να αντικατοπτρίζει τον νομοθετικό τους ρόλο στην εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας και στη διασφάλιση της δημοκρατικής διακυβέρνησης από τη βάση προς την κορυφή σε μια Ευρώπη των πολιτών, των περιφερειών, των εδαφικών περιοχών και των τοπικών αρχών·

12. ενόψει της προετοιμασίας της πολιτικής μας συμβολής στην επικείμενη συζήτηση σχετικά με το μέλλον της Ευρώπης, δεσμευόμαστε:

- να δρομολογήσουμε εκτεταμένους διαλόγους με τους πολίτες για να ακούσουμε απευθείας τις απόψεις, τις προτάσεις και τις ανησυχίες της βάσης σε όλη την ΕΕ. Η διαδικασία αυτή θα συνοδεύεται από πολιτικές διαβουλεύσεις στις οποίες θα συμμετέχουν οι ευρωπαϊκές και εθνικές ενώσεις των περιφερειακών και των τοπικών αρχών, καθώς και των άλλων ενδιαφερόμενων μερών από όλα τα κράτη μέλη, με σκοπό την εξεύρεση συγκεκριμένων καινοτόμων και πρακτικών λύσεων για την αντιμετώπιση των μελλοντικών προκλήσεων·
- να μοιραστούμε τα αποτελέσματα αυτών των παράλληλων διεργασιών με τα άλλα όργανα της ΕΕ, προκειμένου να συμβάλουμε σε μια μελλοντική διάσκεψη που θα προετοιμάσει τις αλλαγές της Συνθήκης για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
- να εντεινουμε τις προσπάθειές μας για την προαγωγή των δικαιωμάτων που συνδέονται με την ιθαγένεια της ΕΕ και με τις κοινές μας αξίες, αλλά και της συμμετοχής των πολιτών στον δημοκρατικό βίο της Ένωσης·
- να διερευνήσουμε νέους τρόπους για την περαιτέρω ενίσχυση του διαλόγου με τα όργανα της ΕΕ, και ιδίως με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο·
- να εμβαθύνουμε τον διάλογο και τη συζήτηση με τα όργανα της ΕΕ, και ιδίως με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εμπνεόμενοι από πρωτοβουλίες όπως η «Βελτίωση της λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης με βάση τις δυνατότητες της Συνθήκης της Λισαβόνας» ή οι «Πιθανές εξελίξεις και αναπροσαρμογές στην τρέχουσα θεσμική δομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης» προκειμένου να καταστήσουμε την Επιτροπή των Περιφερειών πιο δραστήρια και αποτελεσματική στη νομοθετική διαδικασία της ΕΕ·

13. τονίζουμε τη σημασία της διασφάλισης των δικαιωμάτων των νέων σε όλη την Ευρώπη. Μια πιο προσιτή ΕΕ θα ευνοήσει τον ανοικτό διάλογο μεταξύ όλων των γενεών. Όσον αφορά τις θεμελιώδεις αρχές της ειρήνης και της ευημερίας, η ΕΕ θα ανταποκριθεί στις προσδοκίες των νέων·

14. αναθέτουμε στον πρόεδρό μας να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, τα εθνικά και περιφερειακά κοινοβούλια και τις κυβερνήσεις, καθώς και στις τοπικές αρχές.

Βρυξέλλες, 9 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku MARKKULA

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

121Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ – 8-9 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2017

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Γεφύρωση του επενδυτικού χάσματος: τρόποι αντιμετώπισης των προκλήσεων»

(2017/C 207/03)

Εισηγητής: ο κ. Markku MARKKULA (FI/EPP), δημοτικός σύμβουλος Espoo

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Το τρέχον επενδυτικό χάσμα στις πόλεις και τις περιφέρειες της ΕΕ

1. επισημαίνει ότι οι επενδύσεις στην Ευρώπη έχουν μειωθεί συνολικά κατά 15 %, ως άμεση συνέπεια της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, αλλά και οι δημόσιες επενδύσεις, εξαιτίας των φραγμών που θέτουν οι μηχανισμοί δημοσιονομικής ρύθμισης του ευρωπαϊκού και του εθνικού επιπέδου, και ότι το επίπεδο των συνολικών επενδύσεων στην ΕΕ στο σύνολό της παραμένει χαμηλότερα από τα προ κρίσης επίπεδα σε ονομαστικές τιμές, κατά σχεδόν 60 δισεκατ. ευρώ χαμηλότερα το 2015 από ό,τι το 2008 ⁽¹⁾· εκτιμά ότι, επιπλέον της μείωσης σε απόλυτες τιμές των επενδύσεων, η Ευρωπαϊκή Ένωση πάσχει, επίσης, κι από χαμηλή ανταγωνιστικότητα, εξαιτίας των απαρχαιωμένων υποδομών της και της ανεπάρκειας επενδύσεων υπέρ της ψηφιακής και της περιβαλλοντικής μετάβασης και υπέρ της καινοτομίας·
2. υπογραμμίζει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές (ΤΠΑ) είναι υπεύθυνες για πάνω από το ήμισυ των δημοσίων επενδύσεων στην ΕΕ, και ότι οι επενδύσεις τους σε τομείς όπως οι υποδομές, η ενέργεια, οι δημόσιες συγκοινωνίες, η παιδεία, η υγειονομική περίθαλψη κ.ά. επηρεάζουν άμεσα τις τοπικές οικονομίες, τη δυναμική των επιχειρήσεων και τη ζωή και την ευημερία των Ευρωπαίων πολιτών·
3. επικροτεί την έκκληση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να αυξηθεί η ανάληψη ευθύνης σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο όσον αφορά τη χάραξη και την εφαρμογή στρατηγικών ανάπτυξης και απασχόλησης, και επιδοκιμάζει τη στήριξη που δόθηκε στο αίτημα της ΕτΠ να υιοθετηθεί κώδικας δεοντολογίας για τη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο ⁽²⁾·

⁽¹⁾ Βλέπε Eurostat, κωδικός δεδομένων: tec00011, «Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου (επενδύσεις)» και teina210, «Πάνγιες επενδύσεις της γενικής κυβέρνησης».

⁽²⁾ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2016, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών: εφαρμογή των προτεραιοτήτων του 2016 (2016/2101(INI)), σημείο 6: «[Το ΕΚ] υποστηρίζει πλήρως τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν για την εξασφάλιση μεγαλύτερου ενστερνισμού σε εθνικό επίπεδο κατά τη χάραξη και την εφαρμογή των ΣΑΧ ως διαρκούς διαδικασίας μεταρρύθμισης· θεωρεί ότι, για να ενισχυθεί ο ενστερνισμός σε εθνικό επίπεδο και να προωθηθεί η ουσιαστική εφαρμογή των ΣΑΧ, και λόγω του γεγονότος ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να εφαρμόσουν περισσότερες από τις μισές ΣΑΧ, οι συστάσεις αυτές θα πρέπει να διαρθρώνονται με σαφήνεια γύρω από καλά καθορισμένες και διαρθρωμένες προτεραιότητες σε ευρωπαϊκό επίπεδο και να εξασφαλίζουν, εφόσον είναι σκόπιμο, τη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων και των περιφερειακών και τοπικών αρχών· επαναλαμβάνει ότι, λόγω της κατανομής εξουσιών και αρμοδιοτήτων σε διάφορα κράτη μέλη, η κατάρτιση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων ενδέχεται να βελτιωθεί με την ενεργό συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών και για τον σκοπό αυτό, υποστηρίζει την πρόταση θέσης κώδικα δεοντολογίας για τη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο όπως πρότεινε η Επιτροπή των Περιφερειών· καλεί τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν ότι τα εθνικά μεταρρυθμιστικά προγράμματα θα υποβάλλονται σε επαρκή δημοκρατικό έλεγχο στα αντίστοιχα εθνικά τους κοινοβούλια».

4. επισημαίνει, σε αυτό το πλαίσιο, ότι οι τρέχουσες δημόσιες δαπάνες για τις επενδύσεις παραμένουν στο ήμισυ του πριν από την κρίση επιπέδου, πράγμα που σημαίνει ότι κάθε χρόνο επενδύσεις αξίας εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ δεν πραγματοποιούνται στις περιφέρειες και τις πόλεις της Ευρώπης·

5. υπενθυμίζει την κοινή έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών (ΕτΠ) και του ΟΟΣΑ, που πραγματοποιήθηκε το 2015, στην οποία 96 % των ερωτηθέντων εκπροσώπων πόλεων και περιφερειών ανέφεραν την ύπαρξη κενών στις δημόσιες επενδυτικές δαπάνες ⁽³⁾· αυτό επιβεβαιώθηκε από πρόσφατη έρευνα της ΕτΠ ⁽⁴⁾ στο πλαίσιο της οποίας 75 % των ερωτηθέντων σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο δήλωσαν ότι παρατήρησαν ουσιαστική μείωση των συνολικών επενδύσεων στην πόλη ή την περιφέρειά τους κατά το διάστημα 2008-2014, και μόλις ένα τρίτο θεωρούσε ότι η κατάσταση βελτιώνεται σήμερα·

6. επαναλαμβάνει την έκκληση του ΟΟΣΑ ⁽⁵⁾ και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) για συντονισμένα σε παγκόσμια κλίμακα μέτρα τόνωσης της οικονομίας, λαμβανομένου υπόψη ότι τα περιθώρια ελιγμών της νομισματικής πολιτικής είναι σήμερα περιορισμένα, ότι τα επιτόκια είναι εξαιρετικά χαμηλά και ότι οι προσπάθειες δημοσιονομικής εξυγίανσης των τελευταίων ετών περιορίσαν τον λόγο χρέους προς ΑΕγχΠ σε πολλές χώρες, προσφέροντας έτσι μεγαλύτερα περιθώρια ελιγμών. Προκειμένου να επιτευχθεί αποφασιστική ώθηση της δραστηριότητας, η αύξηση των δημοσίων δαπανών θα πρέπει να είναι σωστά καταναμημένη και, κυρίως, να προσανατολιστεί συγκεκριμένα δίνοντας προτεραιότητα στις επενδύσεις που τονώνουν την οικονομική ανάπτυξη, όπως η έρευνα και ανάπτυξη, η κατάρτιση των μισθωτών ή οι οικολογικές υποδομές·

7. τονίζει ότι το δυναμικό των στρατηγικών επενδύσεων σε πόλεις και περιφέρειες είναι πολύ υψηλότερο σήμερα από ό,τι έδειχναν οι γενικές πριν από την κρίση τάσεις, μεταξύ άλλων λόγω της εκτεταμένης ανάπτυξης γνώσεων και δεξιοτήτων, της πτώσης των επιτοκίων και των δυνατοτήτων που προσφέρουν η ψηφιοποίηση, η συνεργατική και η κυκλική οικονομία, καθώς και των περιθωρίων βελτίωσης της συμμετοχής των ΜμΕ στην αυξανόμενη παγκοσμιοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος·

8. επαναλαμβάνει ότι αυτή η παρατεταμένη μείωση των συνολικών επενδύσεων δεν είναι βιώσιμη και πως οι χαμηλού ύψους επενδύσεις δεν επιβραδύνουν απλώς την ανάκαμψη, αλλά και απειλούν το μελλοντικό δυναμικό ανάπτυξης και καινοτομίας της ΕΕ, πλήττοντας τις μακροπρόθεσμες οικονομικές επιδόσεις και εμποδίζοντας τη δημιουργία θέσεων εργασίας·

9. τονίζει ότι οι επενδύσεις στις πόλεις και τις περιφέρειες της Ευρώπης είναι καθοριστικής σημασίας —τόσο για την ώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και απασχόλησης σε όλη την Ευρώπη, όσο και για τη συντήρηση των υφιστάμενων θέσεων εργασίας, που απειλούνται λόγω της υφιστάμενης ανεπάρκειας επενδύσεων— και απευθύνει έκκληση, αφενός, να καταβληθούν προσπάθειες για να αρθούν οι φραγμοί που εμποδίζουν την επίτευξη των πριν από την κρίση επιπέδων επενδύσεων στην Ευρώπη, και, αφετέρου, να πραγματοποιηθούν επενδύσεις στο πραγματικό δυναμικό που διαθέτουν οι περιφέρειες και οι πόλεις της ΕΕ ως κινητήριες δυνάμεις της Ευρώπης·

10. στηρίζει την ανάπτυξη σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο «υπομονετικών κεφαλαίων» στο πλαίσιο μιας μακροπρόθεσμης προσέγγισης για τη χρηματοδότηση βασικών αναγκών οι οποίες δεν εντάσσονται στη λογική των ετήσιων δημόσιων δαπανών ή της συνήθους τριμηνιαίας προσέγγισης της ιδιωτικής χρηματοδότησης. Το επίκεντρο θα πρέπει να είναι η επένδυση σε μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, στις στρατηγικές υποδομές, καθώς και η καινοτομία και η πρόσβαση σε σπάνιους πόρους·

11. υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό να υπάρχει ένα συνολικό όραμα για διατηρήσιμες και έξυπνες επενδύσεις ως βασική πολιτική προτεραιότητα κατά τη θητεία 2015-2020 ⁽⁶⁾· η παρούσα γνωμοδότηση, μεταξύ άλλων γνωμοδοτήσεων και παράλληλα με τη δήλωση της Μπρατισλάβας ⁽⁷⁾ και το σχέδιο δράσης της ΕτΠ για τις επενδύσεις, αποτελεί θεμελιώδους σημασίας ορόσημο στη συγκεκριμένη διαδικασία·

⁽³⁾ ΕτΠ, Αποτελέσματα της διαβούλευσης υποεθνικών κυβερνήσεων του ΟΟΣΑ και της ΕτΠ: Σχεδιασμός και επενδύσεις υποδομών ανά επίπεδο διακυβέρνησης: τρέχουσες προκλήσεις και πιθανές λύσεις, Μάρτιος 2016 — διαθέσιμη ηλεκτρονικά εδώ.

⁽⁴⁾ ΕτΠ, Αποτελέσματα της διαδικτυακής διαβούλευσης της ΕτΠ σχετικά με τους φραγμούς στις επενδύσεις σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο, Σεπτέμβριος 2016 — διαθέσιμη ηλεκτρονικά εδώ.

⁽⁵⁾ Βλέπε τις παγκόσμιες οικονομικές προοπτικές που παρουσίασε ο ΟΟΣΑ στις 28 Νοεμβρίου 2016: <https://www.oecd.org/eco/economicoutlook.htm>

⁽⁶⁾ ΕτΠ, Πολιτικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών για την περίοδο 2015-2020, Οκτώβριος 2015 — διαθέσιμη ηλεκτρονικά εδώ.

⁽⁷⁾ ΕτΠ, Νέο ξεκίνημα για την Ευρώπη: Οι περιφέρειες και οι πόλεις εγκαινιάζουν επενδυτικό σχέδιο για μια ΕΕ με επίκεντρο τον πολίτη: <http://cor.europa.eu/en/news/Pages/Regions-and-cities-launch-investment-plan-for-a-citizen-centred-EU.aspx> και δήλωση της Μπρατισλάβας της ΕτΠ «Επενδύσεις και διασυνδέσεις», Ιούλιος 2016 — διαθέσιμη ηλεκτρονικά εδώ.

Μια ολιστική προσέγγιση των επενδύσεων στις περιφέρειες και τις πόλεις μας: ο ρόλος της πολιτικής για τη συνοχή, του επενδυτικού σχεδίου και άλλων χρηματοδοτικών μέσων

12. επιδοκιμάζει τις πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και την καθοριστικής σημασίας εστίασή τους στην τόνωση των επενδύσεων, και υπενθυμίζει τη γόνιμη συνεργασία μεταξύ της ΕΤΕπ και της ΕπΠ, μέσω του κοινού σχεδίου δράσης τους ⁽⁸⁾.

13. επισημαίνει τις δράσεις που έχουν αναληφθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) με σκοπό την εφαρμογή των χρηματοδοτικών μέσων με τη συμμετοχή αρκετών περιφερειών, δεδομένου ότι συμβάλλουν σημαντικά στην αύξηση της ρευστότητας στις αγορές και στην πραγματοποίηση νέων επενδύσεων·

14. υπογραμμίζει ότι τα ευρωπαϊκά επενδυτικά εργαλεία μπορεί να ασκήσουν θετική επίδραση στους δημόσιους πόρους, συγκεκριμένα, από την άποψη της προηγούμενης διοικητικής ικανότητας, ιδιαίτερα στην περίπτωση κερδοφόρων έργων. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο θα πρέπει να στραφούν στη χρήση δανείων, καινοτόμων χρηματοδοτικών μέσων και καινοτόμων δημοσίων συμβάσεων, αλλά τονίζει επίσης τον ρόλο των επιχορηγήσεων ως καθοριστικής σημασίας χρηματοδοτικού μέσου στις περιφέρειες και τις πόλεις για έργα με τα οποία επιδιώκεται η αντιμετώπιση δυσλειτουργιών της αγοράς ή που δεν είναι επαρκώς αποδοτικά για να προσελκύσουν επενδυτές·

15. τονίζει τη σημασία της χρηματοδότησης των δράσεων υπέρ της συνοχής, η οποία πρέπει να συνεχίσει να αποτελεί τη ραχοκοκαλιά της επενδυτικής πολιτικής της ΕΕ και να ενισχύει τη συνέργεια μεταξύ των ευρωπαϊκών περιφερειών ως πραγματική έκφραση πνεύματος συνεργασίας και αλληλεγγύης: το μέλλον της πολιτικής για τη συνοχή συνδέεται με το μέλλον της ΕΕ —κατά συνέπεια, πρέπει να εξασφαλίσουμε το ρόλο της πολιτικής για τη συνοχή στη μετά το 2020 ΕΕ ⁽⁹⁾.

16. επαναλαμβάνει την ανάγκη εξέτασης όλων των μορφών χρηματοδότησης: του ΠΔΠ, της πολιτικής για τη συνοχή και των ΕΔΕΤ, του σχεδίου Juncker και του ΕΤΣΕ, καθώς και άλλων χρηματοδοτικών μέσων: καθεμία έχει τη δική της φιλοσοφία που όμως δεν είναι αντίθετη προς τις άλλες, και για αυτό θα πρέπει να λειτουργούν συμπληρωματικά και, ταυτόχρονα, με συνέργεια μεταξύ τους, όπου αυτό απαιτείται·

17. επικροτεί την αρχή της επέκτασης του ΕΤΣΕ ⁽¹⁰⁾ όσον αφορά τόσο τη διάρκεια όσο και την οικονομική ικανότητα, η οποία παρέχει την ευκαιρία να τελειοποιηθούν οι υφιστάμενες διαδικασίες. Σημειώνει, ωστόσο, ότι για να σημειώσει το ΕΤΣΕ 2.0 μεγαλύτερη επιτυχία, πρέπει να διευκρινιστούν περαιτέρω οι συνέργειες αυτού με την ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής· θεωρεί ότι το ΕΤΣΕ δεν θα πρέπει να σχεδιαστεί για να αντικαταστήσει τα υφιστάμενα μέσα της πολιτικής συνοχής της ΕΕ· δεδομένου του ρόλου τους στην πρόταση και τον σχεδιασμό μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επενδύσεων, καλεί τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές να συμμετέχουν πιο ενεργά στη διαχείριση αυτού του ταμείου, ιδίως στην ίδρυση πλατφορμών χρηματοδότησης σε περιφερειακό ή σε πολυ-περιφερειακό επίπεδο·

18. απαιτεί να δοθούν στο κοινό λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με τα έργα που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΣΕ, και ειδικότερα στοιχεία που να αναδεικνύουν την προσθετικότητα και τη συμπληρωματικότητά τους, όπου αυτό είναι δυνατό —η στενότερη συμμετοχή της ΕπΠ στις διαδικασίες έκθεσης και παρακολούθησης συμβάλλει στη διευκόλυνση της ροής των πληροφοριών μεταξύ περιφερειών και πόλεων· τονίζει, σε αυτό το πλαίσιο, ότι πρέπει να διασφαλιστεί πραγματική προσθετικότητα των έργων που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΣΕ, ιδίως όσον αφορά τη χρήση πόρων από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, όπως ο μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» και το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020»·

19. ζητεί το ΕΤΣΕ να μην χρηματοδοτείται από άλλα ταμεία ή άλλα ανταγωνιστικά προγράμματα χρηματοδότησης·

Εμπόδια στην επίτευξη του υψηλότερου δυνατού επιπέδου επενδύσεων στις πόλεις και τις περιφέρειες της ΕΕ

20. επισημαίνει ότι για να μπορέσουν να αντιμετωπιστούν τα εμπόδια που τίθενται στις επενδύσεις, θα πρέπει, προηγουμένως, να πραγματοποιηθούν εκτεταμένες μεταρρυθμίσεις σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, για να εξαλειφθούν οι διοικητικοί, ρυθμιστικοί και άλλοι φραγμοί που αποθαρρύνουν τους επενδυτές, και να βελτιωθεί, κατ' επέκταση, το επενδυτικό περιβάλλον·

⁽⁸⁾ ΕπΠ, Η ΕΤΕπ και η Επιτροπή των Περιφερειών εντείνουν τη συνεργασία τους για την ενίσχυση της οικονομικής ανάκαμψης της Ευρώπης, Σεπτέμβριος 2015, Ανακοίνωση Τύπου — διατίθεται ηλεκτρονικά εδώ.

⁽⁹⁾ Σχέδιο γνωμοδότησης με θέμα «Το μέλλον της πολιτικής συνοχής: για μια ισχυρή και αποτελεσματική ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής μετά το 2020» με εισηγητή τον κ. Michael Schneider (DE-EPP).

⁽¹⁰⁾ Για τη θέση της ΕπΠ σχετικά με την παράταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων καθώς και σχετικά με την εισαγωγή τεχνικών βελτιώσεων για το εν λόγω ταμείο και για τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών, βλ. το σχέδιο γνωμοδότησης της ΕπΠ με θέμα «ΕΤΣΕ 2.0», με εισηγητή τον κ. Wim van de Donk (NL-EPP).

21. υπενθυμίζει ότι οι επενδύσεις σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο πραγματοποιούνται σε διάφορους εγκάρσιους τομείς, όπως οι υποδομές, οι μεταφορές, η παιδεία, η έρευνα και η καινοτομία, το περιβάλλον, η υγειονομική περίθαλψη, οι κοινωνικές υπηρεσίες και άλλες μορφές κοινωνιακού και ανθρώπινου κεφαλαίου, που είναι καθοριστικής σημασίας για την ενίσχυση του μακροπρόθεσμου αντίκτυπου των στρατηγικών επενδύσεων·

22. παρατηρεί ότι οι ΤΠΑ μπορούν να αποτελέσουν καταλύτες, καθώς συγκεντρώνουν διαφορετικούς δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς με σκοπό την πραγματοποίηση επενδυτικών έργων, ιδίως στην περίπτωση μεγάλης κλίμακας έργων ή συμπράξεων δημοσίου-ιδιωτικού τομέα· θεωρεί, ωστόσο, ότι είναι αναγκαίο να προωθηθούν περαιτέρω οι διασυννοριακές διασυνδέσεις και η πολυεπίπεδη συνεργασία —με την ενεργό προώθηση των διαπεριφερειακών επενδύσεων—, προκειμένου να επιταχυνθεί η υλοποίηση της πανευρωπαϊκής ενιαίας αγοράς, ιδίως με την ανάπτυξη της ένωσης κεφαλαιαγορών, και, ταυτόχρονα, με την αντιμετώπιση των κανονιστικών και διοικητικών προκλήσεων, με τη βοήθεια του θεματολογίου της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας, πράγμα που θα επιτρέψει να εξασφαλιστεί η επίτευξη, με τον αποτελεσματικότερο και λιγότερο επαχθή τρόπο, των στόχων της συγκεκριμένης πολιτικής·

23. εξαιρεί τη σημασία των περιφερειακών στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης, ως μέσων που επιτρέπουν την από κοινού ανάπτυξη ευρωπαϊκών εταιρικών σχέσεων, με σκοπό τη συγκριτική μάθηση και τον συντονισμό πολυδιάστατων επενδυτικών έργων υψηλής ποιότητας στα οποία συμμετέχει μεγάλος αριθμός ενδιαφερόμενων φορέων· υπογραμμίζει, σε αυτό το πλαίσιο, ότι η αντιμετώπιση των εμποδίων που τίθενται στις επενδύσεις θα μπορούσε να συμβαδίζει με την εφαρμογή, σε όλη την έκταση της ΕΕ, περιφερειακών στρατηγικών καινοτομίας που θα βασίζονται στην έξυπνη εξειδίκευση (RIS3), οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμο εργαλείο για την εστίαση της στήριξης πολιτικής και των επενδύσεων σε βασικές προτεραιότητες και προκλήσεις, πράγμα που θα έχει ως αποτέλεσμα την τόνωση των ιδιωτικών επενδύσεων·

Εμπόδια εδαφικού χαρακτήρα: μια μεγάλη κανονιστική επιβάρυνση

24. παρατηρεί ότι σημαντικό μέρος των εμποδίων που τίθενται στις επενδύσεις, τα οποία περιγράφονται στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, είναι «εδαφικού χαρακτήρα», υπό την έννοια ότι είτε συνδέονται με τις αρμοδιότητες των ΤΠΑ που αφορούν τις επενδύσεις είτε οι ΤΠΑ θα μπορούσαν να συμβάλουν στην άμβλυνση ή στην άρση τους·

25. επισημαίνει ότι, κατ' επέκταση, τα εμπόδια στα οποία προσκρούουν σήμερα οι επενδύσεις ενδέχεται, συχνά, να έχουν τις ρίζες τους —αλλά, συνεπώς, και την ίδια τη λύση τους— στο τοπικό και στο περιφερειακό επίπεδο και στη διακρατική συνεργασία·

26. τονίζει, ωστόσο, ότι υπάρχει μεγάλη ποικιλομορφία μεταξύ των διαφόρων κρατών μελών όσον αφορά τα επενδυτικά πρότυπα και τα εμπόδια που τίθενται στις επενδύσεις και, ως εκ τούτου, δεν υφίσταται ενιαία λύση για όλα·

27. παρατηρεί ότι αυτό οφείλεται κυρίως στους διαφορετικούς ρόλους που οι ΤΠΑ αναλαμβάνουν έναντι των επενδύσεων: οι πόλεις και οι περιφέρειες αποτελούν, κατά πρώτο και κύριο λόγο, επενδυτές, καθώς ευθύνονται για πάνω από το ήμισυ (54 %) των δημοσίων επενδύσεων της ΕΕ —αυτές οι επενδύσεις πραγματοποιούνται σε διάφορους και συμπληρωματικούς τομείς και λειτουργίες: ανθρώπινο κεφάλαιο, δεξιότητες, παιδεία, υγειονομική περίθαλψη και πολλά άλλα— οι πόλεις και οι περιφέρειες αποτελούν, συνεπώς, *παρόχους υπηρεσιών και παράγοντες διευκόλυνσης της παροχής τους*: οι ΤΠΑ είναι επίσης σχεδιαστές, καθώς ηγούνται αναπτυξιακών στρατηγικών και έχουν την ευθύνη του προγραμματισμού, οι ΤΠΑ μπορούν να εστιάσουν τη στήριξη πολιτικής και τις επενδύσεις σε βασικές προτεραιότητες και προκλήσεις, τονώνοντας έτσι τις επενδύσεις· οι πόλεις και οι περιφέρειες αποτελούν, επίσης, *καταλύτες και ρυθμιστές αλλαγών*, όσον αφορά, π.χ., τη χωροταξία και τις οικοδομικές άδειες· τέλος, αποτελούν *επενδυτικούς εταίρους*, που συγκεντρώνουν διαφορετικούς δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς για την υλοποίηση επενδυτικών έργων ⁽¹¹⁾·

28. επιδοκιμάζει την έμφαση που δίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στον εντοπισμό των εμποδίων και των προκλήσεων αυτού του είδους, που παρακωλύουν τις επενδύσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου —τόσο στην ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης (EEA) και τον κατάλογό της των επενδυτικών προκλήσεων όσο και στις εκθέσεις ανά χώρα (EAX) και τις συστάσεις ανά χώρα (SAX)· ωστόσο, προκειμένου να συνεισφέρει σε μια πιο ποιοτική προσέγγιση των δημοσίων δαπανών στο ευρωπαϊκό επίπεδο, υποστηρίζει την πρόταση οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις που διατυπώνονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου να περιλαμβάνουν, επίσης, στόχους ελάχιστων δημοσίων επενδύσεων, κυρίως σε συνάρτηση με τις τρέχουσες δαπάνες ⁽¹²⁾·

⁽¹¹⁾ Οι πολυσχιδείς ρόλοι των τοπικών και περιφερειακών αρχών όσον αφορά τις δημόσιες και τις ιδιωτικές επενδύσεις αναλύονται λεπτομερέστερα σε μελέτη που ζήτησε η ΕτΠ: Metis GmbH, *Τα εμπόδια που παρακωλύουν τις επενδύσεις στο τοπικό και το περιφερειακό επίπεδο*, Μελέτη που ανατέθηκε από την ΕτΠ, 2016· βλ. κυρίως το κεφάλαιο 4 — διατίθεται ηλεκτρονικά δω.

⁽¹²⁾ Η συγκεκριμένη πρόταση αποτελεί συνέχεια των συστάσεων που διατύπωσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τον Νοέμβριο του 2012, στο ψηφισμά του με θέμα το «Σύμφωνο Κοινωνικών Επενδύσεων — ως αντίδραση στην κρίση»¹¹: Έκθεση της Danuta Jazłowiecka (PL/EPP): <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0419+0+DOC+XML+V0//EL>.

29. επαναλαμβάνει, σχετικά, το αίτημα που απηύθυνε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προβεί στη δημοσίευση λευκής βίβλου, στην οποία θα καθορίζεται μια τυπολογία, στο επίπεδο της ΕΕ, της ποιότητας των δημόσιων επενδύσεων στους λογαριασμούς των δημόσιων δαπανών, με βάση τις μακροπρόθεσμες επιδράσεις τους ⁽¹³⁾.

30. υπενθυμίζει, επίσης, την πρότασή της ⁽¹⁴⁾ να εγκρίνει επισήμως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τη σύσταση του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), με την οποία τίθεται μια σειρά αρχών όσον αφορά τις δημόσιες επενδύσεις ⁽¹⁵⁾ (Μάρτιος 2014)· εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η εν λόγω σύσταση αναγνωρίζει τον σημαντικό και ολοένα αυξανόμενο ρόλο, σε όλους του τομείς πολιτικής δράσης (συντονισμός των δημοσίων επενδύσεων, ενίσχυση των ικανοτήτων, θέσπιση γενικού πλαισίου), που διαδραματίζουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές στον προγραμματισμό και την υλοποίηση των δημοσίων επενδύσεων·

31. επισημαίνει ότι από τα 178 εδαφικά ζητήματα που επισημαίνονται στις ΕΑΧ του 2016 και τα οποία εκτείνονται σε όλες τις χώρες και τους τομείς πολιτικής, σχεδόν το 60 % αφορά εμπόδια που τίθενται στις επενδύσεις — κατά κύριο λόγο, επαχθείς οριζόντιες και τομεακές ρυθμίσεις, ανεπαρκής ποιότητα της δημόσιας διοίκησης, ειδικοί φραγμοί στην αγορά εργασίας καθώς και στην αγορά χρηματοδότησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ⁽¹⁶⁾·

32. υπογραμμίζει ότι η πρόσφατη έρευνα στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές που διεξήγαγε η ΕτΠ επιβεβαιώνει ότι οι επαχθείς κανόνες που επηρεάζουν τις επενδύσεις και το επιχειρηματικό περιβάλλον, την αγορά εργασίας, το λιανικό εμπόριο και άλλους τομείς, καθώς και οι δαπανηρές/χρονοβόρες/επαχθείς διοικητικές διαδικασίες για την έναρξη, επέκταση ή λήξη δραστηριότητας —σε συνάρτηση με τις βραδείες ή επαχθείς δικαστικές διαδικασίες—, θεωρούνται όντως φραγμοί στις επενδύσεις σύμφωνα με τους 9 στους 10 ερωτηθέντες·

33. συνιστά ο εντοπισμός προκλήσεων που παρακωλύουν τις επενδύσεις να παραμείνει ο κύριος τομέας εστίασης του Ευρωπαϊκού Εξάμηνου, συμπεριλαμβανομένων των ετήσιων επικαιροποιήσεων του εγγράφου με θέμα «Προκλήσεις όσον αφορά το επενδυτικό περιβάλλον των κρατών μελών», που παρουσιάστηκε, για πρώτη φορά, ταυτόχρονα με την ΕΕΑ τον Νοέμβριο του 2015·

34. ζητεί να ενισχυθεί και να διαρθρωθεί καλύτερα η συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, προκειμένου να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι επενδυτικές προκλήσεις εδαφικού χαρακτήρα· καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να συμπεριλάβει την ΕτΠ σε αυτήν τη διαδικασία, προβλέποντας την ενεργό συμμετοχή της στις διακοινοβουλευτικές συνεδριάσεις με θέμα το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο·

Έλλειψη διοικητικής ικανότητας σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο

35. υπενθυμίζει την ανάγκη περαιτέρω απλοποίησης των ταμείων κοινής διαχείρισης της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά τη χρήση των χρηματοδοτικών μέσων, και τονίζει τη σημασία της ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας και της θεσμικής εμπειρογνώσιας των δημοσίων αρχών, με τη γεφύρωση του επενδυτικού χάσματος της ΕΕ·

36. παρατηρεί ότι οι συμμετέχοντες στην έρευνα της ΕτΠ σχετικά με τους φραγμούς που παρεμποδίζουν τις επενδύσεις ⁽¹⁷⁾, οι περισσότεροι από τους οποίους εκπροσωπούσαν τοπικές ή περιφερειακές αρχές, επεσήμαναν τη διοικητική ικανότητα των ΠΠΑ ως πρόκληση για τις επενδύσεις στην πόλη ή την περιφέρειά τους — πράγματι, το 71 % των ερωτηθέντων θεωρεί την ικανότητα συμμετοχής σε συμπράξεις δημοσίου-ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) πρόκληση ή μείζονα πρόκληση για τις δημόσιες επενδύσεις, ενώ το 70 % δήλωσε ότι αποτελεί πρόκληση ή μείζονα πρόκληση η ικανότητα διαχείρισης σύνθετων διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ⁽¹⁸⁾·

37. επισημαίνει ότι η έλλειψη διοικητικής ικανότητας δεν περιορίζεται σε ορισμένα από τα λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη μέλη και περιφέρειες της ΕΕ, καθώς οι ΣΑΧ του 2016 περιελάμβαναν συστάσεις προς 20 από τα 28 κράτη μέλη για τη βελτίωση της ποιότητας της δημόσιας διοίκησης, συμπεριλαμβανομένης αυτής του υποεθνικού επιπέδου ⁽¹⁹⁾·

⁽¹³⁾ Γνωμοδότηση της ΕτΠ 4885/2014 της 3ης Δεκεμβρίου 2014, με εισηγήτρια την κ. Catuscia Marini (IT/PES) και θέμα «Βελτίωση της ποιότητας των δημοσίων δαπανών σε θέματα που εμπίπτουν στη δράση της ΕΕ».

⁽¹⁴⁾ Ό. π.

⁽¹⁵⁾ <http://www.oecd.org/gov/regional-policy/oecd-principles-on-effective-public-investment.htm>.

⁽¹⁶⁾ ΕτΠ, *Εδαφική ανάλυση των εκθέσεων ανά χώρα της συνοδευτικής ανακοίνωσης*, Έκθεση της συντονιστικής επιτροπής της πλατφόρμας παρακολούθησης της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», Μάιος 2016 — διατίθεται ηλεκτρονικά εδώ.

⁽¹⁷⁾ Βλέπε υποσημείωση 4.

⁽¹⁸⁾ Βλέπε υποσημείωση 4.

⁽¹⁹⁾ Βλέπε υποσημείωση 16.

38. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να επιταχύνουν τις προσπάθειες περιορισμού της γραφειοκρατίας και, παράλληλα, να αναπτύξουν νέες πρωτοβουλίες και να ενισχύσουν τις ήδη υπάρχουσες, προκειμένου να αυξηθούν οι γνώσεις, οι δεξιότητες και ικανότητες που χρειάζονται στις διαδικασίες εταιρικής σχέσης δημόσιου-ιδιωτικού τομέα και η διοικητική αποδοτικότητα, ιδίως δε αυτή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, δεδομένων μάλιστα των πολλαπλών ρόλων που επιτελούν στον τομέα των επενδύσεων (ως σχεδιαστές, επενδυτές, επενδυτικοί εταίροι, ρυθμιστές, πάροχοι και φορείς προώθησης/διευκόλυνσης).

39. υπογραμμίζει ότι οι στρατηγικές επενδύσεις σε σύνδετα παγκόσμια πλαίσια απαιτούν νέα είδη διοικητικών και διαχειριστικών ικανοτήτων, προκειμένου να μπορέσει να ενισχυθεί η ανάπτυξη μελλοντικών επιχειρηματικών προτύπων και η δημιουργία αξίας, με τη συμμετοχή των κερδοσκοπικών και μη κερδοσκοπικών οργανισμών στα τοπικά και περιφερειακά οικοσυστήματα δημιουργίας αξίας.

40. τονίζει ότι στα αποτελεσματικά μέσα για την αύξηση της διοικητικής αποδοτικότητας συμπεριλαμβάνονται η ανάπτυξη ικανότητας μέσω ανταλλαγών, οι αποστολές εμπειρογνομώνων, οι ενημερωτικές επισκέψεις και τα εργαστήρια μεταξύ ΤΠΑ ως ομοτίμων· εξάγει, σχετικά, το πρότυπο που χρησιμοποιείται από το εργαλείο «TAIEX REGIO PEER 2 PEER»⁽²⁰⁾, το οποίο αξίζει να αναπαραχθεί και να διευρυνθεί.

41. τονίζει τη δυσκολία της αποτελεσματικής χρήσης χρηματοδοτικών μέσων όσον αφορά τη διοικητική ικανότητα των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, όπως επισημαίνεται στην έρευνα της ΕτΠ⁽²¹⁾. επικροτεί, σχετικά, τη θέσπιση της πλατφόρμας Fi-Compass⁽²²⁾, καθώς και τα «έτοιμα προς χρήση» χρηματοδοτικά μέσα της Επιτροπής⁽²³⁾ — αμφότερες οι πρωτοβουλίες είναι πολύτιμες, ιδίως για τις ΤΠΑ με μεγαλύτερες προκλήσεις διοικητικής ικανότητας· ενθαρρύνει τις ΤΠΑ να αξιοποιήσουν αυτά τα εργαλεία για την περαιτέρω κινητοποίηση ιδιωτικών και δημόσιων πόρων για τα επενδυτικά τους έργα και τονίζει την προθυμία της ΕτΠ να συνεργαστεί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη διευκόλυνση και την προώθηση της εν λόγω πρωτοβουλίας.

Έλλειψη ενημέρωσης όσον αφορά τις ευκαιρίες χρηματοδότησης και επενδύσεων

42. υπογραμμίζει ότι, παρότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές επιτελούν καθοριστικό ρόλο στην επιτυχή υλοποίηση του ΕΤΣΕ, δεν γνωρίζουν πολλά για αυτό — έρευνα της ΕτΠ μεταξύ των ΤΠΑ διαπίστωσε ότι μόλις 7 % των ερωτηθέντων θεωρούν ότι είναι «πλήρως ενήμεροι» για τις δυνατότητες αξιοποίησης του ΕΤΣΕ στην πόλη ή την περιφέρειά τους και 18 % δηλώνουν «αρκετά ενήμεροι», ενώ 35 % δηλώνουν «στοιχειωδώς μόνο ενήμεροι» και 39 % δηλώνουν ότι «δεν είναι ενήμεροι»⁽²⁴⁾.

43. επισημαίνει ότι η έλλειψη ενημέρωσης επεκτείνεται και σε άλλες πρωτοβουλίες που σχετίζονται με το ΕΤΣΕ: 73 % των συμμετεχόντων στην έρευνα της ΕτΠ δήλωσαν ότι «δεν είναι ενήμεροι» σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων και μόλις 2 % δήλωσαν «πλήρως ενήμεροι» για αυτήν ή για τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών⁽²⁵⁾.

44. καλεί την Επιτροπή και την ΕΤεπ να πράξουν περισσότερο για τη βελτίωση της ενημέρωσης ως προς το ΕΤΣΕ και της κατανόησής του, καθώς και των συναφών πρωτοβουλιών όπως οι κόμβοι συμβουλών των δημοσίων και των ιδιωτικών φορέων του τοπικού και του περιφερειακού επιπέδου, καθώς η τρέχουσα κατάσταση απειλεί την επιτυχία του Επενδυτικού Σχεδίου.

45. συνιστά να αναπτυχθεί συνεργασία με τις ΤΠΑ, την ΕτΠ, τα δίκτυά της και τις εθνικές και τις περιφερειακές αναπτυξιακές τράπεζες και τα λοιπά ιδρύματα, προκειμένου να εντοπιστούν εθνικά και περιφερειακά παραδείγματα επιτυχημένων έργων, και επαναλαμβάνει την προθυμία της να υποστηρίξει το δυναμικό συγκριτικής μάθησης των περιφερειών και των πόλεων, με την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, πράγμα που θα δημιουργήσει κρίσιμη μάζα δικαιούχων και διαχειριστικών αρχών.

⁽²⁰⁾ Περισσότερες πληροφορίες για το εργαλείο TAIEX REGIO PEER 2 PEER στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/improving-investment/taieux-regio-peer-2-peer

⁽²¹⁾ Δύο τρίτα των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι η χρήση καινοτόμων χρηματοδοτικών εργαλείων, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοδοτικών μέσων, αποτελούσε πρόκληση ή μείζονα πρόκληση για τις επενδύσεις στην πόλη ή την περιφέρειά τους. ΕτΠ, Αποτελέσματα της διαδικτυακής διαβούλευσης της Ετ σχετικά με τους φραγμούς στις επενδύσεις σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, Σεπτέμβριος 2016 — διατίθεται ηλεκτρονικά εδώ.

⁽²²⁾ Περισσότερες πληροφορίες για την πλατφόρμα Fi-Compass στη διεύθυνση: <https://www.fi-compass.eu/>.

⁽²³⁾ Περισσότερες πληροφορίες για τα «έτοιμα προς χρήση» προϊόντα στην ενότητα «EC Regulatory Guidance» στη διεύθυνση: <https://www.fi-compass.eu/resources>

⁽²⁴⁾ Βλέπε υποσημείωση 4.

⁽²⁵⁾ Βλέπε υποσημείωση 4.

46. χαιρεί τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις δυνατότητες χρηματοδότησης κατά τις επενδυτικές «περιοδούμενες επιδείξεις» στα κράτη μέλη·

47. επισημαίνει την αναντιστοιχία μεταξύ των συμβουλευτικών στρατηγικών και των στρατηγικών ευαισθητοποίησης, και εκφράζει την ανησυχία της ως προς τον αποκλειστικά συμβουλευτικό ρόλο των υφιστάμενων κόμβων, που ενδέχεται να μην επαρκεί για τον εντοπισμό και την προσέλκυση νέων έργων σε περιφέρειες που διαθέτουν χαμηλή ενημέρωση ως προς τις υπάρχουσες επενδυτικές ευκαιρίες·

48. τονίζει ότι πρέπει να διασφαλιστεί ότι το ΕΤΣΕ δεν θα οδηγήσει σε επιδείνωση των ανισοτήτων από πλευράς συνοχής στην ΕΕ, θα πρέπει να δημιουργηθούν υπηρεσίες και κίνητρα για την αντιμετώπιση της γεωγραφικής ανισορροπίας, όπως: διεύρυνση των γενικών στόχων που είναι επιλέξιμοι για χρηματοδότηση από το ΕΤΣΕ, βελτίωση ή ακόμη και αποκέντρωση των συμβουλευτικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών εμπειρογνώμοσύνης, καθώς και ενίσχυση του ευρωπαϊκού κόμβου επενδυτικών συμβουλών· χρειάζεται, επίσης, καλύτερη αξιοποίηση της Ευρωπαϊκής Πύλης Επενδυτικών Σχεδίων, η οποία στοχεύει στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των φορέων υλοποίησης έργων της ΕΕ που αναζητούν χρηματοδότηση και των ανά τον κόσμο επενδυτών που αναζητούν επενδυτικές ευκαιρίες·

Οικονομική διακυβέρνηση και δημοσιονομικό πλαίσιο

49. υπογραμμίζει ότι, για να προσελκύσουν οι οικονομίες μας περισσότερες επενδύσεις, χρειάζονται θεμελιώδεις αλλαγές στο οικονομικό και στο δημοσιονομικό πλαίσιο, οι οποίες πρέπει να συνδυαστούν με εντονότερες προσπάθειες εξάλειψης των κανονιστικών εμποδίων —παρότι η οικονομική διακυβέρνηση και οι φορολογικοί κανόνες δεν θεωρούνται άμεσα στοιχείο του επενδυτικού περιβάλλοντος ή φραγμός στις επενδύσεις, διαμορφώνουν ένα γενικό πλαίσιο, ιδίως από την οπτική των δημοσίων επενδύσεων·

50. εκφράζει τη βαθιά της ανησυχία ως προς το γεγονός ότι οι δημόσιες επενδύσεις συχνά περικλύονται σε περιόδους κρίσης —καθώς η μείωσή τους είναι λιγότερο ορατή και πολιτικά ευκολότερη από ό,τι η μείωση πολλών άλλων ειδών δημοσίων δαπανών—, ιδίως δε οι θεμελιώδεις επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο, στην υγεία και την παιδεία, που αποφέρουν υψηλά μακροπρόθεσμα οφέλη· τονίζει, επομένως, ότι η μελλοντική βιώσιμη ανάπτυξη και ευημερία εξαρτώνται κυρίως από τη βελτίωση του οικονομικού κανονιστικού περιβάλλοντος για τις νεοφυείς επιχειρήσεις και την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων, καθώς και από τη διατήρηση μακροπρόθεσμων δημοσίων επενδύσεων, οι οποίες θα πρέπει να διατηρηθούν ακόμα και σε περιόδους δημοσιονομικής εξυγίανσης·

51. παρατηρεί ότι, παρότι υποστηρίζει μια ισχυρή και βασισμένη στους κανόνες προσέγγιση της δημοσιονομικής πολιτικής, η ανανέωση των δημοσίων επενδύσεων ενδέχεται να αποδειχθεί δύσκολη με βάση του ισχύοντες δημοσιονομικούς κανόνες, και, κατά συνέπεια, τονίζει την ανάγκη να αναζητηθεί μια πιο ευνοϊκή προς τις επενδύσεις προσέγγιση —ιδίως δε προς τις ΣΔΠ, αλλά όχι αποκλειστικά προς αυτές—, που θα εξασφαλίζει την πλήρη εφαρμογή των δημοσιονομικών κανόνων και, ταυτόχρονα, θα επιδιώκει τη μεγιστοποίηση των επενδυτικών ευκαιριών στις περιφέρειες και τις πόλεις της Ευρώπης·

52. μια καλή λύση θα μπορούσε να εξευρεθεί στο πλαίσιο του τρέχοντος δημοσιονομικού πλαισίου και συγκεκριμένα στο φρένο για το χρέος το οποίο ενεργοποιείται όταν το διαρθρωτικό έλλειμμα υπερβαίνει το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο (ΜΔΣ) που περιλαμβάνεται στο ΣΣΑ και το δημοσιονομικό σύμφωνο. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι υπάρχουν επαρκή περιθώρια για επενδύσεις με παράλληλη τήρηση των δημοσιονομικών κανόνων, θα πρέπει να υπάρχει ένα σταθερό πραγματικό έλλειμμα όσον αφορά τις δημόσιες επενδύσεις των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, το οποίο δεν θα συνυπολογίζεται στο διαρθρωτικό έλλειμμα που συγκρίνεται με το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο·

53. υπενθυμίζει, σχετικά, την αντίθεσή της στην αναστολή της χρηματοδότησης από τα ΕΔΕΤ —άμεση συνέπεια της μακροοικονομικής αιρεσιμότητας στο πλαίσιο του ΣΑΑ—, καθώς αυτό θα έχει αρνητικό αντίκτυπο στην υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ έργων, και γενικότερα θα επιδεινώσει την επενδυτική κατάσταση των αντίστοιχων κρατών μελών και περιφερειών·

54. επαναλαμβάνει το αίτημα οι δημόσιες δαπάνες που πραγματοποιούν τα κράτη μέλη και οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές στο πλαίσιο συγχρηματοδότησης από τα ΕΔΕΤ και την ΕΤΕπ, να μην συνυπολογίζονται στις διαρθρωτικές δαπάνες όπως αυτές ορίζονται από το ΣΣΑ, δεδομένου ότι οι επενδύσεις αυτές είναι εξ' ορισμού γενικού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, με αποδεδειγμένο μοχλευτικό αποτέλεσμα για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης·

Αναζήτηση λύσεων: αύξηση του επενδυτικού δυναμικού του τοπικού και του περιφερειακού επιπέδου

55. υπενθυμίζει ότι ύψιστη προτεραιότητα της ΕπΙ είναι να δοθεί νέα ώθηση στην οικονομία της ΕΕ, με τη βοήθεια μιας προσέγγισης από τη βάση προς την κορυφή που θα δίνει κίνητρα για στοχευμένες επενδύσεις με βάση τις τοπικές ανάγκες, θα αξιοποιεί τις βέλτιστες πρακτικές στο επίπεδο των επιτόπου παραγόντων και θα ενθαρρύνει την καλλιέργεια ενός νέου επιχειρηματικού πνεύματος· τονίζει, δε, ότι είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί μια καινοτόμος και επιχειρηματική Ευρώπη με επίκεντρο τον πολίτη·

56. τονίζει την προώθηση της στη στήριξη των προσαθειών των πόλεων και των περιφερειών να επιτελούν καλύτερα το ρόλο τους: με τη διευκόλυνση πρακτικών μεταξύ ομοτίμων που επιτρέπουν τη συγκέντρωση γνώσεων και την καλλιέργεια επαφών στο πλαίσιο ενισχυμένων εταιρικών σχέσεων, και με την ανάπτυξη της δέουσας ικανότητας για τον από κοινού σχεδιασμό σύνθετων έργων υψηλής ποιότητας με τη βοήθεια χρηματοδοτικών μέσων, των ΕΔΕΤ και του ΕΤΣΕ, καθώς και άλλων μέσων·
57. τονίζει τη σημασία της διαθεσιμότητας στοιχείων σχετικά με τα υπάρχοντα επενδυτικά σχέδια στο τοπικό επίπεδο, στοιχείο που επί του παρόντος δεν είναι επαρκώς ανεπτυγμένο αλλά έχει μεγάλη προστιθέμενη αξία για όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης· προτείνει, ως εκ τούτου, τη θέσπιση ενός ευρωπαϊκού πίνακα αποτελεσμάτων για τις τοπικές και τις περιφερειακές επενδύσεις και καλεί τα μέλη της να μοιραστούν τα σχέδια, τις εμπειρίες και τις ανησυχίες τους, προκειμένου να δημιουργηθεί μια τέτοια βάση δεδομένων·
58. επισημαίνει την ανάγκη να συνεχιστεί το έργο της ΕΕ για τον περιορισμό της υπερβολικής γραφειοκρατίας, προκειμένου το επενδυτικό περιβάλλον να καταστεί πιο προσιτό τόσο για τις νέες όσο και για τις ήδη υπάρχουσες επιχειρήσεις· υπογραμμίζει ότι, παρότι οι πόλεις και οι περιφέρειες μπορούν να κάνουν πολλά στο επίπεδό τους για την ελάφρυνση του κανονιστικού βάρους, οι δράσεις τους πρέπει να συμπληρώνονται από πρωτοβουλίες σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο·
59. επαναλαμβάνει ότι οι επενδύσεις δεν αφορούν μόνο τις μεταφορές και τις λοιπές υποδομές, αλλά πρέπει να προορίζονται και για το ανθρώπινο κεφάλαιο, τις δεξιότητες, την παιδεία, την έρευνα και την καινοτομία, τα έξυπνα ενεργειακά δίκτυα, τη στέγαση, τις κοινωνικές και υγειονομικές υποδομές και για τη στήριξη των νεοφυών επιχειρήσεων και των επεκτεινόμενων καινοτόμων και δυναμικών επιχειρήσεων·
60. υπενθυμίζει ότι τα επενδυτικά σχέδια θα πρέπει να αποσκοπούν στη δημιουργία μιας πιο οικολογικής, πιο έξυπνης και πιο ισορροπημένης από εδαφική άποψη οικονομίας χωρίς αποκλεισμούς, για να μπορέσει η ΕΕ να παραμείνει ανταγωνιστική σε παγκόσμιο επίπεδο·
61. δεσμεύεται να αναζητήσει λύσεις, από κοινού με τον ιδιωτικό τομέα, για την ενίσχυση των επενδύσεων στις πόλεις και τις περιφέρειες, πράγμα που αποτελεί, συν τοις άλλοις, το βασικό πολιτικό μήνυμα της δήλωσης της Μπρατισλάβας «Επενδύσεις και διασυνδέσεις», που υιοθετήθηκε από την ΕτΠ στις 8 Ιουλίου 2016 ⁽²⁶⁾.

Βρυξέλλες, 8 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

⁽²⁶⁾ Βλέπε υποσημείωση 7.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Δημοσιονομική ικανότητα και αυτόματοι σταθεροποιητές στην οικονομική και νομισματική ένωση»

(2017/C 207/04)

Εισηγητής: ο κ. Carl Fredrik Graf (SE/EPP), μέλος του δημοτικού συμβουλίου Halmstad

I. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

II. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. αναγνωρίζει ότι το ευρώ προοριζόταν να αποτελέσει ασπίδα κατά των συναλλαγματικών διακυμάνσεων και σχεδιάστηκε ως ένα εργαλείο για την εξασφάλιση καλύτερης μακροπρόθεσμης ανάπτυξης. Ωστόσο, η εισαγωγή του ευρώ έχει εξαλείψει τις πολιτικές λύσεις για την απορρόφηση των ασύμμετρων κλυδωνισμών όπως, για παράδειγμα, την υποτίμηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας·
2. εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η οικονομική και νομισματική ένωση (ONE) παρουσιάζει αδυναμίες από την καθιέρωσή της στο πλαίσιο της Συνθήκης του Μάαστριχτ, σύμφωνα με την οποία η νομισματική πολιτική εντάχθηκε στην ευρωπαϊκή σφαίρα αρμοδιοτήτων, ενώ η δημοσιονομική πολιτική εξακολούθησε να εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών και πλαισιώθηκε απλώς από διατάξεις σχετικά με έναν χαλαρό συντονισμό των εθνικών πολιτικών·
3. θεωρεί ότι τα τρωτά σημεία της ONE φανερώθηκαν στο πλαίσιο της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, όταν σε ένα περιβάλλον υπερβολικά υψηλών επιπέδων δημόσιου και ιδιωτικού χρέους μη βιώσιμες ανισορροπίες οδήγησαν σε κρίση δημόσιου χρέους, κατά την οποία το δημόσιο κόστος δανεισμού αυξήθηκε θεαματικά σε ορισμένα κράτη μέλη, θέτοντας σε κίνδυνο λόγω της απουσίας κατάλληλου δημοσιονομικού μηχανισμού προστασίας αυτή καθεαυτή την ύπαρξη της ζώνης του ευρώ·
4. αναγνωρίζει τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί από την έναρξη της κρίσης όσον αφορά τη μείωση των κινδύνων και τα πολυάριθμα μέτρα που έλαβαν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ για να ενισχύσουν τον συντονισμό των εθνικών δημοσιονομικών πολιτικών·
5. διαπιστώνει ότι, παρά τις προσπάθειες αυτές και παρά την επιστροφή σε θετικό ρυθμό ανάπτυξης σε πολυάριθμες περιφέρειες της ΕΕ χάρη σε μεγάλο βαθμό σε εξωτερικούς παράγοντες, ο απλός συντονισμός των εθνικών δημοσιονομικών πολιτικών δεν ενίσχυσε την εθνική ικανότητα απορρόφησης οικονομικών κραδασμών ούτε απέτρεψε τη διεύρυνση του επενδυτικού χάσματος και την αύξηση των ανισοτήτων εντός της ONE ⁽¹⁾· ακόμη, οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν αποδείχθηκαν ανεπαρκείς για την ενεργοποίηση ευνοϊκών για την ανάπτυξη, βιώσιμων και κοινωνικά ισόρροπων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων·
6. αναγνωρίζει ότι η ΕΚΤ έχει διασφαλίσει τη σταθεροποίηση του οικονομικού κύκλου από την έναρξη της κρίσης. Ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ζήτησε μεγαλύτερη ολοκλήρωση των θεσμικών οργάνων, ισχυρότερη και προορατική δημοσιονομική πολιτική για τη ζώνη του ευρώ, καθώς και υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων από τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ. Η ΕτΠ αφενός προειδοποιεί ότι η νομισματική πολιτική δεν μπορεί από μόνη της να τονώσει την οικονομία, αφετέρου όμως υπογραμμίζει ότι οι τρέχουσες τάσεις των χαμηλών επιτοκίων ευνοούν τον δανεισμό και τις επενδύσεις. Οι θεμελιώδεις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και η οικειοποίησή τους στο επίπεδο που βρίσκεται πλησιέστερα στους πολίτες, αλλά και η δημοσιονομική υπευθυνότητα συνιστούν τα δομικά στοιχεία για την επιστροφή στη μακροπρόθεσμη, βιώσιμη ανάπτυξη·
7. σημειώνει ότι η έκθεση των πέντε προέδρων σχετικά με την ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής οικονομικής και νομισματικής ένωσης επισημαίνει ότι ένα σύστημα απορρόφησης κραδασμών στο επίπεδο της ζώνης του ευρώ είναι απαραίτητο για να συμπληρωθούν οι αυτόματοι σταθεροποιητές σε εθνικό επίπεδο, εφόσον και όπου αυτό κριθεί αναγκαίο·
8. πιστεύει ότι, προκειμένου να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη στο ευρώ, αυτό πρέπει να δικαιώσει τις προσδοκίες για σταθερότητα, σύγκλιση, ανάπτυξη και απασχόληση. Η δημοσιονομική ικανότητα θα μπορούσε να συμβάλει στην επίτευξη αυτών των στόχων. Η αλληλεγγύη συνδέεται στενά και εξαρτάται από την υπευθυνότητα, που σημαίνει ότι η πρόσθετη οικονομική στήριξη στο επίπεδο της ζώνης του ευρώ θα πρέπει να παρέχεται μόνον εφόσον εξασφαλίζονται σε διαρκή βάση τόσο η δημοσιονομική υπευθυνότητα όσο και οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις·

⁽¹⁾ Βλέπε την ετήσια επισκόπηση της απασχόλησης και της κοινωνικής κατάστασης στην Ευρώπη που παρουσιάστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 20 Δεκεμβρίου 2016.

9. επαναλαμβάνει ότι σε όλες τις αποφάσεις που λαμβάνονται για την επέκταση της ONE, όπως στη θέσπιση δημοσιονομικής ικανότητας ή στην καθιέρωση αυτόματων σταθεροποιητών, πρέπει να αναγνωρίζεται πλήρως και να στηρίζεται, όπου είναι δυνατόν, ο ρόλος που διαδραματίζουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές στη δημιουργία των προϋποθέσεων για βιώσιμη ανάπτυξη. Αυτό ισχύει ιδίως για την υλοποίηση των οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών, συμπεριλαμβανομένων των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, καθώς και για τη δημιουργία ενός φιλικού προς τις επιχειρήσεις περιβάλλοντος, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την προώθηση των επενδύσεων·

III. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

10. υπογραμμίζει ότι, βραχυπρόθεσμα, η ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης αποτελεί το πλέον αποτελεσματικό μέσο για την πρόληψη των κρίσεων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και για την ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων των οικονομικών κλυδωνισμών ⁽²⁾·

11. επισημαίνει ότι η τραπεζική ένωση καθιστά περισσότερο αξιόπιστη την αρχή που έχει θεσπίσει η ΕΚΤ σύμφωνα με την οποία οι ανάγκες χρηματοδότησης των εθνικών τραπεζικών συστημάτων πρέπει να αποσυνδεθούν από τους εθνικούς δημόσιους προϋπολογισμούς και η τραπεζική κρίση σε ένα κράτος μέλος της ΕΕ δεν πρέπει να επιφέρει τραπεζική κρίση σε ολόκληρη την ΕΕ·

12. κρίνει αναγκαία την ενεργό συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, καθώς και των κοινωνικών εταίρων στις συζητήσεις σχετικά με την εισαγωγή νέων εργαλείων όπως, λόγου χάρι, αυτόματων σταθεροποιητών οι οποίοι στοχεύουν να μετριάσουν τις επιπτώσεις των ασύμμετρων κλυδωνισμών·

13. εκτιμά ότι η κοινωνική διάσταση της ONE πρέπει να ενισχυθεί με την ανάληψη περαιτέρω δράσεων όσον αφορά τους δείκτες ανάπτυξης στις επιμέρους περιφέρειες και στα διάφορα κράτη. Θα πρέπει να δοθεί ξεχωριστή έμφαση σε πρωτοβουλίες στον τομέα των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και των διαρθρωτικών κοινωνικών δεικτών. Οι κοινωνικοί εταίροι σε περιφερειακό, εθνικό και ενωσιακό επίπεδο θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στην παρακολούθηση αυτών των δεικτών·

14. λαμβάνει υπό σημείωση την πεποίθηση ότι, για να μπορεί η ONE να διαθέτει έναν μηχανισμό προσωρινής απορρόφησης κλυδωνισμών, απαιτείται η εξασφάλιση δημοσιονομικής ικανότητας ⁽³⁾. Ενδεχόμενη δημοσιονομική ικανότητα δεν θα πρέπει να αλληλεπικαλύπτεται με τα μέσα της πολιτικής συνοχής, αλλά να τα συμπληρώνει·

15. φρονεί ωστόσο ότι μια δημοσιονομική ικανότητα σε επίπεδο ΕΕ δεν πρέπει να σχεδιαστεί κατά τρόπο που να πυροδοτεί τον κίνδυνο μόνιμων μεταβιβάσεων, με συνέπεια την υπονόμευση των κινήτρων για τη διαμόρφωση και την υλοποίηση μιας υγιούς οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής σε εθνικό ή σε περιφερειακό επίπεδο, αλλά και των κινήτρων για την αντιμετώπιση εθνικών ή περιφερειακών διαρθρωτικών αδυναμιών. Προκειμένου να αποτρέπεται ο ρηθικός κίνδυνος, η δημοσιονομική ικανότητα θα πρέπει να συνδέεται στενά με την τήρηση του ευρύτερου πλαισίου διακυβέρνησης της ΕΕ και με την επίτευξη βημάτων προόδου όσον αφορά τη σύγκλιση·

16. ζητεί να καλούνται τα κράτη μέλη να επιδείξουν την εφαρμογή υπεύθυνης οικονομικής πολιτικής προκειμένου να διατηρήσουν την πρόσβασή τους στους ευρωπαϊκούς μηχανισμούς οικονομικής σταθεροποίησης. Η χρήση αυτών των μηχανισμών πρέπει να συμβαδίζει με την πλήρη υλοποίηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, προκειμένου να ενισχυθούν η σύγκλιση, ο συντονισμός και η ολοκλήρωση, ενώ η χρηματοδοτική στήριξη δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να οδηγήσει σε μόνιμες μονομερείς ροές κεφαλαίων μεταξύ κρατών ⁽⁴⁾. Αυτή η χρηματοδοτική στήριξη πρέπει να καθορίζεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, να είναι προσωρινή και να συνοδεύεται από σαφές χρονοδιάγραμμα·

17. επισημαίνει ότι το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης (ΣΣΑ) πρέπει να τηρείται, όπως διευκρινίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής του Ιανουαρίου του 2015 με θέμα «Αξιοποίηση στο έπακρο της ελαστικότητας στο πλαίσιο των υφιστάμενων κανόνων του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης», και υπογραμμίζει πόσο σημαντικό είναι κάθε κράτος μέλος να διαθέτει μια υγιή οικονομία και σταθερά δημόσια οικονομικά ως βασική προϋπόθεση για τις αναγκαίες βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες δημόσιες επενδύσεις·

18. εξάλλου εκτιμά ότι, για να εξασφαλιστούν επαρκή περιθώρια πραγματοποίησης επενδύσεων με παράλληλη τήρηση των δημοσιονομικών κανόνων, θα πρέπει να υπάρχει καθορισμένο πραγματικό έλλειμμα για τις δημόσιες επενδύσεις των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, επιπλέον του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου του φρένου στο χρέος σε περίπτωση διαρθρωτικού ελλείμματος·

19. επαναλαμβάνει την έκκλησή της για μεγαλύτερη οικονομική και κοινωνική σύγκλιση και ενίσχυση της ορθής διακυβέρνησης, καθώς είναι ζωτικής σημασίας για την πρόληψη μόνιμων μεταβιβάσεων μεταξύ χωρών και ρηθικών κινδύνων και τονίζει ότι απαιτείται μεγαλύτερη σύγκλιση·

20. υπογραμμίζει συγχρόνως ότι οι κοινωνικές, οικονομικές και εδαφικές ανισότητες τόσο μεταξύ όσο και εντός των κρατών μελών μπορούν να μειωθούν μόνο μέσα από μια προσέγγιση που ενσωματώνει μια εδαφική διάσταση. Η έννοια της δημοσιονομικής ευθύνης δεν πρέπει να περιορίζεται στην κεντρική εφαρμογή κοινών κανόνων. Όσο μεγαλύτερη είναι η αποκέντρωση και η τοπική προσαρμογή των δημόσιων δαπανών, τόσο περισσότερα είναι τα κίνητρα και ευνοϊκότερες οι προϋποθέσεις για δημοσιονομική υπευθυνότητα, μεταρρυθμίσεις και ελκυστικότητα των επενδύσεων·

⁽²⁾ Γνωμοδότηση με θέμα «Συνέχεια στην έκθεση των πέντε Προέδρων: “Η ολοκλήρωση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης της Ευρώπης”» της 7ης Απριλίου 2016, εισηγητής: ο κ. Paul Lindquist, COR-2015-05112, σημείο 24.

⁽³⁾ Γνωμοδότηση του κ. Lindquist, ό.π., σημείο 35.

⁽⁴⁾ Γνωμοδότηση του κ. Lindquist, ό.π., σημείο 33.

21. υπογραμμίζει ότι πρέπει να αντιμετωπιστούν οι περιφερειακές αποκλίσεις προκειμένου να μειωθούν οι κοινωνικές ανισότητες, να ενισχυθεί η ανάπτυξη, να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας και να βελτιωθούν η ανταγωνιστικότητα και η συνοχή εντός της ΟΝΕ και της ΕΕ. Ταυτόχρονα προβάλλει τον κείριο ρόλο που διαδραματίζουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές ως εργοδότες, επενδυτές, πάροχοι υπηρεσιών, σχεδιαστές, καταλύτες και ρυθμιστές αλλαγών και επενδυτικοί εταίροι·

22. επισημαίνει ότι ένα υψηλό επίπεδο οικειοποίησης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων σε τοπικό επίπεδο εκ μέρους των ενδιαφερόμενων τοπικών και περιφερειακών αρχών είναι ουσιώδους σημασίας για την επιτυχία τους και αναδεικνύει την εδαφική διάσταση του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η Επιτροπή των Περιφερειών επαναλαμβάνει την έκκλησή της προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τη θέσπιση ενός κώδικα δεοντολογίας ο οποίος θα εξασφαλίζει τη διαρθρωμένη συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, συμβάλλοντας επίσης και στην προετοιμασία των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων ⁽⁵⁾·

23. καλεί τα κράτη μέλη να υλοποιήσουν την ένωση κεφαλαιαγορών, η οποία θα καταστήσει εφικτές τις διασυνοριακές ροές κεφαλαίων χωρίς να υπονομεύεται η σταθερότητα των επιμέρους περιφερειών και χωρών και θα βοηθήσει τις επιχειρήσεις, ιδίως τις πολύ μικρές επιχειρήσεις και τις ΜΜΕ, έτσι ώστε να έχουν πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα χρηματοδοτικών πηγών, και να περιοριστούν κατ' αυτόν τον τρόπο οι οικονομικοί κλυδωνισμοί ⁽⁶⁾·

IV. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ

24. επισημαίνει ότι το ευρώ εισήχθη χωρίς δημοσιονομικές δομές υποστήριξης για την αντιμετώπιση τυχόν ανισορροπιών στη ζώνη του ευρώ και σημειώνει ότι σε μεγάλο βαθμό ο προϋπολογισμός της ΕΕ αδυνατεί να κινητοποιήσει γρήγορα χρηματοδοτικούς πόρους, όταν αυτό απαιτείται για τη σταθεροποίηση των αγορών, την αναχρηματοδότηση τραπεζών ή την αντιμετώπιση κρίσεων στο ισοζύγιο πληρωμών·

25. καλεί την Επιτροπή κατά την εκπόνηση των μελλοντικών ευρωπαϊκών οικονομικών και χρηματοπιστωτικών πολιτικών να προβλέψει τη δυνατότητα χρήσης οικονομικών δεικτών για κάθε περιφέρεια έτσι ώστε να καθορίζεται η οικονομική της ευημερία ως προς το δημόσιο χρέος και η συμβολή της στην ανάπτυξη του ευρωπαϊκού ΑΕγχΠ·

26. υπογραμμίζει την ανάγκη να συζητηθεί διεξοδικά η δομή και ο σχεδιασμός της δημοσιονομικής ικανότητας και να εξευρεθεί μια λύση η οποία να ευθυγραμμίζεται με τις απαιτήσεις διαφάνειας και δημοκρατικού ελέγχου, καθώς και με τη ρήτρα περί «μη διάσωσης» που θεσπίζεται στο άρθρο 125 της ΣΛΕΕ ⁽⁷⁾·

V. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ

27. φρονεί ότι θα πρέπει να πληρούνται και οι δύο λειτουργίες· πρώτον, πρέπει να ενθαρρύνεται η πραγματοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων από τα κράτη μέλη σε περιόδους ευνοϊκής οικονομικής συγκυρίας, ούτως ώστε να δοθεί ώθηση στην οικονομική και κοινωνική σύγκλιση εντός της ζώνης του ευρώ και να βελτιωθεί η οικονομική ανταγωνιστικότητα και η ανθεκτικότητα της ευρωζώνης· και, δεύτερον, οι διαφορές μεταξύ των κύκλων οικονομικής δραστηριότητας των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ που απορρέουν από διαρθρωτικές διαφορές θα μπορούσαν να εξομαλυνθούν με τη θέσπιση ενός μέσου για την αντιμετώπιση ασύμμετρων κραδασμών·

28. αναγνωρίζει την ανάγκη να επιτευχθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά τις βιώσιμες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις προκειμένου να προαχθούν η σύγκλιση, η ανάπτυξη, η απασχόληση, η παραγωγικότητα και η ανταγωνιστικότητα με τρόπο που να αποτρέπεται αποτελεσματικά η εκδήλωση ασύμμετρων κραδασμών·

29. καλεί τα κράτη μέλη να εξετάσουν την παραχώρηση στις τοπικές και στις περιφερειακές αρχές μεγαλύτερης φορολογικής αυτονομίας, προκειμένου να ενισχυθεί η οικειοποίηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και να εξασφαλιστεί η καλύτερη εφαρμογή τους·

30. θεωρεί ότι, για την υλοποίηση των συμφωνημένων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στα κράτη μέλη, θα πρέπει να εφαρμοστεί με σύνεση η ενωσιακή χρηματοδοτική στήριξη που υπερβαίνει τα υφιστάμενα μέσα της πολιτικής συνοχής. Κάθε δυνατή πρόσθετη στήριξη δεν θα πρέπει να αλληλεπικαλύπτεται με τα υφιστάμενα μέσα, αλλά να τα συμπληρώνει·

31. θεωρεί ότι η χρηματοδοτική στήριξη πρέπει να συνδεθεί με την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων. Το πρόγραμμα στήριξης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων (Structural Reform Support Programme — SRSP), το οποίο έχει δημιουργηθεί για να παρέχει τεχνική υποστήριξη στις εθνικές αρχές, θα μπορούσε να αναπτυχθεί περαιτέρω ως συμβολή στη λειτουργία διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων της δημοσιονομικής ικανότητας·

⁽⁵⁾ COR-2016-05386-00-00-DT.

⁽⁶⁾ Γνωμοδότηση του κ. Lindquist, ό.π., σημείο 30.

⁽⁷⁾ Ψήφισμα με θέμα «Βιώσιμο μέλλον για την οικονομική και νομισματική ένωση (ΟΝΕ)», σημείο 21.

32. θεωρεί σκόπιμο να εξεταστεί κατά πόσον μπορεί να αποδειχθεί αποτελεσματικό ένα πρόσθετο μέσο προώθησης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων το οποίο θα χρηματοδοτεί, με τη μορφή δανείων, μια δημόσια πολιτική επενδύσεων. Με αυτή τη στρατηγική θα μπορούσε να εντοπιστεί μια δέσμη χρηματοδοτικών πηγών και επενδυτικών έργων που χρειάζονται για τη στήριξη της εφαρμογής των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων·

33. πιστεύει ότι, ανεξάρτητα από τις εν εξελίξει δράσεις υπέρ της σύγκλισης και των βιώσιμων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και λαμβανομένης υπόψη της ισχυρής ολοκλήρωσης που χαρακτηρίζει τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ, δεν μπορούν να αποκλειστούν πλήρως οι ασύμμετροι κλυδωνισμοί οι οποίοι μπορούν να επηρεάσουν συνολικά τη σταθερότητα της ζώνης του ευρώ. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να θεσπιστεί ένα μέσο που θα επιτρέπει την άμεση σταθεροποίηση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης·

34. θεωρεί ότι σε ορισμένες χώρες οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές, δεδομένου του ρόλου που διαδραματίζουν στα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας των κρατών μελών, μπορεί να είναι πιο ευάλωτες στις επιπτώσεις των ασύμμετρων κραδασμών·

35. κρίνει αναγκαία την περαιτέρω ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ) και τη μετατροπή του σε ένα Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο με επαρκή ικανότητα δανειοδοσίας και δανειοληψίας και με μια σαφώς καθορισμένη εντολή, η οποία θα προβλέπει και την ενδεχόμενη συμβολή του στη δημοσιονομική ικανότητα της ζώνης του ευρώ·

36. υποστηρίζει ότι η δημοσιονομική ικανότητα θα πρέπει να υπόκειται στην από κοινού λήψη αποφάσεων και εφαρμογή σε επίπεδο ΟΝΕ, αλλά θα πρέπει να παραμένει ανοικτή, σε εθελοντική βάση, και για τα κράτη μέλη εκτός της ζώνης του ευρώ·

VI. ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

37. υπενθυμίζει το αίτημά της για ενεργό συμμετοχή της ΕτΠ στις προπαρασκευαστικές εργασίες για τη λευκή βίβλο σχετικά με το μεταβατικό διάστημα μεταξύ της φάσης 1 και φάσης 2 των μεταρρυθμίσεων της ΟΝΕ·

38. υπογραμμίζει πόσο σημαντικό είναι κατά την εμβάθυνση της νομισματικής ένωσης να συνυπολογιστεί και ο αντίκτυπος των μέτρων στις σχέσεις με τις χώρες εκτός ευρωζώνης·

39. επισημαίνει ότι όλα τα μέτρα που αποσκοπούν στην ολοκλήρωση της ΟΝΕ πρέπει να εφαρμόζονται με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διαφάνεια και με τη συνεκτίμηση της δημοκρατικής νομιμότητας της νομισματικής ένωσης.

Βρυξέλλες, 8 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Αποκατάσταση των ελλειπόντων συνδετικών κρίκων των μεταφορών στις παραμεθόριες περιφέρειες»

(2017/C 207/05)

Εισηγητής: ο κ. Michiel Scheffer (NL/ALDE), μέλος του εκτελεστικού συμβουλίου της επαρχίας Χέλντερλαντ

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

1. διαπιστώνει ότι η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση γίνεται εμφανώς πρωτίστως στα σύνορα. Τα ανοικτά σύνορα και οι υποδομές που συνδέουν τους ανθρώπους αποτελούν τον πυρήνα του ευρωπαϊκού εγχειρήματος. Επιπλέον, η ανάπτυξη των παραμεθόριων περιφερειών της Ευρώπης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη ύπαρξη υποδομών που συνδέουν πόλεις, επιχειρήσεις και πολίτες εκατέρωθεν των συνόρων.

Η πρόσφατη προσφυγική κρίση που οδήγησε στο κλείσιμο των συνόρων θέτει, για πολλές παραμεθόριες περιφέρειες, νέες προκλήσεις όσον αφορά την ολοκληρωμένη ανάπτυξη τους·

2. οι παραμεθόριες περιφέρειες θεωρούνται όλο και περισσότερο ως λειτουργικές περιφέρειες οι οποίες μπορούν να εκμεταλλευτούν το δυναμικό τους για την επίτευξη ανάπτυξης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας μόνον εφόσον εξασφαλίζεται επαρκής συνδεσιμότητα μεταξύ των δύο πλευρών των συνόρων και του ευρωπαϊκού δικτύου. Ο αντίκτυπος της μετανάστευσης στις παραμεθόριες περιοχές θα πρέπει να αξιολογηθεί με ισορροπημένο τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τα συμφέροντα των διασυνοριακών εργαζομένων, αγοραστών, ΜΜΕ και τουριστών·

3. η συνεργασία μεταξύ περιφερειών και χωρών θα πρέπει επίσης να είναι προσανατολισμένη σε διευκολύνσεις στον τομέα της απασχόλησης εκατέρωθεν των συνόρων. Η ανάπτυξη των υποδομών και των ποιοτικών μεταφορικών συνδέσεων ωθεί τον πληθυσμό των παραμεθόριων περιοχών στην αναζήτηση απασχόλησης ανάλογης με την εκπαίδευσή του, ακόμη και αν αυτό σημαίνει μεγαλύτερη απόσταση για τη μετάβαση στην εργασία. Το αποτέλεσμα θα είναι η αύξηση του ποσοστού απασχόλησης και του δείκτη παραγωγής των δεξιοτήτων στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και η καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου κεφαλαίου. Συνεπώς, ζητούμενο είναι όχι μόνο η πρόσβαση σε ζώνες οικονομικής δραστηριότητας αλλά και στον εξοπλισμό·

4. το παρόν έγγραφο δίνει έμφαση στις διασυνοριακές σιδηροδρομικές, στις οδικές και, σε μικρότερο βαθμό, στις ποτάμιες συνδέσεις. Επικεντρώνεται αποκλειστικά στις παραμεθόριες περιοχές εντός της ΕΕ. Ωστόσο, η ΕιΠ —συνεκτιμώντας επίσης τη γνωμοδότησή της με θέμα τη Στρατηγική για τις αερομεταφορές⁽¹⁾— δεν λησμονεί τη σημασία που έχουν τόσο οι αεροπορικές όσο και οι θαλάσσιες συνδέσεις μεταξύ των περιφερειακών και των νησιωτικών περιοχών, των εξόχως απόκεντρων περιφερειών και των γειτονικών τους διασυνοριακών περιοχών· ζητά από την Επιτροπή, κατά την προσεχή αναθεώρηση των ΔΕΔ-Μ, να ληφθεί υπόψη το ζήτημα αυτό·

5. οι ελλείποντες κρίκοι στις παραμεθόριες περιφέρειες εμπίπτουν σε μια ευρύτερη θεματική: στην έλλειψη χρηματοδότησης για την ανάπτυξη των τοπικών και περιφερειακών υποδομών. Απαιτείται μια καινοτόμος προσέγγιση για την επίλυση των προβλημάτων κινητικότητας στις παραμεθόριες περιοχές·

6. κατά τα τελευταία χρόνια, η Ευρωπαϊκή Ένωση επικεντρώθηκε κυρίως στην εξεύρεση κεντρικών λύσεων για το Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) —ένα έργο ευρείας κλίμακας— μεταξύ άλλων μέσω των κονδυλίων του χρηματοδοτικού μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» και του προγράμματος «Ορίζοντας 2020». Υπάρχουν σχετικά περιορισμένοι πόροι για αποκεντρωμένα μέσα —όπως το πρόγραμμα Interreg— μέσω των οποίων επιδιώκεται η αποκατάσταση των ελλειπόντων κρίκων στις συνδέσεις μικρής κλίμακας σε παραμεθόριες περιφέρειες της ΕΕ, αν και αυτά τα προγράμματα συνεκτιμούν καλύτερα τις τοπικές ανάγκες της εκάστοτε διασυνοριακής περιοχής·

7. ο μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» (ΜΣΕ) για την περίοδο 2014-2020 έχει ήδη χρηματοδοτήσει διάφορα έργα σημαντικού ενδιαφέροντος για την κινητικότητα εντός της ΕΕ και οι σχετικοί πόροι έχουν ως επί το πλείστον ήδη διατεθεί. Είναι επομένως σημαντικό να ανανεωθεί η οικονομική δέσμευση του ΜΣΕ με την αύξηση της χρηματοδότησης, εν μέρει μέσω της ενθάρρυνσης των πρωτοβουλιών για την υλοποίηση του εκτεταμένου δικτύου και του συστήματος συνδέσεων με το δίκτυο ΔΕΔ-Μ στις παραμεθόριες περιοχές·

⁽¹⁾ COR-2016-00007

8. συνεπώς, μία από τις προτεραιότητες είναι η έρευνα και η παροχή των χρηματοδοτικών πόρων που θα στηρίξουν την υλοποίηση, την ενίσχυση ή την επαναλειτουργία διασυνοριακών μεταφορικών συνδέσεων, επιδιώκοντας μια πιο ομοιόμορφη μεταχείριση των κρατών μελών ως προς τους όρους της συγχρηματοδότησης. Τα κράτη μέλη μπορούν ωστόσο να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο όσον αφορά τη χρηματοδότηση των έργων·

9. το δίκτυο ΔΕΔ-Μ έχει ζωτική σημασία για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιφερειών της Ευρώπης. Το μεγαλύτερο μέρος των χρηματοδοτικών πόρων διοχετεύεται στους διαδρόμους του κεντρικού του δικτύου. Δεν πρέπει, ωστόσο, να λησμονηθούν οι συνδέσεις με τα εκτεταμένα τοπικά και περιφερειακά δίκτυα. Εξαιρετικά θετικό πρώτο βήμα είναι η πρόσκληση που διατύπωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Οκτώβριο 2016 στο πλαίσιο του ΜΣΕ, η οποία αφορά ειδικά τις διασυνοριακές συνδέσεις·

10. αυτή η πρόσκληση υποβολής προτάσεων του ΜΣΕ για τους ελλείποντες κρίκους αποτελεί καλό παράδειγμα του δυναμικού αντίκτυπου της διοργανικής συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών, των κρατών μελών και των Αυτόνομων Κοινοτήτων ή των ενδιαφερομένων περιφερειών στον προσδιορισμό των κοινών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι παραμεθόριες περιφέρειες, την περιγραφή των δυναμικών λύσεων και την παροχή των αναγκαίων μέσων για την αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών. Αυτή η συνεργασία θα μπορούσε να χρησιμεύσει για την άντληση δυναμικών συμπερασμάτων όσον αφορά το μελλοντικό σχεδιασμό του ΜΣΕ μετά το 2020 και να αποτελέσει πρότυπο για παρεμφερείς δραστηριότητες σε άλλους τομείς πολιτικής της ΕΕ·

11. η αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ έως τα τέλη του 2016 και οι τρέχουσες συζητήσεις σχετικά με τη διαμόρφωση της πολιτικής για τη συνοχή μετά το 2020 προσφέρουν εξαιρετική ευκαιρία για τη διατύπωση νέων προτάσεων με στόχο να εξασφαλιστεί η στήριξη της ΕΕ για την αποκατάσταση των ελλειπόντων κρίκων των υποδομών στις μεθωριακές περιφέρειες. Δυνάμει της αρχής της επικουρικότητας, η πιο πρόσφορη λύση θα ήταν να καταστεί δυνατή η χρηματοδότηση της υποδομής αυτής (συμπεριλαμβανομένων των έργων υποδομής μικρής κλίμακας) στο πλαίσιο προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας (Interreg A) και να αυξηθούν αναλόγως τα μέσα που διατίθενται στα προγράμματα αυτά·

12. στη μελέτη με τίτλο «The potential of closing missing links of small scale infrastructure in Europe's border regions for growth and employment» (Οι δυνατότητες αποκατάστασης των ελλειπόντων κρίκων των υποδομών μικρής κλίμακας στις παραμεθόριες περιφέρειες της ΕΕ σε παραμεθόριες περιφέρειες της Ευρώπης για την ανάπτυξη και την απασχόληση) ⁽²⁾ εκτίθενται πολυάριθμες περιπτώσιολογικές μελέτες που επιβεβαιώνουν αυτή την άποψη·

Δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης

13. οι παραμεθόριες περιφέρειες θεωρούνται συχνά απομακρυσμένες, μπορούν ωστόσο να χρησιμεύσουν ως κομβικά σημεία από οικονομική άποψη. Εξάλλου, ένα αποδοτικό σύστημα κινητικότητας αποτελεί προαπαιτούμενο περιφερειακής οικονομικής μεγέθυνσης, εδαφικής συνοχής και ανάπτυξης του δυναμικού των παραμεθόριων λειτουργικών περιφερειών. Οι παραμεθόριες περιφέρειες είναι ακριβώς ο τόπος στον οποίο μπορούν ακόμη να αντληθούν πολυάριθμα πλεονεκτήματα από πλευράς οικονομικής ανάπτυξης και δημιουργίας θέσεων εργασίας·

14. τονίζεται ότι πολλές παραμεθόριες περιοχές επωφελούνται από το διασυνοριακό εμπόριο. Η βελτίωση της ευρύτερης διασύνδεσης και της ποιότητας των οδικών, σιδηροδρομικών και θαλάσσιων συνδέσεων θα συμβάλει έμμεσα στην επίλυση των κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων, ιδίως, στη μείωση του ποσοστού ανεργίας και στη βελτίωση της ποιότητας διαβίωσης του πληθυσμού. Οι εν λόγω πτυχές πρέπει να έχουν προτεραιότητα όσον αφορά την πρόσβαση σε μηχανισμό χρηματοδότησης διασυνοριακού χαρακτήρα·

15. ο τουρισμός μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο για τη βελτίωση των υποδομών. Αντιστρόφως, η βελτίωση των υποδομών μπορεί επίσης να ευνοήσει την άνθηση του τουρισμού. Τέτοιου είδους καταλύτες πρέπει να αξιοποιούνται προς όφελος της ανάπτυξης. Ενδείκνυται κυρίως να μην παραβλέπεται ο ρόλος των διασυνοριακών δικτύων ποδηλατοδρόμων στο πλαίσιο της τουριστικής αξιοποίησης·

16. στην περίπτωση των διασυνοριακών συνδέσεων, η ανάπτυξη της ζήτησης μπορεί να είναι περισσότερο χρονοβόρα. Το υψηλότερο κόστος καθιστά πιο αβέβαιη την ισορροπία κόστους-οφέλους, ιδίως κατά την έναρξη λειτουργίας τους. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής των έργων. Η οργάνωση της χρηματοδότησης των έργων έχει επίσης πρωταρχική σημασία από άποψη απόδοσης των επενδύσεων, καθώς και λόγω του αντίκτυπου που έχουν στην οικονομική δραστηριότητα οι επενδύσεις σε υποδομές που πραγματοποιούνται βάσει προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας και αναπτυξιακών προγραμμάτων για τις μεταφορές. Η ποικίλη σύνθεση των πηγών χρηματοδότησης, το ύψος της ίδιας συνεισφοράς, το ποσοστό χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων και τα έξοδα για τους φορείς της σύμπραξης είναι επίσης καθοριστικοί παράγοντες που επηρεάζουν τα έργα. Λαμβανομένων υπόψη όλων αυτών των στοιχείων, η ΕΤΠ συνιστά –όταν οι προσαρμογές των μεταφορικών δομών είναι σημαντικές για τις δύο ενδιαφερόμενες χώρες– να ορίζονται για την κάθε μεθωριακή περιοχή ενιαίες κατευθυντήριες γραμμές και ρυθμίσεις, κοινές για τα κράτη μέλη, ώστε να είναι αποτελεσματικότερη η επιλεξιμότητα των έργων για χρηματοδότηση·

⁽²⁾ <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Potential-missing-link.pdf>

Υποδομές και υπηρεσίες

17. η αποκατάσταση των ελλειπόντων κρίκων δεν αφορά μόνο την υλοποίηση των απαιτούμενων υποδομών· αφορά επίσης τη διευκόλυνση των υπηρεσιών, όπως η δημιουργία νέων συνδέσεων στο πλαίσιο των δημόσιων και των εμπορευματικών μεταφορών. Ενδέχεται επίσης να πρόκειται για την επαναλειτουργία ήδη υφιστάμενης σύνδεσης. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η ζήτηση συνιστά θεμελιώδες κριτήριο για τη σκοπιμότητα νέων συνδέσεων·

18. η αποκατάσταση των ελλειπόντων κρίκων στις διασυνοριακές συνδέσεις απαιτεί τη διαμόρφωση μιας σφαιρικής προσέγγισης, η οποία να καλύπτει τόσο τις εμπορευματικές και τις επιβατικές μεταφορές, όσο και το σύνολο των μεταφορικών μέσων: οδικές, σιδηροδρομικές και εσωτερικές πλωτές μεταφορές. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί σε ένα χωρίς εμπόδια διασυνοριακό σύστημα έκδοσης εισιτηρίων και ενημέρωσης, προωθώντας την εναλλακτικότητα των μεταφορικών μέσων. Προς τούτο θα ήταν σημαντική η συμμετοχή και ο συντονισμός των διαφόρων επιχειρήσεων που λειτουργούν στις εν λόγω συνδέσεις, ειδικά εκείνων που λειτουργούν σε κρατικό επίπεδο, καθώς και των κρατών και περιφερειών στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους·

19. ένα πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση είναι να ευθυγραμμιστούν περαιτέρω τα χρονοδιαγράμματα των δημοσίων μεταφορών σε παραμεθόριες περιοχές. Ένα δεύτερο θα μπορούσε να είναι η θέσπιση διασυνοριακών παραχωρήσεων για τις δημόσιες μεταφορές·

20. τα μέσα βραδείας μετακίνησης, όπως η ποδηλασία, μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στις μεθωριακές περιοχές. Πράγματι, το ποδήλατο είναι σε πολλές περιπτώσεις ένα μέσο μεταφοράς που συμπληρώνει τα δημόσια μεταφορικά μέσα και χρησιμοποιείται ολοένα και περισσότερο κυρίως στις πόλεις που πάσχουν από κυκλοφοριακή συμφόρηση. Για τον σκοπό αυτό, απαιτούνται τόσο μια διασυνοριακή προσέγγιση όσο και ένα διασυνοριακό δίκτυο ποδηλατικών υποδομών υψηλής ποιότητας. Η ανάπτυξη των ευρωπαϊκών δικτύων ποδηλατοδρόμων συμβάλλει επίσης στη βελτίωση της προσβασιμότητας των τουριστικών προορισμών και, από αυτή την άποψη, μπορεί να θεωρηθεί ως κοινωνικός και οικονομικός στόχος·

21. ακόμη, στις πιο αγροτικές και στις λιγότερο ανεπτυγμένες οικονομικά περιοχές, πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε έναν συνολικό σχεδιασμό, προκειμένου να αρθούν οι φραγμοί που εμποδίζουν την πρόσβαση σε ορισμένους χώρους εργασίας και σε υποδομές·

Χρειάζεται πολυεπίπεδη διασυνοριακή συνεργασία

22. τα σημεία διέλευσης των συνόρων δεν πρέπει να βρίσκονται μόνο στο κεντρικό δίκτυο υποδομών αλλά και στο εκτεταμένο δίκτυο, πράγμα το οποίο προσδίδει μεγαλύτερη ευελιξία στις μετακινήσεις μεταξύ κατοικίας και τόπου εργασίας και καθιστά προσβάσιμες τις θέσεις εργασίας εκατέρωθεν των συνόρων. Για την καθιέρωση ενός συστήματος απρόσκοπτης κινητικότητας, απαιτείται ενισχυμένη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ όλων των επιπέδων διακυβέρνησης και των ενδιαφερόμενων εταίρων·

23. μια κοινή πολιτική πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών και των κρατών μελών θα ήταν επίσης ευπρόσδεκτη, και θα μπορούσε να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- τη χρήση της τρέχουσας διασυνοριακής αξιολόγησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εξάλειψη υφιστάμενων φραγμών στις λύσεις διασυνοριακών μεταφορών. Η Επιτροπή των Περιφερειών δεσμεύεται να διαδραματίσει ενεργό ρόλο στην υπέρβαση αυτών των φραγμών·
- τη δημιουργία μιας πλατφόρμας για την αξιολόγηση των υφιστάμενων έργων, καθώς και για τη διάδοση προτύπων και ορθών πρακτικών·
- την ανάπτυξη κοινής δεξαμενής έργων για μεταφορικές υποδομές στις παραμεθόριες περιοχές με την ισχυρή στήριξη της ΓΔ Move της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με σκοπό την προώθηση της ανταλλαγής γνώσεων και της συνεργασίας για την αντιμετώπιση προκλήσεων στις διασυνοριακές μεταφορές·
- τη χρήση των προγραμμάτων Interreg A για τη διευκόλυνση του καλύτερου σχεδιασμού των διασυνοριακών υποδομών και εγκαταστάσεων, καθώς και της ολοκλήρωσης των υπηρεσιών, σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των Ευρωπαϊκών Ομίλων Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ) όσον αφορά την υλοποίηση διασυνοριακών επενδύσεων —μεταξύ άλλων και στα σύνορα ανάμεσα στα κράτη μέλη και σε τρίτες χώρες— και, ιδιαίτερα, την ανάπτυξη διασυνοριακών τμημάτων των μεταφορικών υποδομών, καθώς και με άλλες δομές διασυνοριακής συνεργασίας, που με την ανάπτυξη των θεσμικών τους δραστηριοτήτων θα συμβάλουν σε αυτόν τον σχεδιασμό·

24. η πρωτοβουλία αυτή θα μπορούσε να έχει ως βάση μια κοινή δεξαμενή έργων που θα επικεντρώνεται στις μεταφορικές υποδομές και στην ενοποίηση των λειτουργικών προτύπων των παραμεθόριων περιοχών, η οποία θα συνοδεύεται και θα υποστηρίζεται σε πολιτικό επίπεδο.

Όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η ΓΔ MOVE θα μπορούσε να διαδραματίσει συντονιστικό ρόλο όσον αφορά τις πρωτοβουλίες, την ανταλλαγή γνώσεων και τη συνεργασία σε σχέση με τα προβλήματα διασυνοριακής κινητικότητας και τη δεξαμενή έργων·

25. το πρόγραμμα Interreg μπορεί να μετατραπεί σε κάτι περισσότερο από ένα απλό χρηματοδοτικό μέσο και, επίσης, να διευκολύνει τον καλύτερο σχεδιασμό των υποδομών και του εξοπλισμού σε διασυνοριακό επίπεδο. Η συνεργασία μέσω Interreg Α μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην εναρμόνιση των προσεγγίσεων και την εξεύρεση λύσεων στα προβλήματα διασυνοριακής κινητικότητας·

26. η υλοποίηση των επενδύσεων μπορεί να βελτιωθεί μέσω της αυξημένης χρήσης του ευρωπαϊκού ομίλου εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ). Ο τελευταίος παρουσιάζει επίσης πλεονεκτήματα για την ανάπτυξη των διασυνοριακών συνδέσεων των μεταφορικών υποδομών·

Συμμετοχή των πολιτών σε πρώιμο στάδιο

27. οι πολίτες πρέπει να συμμετέχουν στην ανάπτυξη διασυνοριακών σχεδίων, ήδη από πρώιμο στάδιο. Τούτο συμβάλλει στην επιτυχία και την αποδοχή των έργων. Επίσης, προσφέρει στους πολίτες καλύτερη εικόνα για τις δυνατότητες που υφίστανται στις παραμεθόριες περιοχές·

28. κατά την ανάπτυξη διασυνοριακών συνδέσεων, πρέπει να συνεκτιμηθεί η μεταβολή της στάσης όσον αφορά το άνοιγμα των συνόρων, κυρίως λόγω της προσφυγικής κρίσης, της ανεργίας και της ανόδου του εθνικισμού·

29. πρέπει να ενθαρρυνθούν πρωτοβουλίες για την ένταξη του πληθυσμού στις παραμεθόριες περιοχές των κρατών μελών της ΕΕ με κοινά σύνορα καθώς και στις παραμεθόριες περιοχές με γειτονικές χώρες. Η ανάπτυξη των μεταφορικών συνδέσεων θα μπορούσε να συμβάλει στην αμοιβαία κατανόηση των λαών. Οι βελτιώσεις αυτές θα έδιναν τη δυνατότητα προσέγγισης των πολιτών και των επιχειρήσεων, που θα επιδρούσε στην ποιότητα ζωής των πολιτών και στις δύο παραμεθόριες χώρες·

Απαραίτητη η εναρμόνιση των τεχνικών και των κανονιστικών πτυχών

30. προκειμένου να εξασφαλιστεί η καλή διασυνοριακή σύνδεση των υποδομών και η ομοιόμορφη προσέγγισή τους από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, είναι απαραίτητο να εναρμονιστούν τόσο οι τεχνικές και οι ρυθμιστικές όσο και οι χρηματοδοτικές πτυχές. Ειδικότερα, κρίνεται σκόπιμη η τυποποίηση των σιδηροδρομικών γραμμών και των διασυνδέσεων, ιδίως όσον αφορά την ηλεκτροδότηση και τα ευρωπαϊκά συστήματα ασφάλειας (Ευρωπαϊκό Σύστημα Διαχείρισης της Σιδηροδρομικής Κυκλοφορίας — ERTMS), ή ακόμη όσον αφορά τα προβλήματα που απορρέουν από τα διαφορετικά πρότυπα που ισχύουν σε πολλές χώρες της Ανατολικής Ευρώπης για την απόσταση μεταξύ των σιδηροτροχιών. Όσον αφορά την εναρμόνιση των τεχνικών πτυχών, πρέπει επίσης να αναφερθούν η άρση των εμποδίων που παρακωλύουν την επικοινωνία και τη διάδοση των πληροφοριών και η δημιουργία κοινής πλατφόρμας για την ενημέρωση των επιβατών, την πώληση εισιτηρίων μέσω διαδικτύου και τον εκσυγχρονισμό της μετάδοσης των σχετικών με τις υποδομές στοιχείων. Για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί θα ήταν σημαντική η ενεργός συμμετοχή και ο συντονισμός μεταξύ των κρατικών διαχειριστών και των σιδηροδρομικών υποδομών που έχουν δικαιοδοσία στις εν λόγω διασυνοριακές συνδέσεις·

31. εκτός από την τεχνική τυποποίηση, χρειάζεται και εναρμόνιση των κανόνων και των διαδικασιών αδειοδότησης με στόχο να ευθυγραμμιστούν οι προθεσμίες για την υλοποίηση των διασυνοριακών παρεμβάσεων. Η ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης για τις διασυνοριακές δημόσιες μεταφορές ενδέχεται να δώσει σημαντική ώθηση στη βελτίωση της διασυνοριακής κινητικότητας. Χρειάζεται να γίνουν πολύ περισσότερα ακόμη όσον αφορά τόσο τις ζώνες διασυνοριακών περιφερειακών μεταφορών όσο και τις αρμόδιες αρχές για τις διασυνοριακές μεταφορές·

32. η εφαρμογή και η πιθανή επέκταση της λουξεμβουργιανής πρότασης σχετικά με την καθιέρωση ενός «μέσου για τον προσδιορισμό και την εφαρμογή ειδικών διατάξεων στις παραμεθόριες περιοχές», πράγμα το οποίο θα καθιστούσε δυνατή την εφαρμογή των νομικών και τεχνικών κανόνων μιας χώρας σε μια γειτονική χώρα, όσον αφορά μικρά τμήματα των διασυνοριακών μεταφορικών συνδέσεων. Με τον τρόπο αυτό, θα μπορούσαν να μειωθούν τα τεχνικά κωλύματα και το κόστος. Η ΕτΠ καλεί την Επιτροπή να μελετήσει την πρόταση για ευρωπαϊκή διασυνοριακή σύμβαση με στόχο την καθιέρωση ειδικών διατάξεων στις μεθοριακές περιοχές, να διενεργήσει αξιολόγηση της ενδεχόμενης εφαρμογής της και να υποβάλει πρόταση σχετικά με τις διατάξεις εφαρμογής της·

Οι υποδομές ανοίγουν τα σύνορα και χρησιμοποιούν χρηματοδότηση

33. σήμερα, το μεγαλύτερο τμήμα (95 %) των χρηματοδοτήσεων της ΕΕ (ΔΕΔ-Μ, ΜΣΕ) διατίθεται στους διαδρόμους του κεντρικού δικτύου ΔΕΔ-Μ. Τα έργα μικρής κλίμακας που σχετίζονται με το εκτεταμένο δίκτυο και οι παρεμβάσεις σύνδεσης με το δίκτυο ΔΕΔ-Μ, παρά το γεγονός ότι είναι απαραίτητα για την επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων και την ανάπτυξη των διασυνοριακών σχέσεων και οικονομιών, είναι επί του παρόντος σπανίως επιλέξιμα για (συγ)χρηματοδότηση ή για εθνική χρηματοδότηση. Τούτο οφείλεται εν μέρει στη μεθοριακή τοποθεσία. Είναι συχνότερη η χρήση του οδικού δικτύου και των εσωτερικών συνδέσεων·

34. συνεκτικά σύνολα έργων μικρότερης κλίμακας μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην εξάλειψη των φραγμών στις παραμεθόριες περιφέρειες. Κατά το πρότυπο έργων μεγαλύτερης κλίμακας του δικτύου ΔΕΔ-Μ, μικρότερα έργα διασυνοριακών υποδομών θα πρέπει να συμπεριληφθούν μεταξύ των προτεραιοτήτων του ευρωπαϊκού προγράμματος. Παράλληλα με τα έργα υποδομής, είναι σκόπιμο να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε πρωτοβουλίες ανάπτυξης των υπηρεσιών και σε συντονισμένες πρωτοβουλίες μεταξύ όμορων κρατών με στόχο τη διαχείριση της ζήτησης για κινητικότητα, όπως για παράδειγμα οι δράσεις που

αποσκοπούν στην αποθάρρυνση της χρήσης του ιδιωτικού αυτοκινήτου και στην ενθάρρυνση χρήσης μορφών συλλογικής ή επιμερισμένης κινητικότητας. Παράλληλα με τους πόρους της Ένωσης, οι επενδύσεις σε υποδομές απαιτούν και ίδια χρηματοδότηση. Η χρηματοδότηση μικρών και μεγάλων έργων από Ταμεία της ΕΕ (Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία — ΕΔΕΤ) απαιτεί ίδια συμμετοχή από τους εταίρους του έργου. Σε επίπεδο κρατών μελών, η συνεισφορά αυτή θα πρέπει να συμπληρωθεί με εθνική (συγ)χρηματοδότηση, κυμαινόμενης εμβέλειας, που να βασίζεται στην κατανομή αρμοδιοτήτων του κράτους μέλους. Τα διασυνοριακά έργα, καθώς και η χρηματοπιστωτική σταθερότητα των εταίρων της σύμπραξης, προσφέρουν την εγγύηση για την επιτυχία της εφαρμογής του έργου και της άντλησης πόρων·

35. όσον αφορά τις εμπορευματικές μεταφορές κρίνεται σκόπιμο να ενθαρρυνθούν παρεμβάσεις εναρμόνισης των κανόνων οδικής κυκλοφορίας, μέσω πρωτοβουλιών για τη μείωση του αντικτύπου στο οδικό δίκτυο λόγω των περιορισμών που ισχύουν σε ορισμένα κράτη μέλη, και να προωθηθεί η ανάπτυξη σιδηροδρομικών-οδικών τερματικών σταθμών διατροπικών μεταφορών που εξυπηρετούν τη διασυνοριακή διακίνηση·

36. η διαφοροποίηση των μορφών χρηματοδότησης μπορεί να αποδειχθεί χρήσιμη και, εν προκειμένω, η απλούστευση των κανόνων που διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις είναι κεφαλαιώδους σημασίας. Κατά τον προγραμματισμό της αξιοποίησης των άμεσων πόρων της Ένωσης, ενδέχεται να προκύψουν αβεβαιότητες, ήδη από τη φάση ανάπτυξης του έργου, όσον αφορά τις εγγυήσεις της ίδιας συνεισφοράς των κρατικών και μη κρατικών φορέων. Δεδομένης της σημαντικής εμβέλειας των επενδύσεων σε υποδομές, αξίζει να μελετηθεί η δημιουργία ενός αποθεματικού ιδίων πόρων για την ανάπτυξη των μεταφορών και ενισχύσεων για την ανάπτυξη έργων, καθώς και εθνικών και κοινών ταμείων. Στην περίπτωση έργων διασυνοριακής συνεργασίας, ενδέχεται να προκύψουν προβλήματα στις συμπράξεις ήδη από τη φάση του σχεδιασμού, λόγω απουσίας ίδιας συνεισφοράς·

37. το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) προσφέρει δυνατότητες καινοτόμου χρηματοδότησης για τα έργα κινητικότητας και υποδομών στις παραμεθόριες περιοχές. Η ΕΤΠ επιδοκιμάζει συνεπώς την αυξημένη έμφαση στη χρηματοδότηση περισσότερων διασυνοριακών και βιώσιμων έργων που δίνεται στο ΕΤΣΕ 2.0·

38. το ΕΤΣΕ λειτουργεί καλύτερα σε περιπτώσεις συνεργασίας ή χρηματοδοτικών δομών διασυνοριακού χαρακτήρα. Θα πρέπει να διερευνηθεί πώς θα μπορούσαν οι ΕΟΕΣ να αποτελέσουν κατάλληλες δομές και με ποιον τρόπο υπάρχει δυνατότητα να αξιοποιηθούν προκειμένου να είναι επιλέξιμοι για στήριξη από το ΕΤΣΕ και/ή από την ΕΤΕπ·

39. στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ ενδείκνυται να αναπτυχθούν περαιτέρω χρηματοδοτικά μέσα πέραν των εγγυήσεων, ώστε να διευκολυνθεί η υλοποίηση δράσεων διασυνοριακού ενδιαφέροντος που, αν και είναι ζωτικής σημασίας από πλευράς δικτύου και βελτίωσης της κινητικότητας και των υπηρεσιών, έχουν χαμηλή αποδοτικότητα·

40. η ηλεκτροδότηση των υφιστάμενων σιδηροδρομικών υποδομών που λειτουργούν υπό καλές συνθήκες μπορεί να οδηγήσει σε συντονισμένη χρήση του ΕΤΣΕ·

Σημασία της γεωγραφίας και της σχέσης κόστους-οφέλους

41. οι παραμεθόριες περιφέρειες δεν έχουν όλες ούτε τα ίδια χαρακτηριστικά γνωρίσματα ούτε το ίδιο επίπεδο. Υπάρχουν αστικές παραμεθόριες περιφέρειες και άλλες που είναι περισσότερο αγροτικές. Η γεωγραφική θέση και οι φυσικοί περιορισμοί επηρεάζουν τη δυνατότητα υλοποίησης κατάλληλων και αποτελεσματικών διασυνοριακών συνδέσεων, ενώ επιπλέον είναι παράγοντες που θα έπρεπε να ευνοούν αυτές τις πιο αγροτικές ή απομακρυσμένες περιοχές που βρίσκονται σε στρατηγική θέση και μετά βίας διαθέτουν διασυνοριακές συνδέσεις. Λόγω των αποκλίσεων ως προς την περιφερειακή ανάπτυξη, τα οικονομικά και κοινωνικά φαινόμενα στις γειτονικές περιφέρειες των τρίτων χωρών —ιδίως η κατάσταση της απασχόλησης— έχουν σημαντική επίδραση στις προσπάθειες οικονομικής ανάπτυξης των παραμεθόριων περιοχών·

42. στις περιφέρειες που αποτελούνται εν μέρει από νησιά, τα επιβατηγά πλοία αποτελούν συχνά το μόνο σύνδεσμο με τα γειτονικά εδάφη. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην κατάσταση αυτή·

43. ιδιαίτερη προσοχή πρέπει επίσης να δοθεί στις ορεινές παραμεθόριες περιοχές· πράγματι ορισμένες οροσειρές συνιστούν απροσπέλαστα διασυνοριακά εμπόδια που απαιτούν την υλοποίηση δαπανηρών έργων προσαρμογής (κοιλαδογέφυρες, σήραγγες κ.λπ.). Η βελτίωση των σιδηροδρομικών συνδέσεων στις ορεινές περιοχές μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη μείωση των εκπομπών CO₂ και στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα, καθώς και στη βελτιστοποίηση των δυνατοτήτων τουριστικής ανάπτυξης και, ως εκ τούτου, να συνεισφέρει στη δημογραφική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα των ορεινών περιφερειών·

44. κατά την ανάπτυξη διασυνοριακών σχεδίων και τη λήψη αποφάσεων στον τομέα αυτό, πρέπει να πραγματοποιούνται αναλύσεις κόστους-οφέλους, καθώς και προπαρασκευαστικές δράσεις που να εξασφαλίζουν την επιτυχία των αναπτυξιακών έργων. Ορισμένες υποδομές διασύνδεσης, όπως η κατασκευή μιας σιδηροδρομικής γραμμής, είναι συχνά εξαιρετικά δαπανηρές. Κατά την υλοποίηση των έργων, πρέπει να αποδίδεται προσοχή στις ισχύουσες διαδικασίες ανάθεσης, τις νομικές και οικονομικές διαδικασίες, και τις διαδικασίες ανάλυσης κινδύνων, οι οποίες συχνά παρουσιάζουν αποκλίσεις μεταξύ κρατών μελών. Το κόστος λειτουργίας της σιδηροδρομικής σύνδεσης πρέπει, επίσης, να λαμβάνεται υπόψη κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων·

45. Η οικονομική ανάλυση δεν πρέπει να είναι βραχυπρόθεσμη αλλά χρειάζεται και εστίαση στην πιο στρατηγική σημασία των νέων συνδέσεων οι οποίες μπορούν να διαδραματίσουν πρωταγωνιστικό ρόλο όσον αφορά την ανάπτυξη των παραμεθόριων (απομακρυσμένων) περιοχών. Για τα διασυνοριακά έργα, για παράδειγμα, πρέπει να λαμβάνονται επίσης υπόψη —ήδη από τη φάση προγραμματισμού και ανάλυσης του κόστους των υποδομών— οι στρατηγικές ανάπτυξης των μεταφορών που υιοθετούν τα κράτη μέλη, καθώς και οι συναφείς εθνικές αναπτυξιακές στρατηγικές που επικεντρώνονται στην προστασία του περιβάλλοντος, την τεχνολογική έρευνα και την καινοτομία, καθώς και να υπάρχει μέριμνα για συνέπεια με τις στρατηγικές αυτές.

Βρυξέλλες, 8 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Αναμόρφωση των πόλεων-λιμένων και των λιμενικών περιοχών»

(2017/C 207/06)

Εισηγητής: ο κ. Stanisław SZWABSKI (PL/EA), δημοτικός σύμβουλος Γκντίνια**ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

1. υπογραμμίζει ότι οι πόλεις-λιμένες και οι λιμενικές περιοχές αποτελούν ουσιώδες στοιχείο του οικονομικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), επηρεάζοντας σημαντικά από την άποψη της αυξανόμενης παγκοσμιοποίησης τις δυνατότητες οικονομικής ανασυγκρότησης, τη βελτίωση της αποδοτικότητας, την ενίσχυση της καινοτομίας και τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας·
2. επισημαίνει ότι οι τεχνολογικές αλλαγές στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών και των εσωτερικών πλωτών μεταφορών οδηγούν στη γεωγραφική συγκέντρωση των λιμενικών δραστηριοτήτων και μεταβάλλουν τον ρόλο πολλών μεσαίων και μικρών λιμένων, με αποτέλεσμα την απώλεια οικονομικών λειτουργιών τους και την υποβάθμιση των λιμενικών και των συναφών αστικών περιοχών·
3. επισημαίνει ότι η τάση ελευθέρωσης της διαχείρισης των λιμένων είναι σημαντική διότι συμβάλλει στη βελτίωση της αποδοτικότητάς τους, πράγμα που, κατ' επέκταση, ενισχύει την ανταγωνιστικότητα του τομέα των ευρωπαϊκών μεταφορών· διαπιστώνει, ως προς αυτό, ότι έχουν διατυπωθεί ανησυχίες όσον αφορά την ελευθέρωση, γεγονός που ενδέχεται να εμποδίσει την παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος από τους λιμένες (όπως και άλλες λιμενικές δραστηριότητες που αποτελούν ουσιώδες στοιχείο για τη λειτουργία και την ανάπτυξη των σχέσεων λιμένα-πόλης)· Εντούτοις, το άρθρο 345 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι «οι Συνθήκες δεν προδικάζουν με κανένα τρόπο το καθεστώς της ιδιοκτησίας στα κράτη μέλη», και οι κανονισμοί της ΕΕ δεν επιβάλλουν στους διαχειριστικούς φορείς των λιμένων ένα συγκεκριμένο μοντέλο διαχείρισης των λιμένων·
4. θεωρεί ότι οι μέχρι σήμερα δραστηριότητες σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για την αναμόρφωση των πόλεων-λιμένων και των λιμενικών περιοχών —μη εξαιρουμένων των νησιωτικών περιοχών—, χρειάζονται πιο εντατική και στοχευμένη υποστήριξη στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής και άλλων πολιτικών της ΕΕ, σύμφωνα με το πνεύμα της Εδαφικής Ατζέντας, του Αστικού Θεματολογίου, του Χάρτη της Λειψίας και της Συνθήκης του Άμστερνταμ, και με βάση τις δυνατότητες που παρέχονται στο πλαίσιο αυτό·
5. επιδοκιμάζει τους κανόνες που θεσπίζονται με το άρθρο 15 του κανονισμού για τους λιμένες (Ports Regulation) και, χωρίς να αμφισβητεί τη συμφωνία που επιτεύχθηκε, προτρέπει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προβλέψει περαιτέρω καθοδήγηση όσον αφορά την εφαρμογή του· επισημαίνει ότι οι εμπορικές δραστηριότητες των λιμένων εκτελούνται από ιδιωτικούς φορείς και τονίζει ότι είναι απαραίτητο οι λιμενικές αρχές να διαβουλευούνται με τους ιδιωτικούς φορείς όσον αφορά τα λιμενικά έργα·
6. ενθαρρύνει τον διάλογο ανάμεσα στις λιμενικές αρχές, τους εφοπλιστές, τις αρχές πλωτών οδών, τους ιδιωτικούς φορείς τερματικών σταθμών, τις ευρωπαϊκές και περιφερειακές ενώσεις και τις τοπικές και περιφερειακές αρχές των παραθαλάσσιων, νησιωτικών και παραποτάμιων περιοχών, προκειμένου να επιτευχθούν συμβιβαστικές και ευέλικτες λύσεις για την αναμόρφωση όλων των ειδών θαλάσσιων και εσωτερικών πόλεων-λιμένων και λιμενικών περιοχών·

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ**Η σημασία των λιμένων και των λιμενικών περιοχών για την οικονομία της ΕΕ**

7. γνωρίζει ότι τα θαλάσσια λιμάνια και πρωτίστως τα 104 κύρια λιμάνια του δικτύου ΔΕΔ-Μ παραμένουν οι κύριες πύλες εισόδου στον ευρωπαϊκό οικονομικό χώρο και η σύνδεση τους με τους λιμένες και τις πόλεις-λιμένες παγκόσμιας σημασίας (π.χ. στην Κίνα) είναι θεμελιώδους σημασίας για τη διατήρηση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας της ΕΕ και, ως εκ τούτου, για την ευημερία και την κοινωνική ειρήνη·
8. διαπιστώνει ότι οι εσωτερικοί λιμένες —ιδίως δε οι 79 εσωτερικοί λιμένες του κεντρικού και του εκτεταμένου δικτύου ΔΕΔ-Μ— λειτουργούν ως κομβικά σημεία για τις περιφερειακές και τις τοπικές οικονομίες· χρησιμεύουν ως αποτελεσματικοί πολυτροπικοί κόμβοι στους ευρωπαϊκούς διαδρόμους εσωτερικής ναυσιπλοΐας· αποτελούν το σημείο επαφής μεταξύ των διηπειρωτικών/θαλάσσιων μεταφορών και των χερσαίων μεταφορών (σιδηροδρομικών, οδικών και ΜΕΝ)· λειτουργούν ως διευρυμένες πύλες για τους θαλάσσιους λιμένες·

9. επισημαίνει ότι ορισμένες ευρωπαϊκές τοπικές αρχές —ιδιαίτερα δε αυτές των αγροτικών και των νησιωτικών κοινοτήτων— ενεργούν, επίσης, ως αποτελεσματικές λιμενικές αρχές με ευρύ φάσμα αρμοδιοτήτων, με σκοπό τη στήριξη των παράκτιων κοινωνιών, την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και την εξασφάλιση μιας εύρυθμης και βιώσιμης λειτουργίας των θαλάσσιων λιμένων. Οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές μπορούν να συνεισφέρουν με καιρίες δημόσιες παρεμβάσεις στη διαχείριση λιμένων·

10. αντλεί συμπεράσματα από πολλές εμπειρικές μελέτες, στις οποίες επιβεβαιώνεται και τεκμηριώνεται η θέση που διαμορφώθηκε με το πέρασμα των αιώνων, ότι η αμφίδρομη σχέση μεταξύ των ευρωπαϊκών λιμένων και των πόλεων-λιμένων μεταβάλλεται ραγδαία την τελευταία περίοδο λόγω της αύξησης του μεγέθους των εμπορικών και επιβατικών πλοίων, της συνεχόμενης αύξησης της χρήσης εμπορευματοκιβωτίων και της γεωγραφικής συγκέντρωσης των λιμενικών δραστηριοτήτων·

11. επισημαίνει ότι παρά την αύξηση των θαλάσσιων μεταφορών συνολικά, πολλές ευρωπαϊκές πόλεις-λιμένες και οι συναφείς με αυτές περιοχές χάνουν οικονομικές δραστηριότητες, θέσεις εργασίας, ενώ οι ενδοαστικές λιμενικές περιοχές υποβαθμίζονται·

12. επαναλαμβάνει ότι λόγω της τρέχουσας οικονομικής συγκυρίας και προβλέψεων, η επίτευξη προόδου στους τομείς της καινοτομίας, της αυτοματοποίησης και της ψηφιοποίησης, καθώς και η αποδέσμευση του δυναμικού νέων ηπειρωτικών, βιώσιμων αγορών —όπως η κυκλική οικονομία και η βιοοικονομία—, αποτελούν σημαντικά προαπαιτούμενα για την επίτευξη, στο μέλλον, οικονομικής μεγέθυνσης·

13. τονίζει ότι χρειάζεται ένα σταθερό επενδυτικό κλίμα και συνεχής χρηματοδότηση εκ μέρους της ΕΕ υπέρ των καινοτόμων σχεδίων και πρωτοβουλιών· στηρίζει τις πρωτοβουλίες από τη βάση προς την κορυφή και ιδέες όπως το μακροπρόθεσμο σχέδιο της δημιουργίας μιας ευρωπαϊκής πλατφόρμας για τις μεταφορές εσωτερικής ναυσιπλοΐας (MEN), στην οποία θα συμμετέχουν δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς και κυβερνητικά όργανα που υποστηρίζουν την έρευνα και την καινοτομία, με σκοπό τη βελτίωση των σχέσεων λιμένα-πόλης και της ικανότητας καινοτομίας του τομέα·

14. επισημαίνει ιδιαίτερα τις θετικές εξωτερικές επιδράσεις που ασκούν οι λιμένες —ακόμα και οι πιο μεγάλοι— σε απομακρυσμένες περιοχές και πόλεις (ακόμα και εκτός Ευρώπης), ως αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης. Από την άλλη πλευρά, επιδοκιμάζει τη διαφοροποίηση των λιμένων που ήταν σε παρακμή, οι οποίοι προσελκύουν νέες μορφές οικονομικής δραστηριότητας και έχουν σημαντικές θετικές συνέπειες σε τοπικό επίπεδο·

15. υπενθυμίζει ότι, καθώς είναι αναγκαίο να μειωθεί η επιβάρυνση των οδικών δικτύων και να επιτευχθεί ο στόχος της ΕΕ το 30 % των οδικών εμπορευμάτων μεταφορών να στραφεί στις σιδηροδρομικές ή τις πλωτές μεταφορές έως το 2030 [λευκή βίβλος για τις μεταφορές του 2011 — COM(2011) 144 final], ένα ανεπτυγμένο δίκτυο εσωτερικών πλωτών οδών με πολλούς λιμένες εσωτερικής ναυσιπλοΐας παρέχει προοπτικές αύξησης της σημασίας τους για την καλύτερη σύνδεση των θαλάσσιων λιμένων με την ενδοχώρα τους·

16. υπενθυμίζει δε τη σημασία που έχουν όσοι μεσαίου μεγέθους λιμένες είναι μέρος ΔΕΔ-Μ, καθώς και οι μικροί λιμένες στις νήσους, τα αρχιπελάγη και τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες σαν όχημα για την οικονομική τους ανάπτυξη. Επίσης, έχουν ζωτική σημασία για την εδαφική συνοχή της ΕΕ. Για τους λόγους αυτούς θα πρέπει να έχουν πολύ καλύτερη πρόσβαση στη χρηματοδότηση υπό τον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη»·

17. διαπιστώνει ότι η αύξηση της αποδοτικότητας και της ανταγωνιστικότητας των θαλάσσιων και των εσωτερικών λιμένων, η βελτίωση της λειτουργίας των πόλεων-λιμένων και η αναμόρφωση των λιμενικών περιοχών είναι ιδιαίτερα σημαντική για την επίλυση των σημερινών αναπτυξιακών προβλημάτων της ΕΕ, των κρατών μελών και των περιφερειών της, καθώς και για την παγκόσμια επαναβιομηχάνιση·

18. θεωρεί επίσης ότι η ενίσχυση της στήριξης για την αναβάθμιση των πόλεων-λιμένων και των λιμενικών περιοχών στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής και άλλων τομεακών πολιτικών θα είχε καταλυτική σημασία για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική ανάπτυξη της ΕΕ·

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Είδη σχέσεων μεταξύ λιμένων και πόλεων-λιμένων

19. επισημαίνει ότι τόσο οι θαλάσσιοι όσο και οι εσωτερικοί ευρωπαϊκοί λιμένες και οι πόλεις-λιμένες διαφέρουν μεταξύ τους σε μεγάλο βαθμό ως προς το μέγεθος, τη γεωγραφική θέση, τις δυνατότητες και το είδος μεταφόρτωσης, καθώς και τις λοιπές σχετικές οικονομικές λειτουργίες, όπως και ως προς τη σημασία του λιμένα για την οικονομία της πόλης·

20. σημειώνει ότι οι σχέσεις μεταξύ των τοπικών, περιφερειακών και μητροπολιτικών παραθαλάσσιων πόλεων και των λιμένων για μικρές, μεσαίες και μεγάλες μεταφορτώσεις καταδεικνύουν διάφορες προβληματικές καταστάσεις, για τις οποίες απαιτείται

διαφοροποιημένη προσέγγιση· προτείνει, κατά την υπόδειξη πολιτικών για την επίλυση τους, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λάβει υπόψη τις συγκεκριμένες διαφοροποιήσεις, καθώς και τις απόψεις των ενδιαφερόμενων για τη θαλάσσια οικονομία φορέων και των τοπικών αρχών στις παραθαλάσσιες περιοχές, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της επικουρικότητας·

21. σημειώνει ότι η κυριαρχία ενός λιμένα επί μιας πόλης-λιμένα και το αντίστροφο οδηγεί κατά κανόνα σε ανισόρροπη ανάπτυξη της μεταξύ τους σχέσης και αποβαίνει σε βάρος και των δύο πλευρών. Σύμφωνα με την Εδαφική Ατζέντα, αυτό αντιμετωπίζεται με κοινοπραξίες των φορέων εκμετάλλευσης στον τομέα της ναυτιλίας, της βιομηχανίας και υπηρεσιών, των δημοτικών και περιφερειακών αρχών, υποστηριζόμενων με νομικά και χρηματοοικονομικά μέσα μέσω συντονισμού των τομεακών πολιτικών της ΕΕ·

Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αναβάθμιση των πόλεων-λιμένων και των λιμενικών περιοχών·

22. γνωρίζει ότι οι λιμενικές περιοχές αποτελούν ειδικό τύπο περιοχών, στις οποίες οι πολυάριθμες οικονομικές δραστηριότητες και οι σχετικές ανάγκες και συμφέροντα είναι συγκεντρωμένες σε μια εξαιρετικά μικρή περιοχή και διαμορφώνουν ένα πολύπλοκο εδαφικό, οικονομικό και κοινωνικό σύστημα, οδηγώντας σε αναπόφευκτες αντιθέσεις και συγκρούσεις για τις οποίες απαιτείται ειδική —ολοκληρωμένη, εταιρική και πολυεπίπεδη— προσέγγιση·

23. επισημαίνει ότι πολλοί ευρωπαϊκοί λιμένες, ιδίως αυτοί που δημιουργήθηκαν τον 19ο αιώνα, αποτελούν εκ των πραγμάτων λιμενικές και βιομηχανικές περιοχές, στις οποίες έχουν συγκεντρωθεί παραγωγικές εγκαταστάσεις που σχετίζονται με την πρόσβαση στο νερό ή την επεξεργασία πρώτων υλών και ημιτελών προϊόντων που διακινούνται στα λιμάνια, καθώς και πολλές δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών που σχετίζονται με τη ναυτιλία, τις μεταφορώσεις ή άλλες δραστηριότητες του λιμένα, όπως η αλιεία και η υδατοκαλλιέργεια, η αναψυχή και η παραγωγή ενέργειας·

24. επισημαίνει ότι πρέπει να υπάρχει άρτιος συντονισμός των λιμένων της ίδιας διοικητικής περιφέρειας, καθώς και συνεργασία μεταξύ λιμένων που βρίσκονται κατά μήκος της ίδιας ακτογραμμής, ανεξάρτητα από την περιφέρεια στην οποία ανήκουν·

25. υπογραμμίζει ότι πρέπει να βελτιωθούν οι θεσμικές επαφές μεταξύ λιμενικών περιοχών και πόλεων-λιμένων και εισηγείται τη συγκρότηση επιτροπών διασύνδεσης πόλεων-λιμένων, κατά τα πρότυπα ορισμένων λιμένων στην Ευρώπη, όπου υπάρχουν ήδη τέτοιες επιτροπές, και στις οποίες συμμετέχουν η τοπική αρχή, η περιφερειακή αρχή και η λιμενική αρχή·

26. προτρέπει τα διάφορα φόρουμ που ασχολούνται με τους διαδρόμους του ΔΕΔ-Μ να εξετάσουν τους δεσμούς των πόλεων-λιμένων και των περιοχών-λιμένων·

27. τονίζει ότι η αναβάθμιση των πόλεων-λιμένων και των λιμενικών περιοχών πρέπει να λαμβάνει υπόψη με ολοκληρωμένο τρόπο ένα ευρύ φάσμα παραγόντων, όπως τη στρατηγική διαχείριση των πόλεων-λιμένων, τη συνεργασία μεταξύ των πόλεων-λιμένων —μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των σχέσεων που αναπτύσσονται μεταξύ λιμένων, πόλεων-λιμένων και παραθαλάσσιων περιοχών—, τα δημόσια κίνητρα και τις επενδύσεις, τη διαφοροποίηση της οικονομικής δομής των πόλεων-λιμένων και των λιμενικών περιοχών, τις συνδέσεις με τις χερσαίες μεταφορές και τις εσωτερικές πλωτές μεταφορές, τις συνδέσεις με τις σιδηροδρομικές μεταφορές, τα περιβαλλοντικά θέματα, τον χωροταξικό σχεδιασμό του λιμένα, της πόλης και των παράκτιων περιοχών, συμπεριλαμβανομένου του λιμένα για την κοινωνική ζωή της πόλης·

28. επισημαίνει ότι, προκειμένου να εξισορροπηθεί η ανάπτυξη των πόλεων-λιμένων, απαιτούνται καινοτόμες και ολοκληρωμένες λύσεις, σύμφωνες με τις αρχές της ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης στην ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές και οικολογικές πτυχές αυτών των περιοχών·

Η ανάγκη για συνέργεια στις σχέσεις λιμένα-πόλης

29. σημειώνει ότι παρατηρήθηκε απομάκρυνση των σύγχρονων τερματικών σταθμών εμπορευματοκιβωτίων και χύδην φορτίου από τις λιμενικές περιοχές που σχετίζονται με την πόλη και συχνά με το κέντρο της. Εντούτοις, οι συνέργειες στη σχέση λιμένα-πόλης δεν αποδυναμώνονται, αλλά μετασχηματίζονται, ιδίως στους τομείς των μεταφορικών συνδέσεων με την ενδοχώρα, των υποδομών τηλεπικοινωνιών και ηλεκτρικής ενέργειας, της πρόσβασης στις αστικές υπηρεσίες, του εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού, της διασφάλισης της ασφάλειας, καθώς και των εξειδικευμένων λιμενικών υπηρεσιών και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος·

30. τονίζει ότι τα φαινόμενα συνέργειας των σχέσεων λιμένα-πόλης πρέπει να προσδιοριστούν και να ενισχυθούν. Εάν είναι απαραίτητο, μη δεσμευτικά μέσα πολιτικών της ΕΕ, όπως η δημιουργία προϋποθέσεων για την ανταλλαγή εμπειριών, ανακοινώσεων, κωδικών δεοντολογίας, κατευθυντήριων γραμμών, μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμα μέσα·

Κίνητρα και δημόσιες επενδύσεις σε λιμενικές περιοχές

31. σημειώνει ότι οι λιμενικές περιοχές, στις οποίες οι δραστηριότητες μεταφόρτωσης ή οι παράκτιες βιομηχανικές δραστηριότητες έχουν μειωθεί ή εξαφανιστεί, αποτελούν αφενός σοβαρό πρόβλημα για τις πόλεις-λιμένες και, αφετέρου, μεγάλη αναπτυξιακή ευκαιρία, ενώ η σχέση κινδύνου-ευκαιρίας εξαρτάται από τον τύπο της σχέσης πόλης-λιμένα·

32. επισημαίνει ότι στις περιοχές αδρανών λιμένων και παράκτιων βιομηχανικών περιοχών, απαιτούνται σχεδόν πάντα δαπανηρές, χρονοβόρες και επαχθείς τεχνικές και περιβαλλοντικές αναβαθμίσεις, ενώ στις παρακείμενες αστικές περιοχές χρειάζεται κοινωνική αναβάθμιση, η οποία αποτελεί προαπαιτούμενο και αναγκαίο όρο, ώστε οι περιοχές να μπορούν να διατεθούν για επενδύσεις. Ίσως είναι δε αναγκαίο να πραγματοποιηθούν επενδύσεις υπέρ της αναβάθμισης και της προαγωγής των μετασχηματισμών·

33. ζητεί, κατά τη διαδικασία υλοποίησης του Αστικού Θεματολογίου και της Συνθήκης του Άμστερνταμ, να δημιουργηθούν μέσα νομικής και οικονομικής υποστήριξης για την τεχνική και περιβαλλοντική αναβάθμισή τους·

34. οι λιμένες αποτελούν επίσης ζωτικής σημασίας οικονομικά, πολιτιστικά και ιστορικά κέντρα για τις αγροτικές, τις νησιωτικές και τις περιφερειακές περιοχές. Η επέκταση του τουρισμού και των δραστηριοτήτων κρουαζιέρας και ιστιοπλοΐας που αξιοποιούν στο μέγιστο βαθμό τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά, έχει κεφαλαιώδη σημασία για την ανάπτυξη. Στις περισσότερες αγροτικές, νησιωτικές ή απόκεντρες κοινότητες, η ανάπλαση του κέντρου πόλεων και οι επενδύσεις μπορούν να αποδειχθούν ακόμη πιο ζωτικής σημασίας·

35. προτείνει να παρέχονται στις περιοχές αδρανών λιμένων και παράκτιων βιομηχανικών περιοχών θεσμικές λύσεις παρόμοιες με αυτές για τις ειδικές οικονομικές ζώνες, τηρώντας τις αρχές της επικουρικότητας και της διαφάνειας της χρηματοδότησης και προσδιορίζοντας σαφή κριτήρια για τις κρατικές ενισχύσεις·

36. επισημαίνει επίσης τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν η προηγούμενη εμπειρία και οι λύσεις που έχουν αναπτυχθεί σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών στον τομέα των συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, ιδίως στις παράκτιες αστικές περιοχές·

Ιδιωτικές επενδύσεις σε λιμενικές περιοχές

37. υπενθυμίζει ότι οι λιμένες αποτελούν μέρος της υποδομής δημόσιων μεταφορών της ΕΕ, ενώ η διαχείρισή τους, που ασκείται κυρίως από τις εκάστοτε εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές, πρέπει να παραμείνει ως έχει, προκειμένου να τονωθεί και εξισορροπηθεί η οικονομική ανάπτυξη στην ΕΕ·

38. έχει επίγνωση του γεγονότος ότι για την αναμόρφωση των λιμενικών περιοχών και τη σχετική οικονομική ανάκαμψη των πόλεων-λιμένων απαιτούνται επενδύσεις που υπερβαίνουν τις δυνατότητες των δημόσιων προϋπολογισμών· ως εκ τούτου, είναι απαραίτητη η συμμετοχή ιδιωτικών επενδύσεων και, κατά συνέπεια, η συμμετοχή των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Προτρέπει, συνεπώς, τις δημόσιες αρχές όλων των επιπέδων σε ολόκληρη την Ευρώπη να διαμορφώσουν ένα μείγμα πολιτικής που θα προσελκύει αυτό το είδος επενδύσεων. Με τον τρόπο αυτό, οι δημόσιοι προϋπολογισμοί, ιδίως δε αυτοί που υφίστανται σοβαρή πίεση, θα μπορούν να εστιάζουν καλύτερα στις περιπτώσεις εκείνες τις οποίες οι δυνάμεις της αγοράς δεν μπορούν, από μόνες τους, να καλύψουν επαρκώς·

39. τονίζει ότι για να εξισορροπηθούν τα δημόσια και ιδιωτικά συμφέροντα, με δεδομένα τη διαφορετική σημασία που έχουν για την ΕΕ οι λιμένες και οι πόλεις-λιμένες αλλά και τις μεταξύ τους διαφορές ως προς το επίπεδο ανάπτυξης, απαιτείται εξατομικευμένη προσέγγιση των διαφόρων περιπτώσεων, καθώς και να επιδιωχθούν συμβιβασμοί ώστε να επιτευχθούν μακροπρόθεσμα αμοιβαία οφέλη·

40. καλεί την Επιτροπή να επεξεργαστεί λύσεις για να υλοποιηθούν ιδιωτικές επενδύσεις σε λιμενικές περιοχές, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα την οικονομική ελευθερία, την ίση μεταχείριση των φορέων, την οικονομική διαφάνεια και σαφή κριτήρια χορήγησης κρατικών ενισχύσεων, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τα μακροπρόθεσμα περιφερειακά και τοπικά συμφέροντα·

Λειτουργική διαφοροποίηση πόλεων-λιμένων και λιμενικών περιοχών

41. υπενθυμίζει ότι λόγω της παγκοσμιοποίησης και των τεχνολογικών αλλαγών στον τομέα των θαλάσσιων και χερσαίων μεταφορών μεταβάλλεται η κατάταξη πολλών ευρωπαϊκών λιμανιών και πόλεων-λιμένων στα εθνικά και περιφερειακά συστήματα οικιστικών δομών, μεταφορών και οικονομιών·

42. επισημαίνει ότι οι αλλαγές αυτές όχι μόνο θα οδηγήσουν στην αποδυνάμωση της οικονομικής τους βάσης, αλλά και στη λειτουργική διαφοροποίηση των πόλεων και των τοπικών τους κοινοτήτων και την ανάγκη αναβάθμισης των εγκαταλελειμμένων

λιμενικών περιοχών και παράκτιων βιομηχανιών· τονίζει ότι για τις νέες οικονομικές λειτουργίες των λιμανιών και των πόλεων-λιμένων δεν είναι πάντα απαραίτητη η παράκτια χωροθέτηση, αλλά οι επενδυτές τα επιλέγουν λόγω της καλής ενδοαστικής πρόσβασης, της υπάρχουσας υποδομής, του φυσικού κάλλους, καθώς και ως εστίες πολιτισμού·

43. επισημαίνει ιδιαίτερα ότι πολλοί ευρωπαϊκοί λιμένες —θαλάσσιοι και εσωτερικής ναυσιπλοΐας— διαθέτουν σημαντικά πολιτιστικά κάλλη, και λόγω της ιδιαιτερότητας τους απαιτούνται ειδικές δράσεις στο πλαίσιο προγραμμάτων και έργων για τη διατήρηση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς·

44. θεωρεί ότι τα προγράμματα και τα μέσα στήριξης της αναβάθμισης αδρανών λιμένων και παράκτιων βιομηχανικών περιοχών πρέπει να υποστηρίζουν τις ιδιωτικές και δημόσιες πρωτοβουλίες, με στόχο την καλύτερη αξιοποίηση τους ακόμη και όταν δεν έχουν καμία σχέση με τη θαλάσσια οικονομία και τις θαλάσσιες μεταφορές·

Η σημασία των μεταφορικών συνδέσεων λιμένων και πόλεων-λιμένων με την ενδοχώρα

45. επισημαίνει ότι ένα σημαντικό μέρος των περιορισμών στην ανάπτυξη των ευρωπαϊκών λιμένων οφείλεται στις ανεπαρκείς συνδέσεις μεταφοράς με την ενδοχώρα, πράγμα που δεν επιτρέπει στις αλυσίδες μεταφορών και εφοδιαστικής να είναι αποδοτικές. Ενθαρρύνει, συνεπώς, τη βελτίωση της διασύνδεσης των λιμένων και των λιμενικών περιοχών με όλα τα άλλα μέσα μεταφοράς, ιδίως δε με τις σιδηροδρομικές μεταφορές, και τη διοργάνωση δραστηριοτήτων προστιθέμενης αξίας, προκειμένου να ενισχυθεί η βιώσιμη ανάπτυξη στα συγκεκριμένα εδάφη·

46. τονίζει ότι σε μια προοπτική ολοκληρωμένης υλικοτεχνικής υποστήριξης, η δημιουργία ενός αποτελεσματικού δικτύου μεταφοράς απαιτεί απαραίτητως τη δημιουργία πλατφορμών υλικοτεχνικής υποστήριξης στο εσωτερικό της ενδοχώρας, με στόχο την αποθήκευση, τη διαλογή και τη διατήρηση των εμπορευμάτων καθώς και την κάλυψη των αναγκών των συνδυασμένων μεταφορών·

47. θεωρεί αναγκαίο η Επιτροπή να στηρίξει, κυρίως με τη δημιουργία νομικού πλαισίου, αλλά και με νέα χρηματοοικονομικά μέσα, τις πρωτοβουλίες για να βελτιωθεί η πρόσβαση στην ενδοχώρα από τους υφιστάμενους και τους μελλοντικούς λιμένες, καθώς και η διασύνδεση των απόκεντρων, των νησιωτικών και των εξόχως απόκεντρων περιοχών, εκσυγχρονίζοντας τις υφιστάμενες μεταφορικές συνδέσεις εντός του ΔΕΔ-Μ και του ΔΕΔ-Τ, καθώς και των διευρωπαϊκών δικτύων στον τομέα της ενέργειας (ΔΕΔ-Ε) και των τηλεπικοινωνιών (ΔΕΔ-Τηλε), λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τα συμφέροντα των πόλεων-λιμένων στον τομέα των αστικών και περιφερειακών μεταφορών·

48. Οι παράκτιες περιοχές, ιδίως μάλιστα αυτές με λιμένες, διαθέτουν τεράστιες δυνατότητες —χάρη στα φυσικά τους πλεονεκτήματα—, που τους επιτρέπουν να αποβούν κέντρα αριστείας για τις βιομηχανίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, βιώσιμου τουρισμού και δημιουργικής παραγωγής. Ωστόσο, οι παράκτιες περιοχές βρίσκονται συχνά σε περιφερειακές και εξόχως απόκεντρες τοποθεσίες, στις οποίες απαιτείται η ανάπτυξη υποδομών για να μπορέσουν να συνδεθούν με τη βάση της ενιαίας αγοράς της ΕΕ και με τις λοιπές περιοχές της εκάστοτε οικείας περιφέρειας·

Περιβαλλοντική πτυχή της λειτουργίας και ανάπτυξης των λιμένων και των πόλεων-λιμένων

49. σημειώνει ότι η λειτουργία και ανάπτυξη των λιμένων προκαλεί πολυάριθμα και επαχθή περιβαλλοντικά προβλήματα που αφορούν όχι μόνο τις πόλεις-λιμένες, αλλά ολόκληρες παράκτιες περιοχές και λεκάνες απορροής ποταμών: ανισορροπία και οικοδόμηση ακτών, ρύπανση υδάτων, υποβάθμιση υδάτινων οικοσυστημάτων, καθώς και δημιουργία αποβλήτων σε τοπική κλίμακα, συμπεριλαμβανομένων των επαχθών, βακτηριολογικές απειλές, θόρυβος και επιβλαβείς ατμοσφαιρικές εκπομπές·

50. υπενθυμίζει ότι οι περιοχές αδρανών λιμένων και παράκτιων βιομηχανιών συνήθως είναι αρκετά μολυσμένες και απαιτείται αναβάθμιση του περιβάλλοντος, η οποία πρέπει να υποστηρίζεται ειδικά με οικολογικά προγράμματα και έργα διαφορετικής κλίμακας, συμπεριλαμβανομένων όσων σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος, των θαλάσσιων ακτών και των οχθών των ποταμών. Αυτό ισχύει κυρίως για τους τερματικούς σταθμούς μεταφόρτωσης πετρελαιοειδών, προϊόντων αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου, καθώς και για τις συναφείς μονάδες επεξεργασίας, που ενέχουν υψηλότερους κινδύνους για το περιβάλλον·

51. τονίζει ότι η κατασκευή νέων τερματικών σταθμών μεταφόρτωσης, κατά κανόνα μακριά από τις υφιστάμενες λιμενικές περιοχές, συνήθως οδηγεί σε σοβαρή περιβαλλοντική ζημία και, ως εκ τούτου, απαιτείται ιδιαίτερα προσεκτικός σχεδιασμός, με τη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των ενδιαφερόμενων κοινωνικών φορέων και των οικολογικών οργανώσεων, με στόχο την ελαχιστοποίηση των ζημιών αυτών και την παροχή πιδανών περιβαλλοντικών αντισταθμίσεων·

52. τα συστήματα εκτίμησης και διαχείρισης των κινδύνων στις περιοχές όπου εξασφαλίζεται στήριξη για το ανθρώπινο δυναμικό έχουν καίρια σημασία για να μπορούν να λειτουργούν χωρίς διακοπή οι λιμένες και οι μαρίνες —οι λιμένες της ΕΕ και οι γύρω από αυτούς περιοχές δεν πρέπει, στην περίπτωση αυτή, να αφήνουν περιθώρια να αμαυρωθεί η καλή τους φήμη·

53. υπενθυμίζει τις νέες υποχρεώσεις που θέτει η οδηγία 2014/94/ΕΕ για την εγκατάσταση στους λιμένες εναλλακτικών υποδομών καυσίμων, και η οποία απαιτεί την παροχή από την προκυμαία υγροποιημένου φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας πριν από τις 31 Δεκεμβρίου του 2025. Οι νέες αυτές διατάξεις είναι πλήρως δικαιολογημένες από πλευράς περιβάλλοντος και υγείας των πληθυσμών των πόλεων-λιμανιών, αλλά απαιτούν μια ευρωπαϊκή χρηματοδοτική στήριξη, η οποία θα πρέπει να συμπεριληφθεί στη δέση μέτρων για τις μεταφορές ήδη σε αυτό το στάδιο, αλλά κυρίως κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού μετά το 2020.

54. σημειώνει ότι τα περιβαλλοντικά ζητήματα πρέπει να αποτελούν μόνιμο στοιχείο όλων των προγραμμάτων και έργων της ΕΕ με στόχο την αναμόρφωση των πόλεων και λιμενικών περιοχών, σε συνδυασμό με τα προγράμματα και τα έργα που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα του θαλάσσιου και του υδάτινου περιβάλλοντος.

Σύνδεση των λιμένων με τη ζωή της πόλης-λιμένα

55. υπενθυμίζει ότι, λόγω των τεχνικών και οικονομικών συνθηκών που επικρατούσαν στο παρελθόν, οι περιοχές των λιμένων βρίσκονται συνήθως σε άμεση γειτνίαση με τις αστικές περιοχές, ενώ μερικές φορές είναι το πιο ελκυστικό μέρος τους.

56. έχει επίγνωση του γεγονότος ότι, λόγω της αποκέντρωσης πολλών λειτουργιών στις παρυφές των πόλεων, στο κέντρο πολλών ευρωπαϊκών πόλεων απαιτούνται τεχνικές, οικονομικές και κοινωνικές αναβαθμίσεις για να αυξηθούν η ελκυστικότητά τους για τους κατοίκους, το εμπόριο, τη γαστρονομία, τα πολιτιστικά κέντρα, τα δημόσια και κοινωνικά ιδρύματα.

57. διαβλέπει την ευκαιρία να αντιμετωπιστούν συνολικά οι υποβαθμισμένες ενδοαστικές περιοχές και οι περιοχές πρώην λιμανιών και πρώην παράκτιων βιομηχανικών περιοχών ως περιοχές στις οποίες απαιτείται αναβάθμιση και υποστήριξη, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο πρόγραμμα για το αστικό περιβάλλον και τη Συνθήκη του Άμστερνταμ.

58. τονίζει ότι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία αυτών των προγραμμάτων είναι η συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων και η μετατροπή τουλάχιστον ενός τμήματος της αναμορφωμένης περιοχής σε δημόσιο χώρο, στον οποίο θα έχουν πρόσβαση τόσο οι μόνιμοι κάτοικοι όσο και οι τουρίστες.

59. σημειώνει ότι, προβαίνοντας στην αναβάθμιση των λιμενικών περιοχών, πρέπει να χρησιμοποιούνται ευρέως τα ευρωπαϊκά εθνικά και περιφερειακά προγράμματα και έργα, με στόχο τη διαμόρφωση των δημόσιων χώρων και την υποστήριξη των τοπικών κοινοτήτων.

Χωροταξικός και στρατηγικός σχεδιασμός — θάλασσες, θαλάσσιες ακτές, πόλεις και λιμενικές περιοχές

60. αναγνωρίζει ότι για την αποτελεσματική διαχείριση της αναβάθμισης των πόλεων-λιμένων και λιμενικών περιοχών απαιτείται στενή συνεργασία όλων των ενδιαφερομένων (δημόσιων, ιδιωτικών και κοινωνικών) πλευρών, καθώς και καινοτόμες λύσεις στον τομέα του στρατηγικού και χωροταξικού σχεδιασμού στις παράκτιες περιοχές σε τοπική και περιφερειακή κλίμακα, όσον αφορά τις θαλάσσιες περιοχές, τα εσωτερικά ύδατα, τις πόλεις-λιμένες και τις παράκτιες περιοχές.

61. σημειώνει ότι οι αντιφάσεις των κανόνων και των διαδικασιών στον στρατηγικό και χωροταξικό σχεδιασμό και η διαχείριση των λιμενικών περιοχών θέτουν σε σοβαρό κίνδυνο την αναμόρφωσή τους, για την οποία απαιτούνται υποστήριξη, ανταλλαγή εμπειριών και ενδεχόμενες ήπιες ρυθμίσεις σε επίπεδο ΕΕ.

Το πρόγραμμα για το αστικό περιβάλλον στην ΕΕ και η Συνθήκη του Άμστερνταμ σε σχέση με τα προβλήματα των πόλεων και των λιμενικών περιοχών διαφορετικού μεγέθους

62. ζητά να ληφθούν επαρκώς υπόψη στο Αστικό θεματολόγιο της ΕΕ η γεωγραφική και λειτουργική διαφοροποίηση των πόλεων, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών προβλημάτων στην ανάπτυξη των πόλεων-λιμένων που πρέπει να διορθωθούν κατά τη διάρκεια των επόμενων εργασιών εφαρμογής τους.

63. διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι στα δύο έγγραφα έχει ληφθεί υπόψη η αρχή της εταιρικής σχέσης και η αποφασιστική συμμετοχή των δημοτικών αρχών, των φορέων της κοινωνίας των πολιτών, των οργάνων παραγωγής γνώσης και δημιουργίας καινοτομιών και επιχειρηματικών δράσεων.

ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

64. θεωρεί ότι μολονότι τα προβλήματα των λιμένων και των πόλεων-λιμένων εμπίπτουν, κατά κύριο λόγο, στην αρμοδιότητα των περιφερειακών και εθνικών αρχών, μπορεί να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της συνεργασίας και της στήριξης στο επίπεδο της ΕΕ. Είναι σημαντικό να συνεχιστεί το έργο της ανάπτυξης των διαφόρων διευρωπαϊκών δικτύων —του ΔΕΔ-Μ, του ΔΕΔ-Ε και του ΔΕΔ-Τηλε—, με ιδιαίτερη έμφαση στον εκσυγχρονισμό των συγκοινωνιακών συνδέσεων, πρωτίστως στο διευρωπαϊκό σιδηροδρομικό δίκτυο υψηλής ταχύτητας (TEN-R), χωρίς όμως να παραγνωρίζεται η ανάγκη δημιουργίας και νέων συνδέσεων.

65. προτείνει να ληφθούν υπόψη στις πολιτικές της ΕΕ σχετικά με τις μεταφορές, τη θαλάσσια οικονομία, την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των υδάτων τα ζητήματα ανάπτυξης των λιμένων και των πόλεων-λιμένων·
66. συνιστά η ιδιαιτερότητα λειτουργίας και ανάπτυξης των πόλεων-λιμένων να ληφθεί υπόψη στις μελλοντικές εργασίες για την εφαρμογή του προγράμματος για το αστικό περιβάλλον και της Συνθήκης του Άμστερνταμ·
67. συνιστά, στις απόκεντρες περιφέρειες, να διευρυνθούν και να βελτιωθούν οι διασυνδέσεις των πόλεων-λιμένων και των λιμενικών περιοχών με τις σιδηροδρομικές μεταφορές.

Βρυξέλλες, 8 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Πλαίσιο εταιρικής σχέσης με τρίτες χώρες για τη μετανάστευση»

(2017/C 207/07)

Εισηγητής: ο κ. Peter Bossman (SL/PES), Δήμαρχος Πίραυ

Έγγραφο αναφοράς: ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων σχετικά με τη θέσπιση νέου πλαισίου εταιρικής σχέσης με τρίτες χώρες βάσει του ευρωπαϊκού προγράμματος δράσης για τη μετανάστευση

COM(2016) 385 final

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Γενικό ιστορικό

Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR — Office of the United Nations High Commissioner for Refugees), υπάρχουν πάνω από 60 εκατομμύρια πρόσφυγες και εκτοπισμένοι παγκοσμίως, το ήμισυ των οποίων προέρχεται από δύο περιοχές: τη Μέση Ανατολή και την Αφρική.

Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης εκτιμά ότι πάνω από 1,2 εκατομμύρια μετανάστες έφτασαν στην Ευρώπη διά θαλάσσης το 2015 και σχεδόν 35 000 άτομα από την ξηρά. Το 2014 ο αριθμός των αφίξεων από την ξηρά και τη θάλασσα έφτανε τις 280 000. Οι αριθμοί αυτοί δεν περιλαμβάνουν όσους εισήλθαν κρυφά στην Ευρώπη.

Παρότι η συμφωνία της ΕΕ με την Τουρκία μείωσε σημαντικά τον αριθμό των αφίξεων με βάρκες από την Τουρκία, η ροή από τη βόρεια ακτή της Αφρικής αυξήθηκε εκ νέου. Η δημοκρατία του Νίγηρα στη Δυτική Αφρική αποτελεί τον κύριο κόμβο για τους μετανάστες από τη Δυτική και την Κεντρική Αφρική: τον Μάιο του 2016, εκτιμάται ότι πάνω από 16 000 άτομα την εβδομάδα διασχίζουν τον Νίγηρα πηγαίνοντας προς τον βορρά. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, χιλιάδες μετανάστες βρίσκονται στη Λιβύη και αναζητούν τρόπους εισόδου στην ΕΕ.

Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει ανέκαθεν σθεναρά την υιοθέτηση μιας ολιστικής προσέγγισης της μετανάστευσης, που θα επιτρέψει την πιο αποκεντρωμένη και αποδοτική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών. Η ΕτΠ είναι πλήρως προσηλωμένη στην Ατζέντα του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη, στην οποία αναγνωρίζεται ότι η διεθνής μετανάστευση αποτελεί πολυδιάστατη πραγματικότητα με ιδιαίτερη σημασία για την ανάπτυξη των χωρών προέλευσης, διέλευσης και προορισμού, η οποία απαιτεί συνεκτικές και ολοκληρωμένες απαντήσεις.

Η ΕτΠ δεσμεύεται επίσης να υλοποιήσει τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από τους τέσσερις πυλώνες της διαχείρισης της μετανάστευσης σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δράσης για τη Μετανάστευση που θεσπίστηκε το 2015: μείωση των κινήτρων για παράτυπη μετανάστευση, βελτίωση της διαχείρισης των συνόρων και της ασφάλειας των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων προσπαθειών για την πρόληψη ναυαγίων που σχετίζονται με μετανάστες, υλοποίηση ισχυρής κοινής πολιτικής ασύλου και θέσπιση νέας πολιτικής για τη νόμιμη μετανάστευση.

Η ΕτΠ έχει επισημάνει ότι τα βαθύτερα αίτια της παράτυπης μετανάστευσης, που περιλαμβάνουν οικονομικά ή κοινωνικά αίτια, πρέπει να αντιμετωπίζονται από την ΕΕ στην πηγή τους.

Η ΕτΠ στηρίζει την περιφερειακή και την τοπική συνεργασία για την εξασφάλιση ασφαλούς, ελεγχόμενης και νόμιμης μετανάστευσης, με πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ανθρώπινη μεταχείριση των μεταναστών ανεξάρτητα από το καθεστώς μετανάστη, πρόσφυγα ή εκτοπισμένου που διαδέχεται, όπως τονίζεται στην Ατζέντα του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

1. επικροτεί την ανακοίνωση «σχετικά με τη θέσπιση νέου πλαισίου εταιρικής σχέσης», καθώς υπογραμμίζει την πολύπλοκη φύση του μεταναστευτικού προβλήματος και την ανάγκη να αντιμετωπιστεί σε διαφορετικά επίπεδα. Υπενθυμίζει ότι το άσυλο αποτελεί

θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα κατοχυρωμένο από το διεθνές δίκαιο και από διεθνείς υποχρεώσεις που δεσμεύουν όλα τα κράτη μέλη. Ζητεί να δημιουργηθούν από την ΕΕ και τα κράτη-μέλη ασφαλείς και νόμιμες οδοί για τους πρόσφυγες, όπως ανθρωπιστικοί διάδρομοι, θεωρήσεις για ανθρωπιστικούς λόγους και ενίσχυση της επανένωσης οικογενειών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν τη δυνατότητα υποβολής αιτήσεων για άσυλο στις πρεσβείες και τα προξενικά γραφεία τους·

2. αναγνωρίζει ότι η ανακοίνωση προβλέπει μια καινοτόμο προσέγγιση, η οποία βασίζεται πρωτίστως στη συνεργασία με τρίτες χώρες, λαμβανομένων υπόψη τόσο των συμφερόντων της ΕΕ όσο και αυτών των χωρών εταίρων, για την εξασφάλιση καλύτερης διαχείρισης της μετανάστευσης·

3. υποστηρίζει και αναγνωρίζει την ανάγκη η ΕΕ να ομιλεί με μία φωνή, με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων φορέων και θεσμικών οργάνων. Οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές μπορούν και πρέπει να διαδραματίζουν ρόλο στην κοινή προσπάθεια με την ΕΕ και το εθνικό επίπεδο, καθώς και με τις τρίτες χώρες, για την υλοποίηση ολοκληρωμένων εταιρικών σχέσεων (συμφώνων) για τη μετανάστευση, ιδίως δε στις περιφέρειες και τους δήμους όπου υπάρχει σημαντικός μεταναστευτικός πληθυσμός προερχόμενος από τις χώρες που καλύπτονται από το πλαίσιο εταιρικής σχέσης·

4. συμφωνεί ότι πρέπει να γίνουν πολλά ακόμα, καθώς η ΕΕ εξακολουθεί να αντιμετωπίζει ανθρωπιστική κρίση. Τρίτες χώρες και εταίροι της ΕΕ φιλοξενούν εκατομμύρια πρόσφυγες, πολλοί εκ των οποίων είναι ασυνόδευτοι ανήλικοι, που υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν τον τόπο τους, καθώς και πολυάριθμους οικονομικούς μετανάστες που φιλοδοξούν να εισέλθουν στην Ευρώπη. Σε αυτό το πλαίσιο, η διεθνής συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών πρέπει να λάβει μια νέα διάσταση και να θεσπιστούν επιπρόσθετα μέσα, προσαρμοσμένα ώστε να ανταποκρίνονται στις πρόσφατες και τις μελλοντικές μεταναστευτικές προκλήσεις·

5. καλεί την Επιτροπή να ενθαρρύνει όλους τους φορείς —κράτη μέλη, όργανα της ΕΕ και βασικές τρίτες χώρες— να συνεργαστούν σε σύμπραξη προκειμένου να μπει τάξη στις μεταναστευτικές ροές και να αποτραπούν επικίνδυνα θαλάσσια ταξίδια από αιτούντες άσυλο και οικονομικούς μετανάστες χωρίς επίσημα έγγραφα, στα χέρια παράνομων διακινητών ή δουλεμπόρων. Ταυτόχρονα, η ΕΤΠ γνωρίζει ότι απαιτούνται επείγουσες δράσεις για την αντιμετώπιση και την εξάλειψη των γενεσιουργών αιτίων της παράτυπης μετανάστευσης και της αναγκαστικής εκτόπισης στις χώρες προέλευσης. Η διεθνής, εθνική, περιφερειακή και τοπική συνεργασία είναι καθοριστικής σημασίας για την πραγμάτωση μιας κοινής ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής, σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση·

6. αναγνωρίζει ότι η μεταναστευτική και η αναπτυξιακή πολιτική συνδέονται στενά. Αυτός ο σύνδεσμος αποτέλεσε βασικό μέρος των συζητήσεων γύρω από την αναπτυξιακή ατζέντα του ΟΗΕ μετά το 2015, η οποία αποφασίστηκε τον Σεπτέμβριο του 2015 στη Νέα Υόρκη. Η αποτελεσματική και ανθρώπινη διαχείριση της μετανάστευσης πρέπει να θεωρείται καθοριστικής σημασίας για την επιτυχημένη εφαρμογή της προγράμματος δράσης. Η ΕΤΠ γνωρίζει καλά τα οφέλη και τις ευκαιρίες που δημιουργεί η ασφαλής, ελεγχόμενη και νόμιμη μετανάστευση για τους μετανάστες, τις χώρες προέλευσης, διέλευσης και προορισμού. Επιπλέον, επισημαίνει τη σημασία της ενεργού συμμετοχής των μεταναστών στην ανάπτυξη των χωρών προέλευσής τους. Γνωρίζει επίσης τις επιπτώσεις της παράτυπης μετανάστευσης στους μετανάστες και την υποχρέωση των χωρών προέλευσης να παραλαμβάνουν τους υπηκόους τους με διαδικασίες επανεισοχής και επιστροφής, σύμφωνα με την οδηγία της ΕΕ για τις επιστροφές και με τα διεθνή μέσα·

7. επαναλαμβάνει τη στήριξή της στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση που παρουσιάστηκε το 2015, και το οποίο επισημαίνει τις διάφορες ενέργειες που πρέπει να πραγματοποιηθούν παράλληλα για την αντιμετώπιση τόσο των εξωτερικών όσο και των εσωτερικών πτυχών της τρέχουσας μεταναστευτικής πρόκλησης. Το εξωτερικό πρόγραμμα δράσης επικεντρώνεται σε εταιρικές σχέσεις με τρίτες χώρες για την επίτευξη πιστικών και εφικτών στόχων για τη μείωση των ατόμων που αναγκάζονται να διαφύγουν, λαμβανομένων υπόψη των γενεσιουργών αιτίων της παράτυπης μετανάστευσης·

8. συμφωνεί ότι εκτός από τα μέτρα που ήδη έχει λάβει η ΕΕ, όπως η Σύνοδος της Βαλέτας, η Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας, οι διάλογοι υψηλού επιπέδου για τη μετανάστευση, η αναθεωρημένη Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας και η Σύνοδος Ηγετών των Δυτικών Βαλκανίων, πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω η στρατηγική, μακροπρόθεσμη προσέγγιση της ΕΕ απέναντι σε τρίτες χώρες και να ενισχυθεί η εσωτερική συνοχή και ο συντονισμός με τα κράτη μέλη της ΕΕ. Απαιτείται πιο συντονισμένη, συστηματική και διαρθρωμένη προσέγγιση για τη μεγιστοποίηση των συνεργιών και του μοχλευτικού αποτελέσματος των εσωτερικών και εξωτερικών πολιτικών της Ένωσης. Επίσης, πρέπει να εξασφαλιστεί η άμεση πρόσβαση των τοπικών και περιφερειακών αρχών στα κεφάλαια της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, καθώς και σε άλλα κεφάλαια που αφορούν τον χώρο της Μεσογείου·

9. συμφωνεί ότι, εκτός της μείωσης των δυνατοτήτων παράτυπης μετανάστευσης και παράνομης εισόδου στην ΕΕ, η ΕΕ πρέπει να ενισχύσει συνεπείς, αξιόπιστες και αποτελεσματικές πολιτικές επανεισοχής και επιστροφής με τις χώρες προέλευσης, με τη συμμετοχή των κοινοτήτων μεταναστών που ζουν στις χώρες της Ένωσης και με σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αρχής της μη επαναπροώθησης, και λαμβανομένης υπόψη της πραγματικής ικανότητας των χωρών προέλευσης ή διέλευσης να διασφαλίζουν τα δικαιώματα εκείνων των ατόμων που τελούν υπό καθεστώς επανεισοχής ή επαναπατριsmού·

10. ζητεί, με την επιφύλαξη της διεθνούς υποχρέωσης παροχής προστασίας στους αιτούντες άσυλο και σε όλους τους δικαιούχους άλλων μορφών διεθνούς προστασίας, ανεξαρτήτως του κανονικού ή μη χαρακτήρα της εισόδου τους στην ΕΕ, τη δημιουργία κέντρων πρώτης υποδοχής (*hotspots*) σε τρίτες χώρες για τα άτομα που ζητούν διεθνή προστασία. Τα εν λόγω κέντρα πρώτης υποδοχής θα πρέπει να είναι εγκατεστημένα σε τρίτες χώρες, να τελούν υπό τη διαχείριση της ΕΕ και διεθνών οργανισμών (Υπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες — UNHCR) και να έχουν ως καθήκον την εξέταση του βάσιμου των αιτήσεων ασύλου. Όσον αφορά τα άτομα τα οποία δικαιούνται άσυλο ή διεθνή προστασία, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η μεταφορά τους προς τις ευρωπαϊκές χώρες της επιλογής τους με τα συνήθη μεταφορικά μέσα, προκειμένου να αποφεύγονται οι διελεύσεις με τα μη αξιόπλοα σκάφη που χρησιμοποιούν οι διακινητές·

11. συμφωνεί ότι η ΕΕ πρέπει να θεσπίσει νόμιμες οδούς εισόδου στην ΕΕ, είτε προς αναζήτηση διεθνούς προστασίας, είτε προς αναζήτηση επαγγελματικών, εκπαιδευτικών, ερευνητικών ή επενδυτικών ευκαιριών·

12. καλεί την ΕΕ και την Επιτροπή να επιμείνουν στην ανάγκη καλύτερης συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων οργάνων και οργανισμών καταπολέμησης των παρανόμων διακινητών και δουλεμπόρων —Frontex, NATO, EUNAVFORMED, Ευρωπαϊκό Κέντρο κατά της Παράνομης Διακίνησης Μεταναστών στη Ευρώπη— και καλύτερης ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ αυτών των οργανισμών και των αρμόδιων υπηρεσιών των κρατών μελών·

13. καλεί την ΕΕ να παρέχει επιπλέον στήριξη σε οργανώσεις όπως ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ), που συνδράμουν τον επαναπατρισμό μεταναστών οι οποίοι φτάνουν στις χώρες διέλευσης και συνειδητοποιούν ότι εξαπατήθηκαν ή απλώς δεν επιθυμούν να συνεχίσουν προς την ΕΕ·

Το πλαίσιο εταιρικής σχέσης — Μια νέα ολοκληρωμένη συνεργασία με τρίτες χώρες για τη μετανάστευση

14. χαιρετίζει τον απώτερο στόχο του πλαισίου εταιρικής σχέσης να αποτελέσει συνεκτική και προσαρμοσμένη δέσμευση στο πλαίσιο της οποίας η Ένωση και τα κράτη μέλη θα λειτουργούν κατά τρόπο συντονισμένο, συγκεντρώνοντας μέσα, εργαλεία και μόχλευση προκειμένου να επιτύχουν ολοκληρωμένες εταιρικές σχέσεις (Σύμφωνα) με τρίτες χώρες για την καλύτερη διαχείριση της μετανάστευσης, με πλήρη σεβασμό των ανθρωπιστικών και των σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα υποχρεώσεων όλων των εταίρων·

15. υποστηρίζει πλήρως τον βραχυπρόθεσμο στόχο διάσωσης ζωών στη Μεσόγειο και ζητεί να τεθεί μακροπρόθεσμος στόχος συνεργασίας με τις χώρες εταίρους ώστε να αποφεύγονται τα επικίνδυνα θαλάσσια ταξίδια υπό τον έλεγχο εγκληματικών οργανώσεων. Στηρίζει επίσης τον στόχο να αναπτυχθούν κίνητρα για την επιστροφή και την επανεισοδοχή στις χώρες προέλευσης και να εξασφαλιστεί στους μετανάστες και στους πρόσφυγες η δυνατότητα να παραμείνουν ει δυνατόν εγγύτερα στην πατρίδα τους. Κρίνεται σκόπιμο να δίνεται προτεραιότητα στους ευάλωτους αιτούντες, και ιδιαίτερα στους ασυνόδευτους ανήλικους, το βέλτιστο συμφέρον των οποίων θα πρέπει να αποτελεί πρώτιστο μέλημα, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επί του προκειμένου, ζητά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσει τις προσπάθειες στο ζήτημα των ασυνόδευτων ανηλίκων μεταναστών, η διαχείριση του οποίου πολύ συχνά εμπίπτει στην αρμοδιότητα των περιφερειών. Ως εκ τούτου, προσβλέπει στη νέα συνολική στρατηγική της Επιτροπής, που θα εφαρμοστεί για να δοθεί συνέχεια στο πρόγραμμα δράσης για τους ασυνόδευτους ανήλικους (2011-2014), ούτως ώστε να λαμβάνεται υπόψη η κατάσταση των αγνοούμενων ή των ασυνόδευτων παιδιών·

16. επαναλαμβάνει τη δέσμευση της ΕΕ να αντιμετωπίσει τις μακροπρόθεσμες οικονομικές, κοινωνικές και δημογραφικές προκλήσεις και τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού στην ΕΕ μέσω στοχευμένων νέων πολιτικών νόμιμης μετανάστευσης, σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση και άλλα βασικά μέσα μεταναστευτικής πολιτικής. Τούτο μπορεί να επιτευχθεί και με την ενθάρρυνση των νόμιμων προσδοκιών των μακροχρόνια διαμενόντων να συμμετέχουν και να συμβάλλουν στον δημόσιο και τον πολιτικό βίο. Η μετανάστευση από τρίτες χώρες μπορεί να εξασφαλίσει διατηρήσιμη ανάπτυξη της οικονομίας της ΕΕ και η Ευρώπη χρειάζεται ανθρώπους με προσόντα προκειμένου να εξασφαλίσει την ανταγωνιστικότητά της σε παγκόσμιο επίπεδο. Ταυτόχρονα, οι χώρες εταίροι φοβούνται αυτή τη διαρροή εγκεφάλων. Η κυκλική μετανάστευση θα μπορούσε να αποτελέσει λύση για την αποτροπή του κινδύνου διαρροής εγκεφάλων στις χώρες εταίρους·

17. υπενθυμίζει στο Συμβούλιο ότι η ΕτΠ μπορεί να διευκολύνει τον διάλογο και τη συνεργασία με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές στις χώρες προέλευσης και διέλευσης μεταναστών, π.χ. μέσω των υφιστάμενων οργάνων και πλατφορμών (ARLEM, ΔΠΤΑΑΕΣ, Μεικτές Συμβουλευτικές Επιτροπές και Ομάδες Εργασίας). Αυτή η συνεργασία αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την εφαρμογή των μέτρων πριν την αναχώρηση που προετοιμάζουν τους μετανάστες για τη νόμιμη άφιξή τους στην ΕΕ ή τους πρόσφυγες για τη μετεγκατάστασή τους από τις χώρες εταίρους που τους φιλοξενούν επί του παρόντος (όπως η Τουρκία, ο Λίβανος και η Ιορδανία)·

18. συνιστά τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των τοπικών και των περιφερειακών αρχών της ΕΕ και των χωρών προέλευσης των οικονομικών μεταναστών, η οποία θα μειώσει σημαντικά τα κίνητρα για παράτυπη μετανάστευση. Αυτή η ανταλλαγή πληροφοριών πρέπει να περιλαμβάνει την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις συμφωνίες επανεισοδοχής, την ενημέρωση

όσον επιθυμούν να φτάσουν στην ΕΕ όσον αφορά τις πραγματικές ευκαιρίες απασχόλησης στα κράτη μέλη της ΕΕ και την αποδάρρυνσή τους όσον αφορά παράνομες οδούς μετανάστευσης, την πραγματική κατάσταση όσον αφορά τους κανόνες και τους κανονισμούς σχετικά με τη διεθνή προστασία, οι οποίοι συχνά διαστρεβλώνονται για να εξαπατήσουν τους μετανάστες ώστε να εμπιστευτούν τις τύχες τους στους διακινητές, τις δυνατότητες απασχόλησης, τα διαθέσιμα επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας κ.λπ.

19. συμφωνεί ότι στην αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ πρέπει να συμπεριλαμβάνονται θετικά κίνητρα, που θα επιβραβεύουν τις χώρες που πληρούν τη διεθνή τους υποχρέωση για την επανεισοδοχή των υπηκόων τους και αυτές που συνεργάζονται στη διαχείριση της μετανάστευσης από τρίτες χώρες, καθώς και όσες λαμβάνουν πρωτοβουλίες για την κατάλληλη φιλοξενία όσον προσπαθούν να ξεφύγουν από συγκρούσεις και διώξεις·

20. συμφωνεί ότι, για την επιτυχία της νέας προσέγγισης, πρέπει να συνδυαστούν θετικά και αρνητικά κίνητρα όσον αφορά τις χώρες εταίρους. Ταυτόχρονα, πρέπει να επιτευχθεί προσεκτική ισορροπία μεταξύ των κινήτρων για τη διαχείριση της μετανάστευσης και της συνολικής αναπτυξιακής βοήθειας της ΕΕ. Η βοήθεια δεν πρέπει να εξαρτάται πλήρως από την τήρηση των υποχρεώσεων που πηγάζουν από τις συμφωνίες επανεισοδοχής με τρίτες χώρες, καθώς αυτό θα θέσει σε κίνδυνο την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης και τις δεσμεύσεις της Συνθήκης της Λισαβόνας για την εξάλειψη της ακραίας φτώχειας και των ανισοτήτων. Η ικανότητα και η προθυμία των χωρών εταίρων να συνεργαστούν με την ΕΕ στη διαχείριση της μετανάστευσης πρέπει να διαχωρίζεται σαφώς, καθώς οι διαφορές είναι ουσιαστικές. Από αυτή την άποψη, η ΕτΠ θεωρεί ότι η χρήση της επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας πρέπει να επικεντρωθεί σε έργα στον τομέα της ασφάλειας και της διαχείρισης των συνόρων μόνον όταν αυτά είναι σαφώς ωφέλιμα για τους δικαιούχους. Οι χώρες εταίροι που αδυνατούν να εφαρμόσουν ρυθμίσεις για τη μετανάστευση πρέπει να συνεχίσουν να απολαμβάνουν των χρηματοπιστωτικών και άλλων μέσων που αποσκοπούν στη λειτουργία των συμφώνων της ΕΕ για τη μετανάστευση·

21. καλεί, συνεπώς, την ΕΕ να επιδιώξει να αναπτύξει ρυθμίσεις εταιρικής σχέσης με τρίτους εταίρους που θα αντικατοπτρίζουν πραγματικά τις ανάγκες, τους προβληματισμούς και τις δυνατότητες των τελευταίων, λαμβανομένου υπόψη ότι διαφορετικοί εταίροι βιώνουν διαφορετικές προκλήσεις και συνθήκες·

22. ενθαρρύνει τα κράτη μέλη της ΕΕ με παραδοσιακά στενούς δεσμούς με συγκεκριμένες χώρες (ιστορικούς, πολιτιστικούς, οικονομικούς κ.λπ.) να χρησιμοποιήσουν τους δεσμούς αυτούς για την προώθηση της συνεργασίας με αυτές τις χώρες και μεταξύ αυτών, προκειμένου να διευκολυνθεί η επανεισοδοχή και η επανένταξη των επιστρεφόντων·

23. ενθαρρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να οριστικοποιήσει τις νέες προτεραιότητες εταιρικής σχέσης με την Ιορδανία και τον Λίβανο μετά την επανεξέταση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας του 2015 το συντομότερο δυνατό. Ο Λίβανος και η Ιορδανία, από κοινού με την Τουρκία, φιλοξενούν την πλειονότητα των 5 εκατομμυρίων συριών προσφύγων. Στην Ιορδανία, το ένα ένατο του πληθυσμού είναι πρόσφυγες από τον εμφύλιο της Συρίας —σχεδόν 700 000 άτομα σε σύνολο 6,7 εκατομμυρίων κατοίκων. Στον Λίβανο, οι πρόσφυγες ανέρχονται σε 1,1 εκατομμύρια σε σύνολο 4,6 εκατομμυρίων κατοίκων, ενώ στην Τουρκία ξεπερνούν τα 2,5 εκατομμύρια σε σύνολο 79,5 εκατομμυρίων κατοίκων·

24. εκφράζει τον προβληματισμό της ως προς τη Συμφωνία ΕΕ-Τουρκίας της 18ης Μαρτίου 2016 για τους πρόσφυγες, ιδίως λόγω ορισμένων σοβάρων ζητημάτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων αναφορικά με την κράτηση αιτούντων άσυλο σε «hotspots» στα ελληνικά νησιά του Αιγαίου, αλλά και ενόψει της επιστροφής αιτούντων άσυλο στην Τουρκία ως «πρώτη χώρα ασύλου» ή «ασφαλή τρίτη χώρα», καθώς και λόγω ανησυχίας ότι η ίδια η Τουρκία ενδέχεται να επιστρέψει πρόσφυγες στη Συρία. Η ΕτΠ εκφράζει επίσης την ανησυχία της για την αργή ανάπτυξη της ικανότητας του ελληνικού συστήματος ασύλου να διαχειριστεί τη διαδικασία ασύλου στα «hotspots» και για τις καθυστερήσεις στην παροχή στήριξης στην Ελλάδα, τον μέχρι στιγμής χαμηλότατο αριθμό μετεγκαταστάσεων προσφύγων από την Τουρκία και τις καθυστερήσεις στην καταβολή της ενωσιακής χρηματοπιστωτικής στήριξης στις τουρκικές προσπάθειες στήριξης των σύριων προσφύγων·

25. καταγγέλλει τον καθορισμό, χωρίς πραγματικές εγγυήσεις, των δεκαέξι χωρών προτεραιότητας που ορίζονται στην ανακοίνωση για τις νέες συμφωνίες, δεδομένου ότι δεν μπορούν όλες να θεωρούνται «ασφαλείς τρίτες χώρες» ή/και χώρες που διαθέτουν αποδεκτές επιδόσεις όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ακόμα και αν ο κανόνας της «ασφαλούς τρίτης χώρας» δεν ισχύει σε αυτές τις συμφωνίες, το παράδειγμα της Τουρκίας δημιουργεί ανησυχία σχετικά. Η ΕΕ πρέπει να δημιουργήσει μηχανισμούς ελέγχου της υποδοχής στις χώρες αυτές·

26. προσβλέπει στην υιοθέτηση της στρατηγικής ανακοίνωσης για την Τυνησία. Η συνέχιση της ειρηνικής και δημοκρατικής μετεπαναστατικής της μετάβασης προς την οικονομική σταθερότητα και τη σταθερότητα από πλευράς ασφαλείας θα στείλει ιδιαίτερα θετικό μήνυμα στην περιοχή, και πρέπει συνεπώς να υποστηριχθεί από την ΕΕ·

27. υπενθυμίζει ότι η κατάσταση στη Λιβύη απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή και στρατηγικά βήματα, και επιδοκιμάζει τη σχετική ανάληψη δράσης που προβλέπεται στην εν λόγω ανακοίνωση. Η ΕτΠ τονίζει τη σημασία της συνεργασίας με τους ΟΤΑ της Λιβύης και καλεί την Επιτροπή να στηρίξει πλήρως τις προσπάθειες της ΕτΠ και της ARLEM για την προώθηση πρωτοβουλιών συνεργασίας μεταξύ ΟΤΑ της ΕΕ και της Λιβύης, που ξεκίνησαν στην τελευταία σύνοδο ολομέλειας της ARLEM στη Λευκωσία (Πρωτοβουλία της Λευκωσίας)·

28. επιδοκμάζει την έμφαση που δίδεται στη συνεργασία με τις χώρες διέλευσης, οι οποίες συχνά επωμίζονται σημαντικό οικονομικό βάρος, ιδίως σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο, φιλοξενώντας αιτούντες άσυλο και παράτυπους μετανάστες. Η Διακήρυξη της Νέας Υόρκης για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες του ΟΗΕ, που υιοθετήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2016, αναγνωρίζει ότι οι μεγάλες μετακινήσεις προσφύγων και μεταναστών επηρεάζουν δυσανάλογα τις γειτονικές χώρες και τις χώρες διέλευσης και τις φέρνουν στα όρια των δυνατοτήτων τους. Για αυτό, οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές των χωρών διέλευσης θα πρέπει να επωφεληθούν από την ανάπτυξη ικανοτήτων, τη χρηματοπιστωτική στήριξη και την ανταλλαγή πληροφοριών με πρωτοβουλία της ΕΕ. Καλεί την ΕΕ να συμπεριλάβει διευκολύνσεις που στηρίζουν την άμεση συνεργασία μεταξύ ομοτίμων στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές στην ΕΕ και στις χώρες εταίρους, προκειμένου να αυξηθούν οι ικανότητες σχεδιασμού και διοίκησης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο·

29. συμφωνεί ότι βασικό μέρος κάθε συμφώνου πρέπει να είναι οι κοινές προσπάθειες προκειμένου να λειτουργήσουν αποτελεσματικά οι επιστροφές και η επανεισοχή απορριφθέντων αιτούντων άσυλο και παράτυπων μεταναστών. Η ΕτΠ αναγνωρίζει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές των χωρών προέλευσης βρίσκονται στην εμπροσθοφυλακή των μεταναστευτικών πολιτικών με πολλές, ζωτικής σημασίας, αρμοδιότητες, όπως η παροχή πρόσβασης στην αγορά εργασίας, στέγης, εκπαίδευσης και υγειονομικής περίθαλψης, πράγματα που επηρεάζουν άμεσα την ικανότητά τους να επανεντάξουν επιστρέφοντες εξασφαλίζοντας έτσι κοινωνική συνοχή και βιώσιμες κοινωνίες. Τα καθημερινά ζητήματα της υποδοχής, της ένταξης και της επανένταξης των μεταναστών είναι ιδιαίτερα αισθητά σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο. Για αυτό, πρέπει να επιδιωχθεί μέσω συμφώνων η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της βιωσιμότητας της διαδικασίας επιστροφών και να παρασχεθεί ικανή χρηματοδότηση για τις οικειοθελείς επιστροφές, καθώς και να υποστηριχθούν οι χώρες προέλευσης στην επανένταξη των επιστεφόντων υπηκόων τους·

30. φρονεί ότι η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση είναι το καταλληλότερο μέσο για τη δημιουργία του απαραίτητου μείγματος μέτρων και πρωτοβουλιών, προκειμένου να επιτευχθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα για την υποδοχή, την ένταξη και την επανένταξη των μεταναστών·

31. υπενθυμίζει ότι πρέπει να ανταλλάσσονται βέλτιστες πρακτικές μεταξύ των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην ΕΕ και σε τρίτες χώρες αναφορικά με όλες τις πτυχές της μετανάστευσης όπως, μεταξύ άλλων, οι πολιτικές ένταξης και επανένταξης, η αντιμετώπιση της παράτυπης μετανάστευσης, η αναγνώριση σημάτων έγκαιρης προειδοποίησης και/ή η έγκαιρη αποτροπή κρίσεων, η καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων (σύμφωνα με το σχέδιο δράσης της ΕΕ κατά της παράνομης διακίνησης μεταναστών 2015-2020, το Πρωτόκολλο των Ηνωμένων Εθνών κατά της Λαθραίας Μεταφοράς Μεταναστών διά Ξηράς, Αέρος και Θαλάσσης, τη στρατηγική της ΕΕ για την εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων 2012-2016 και το Πρωτόκολλο του Παλέρμο). Η ΕτΠ είναι σε θέση να απευθύνεται στους δήμους και τις περιφέρειες των χωρών εταίρων για τη διευκόλυνση και την ενθάρρυνση της ανταλλαγής καινοτόμων ιδεών και πρακτικών και την προώθηση της αποτελεσματικότερης συμμετοχής των τοπικών και περιφερειακών αρχών στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση των πολιτικών μετανάστευσης και ένταξης, σύμφωνα με την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και την αρχή της επικουρικότητας·

32. συμφωνεί ότι η εμπειρογνώσια και οι πόροι των κρατών μελών έχουν ζωτική σημασία για την επίτευξη των συμφώνων και ότι η αποτελεσματικότητα της συνεργασίας εξαρτάται από τα επιτόπια δίκτυα εμπειρογνομένων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων αυτών με γνώση της τοπικής και της περιφερειακής διάστασης της μετανάστευσης. Κατά συνέπεια, η ΕτΠ επιδοκμάζει τη μετάβαση Ευρωπαίων Αξιωματούχων-Συνδέσμων Μετανάστευσης σε χώρες προέλευσης και διέλευσης προτεραιότητας προκειμένου να συνδράμουν στο συντονισμό της συνεργασίας της ΕΕ κατά της παράνομης διακίνησης μεταναστών και καλεί τα κράτη μέλη να ορίσουν σύντομα τους κατάλληλους εμπειρογνώμονες για αυτή τη θέση·

Οικονομική στήριξη

33. υποστηρίζει τη χρήση των υφιστάμενων χρηματοπιστωτικών μέσων και των υφιστάμενων καταπιστευματικών ταμείων για την επίτευξη των βραχυπρόθεσμων στόχων του συμφώνου, καλεί, ωστόσο, τα κράτη μέλη της ΕΕ να καταβάλουν χωρίς καθυστέρηση τις συνεισφορές τους σε αυτά τα ταμεία προς τούτο·

34. επισημαίνει τη σημασία της αξιοποίησης συνεργιών μεταξύ των υφιστάμενων ταμείων όπως η Διευκόλυνση για τους Πρόσφυγες στην Τουρκία (3 δισεκατ. ευρώ), το Καταπιστευματικό Ταμείο Έκτακτης Ανάγκης της ΕΕ για την Αφρική (1,8 δισεκατ. ευρώ), το Περιφερειακό Καταπιστευματικό Ταμείο της ΕΕ για την Αντιμετώπιση της Συριακής Κρίσης (1 δισεκατ. ευρώ) καθώς και άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων που θα μπορούσαν δυνητικά να παρέχουν μέχρι και 8 δισεκατ. ευρώ την περίοδο 2016-2020 για την υλοποίηση των συμφώνων. Πρέπει επίσης να διερευνηθούν δυνητικές συνεργίες με τα διαρθρωτικά ταμεία·

35. επιδοκμάζει την πρόταση της Επιτροπής για ένα φιλόδοξο εξωτερικό επενδυτικό σχέδιο που θα αντιμετωπίζει τα γενεσιουργά αίτια της παράτυπης μετανάστευσης και θα στηρίζει τις χώρες εταίρους στη διαχείριση των επιπτώσεων της στην Αφρική και στις χώρες της γειτονίας της ΕΕ, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην επίτευξη άλλων αναπτυξιακών στόχων του ΟΗΕ και καλεί την Επιτροπή να αναπτύξει το εν λόγω εργαλείο το συντομότερο δυνατό, σε στενό διάλογο με τα κράτη μέλη της ΕΕ και τους διεθνείς εταίρους·

36. επιδοκιμάζει το προτεινόμενο εξωτερικό επενδυτικό σχέδιο για την Αφρική και τις χώρες της γειτονίας της ΕΕ που αποσκοπεί στην κινητοποίηση επενδύσεων (μέσω βελτιωμένου επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ενιαίου σημείου εισόδου για αιτήσεις χρηματοδότησης επενδύσεων και χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα) και την τόνωση της δημιουργίας απασχόλησης στις χώρες εταίρου·

37. επιδοκιμάζει την εντατικοποίηση της τεχνικής βοήθειας και της στήριξης της ΕΕ στις οικονομικές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Η ΕτΠ ζητεί, ειδικότερα, η προτεινόμενη τεχνική βοήθεια να περιλαμβάνει τις τοπικές αρχές και επιχειρήσεις και να τις στηρίζει στην ανάπτυξη μεγαλύτερου αριθμού τραπεζικά χρηματοδοτούσιμων έργων που θα βελτιώσουν το γενικότερο επιχειρηματικό περιβάλλον, καθώς και στην προβολή τους στη διεθνή επενδυτική κοινότητα·

38. είναι πεπεισμένη όσον αφορά τον βραχυπρόθεσμο και τον μακροπρόθεσμο αντίκτυπο του προτεινόμενου επενδυτικού σχεδίου αναφορικά με τη βελτίωση της βιώσιμης ανάπτυξης των χωρών εταίρων της ΕΕ που αποτελούν μείζονες χώρες προέλευσης μεταναστών ή διέλευσης αιτούντων άσυλο και παράτυπων μεταναστών. Κατά συνέπεια, το προτεινόμενο σχέδιο θα αντιμετωπίζει άμεσα τα γενεσιουργά αίτια της παράτυπης μετανάστευσης, και θα συμβάλλει στη μείωση των κινήτρων καταφυγής σε αυτήν·

39. αναγνωρίζει τη σημασία της συμβολής της ΕΕ, των κρατών μελών, των τρίτων χωρών, των Διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών, των ευρωπαϊκών διμερών αναπτυξιακών οργανισμών και του ιδιωτικού τομέα σε αυτό το σχέδιο επενδύσεων. Επιδοκιμάζει δε την πρωτοβουλία της Επιτροπής σχετικά με την παρουσίαση φιλόδοξου εξωτερικού επενδυτικού σχεδίου, το οποίο φιλοδοξεί να κινητοποιήσει 62 δισεκατ. ευρώ για τη συμβολή στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων του ΟΗΕ και άρα την αντιμετώπιση των γενεσιουργών αιτίων της παράτυπης μετανάστευσης·

40. ζητεί, σε αυτό το πλαίσιο, η πρωτοβουλία της Επιτροπής να υλοποιηθεί με την υπογραφή συγκεκριμένης συμφωνίας με τα κράτη μέλη και τους άλλους διεθνείς εταίρους, ώστε να δεσμευτούν να καταβάλλουν με τη σειρά τους το ισοδύναμο των συνολικών συνεισφορών της ΕΕ, όπως κίνητρα για πρόσθετες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις·

41. επιδοκιμάζει το σχέδιο που παρουσιάστηκε τον Σεπτέμβριο και βασίζεται σε τρεις πυλώνες: στην κινητοποίηση των ιδιωτικών επενδύσεων, στην ενίσχυση της τεχνικής συνδρομής και στη βελτίωση του γενικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος· εκφράζει τη λύπη της διότι στην ανακοίνωση δεν γίνεται αναφορά στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές και τονίζει τη σημασία της παροχής βοήθειας και πόρων στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές. Στον δεύτερο πυλώνα πρέπει επίσης να συμμετέχουν σαφώς οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και η ΕτΠ πρέπει να αποτελεί εταίρο στην υλοποίησή του. Ο Άτλας Αποκεντρωμένης Συνεργασίας της ΕτΠ μπορεί να φανεί χρήσιμος για τον εντοπισμό έργων που χρήζουν χρηματοδότησης και δυνητικών εταίρων συνεργασίας. Η ΕτΠ ζητεί την εκπροσώπηση των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στη δομή διακυβέρνησης του εξωτερικού επενδυτικού σχεδίου·

42. καλεί συνεπώς την Επιτροπή να συμπεριλάβει την ΕτΠ στον σχεδιασμό του προγράμματος, ως φωνή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην ΕΕ, πολλές εκ των οποίων διαθέτουν εκτεταμένη εμπειρία αναπτυξιακής συνεργασίας·

43. καλεί την Επιτροπή να εξερευνησει τρόπους συμμετοχής διαφορετικών ομάδων της διασποράς στα κράτη μέλη της ΕΕ ως εταίρων στη χρηματοδότηση επενδύσεων στις χώρες προέλευσής τους. Το 2013, οι μετανάστες από τις αναπτυσσόμενες χώρες έστειλαν στις πατρίδες τους πάνω από 400 δισεκατ. ευρώ. Αυτά τα εμβάσματα τείνουν να είναι πιο σταθερά από ό,τι άλλες ροές ιδιωτικού κεφαλαίου, έχοντας μειωθεί κατά μόλις 5 % κατά τη διάρκεια της πρόσφατης παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης και έχοντας επανέλθει ταχύτατα στα προ κρίσης επίπεδα. Καλό παράδειγμα του δυναμικού των εμβασμάτων είναι το γεγονός ότι το 2013 τα εμβάσματα της διασποράς προς τη Σενεγάλη έφταναν το 10 % του ΑΕγχΠ της·

Ρόλος των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στην παροχή ενημέρωσης

44. επαναλαμβάνει ότι οι ΟΤΑ τόσο της ΕΕ όσο και των τρίτων χωρών μπορούν και πρέπει να έχουν ρόλο στην κοινή προσπάθεια με την ΕΕ και το εθνικό επίπεδο, καθώς και με τις τρίτες χώρες, για την υλοποίηση εταιρικών σχέσεων για τη μετανάστευση. Ειδικότερα, οι ΟΤΑ επιτελούν ζωικό ρόλο στην ευαισθητοποίηση και την απαραίτητη ενημέρωση των πολιτών στις χώρες προέλευσης, διέλευσης και προορισμού·

45. επισημαίνει ότι οι δυνητικοί μετανάστες πρέπει να έχουν επίγνωση των κινδύνων που αντιμετωπίζουν κατά την προσπάθεια παράτυπης εισόδου στην ΕΕ. Πρέπει επίσης να ενημερώνονται για τις συνθήκες και τις δομές στις χώρες προορισμού, συμπεριλαμβανομένης της πληροφόρησης σχετικά με την αγορά εργασίας, την πρόσβαση σε δράσεις κατάρτισης και μαθήματα γλωσσών και τις προϋποθέσεις οικογενειακής επανένωσης. Οι δυνητικοί μετανάστες πρέπει να έχουν επίγνωση των πολιτιστικών διαφορών μεταξύ της χώρας προέλευσης και της χώρας προορισμού τους, και να προειδοποιούνται για απαράδεκτες συμπεριφορές και πρακτικές·

46. φρονεί ότι τα άτομα και οι επιχειρήσεις στις χώρες προορισμού πρέπει να ενημερώνονται για τα οφέλη της μετανάστευσης και να έχουν επαρκή κατάρτιση προκειμένου να συνδράμουν στην ένταξη των μεταναστών. Αυτή η ενημέρωση μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, όπου οι αρχές βρίσκονται εγγύτερα στους πολίτες. Οι ενδεδειγμένες πολιτικές νόμιμης μετανάστευσης και μακροπρόθεσμης ένταξης σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο αποτελούν μέσα καταπολέμησης των φαινομένων ρατσισμού και ξενοφοβίας·

47. υπενθυμίζει ότι, παρότι το προτεινόμενο πλαίσιο εταιρικής σχέσης αναφέρει στην εισαγωγή του την ανάγκη ενίσχυσης της ανάπτυξης ικανοτήτων σε τοπικό επίπεδο μέσω της αναπτυξιακής πολιτικής και της πολιτικής γειτονίας, δεν επεκτείνεται σε συγκεκριμένα μέτρα για την κάλυψη αυτής της ανάγκης. Η ΕτΠ μπορεί και πρέπει να αποτελεί εταίρο στις προσπάθειες ανάπτυξης τοπικών και περιφερειακών ικανοτήτων στις χώρες εταίρους·

48. υπογραμμίζει την ανάγκη επενδύσεων στις τοπικές ικανότητες και σε δράσεις των τοπικών και περιφερειακών αρχών των χωρών εταίρων. Οι τοπικές αρχές πρέπει να καταστούν εταίροι σε όλους τους πυλώνες του εξωτερικού επενδυτικού σχεδίου. Η ΕτΠ υποστηρίζει επίσης την πρόταση του δικτύου PLATFORMA για μια συνεργασία μεταξύ δήμων της ΕΕ και δήμων της χώρας προέλευσης ως ζωτικής σημασίας μέσο για την υλοποίηση της νέας προσέγγισης για την οικοδόμηση δεξιοτήτων και την ανταλλαγή τεχνικής εμπειρογνωμοσύνης στην τοπική διαχείριση της μετανάστευσης· συνεπώς, πιστεύει ότι το εξωτερικό επενδυτικό σχέδιο πρέπει να χρηματοδοτεί τη συνεργασία μεταξύ πόλεων και μεταξύ περιφερειών·

49. τονίζει ότι η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ, των κρατών μελών, των τοπικών και των περιφερειακών αρχών της ΕΕ και των ΟΤΑ στις χώρες προέλευσης και διέλευσης μεταναστών μπορεί να συμβάλει στην αποτελεσματικότερη διαχείριση της μετανάστευσης, προς όφελος όλων των μερών. Προς τούτο η ΕΕ και τα ΚΜ πρέπει να στηρίξουν τους ΟΤΑ τόσο οικονομικά όσο και πολιτικά.

Βρυξέλλες, 8 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Πρόταση για μια νέα ευρωπαϊκή συναίνεση όσον αφορά την ανάπτυξη: Ο κόσμος μας, η αξιοπρέπεια μας, το μέλλον μας»

(2017/C 207/08)

Εισηγητής: ο κ. Jesús Gamallo Aller (ES/PPE), γενικός διευθυντής Εξωτερικών Σχέσεων και Σχέσεων με την Ευρωπαϊκή Ένωση, Περιφερειακή κυβέρνηση της Γαλικίας

Έγγραφο αναφοράς: ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την πρόταση για μια νέα ευρωπαϊκή συναίνεση όσον αφορά την ανάπτυξη: «Ο κόσμος μας, η αξιοπρέπεια μας, το μέλλον μας»

COM(2016) 740 final

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

Εισαγωγή

1. αναγνωρίζει ότι το Θεματολόγιο του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη, το οποίο ενέκρινε ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών τον Σεπτέμβριο του 2015, καθορίζει ένα νέο και φιλόδοξο πλαίσιο δεσμεύσεων, στο οποίο όλες τις χώρες καλούνται να καταβάλουν προσπάθειες μετασχηματισμού για τη μετάβαση σε βιώσιμες και χωρίς αποκλεισμούς στρατηγικές ανάπτυξης, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο·

2. θεωρεί ότι το Θεματολόγιο του 2030 καθορίστηκε εξ αρχής ως οικουμενικό, καθώς υποχρεώνει κάθε χώρα, συμπεριλαμβανομένων της ΕΕ και των κρατών μελών της, να επανεξετάσει τις εγχώριες πολιτικές της και τις διεθνείς δεσμεύσεις της προκειμένου να τις ευθυγραμμίσει με τους σκοπούς και τους στόχους του Θεματολογίου του 2030· εφιστά, ωστόσο, την προσοχή στο γεγονός ότι το καθήκον αυτό πρέπει να εκτελεστεί όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο, αλλά και στο πλαίσιο των πολιτικών και των αρμοδιοτήτων των περιφερειακών και τοπικών αρχών αυτοδιοίκησης της ΕΕ·

3. υπογραμμίζει ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη και στην υλοποίηση του Θεματολογίου του 2030. Υπό την έννοια αυτή, εκτιμά ως θετικά τα βήματα που έγιναν μέσω της ανακοίνωσης με τίτλο «Επόμενα βήματα για ένα βιώσιμο ευρωπαϊκό μέλλον — Ευρωπαϊκή δράση για την αειφορία» και του εγγράφου με τίτλο «Συνολική στρατηγική της ΕΕ για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφαλείας»·

4. εκτιμά ότι το Θεματολόγιο του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη πρέπει να γίνεται αντιληπτό ως ένα πολυεπίπεδο και πολυμερές θεματολόγιο, το οποίο απευθύνεται στο σύνολο των δημόσιων αρχών στα διάφορα επίπεδά τους (τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές) και τις δεσμεύει, όπως και άλλους κοινωνικούς φορείς πέραν των κυβερνήσεων· ταυτόχρονα, εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι πολλοί από τους σκοπούς και τους στόχους του Θεματολογίου του 2030 αφορούν άμεσα τομείς δράσης και αρμοδιότητες των υποεθνικών αρχών και, επομένως, για την επίτευξή τους είναι απαραίτητο να προωθηθεί η πλήρης συμμετοχή των περιφερειών και των τοπικών αρχών στη μεταφορά των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) και στην κατάρτιση των πολιτικών για την επίτευξή τους·

5. συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής για την αναγκαιότητα ορισμού μιας νέας συναίνεσης όσον αφορά την ανάπτυξη, μέσω της επανεξέτασης και της επικαιροποίησης των συμφωνηθέντων το 2005, για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που συνεπάγεται το Θεματολόγιο του 2030 καθώς και των αλλαγών στο διεθνές περιβάλλον και στο σύστημα συνεργασίας για την ανάπτυξη·

6. συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι ο καλύτερος τρόπος για την προώθηση του Θεματολογίου του 2030 για την ανάπτυξη είναι η ενίσχυση του συντονισμού των πολιτικών συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών της· ωστόσο, τονίζει ότι, λόγω του συνολικού χαρακτήρα του Θεματολογίου του 2030 και της διασύνδεσης μεταξύ των στόχων του, είναι απαραίτητο να προαχθεί επίσης η συνεκτικότητα των πολιτικών, τόσο των ενωσιακών όσο και εκείνων των κρατών μελών·

Παγκόσμιες προκλήσεις και το Θεματολόγιο του 2030

7. διαπιστώνει ότι η πρόοδος στη δυναμική της παγκοσμιοποίησης διαμόρφωσε έναν κόσμο πιο ολοκληρωμένο και πολύπλοκο, με αλλαγές στη φύση και στην κατανομή της δύναμης σε διεθνές επίπεδο, μεγαλύτερη ανομοιογένεια στον αναπτυσσόμενο κόσμο, νέα κατανομή της παγκόσμιας φτώχειας, με αύξηση των ανισοτήτων στο εσωτερικό των χωρών, και επέκταση του χώρου των διεθνών δημόσιων αγαθών. Αντιλαμβάνεται το Θεματολόγιο του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη ως σαφή προσπάθεια απόκρισης στις προαναφερθείσες αλλαγές καθώς και στις προκλήσεις που δημιουργεί η προώθηση της ανάπτυξης στις επόμενες δεκαετίες·

8. αποδέχεται τον οικουμενικό χαρακτήρα του Θεματολογίου του 2030, γεγονός που υποχρεώνει όλες τις χώρες και τις κοινωνίες να καταβάλουν προσπάθειες συνεργασίας για να προσπαθήσουν να ευθυγραμμίσουν τις πολιτικές τους με τους στόχους που καθορίζονται στο Θεματολόγιο· ωστόσο, εφιστά την προσοχή στην αναγκαιότητα να καταβληθούν οι εν λόγω προσπάθειες σε όλα τα επίπεδα πολιτικής δράσης, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών και τοπικών αρχών·

9. επιβεβαιώνει ότι οι σκοποί που υποκινούν τους ΣΒΑ καθιστούν υποχρεωτική την υπέρβαση του πλαισίου λειτουργίας της επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας (EAB)· αντιλαμβάνεται ότι, παρότι η EAB θα παραμείνει καθοριστικής σημασίας ως πηγή χρηματοδότησης των φτωχότερων χωρών και ως καταλυτικός μηχανισμός αλλαγής σε άλλου είδους χώρες, το νέο Θεματολόγιο καθιστά υποχρεωτική τη διεύρυνση των οριζόντων προς άλλες ροές και μέσα εκτός του πλαισίου της EAB·

10. αντιλαμβάνεται ότι η αναγκαιότητα κινητοποίησης πόρων και ικανοτήτων πέραν της βοήθειας καθιστά απαραίτητη τη λειτουργία με πιο στρατηγικό τρόπο με τα διάφορα συστήματα και τους τρόπους συνεργασίας που υφίστανται σε διεθνές επίπεδο· παρότι η συνεργασία Βορρά-Νότου θα παραμείνει σημαντική στο μέλλον, είναι απαραίτητο να συντονιστεί καλύτερα με τα συστήματα συνεργασίας τύπου Νότος-Νότος ή τα τριγωνικά συστήματα συνεργασίας· στο ίδιο πνεύμα, εφιστά την προσοχή στον πρωταγωνιστικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η αποκεντρωμένη συνεργασία στο νέο Θεματολόγιο διευκολύνοντας την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ υποεθνικών φορέων στον τομέα των συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων τους· τέλος, αντιλαμβάνεται ότι η συνεργασία της ΕΕ και των κρατών μελών με τους διάφορους μηχανισμούς περιφερειακής και πολυμερούς συνεργασίας θα πρέπει να ενταχθεί, σύμφωνα με την πολυεπίπεδη λογική στο πλαίσιο της οποίας αναπτύσσεται το Θεματολόγιο του 2030·

11. αντιλαμβάνεται ότι, λόγω του φιλόδοξου και συνολικού χαρακτήρα του, το Θεματολόγιο του 2030 απαιτεί να διασφαλιστεί η συμμετοχή του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού και της μεγαλύτερης δυνατής ποικιλίας φορέων για την υποστήριξή του, συμπεριλαμβανομένων περιφερειακών και τοπικών αρχών, καθώς και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, επιχειρήσεων, ιδρυμάτων, πανεπιστημίων ή κέντρων μελετών, μεταξύ άλλων, για την κινητοποίηση και την αξιοποίηση της προστιθέμενης αξίας που διαθέτει ο καθένας ανάλογα με την πείρα και τον τομέα δράσης του·

Η απόκριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

12. υποστηρίζει την πρόθεση της ΕΕ και των κρατών μελών της να αναλάβουν αποφασιστική και ενεργή δέσμευση για την υλοποίηση του Θεματολογίου του 2030 και, για τον σκοπό αυτό, είναι απαραίτητο να προωθηθεί η συνεπής συνεκτίμηση της διάστασης των ΣΒΑ στο σύνολο των δημόσιων πολιτικών που εφαρμόζονται στην ΕΕ στα διάφορα επίπεδα: ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό· υπογραμμίζει επίσης την αναγκαιότητα σταδιακής ευθυγράμμισης των πολιτικών και των κινήτρων βάσει των οποίων λειτουργούν οι φορείς με τους σκοπούς που συμφωνήθηκαν στο Θεματολόγιο·

13. συμμερίζεται την άποψη ότι η εξωτερική δράση της ΕΕ μπορεί να διαδραματίσει κρίσιμο ρόλο στην επίτευξη των ΣΒΑ και, για τον λόγο αυτό, εκφράζει την ικανοποίησή της για την επιτευχθείσα πρόοδο όσον αφορά την υλοποίηση του συγκεκριμένου καθήκοντος, μέσω των προτεραιοτήτων που καθορίζονται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ —άρθρο 21 παράγραφος 2) και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ —άρθρο 208)· υποστηρίζει επίσης την πρόθεση της Επιτροπής να συμβάλει η νέα συναίνεση όσον αφορά την ανάπτυξη στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων της εξωτερικής δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ορίζονται στη συνολική στρατηγική της ΕΕ για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφαλείας·

14. υποστηρίζει την πρόθεση της Επιτροπής να ενισχύσει τον συντονισμό μεταξύ της αναπτυξιακής πολιτικής και άλλων ενωσιακών πολιτικών που αναπτύσσονται σε διεθνές επίπεδο, όπως η ανθρωπιστική βοήθεια, το εμπόριο, η περιφερειακή ολοκλήρωση, η υγεία, η παιδεία, η ενέργεια, η αλιεία, η γεωργία, το περιβάλλον, η επιστήμη και η τεχνολογία, η μετανάστευση και το άσυλο ή η Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας, μεταξύ άλλων· υπογραμμίζει, ωστόσο, ότι δεν αρκεί η βελτίωση των επιπέδων συντονισμού των πολιτικών, αλλά απαιτείται επίσης αναβάθμιση της συνέπειας μεταξύ των εν λόγω πολιτικών και των αναπτυξιακών στόχων που συμφωνούνται διεθνώς·

15. συμφωνεί με την άποψη της Επιτροπής ότι, για να είναι αποτελεσματική, η απόκριση πρέπει να είναι κοινή και να ανταποκρίνεται σε κριτήρια τα οποία συμμερίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση· υπογραμμίζει, ωστόσο, ότι η σύνδεση αυτή δεν πρέπει να ισχύει μόνο μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών, αλλά και μεταξύ αυτών και των περιφερειακών και τοπικών αρχών, στις οποίες έχει ανατεθεί μέρος των απαραίτητων αρμοδιοτήτων για την επίτευξη των ΣΒΑ·

16. υποστηρίζει την πρόθεση της Επιτροπής να θεμελιώσει την αναπτυξιακή συνεργασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών σε μια προσέγγιση βασισμένη στα δικαιώματα, η οποία καθιστά τον άνθρωπο κεντρική μορφή και αποδέκτη των αναπτυξιακών προσπαθειών· επιπλέον, εκτιμά ότι η συγκεκριμένη προσέγγιση συνάδει με τους ΣΒΑ και με την αρχή που διαπνέει το Θεματολόγιο του 2030 «να μη μείνει κανένας πίσω», σε μια προσπάθεια να φτάσει η πρόοδος στον τομέα της ανάπτυξης στους πιο ευαίσθητους και ευάλωτους τομείς της κοινωνίας·

17. τονίζει, όπως και η Επιτροπή, ότι η ισότητα των φύλων αποτελεί κεντρικό στοιχείο της συγκεκριμένης βασισμένης στα δικαιώματα προσέγγισης και πρέπει να διαπνέει το σύνολο της δράσης της αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ και των κρατών μελών της, καθώς και την αποκεντρωμένη συνεργασία, γεγονός που συνεπάγεται όχι μόνο τη λήψη μέτρων κατά των υφιστάμενων ανισοτήτων στον συγκεκριμένο τομέα, αλλά και την προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών και της απόδοσης αυτεξουσιότητας στις γυναίκες σε όλα τα επίπεδα, καθώς και της πρόσβασής τους στην εκπαίδευση.

Οι κοινές προτεραιότητές μας

18. αντιλαμβάνεται ότι ένας από τους κεντρικούς σκοπούς της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ και των κρατών μελών είναι η στήριξη των χωρών για τη μείωση της φτώχειας, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης των επιπέδων παροχής και ποιότητας των βασικών κοινωνικών υπηρεσιών στο σύνολο του πληθυσμού, όπως προβλέπεται στο Θεματολόγιο του 2030· ωστόσο, εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι μεγάλο μέρος των εν λόγω υπηρεσιών παρέχονται από τις αποκεντρωμένες διοικήσεις και, ως εκ τούτου, είναι καθοριστικής σημασίας η στήριξη που παρέχεται στις περιφερειακές και τοπικές αρχές για την υλοποίηση των ΣΒΑ·

19. συμμερίζεται τον σκοπό του Θεματολογίου του 2030 για την οικοδόμηση κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς, μέσω της καταπολέμησης των ανισοτήτων και της προώθησης της κοινωνικής συνοχής· εκτιμά, ταυτόχρονα, ότι η αποκεντρωμένη διοίκηση διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στον προσδιορισμό και στη διόρθωση των διαδικασιών κοινωνικού αποκλεισμού και περιθωριοποίησης από τις οποίες πηγάζουν οι εν λόγω ανισότητες·

20. διαπιστώνει τη σημασία της οικοδόμησης ειρηνικών κοινωνιών με καλή διακυβέρνηση, εξαλείφοντας την ανασφάλεια και τη βία και ενισχύοντας τους αποτελεσματικούς και διαφανείς θεσμούς. Εφιστά την προσοχή στην αναγκαιότητα να αναπτυχθεί η διαδικασία αυτή από την εδαφική βάση που βρίσκεται κοντύτερα στους πολίτες, υποστηρίζοντας τη βελτίωση των τοπικών και περιφερειακών θεσμών, για να διευκολυνθεί κατ' αυτόν τον τρόπο η αφομοίωση των μηχανισμών συμμετοχής και δημοκρατικού ελέγχου από τους πολίτες που ασχολούνται ενεργά με την τήρηση των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης του Θεματολογίου του 2030. Συνεπώς, η αγωγή του πολίτη του κόσμου πρέπει να αναδειχθεί σε αναπόσπαστο μέρος των πολιτικών και των στρατηγικών των διαφόρων παραγόντων και φορέων που συμμετέχουν στο διεθνές σύστημα συνεργασίας για την ανάπτυξη, είτε αυτοί είναι κυβερνητικοί είτε μη κυβερνητικοί·

21. συμμερίζεται τον σκοπό του Θεματολογίου του 2030 για τη διασφάλιση των συνθηκών περιβαλλοντικής βιωσιμότητας των διαδικασιών ανάπτυξης, βελτιώνοντας τη διαχείριση των φυσικών πόρων και την προστασία των πιο ευαίσθητων οικοσυστημάτων· και στην περίπτωση αυτή, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην εφαρμογή των πολιτικών αυτών, καθώς επιχειρούν να συμβιβάσουν τη βιωσιμότητα με την οικονομική και κοινωνική πρόοδο των επηρεαζόμενων κοινοτήτων· ο συγκεκριμένος σκοπός έχει ιδιαίτερη σημασία όσον αφορά τον ΣΒΑ 11, ο οποίος αναφέρεται στην αναγκαιότητα «επίτευξης ασφαλών, ανθεκτικών, βιώσιμων και χωρίς αποκλεισμούς πόλεων και οικισμών»·

22. θεωρεί σημαντικό να παροτρυνθεί στις χώρες μια πορεία βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης, με δυνατότητα δημιουργίας αξιοπρεπών θέσεων εργασίας, όπως προβλέπεται στο Θεματολόγιο του 2030· εφιστά την προσοχή στον ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι περιφερειακές και τοπικές αρχές στην προώθηση τέτοιων διαδικασιών, δημιουργώντας παραγωγικό ιστό σε καλά καθορισμένες εδαφικές βάσεις μέσω συμπράξεων μεταξύ φορέων, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων·

23. εν ολίγοις, εφιστά την προσοχή στη σημασία της αποκεντρωμένης δημόσιας διοίκησης στις χώρες εταίρους για την υλοποίηση του Θεματολογίου του 2030. Τονίζει τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η αποκεντρωμένη συνεργασία για τη μεταφορά εμπειριών και ικανοτήτων μεταξύ φορέων του είδους αυτού. Συν τοις άλλοις, ζητεί να αναγνωριστούν και να προωθηθούν στο πλαίσιο της νέας συναίνεσης όσον αφορά την ανάπτυξη οι δυνατότητες του συγκεκριμένου τρόπου συνεργασίας·

Εταιρική σχέση: η Ευρωπαϊκή Ένωση ως δύναμη για την υλοποίηση του Θεματολογίου του 2030

24. αναγνωρίζει ότι, παρότι κάθε χώρα πρέπει να είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξή της, η επίτευξη των ΣΒΑ θα είναι εφικτή μόνο εάν δημιουργηθεί μια Παγκόσμια Σύμπραξη με τη συμμετοχή όλων των χωρών, των πολυμερών οργανισμών και των λοιπών κοινωνικών φορέων, η οποία θα λειτουργεί με συνεργατική μορφή για την κατάρτιση βιώσιμων και χωρίς αποκλεισμούς στρατηγικών ανάπτυξης, όπως προβλέπεται στο Θεματολόγιο του 2030· ταυτόχρονα, επαναβεβαιώνει ότι οι περιφερειακές και τοπικές αρχές πρέπει να συμμετέχουν στη συνεργατική αυτή προσπάθεια, συνεισφέροντας τις ικανότητες και τους πόρους του τομέα δράσης τους·

25. τονίζει τον κρίσιμο ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η αποκεντρωμένη συνεργασία για τη διαμόρφωση πολυμερών συμπράξεων προσανατολισμένων στην προώθηση αλλαγών στις αναπτυσσόμενες χώρες, όπως επισημαίνεται στο Θεματολόγιο του 2030· η συμβολή του συγκεκριμένου τρόπου συνεργασίας και η συμπληρωματικότητά του με άλλους τρόπους πρέπει να αναγνωριστούν στη νέα συναίνεση όσον αφορά την ανάπτυξη·

26. τονίζει τη σκοπιμότητα της διευκόλυνσης από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της των διαδικασιών συντονισμού, καταμερισμού καθηκόντων και συνεκτικότητας μεταξύ των φορέων στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Σύμπραξης· αντιλαμβάνεται ότι ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί ευκολότερα εάν η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της ενισχύσουν τον από κοινού προγραμματισμό στον τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας, με αφετηρία κοινά οράματα, τα οποία θα αποτελέσουν αντικείμενο διαπραγμάτευσης με τις χώρες εταίρους· ωστόσο, εφιστά την προσοχή στην αναγκαιότητα συμμετοχής των περιφερειακών και τοπικών αρχών στην εν λόγω διαδικασία διαλόγου και διαβούλευσης·

27. στο ίδιο πνεύμα, αντιλαμβάνεται ότι η συγκεκριμένη προσπάθεια συνεργασίας πρέπει να μετουσιωθεί επιχειρησιακά στη δρομολόγηση κοινών ενδεικτικών προγραμμάτων στις χώρες εταίρους· τονίζει επίσης τη σημασία λειτουργίας, κατά το δυνατόν, μέσω κοινών δράσεων, σε εθνικό, περιφερειακό ή διεθνές επίπεδο, για τη βελτίωση του σωρευτικού αντίκτυπου της δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της· επισημαίνει επίσης ότι οι φορείς της αποκεντρωμένης συνεργασίας πρέπει να συμμετέχουν και στις διαδικασίες καθορισμού και υλοποίησης των εν λόγω προγραμμάτων, καθώς και στην παρακολούθηση και την αξιολόγησή τους·

28. ζητεί, οσάκις αυτό είναι εφικτό στις χώρες εταίρους, να χρησιμοποιούνται τρόποι συνεργασίας, όπως η άμεση δημοσιονομική στήριξη ή τα καταπιστευματικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι διευκολύνουν τον συντονισμό μεταξύ φορέων και καθιστούν εφικτή την πιο ολοκληρωμένη και ευέλικτη χρήση των πόρων στις χώρες εταίρους·

29. συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής όσον αφορά τη σημασία της μαζικής κινητοποίησης δημόσιων και ιδιωτικών, εθνικών και διεθνών, πόρων για την εξυπηρέτηση των σκοπών του Θεματολογίου του 2030, όπως επισημαίνεται στο πρόγραμμα δράσης της Άκρας· αντιλαμβάνεται ότι, για τον σκοπό αυτό, είναι σημαντικό να χρησιμοποιηθούν δημόσιοι πόροι με στόχο την κινητοποίηση και τη μόχλευση ιδιωτικών πόρων για την εξυπηρέτηση της ανάπτυξης μέσω της προσφυγής σε καινοτόμα χρηματοοικονομικά μέσα και σε διάφορες μορφές συνδυασμού δωρεών και πιστώσεων (blending)· ωστόσο, εφιστά την προσοχή στην αναγκαιότητα να διασφαλίζεται επαρκώς ότι οι κινητοποιηθέντες πόροι: α) έχουν σαφή αναπτυξιακό σκοπό· β) ανταποκρίνονται στις προτεραιότητες της χώρας εταίρου· γ) χαρακτηρίζονται από σαφή προσθετικότητα σε σχέση με τους δημόσιους πόρους, και δ) υπόκεινται σε αποτελεσματικούς ελέγχους της χρήσης/προορισμού τους και σε προοδευτικές επιθεωρήσεις για την επιδίωξη των δηλωθέντων αναπτυξιακών στόχων·

30. τονίζει τη σημασία για την αναπτυξιακή συνεργασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών να προσελκύσει, να κινητοποιήσει και να ενσωματώσει τον μέγιστο αριθμό φορέων για τη στήριξη των ΣΒΑ, συμπεριλαμβανομένων του ιδιωτικού τομέα, της κοινωνίας των πολιτών και του ακαδημαϊκού χώρου, μεταξύ άλλων, με τις ικανότητες, τις εμπειρίες και τους πόρους που διαθέτει έκαστος· εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι η αποκεντρωμένη συνεργασία είναι ένας τρόπος συνεργασίας ο οποίος προσφέρεται ιδιαίτερα για την προώθηση και την ανάπτυξη του συγκεκριμένου είδους πολυμερών συμπράξεων, με εδαφικό χαρακτήρα. Καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να παράσχουν τη συνδρομή τους ώστε η τοπική αυτοδιοίκηση να μπορέσει να ενσωματώσει στις πολιτικές της τους ΣΒΑ. Υπογραμμίζει δε ότι η αποκεντρωμένη συνεργασία είναι ιδανικό πεδίο για να δημιουργηθούν χώροι άσκησης της ιδιότητας του πολίτη του κόσμου, ώστε το σύνολο των πολιτών να αναπτύξει προβληματισμούς σχετικά με τους ΣΒΑ, να συμμετάσχει στις δημόσιες πολιτικές για την επίτευξή τους, καθώς και στην παρακολούθηση της εφαρμογής του Θεματολογίου του 2030·

31. επισημαίνει τη σημασία της ενίσχυσης των τεχνικών και θεσμικών ικανοτήτων των χωρών εταίρων για να μπορέσουν να προωθήσουν τη μετάβαση σε βιώσιμες και χωρίς αποκλεισμούς στρατηγικές ανάπτυξης, όπως προβλέπεται στο Θεματολόγιο του 2030· εφιστά την προσοχή στην αναγκαιότητα να συμπεριληφθεί στη συγκεκριμένη διαδικασία και η αποκεντρωμένη διοίκηση των χωρών εταίρων·

32. υπογραμμίζει τη σκοπιμότητα κατανομής από την αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ και των κρατών μελών των πόρων της σύμφωνα με σαφείς και διάφανους κανόνες, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες, τα διαρθρωτικά κενά και την ικανότητα κινητοποίησης εναλλακτικών πόρων των χωρών εταίρων· ταυτόχρονα, τονίζει ότι η διάθεση των πόρων και των δραστηριοτήτων πρέπει να είναι προσανατολισμένη στην τήρηση της αρχής «να μη μείνει κανένας πίσω»·

33. τονίζει ότι, όπως επισημάνθηκε, οι χώρες χαμηλότερου εισοδήματος, και ειδικότερα οι λιγότερο αναπτυγμένες χώρες (ΛΑΧ) καθώς και εκείνες με ασταθείς κρατικές δομές ή σε μετασυγκρουσιακή κατάσταση, πρέπει να είναι οι κατά προτεραιότητα αποδέκτες των ευνοϊκότερων συνιστωσών της διεθνούς βοήθειας της ΕΕ και των κρατών μελών της·

34. προειδοποιεί, ωστόσο, ότι ευρείες ομάδες χωρών μεσαίου εισοδήματος αντιμετωπίζουν σοβαρούς διαρθρωτικούς περιορισμούς, πολύ ανομοιογενείς εσωτερικές πραγματικότητες, ευαίσθητους θεσμούς και κατακερματισμένες κοινωνίες· η αναπτυξιακή συνεργασία, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής συνεργασίας, μπορεί να είναι χρήσιμη για να βοηθήσει τις εν λόγω χώρες να υπερβούν τους περιορισμούς τους και να προωθήσουν μια διαδικασία διαρκούς ανάπτυξης, η οποία θα βελτιώσει επίσης την ικανότητά τους να συμμετέχουν πιο ενεργά στην επίτευξη του Θεματολογίου του 2030·

35. εκτιμά ότι η τακτική μετανάστευση μπορεί να συντελέσει στην πρόοδο τόσο στη χώρα προέλευσης όσο και στη χώρα προορισμού, επιπλέον των ωφελημάτων της για τους μετανάστες· θεωρεί ότι η τακτική διαχείριση των μεταναστεύσεων πρέπει να περιληφθεί στους σκοπούς της αναπτυξιακής δράσης, για την παροχή κανονιστικών αποκρίσεων και κατάλληλης υποστήριξης για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών καθ' όλη τη διάρκεια της μεταναστευτικής πορείας και στη χώρα προορισμού αλλά και για την παροχή ευκαιριών στις χώρες καταγωγής τους με στόχο τη μείωση των πιέσεων που δημιουργούν οι ανεξέλεγκτες μεταναστευτικές ροές·

36. διαπιστώνει ότι το λειτουργικό πεδίο της αναπτυξιακής συνεργασίας υπερβαίνει το ειδικό πεδίο της διεθνούς βοήθειας, ενσωματώνοντας πόρους οι οποίοι, παρότι δεν υπολογίζονται ως ΕΑΒ, μπορούν δυνητικά να δημιουργήσουν ευκαιρίες ανάπτυξης· εκτιμά ότι η αναπτυξιακή συνεργασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της πρέπει να ενσωματώσει ενεργά το συγκεκριμένο σύνολο λειτουργικών πόρων και να προσαρμόσει τις πηγές και τα μέσα που χρησιμοποιούνται στις συνθήκες

καθεμίας από τις χώρες εταίρους, συμπεριλαμβανομένων των χωρών μεσαίου εισοδήματος·

37. υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής για τη δρομολόγηση ενός φιλόδοξου σχεδίου εξωτερικών επενδύσεων, με σκοπό την κινητοποίηση των ιδιωτικών επενδύσεων, την ενίσχυση της τεχνικής βοήθειας για την κατάλληλη κατάρτιση σχεδίων των τοπικών αρχών και των επιχειρήσεων καθώς και τη δημιουργία ευνοϊκού κλίματος για τις εμπορικές συναλλαγές, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις προτεραιότητες των τοπικών και των περιφερειακών αρχών για την εδαφική ανάπτυξη. Θεωρεί ότι το σχέδιο πρέπει να ευθυγραμμίζεται με τους στόχους που καθορίζονται στο Θεματολόγιο του 2030. Επίσης, πρέπει να διευκολυνθεί η συμμετοχή της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης στη δέουσα εφαρμογή του σχεδίου·

38. συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής όσον αφορά τη σημασία της στήριξης των συστημάτων περιφερειακής ολοκλήρωσης για την ενίσχυση των διαδικασιών ανάπτυξης των οικείων χωρών και τη βελτίωση της παροχής περιφερειακών δημόσιων αγαθών για την καλύτερη υλοποίηση του Θεματολογίου του 2030· και αποδέχεται την αναθεώρηση της πολιτικής γειτονίας σύμφωνα με τις νέες προτεραιότητες οι οποίες απορρέουν από το Θεματολόγιο του 2030. Ταυτόχρονα, επισημαίνει την ανάγκη ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών στο πλαίσιο αυτής της πολιτικής, με ικανά μέτρα στήριξης·

Βελτίωση του αντίκτυπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

39. υπογραμμίζει την αναγκαιότητα συνέχισης της προσπάθειας βελτίωσης της αναπτυξιακής συνεργασίας, εφαρμόζοντας τα συμφωνηθέντα στις συνόδους κορυφής της Ρώμης, του Παρισιού, της Άκρα και του Μπουσάν. Ταυτόχρονα, εκτιμά ότι είναι σημαντικό να υποστηριχθεί η ανάπτυξη των θεσμικών ικανοτήτων στις χώρες εταίρους και, μεταξύ άλλων, να ενθαρρυνθούν οι χώρες εταίροι να συμπεριλάβουν τις ύψιστες προτεραιότητες των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στα εθνικά έγγραφα σχεδιασμού τους, προκειμένου οι προσπάθειες συνεργασίας να αποδώσουν καρπούς και να ανταποκριθούν στις ανάγκες της εκάστοτε περιοχής και των κατοίκων της·

40. αποδέχεται ότι η αναπτυξιακή συνεργασία δεν μπορεί αφ' εαυτής να χρηματοδοτήσει τους μετασχηματισμούς που προβλέπονται στο Θεματολόγιο του 2030· υπογραμμίζει, επομένως, την αναγκαιότητα να χρησιμοποιήσουν η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη τη συνεργασία ως μηχανισμό μόχλευσης πρόσθετων πόρων, προερχομένων από άλλες πηγές, και ως καταλυτικό μέσο για την αλλαγή των κινήτρων και την προώθηση θετικών μετασχηματισμών στις αναπτυσσόμενες χώρες·

41. επαναλαμβάνει ότι, εάν θέλουν να αποτελούν αξιόπιστο σημείο αναφοράς στο διεθνές περιβάλλον, οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να τηρήσουν τις δεσμεύσεις τους. Ως εκ τούτου, εκτιμά ότι οι χώρες πρέπει να αποφασίσουν ότι θα επιτύχουν τους στόχους επί των οποίων δεσμεύθηκε η Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο της διεθνούς ατζέντας αναπτυξιακής χρηματοδότησης. Επίσης, υποστηρίζει την ανάγκη τήρησης από τις χώρες των δεσμεύσεων που ανέλαβαν στη σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών για τη χρηματοδότηση στον τομέα του περιβάλλοντος·

42. επιβεβαιώνει τη σκοπιμότητα προσαρμογής της συνεργασίας στα μέσα και στις δράσεις που, πέραν της βοήθειας, χρησιμοποιούνται στο διεθνές σύστημα για τη στήριξη των αναπτυξιακών διαδικασιών· υπό την έννοια αυτή, συμφωνεί ότι είναι σκόπιμο να δοθεί συνέχεια στις προσπάθειες του ΟΟΣΑ για τη δημιουργία νέου δείκτη μέτρησης στον τομέα της χρηματοδότησης της ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης της έννοιας της συνολικής επίσημης στήριξης στη βιώσιμη ανάπτυξη·

43. αναγνωρίζει ότι για πολλά από τα προβλήματα που αναφέρονται στο Θεματολόγιο του 2030 δεν υπάρχουν αξιόπιστες τεχνικές απαντήσεις, είναι δε απαραίτητη η αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων βασισμένων στην αξιοπιστία, στην προαγωγή των γνώσεων και στην τεχνολογική και κοινωνική καινοτομία· θεωρεί ότι, στο πλαίσιο αυτό, η αποκεντρωμένη συνεργασία μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο μεταφέροντας εμπειρίες οι οποίες αναπτύχθηκαν σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο·

44. διαπιστώνει ότι το Θεματολόγιο του 2030 δεν θα μπορέσει να υλοποιηθεί εάν δεν βελτιωθεί αισθητά η συνεκτικότητα των πολιτικών, λαμβανομένων υπόψη των συνεπειών που έχει στους αναπτυξιακούς στόχους το σύνολο των δημόσιων πολιτικών· τονίζει, επιπλέον, ότι η πρόοδος στον τομέα της συνεκτικότητας πρέπει να επιτευχθεί τόσο μεταξύ των τομέων της δημόσιας δράσης (ορίζοντα) όσο και μεταξύ των επιπέδων διακυβέρνησης (τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ενωσιακό) με μια λογική συμμετοχής όλων των επιπέδων διοίκησης στις δημόσιες πολιτικές και τα προγράμματα βραχυπρόθεσμου, μεσοπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου ορίζοντα·

45. εφιστά την προσοχή στην αναγκαιότητα να συμμετάσχουν όλοι οι φορείς της συνεργασίας της ΕΕ σε μια προσπάθεια διαφάνειας, η οποία πρέπει να αφορά τους πόρους που κινητοποιεί καθένας εξ αυτών· θεωρεί ότι οι δημόσιες αρχές (ενωσιακές, εθνικές, περιφερειακές και τοπικές) πρέπει να πρωταγωνιστήσουν στην προσπάθεια αυτή, ως μέσο για τη βελτίωση της λογοδοσίας και της ποιότητας των παρεμβάσεών τους·

46. θεωρεί ότι η θεμελίωση των δράσεων μετασχηματισμού στην εδαφική οντότητα, με τη συμμετοχή των φορέων που συνυπάρχουν σε αυτήν και την υποστήριξη της αποκεντρωμένης συνεργασίας, μπορεί να είναι ο καλύτερος τρόπος προώθησης μιας συμπαγούς και εκτεταμένης διαδικασίας μετάβασης σε βιώσιμα και χωρίς αποκλεισμούς μοντέλα ανάπτυξης·

47. σε σχέση με τα προεκτεθέντα, η ΕτΠ επαναλαμβάνει την πρότασή της να συμβάλει στην υλοποίηση του Θεματολογίου του 2030 και στην ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών με τις λοιπές δημόσιες αρχές και με τις αντίστοιχες αρχές στις αναπτυσσόμενες χώρες μέσω της πλατφόρμας ενημέρωσης και συζήτησης των περιφερειακών και τοπικών αρχών σε θέματα ανάπτυξης, του διετούς διαλόγου για την αποκεντρωμένη συνεργασία και τα διεθνή φόρα της Ευρωμεσογειακής Περιφερειακής και Τοπικής Συνέλευσης (ARLEM/ΕΠΤΣ) και της ετήσιας διάσκεψης των Περιφερειακών και Τοπικών Αρχών για την Ανατολική Εταιρική Σχέση (CORLEAP/ΔΠΤΑΑΕΣ). Η ΕτΠ επιθυμεί να προωθήσει και να συντονίζει την αποκεντρωμένη συνεργασία των τοπικών και των περιφερειακών αρχών της ΕΕ με τις ομόλογες αρχές των γειτονικών χωρών, στο πλαίσιο ειδικών πρωτοβουλιών, όπως η Πρωτοβουλία της Λευκωσίας για τη Λιβύη.

48. θεωρεί σημαντικό να αναπτυχθεί αξιόπιστη πολιτική επικοινωνίας όσον αφορά τη βιώσιμη ανάπτυξη, προκειμένου να καλλιεργηθεί μια καλύτερα πληροφορημένη άποψη όσον αφορά τις προκλήσεις και τις πολιτικές που πρέπει να εφαρμοστούν, η οποία να οδηγεί σε πιο συνειδητοποιημένη και ενεργή στήριξη εκ μέρους των πολιτών, δεδομένου ότι η αναπτυξιακή συνεργασία και η προσήλωση στους στόχους του Θεματολογίου του 2030 πρέπει να νοούνται ως επένδυση στο μέλλον. Επίσης, είναι απαραίτητο οι πολίτες να κατανοήσουν τη σημασία των στόχων της αναπτυξιακής συνεργασίας, μέσω της γνωστοποίησης των αμοιβαίων οφελών που αποφέρει η πολιτική αυτή, όπως η δημιουργία χώρων περιφερειακής σταθερότητας. Τέλος, πρέπει να προβάλλεται η δράση των διαφόρων φορέων που συμμετέχουν στη διαδικασία, όπως οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, και μεταξύ αυτών οι εξόχως απόκεντρες περιφέρειες (ΕΑΠ), δεδομένου ότι οι συγκεκριμένες περιφέρειες αναπτύσσουν εδώ και χρόνια επιτυχείς πολιτικές συνεργασίας με τις γειτονικές τους χώρες.

Παρακολούθηση της τήρησης των δεσμεύσεών μας

49. υποστηρίζει τη σταδιακή προσαρμογή από όλους τους φορείς της συνεργασίας των συστημάτων υποβολής εκθέσεων και των δεικτών παρακολούθησης στο περιεχόμενο του Θεματολογίου του 2030· υποστηρίζει επίσης την από κοινού εκπόνηση ανακεφαλαιωτικών εκθέσεων περιγραφής της επιτευχθείσας προόδου όσον αφορά το Θεματολόγιο του 2030 για υποβολή στο πολιτικό φόρουμ υψηλού επιπέδου των Ηνωμένων Εθνών· επιμένει επίσης στην ενεργή συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών αρχών στην εκπόνηση των εν λόγω εκθέσεων, με αναφορά στις δράσεις που αναπτύσσονται στους τομείς αρμοδιότητάς τους και μέσω της αποκεντρωμένης συνεργασίας·

50. συμφωνεί ότι είναι αναγκαίο να ενισχυθούν τα συστήματα στατιστικών με σκοπό την παρακολούθηση του Θεματολογίου του 2030· εφιστά την προσοχή στην αναγκαιότητα να αφορά επίσης η ενίσχυση αυτή την παραγωγή πληροφοριών περιφερειακού και τοπικού χαρακτήρα, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η πρόοδος φτάνει σε όλους τους τομείς και όλα τα εδάφη.

Βρυξέλλες, 8 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης των υδάτων: προσέγγιση καινοτόμων λύσεων»

(2017/C 207/09)

Εισηγητής: ο κ. Cees LOGGEN (NL/ALDE), μέλος του εκτελεστικού συμβουλίου της επαρχίας της Βόρειας Ολλανδίας

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Γενικές παρατηρήσεις

1. διαπιστώνει ότι η επαρκής διαθεσιμότητα καθαρού νερού, πηγής ζωής, είναι αναγκαία για την υγεία και την ευημερία μας. Το νερό προσφέρει πολλές δυνατότητες ανάπτυξης, αντιπροσωπεύει όμως και κίνδυνο. Οι πλημμύρες, η ξηρασία και η κακή ποιότητα των υδάτων εγκυμονούν κινδύνους για τη ζωή μας, την υγεία μας και την ευημερία μας·
2. επικροτεί το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε, το 2000, την οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα (ΟΠΥ), η οποία, σε συνδυασμό με πιο εξειδικευμένες νομικές πράξεις ⁽¹⁾, εξορθολογίζει ένα μεγάλο μέρος της παλαιότερης νομοθεσίας, καθιερώνει μια προσέγγιση της διαχείρισης των υδάτων με βάση τις υδρογραφικές λεκάνες και ορίζει φιλόδοξους μακροπρόθεσμους στόχους για τη διαχείριση των υδάτων·
3. γνωρίζει τις τρέχουσες εργασίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τα ακόλουθα στοιχεία της ευρωπαϊκής πολιτικής περί διαχείρισης των υδάτων:
 - α) την επικείμενη αναθεώρηση της οδηγίας-πλαισίου για τα ύδατα (οδηγία 2000/60/EK), για το 2019: η Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (EPRS — European Parliamentary Research Service) εκπόνησε μελέτη με τίτλο «Water Legislation — Cost of Non-Europe Report» (Νομοθεσία περί υδάτων: έκθεση για το κόστος της μη Ευρώπης), όπου περιλαμβάνεται κατάλογος των προβλημάτων εφαρμογής·
 - β) διάφορα μέτρα, μεταξύ των οποίων μια πρόταση νομοθετικού μέσου με στόχο την προώθηση της επαναχρησιμοποίησης των υδάτων, που αποτελεί ουσιώδες συστατικό του οικολογικού και βιομηχανικού τοπίου της ΕΕ. Η πρωτοβουλία προώθησης της επαναχρησιμοποίησης των υδάτων είναι ένα από τα καίρια στοιχεία ενός σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία, για το οποίο απαιτείται επίσης νομοθετική πρόταση σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ποιότητας για το νερό που επαναχρησιμοποιείται, λόγω χάρη, για την άρδευση και για την ανατροφοδότηση των υπόγειων υδάτων·
 - γ) την επικείμενη αναθεώρηση της οδηγίας για το πόσιμο νερό (οδηγία 98/83/EK), για το 2017: στις διαβουλεύσεις και τις προπαρασκευαστικές μελέτες, έχει τονιστεί η ανάγκη βελτίωσης της πολιτικής της ΕΕ για το πόσιμο νερό όσον αφορά τον σεβασμό του ανθρώπινου δικαιώματος στο νερό και στην αποχέτευση·
 - δ) την ενδεχόμενη αναθεώρηση της οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων (οδηγία 91/271/EOK) (UWWTD — Urban Waste Water Treatment Directive)·
4. επισημαίνει ότι, στα περισσότερα κράτη μέλη, η διαχείριση των υδάτων υπάγεται στις θεσμικές και πολιτικές ευθύνες και αρμοδιότητες των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, οι οποίες και είναι επιφορτισμένες με την εφαρμογή στην πράξη των περισσότερων ευρωπαϊκών οδηγιών για τα ύδατα. Συχνά, οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές έχουν επίσης αρμοδιότητες σε πεδία πολιτικής που είναι σημαντικά για τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων, όπως είναι ο χωροταξικός σχεδιασμός, οι υποδομές, η πολιτική μεταφορών, η χορήγηση αδειών, η γεωργία και η χωροταξία, η ύδρευση, η προστασία των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και η προστασία από τις πλημμύρες·
5. λαμβάνει υπό σημείωση τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, της 17ης Οκτωβρίου 2016, για την αιχμόρο διαχείριση των υδάτων: υποστηρίζει τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ότι το νερό αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα και συμφωνεί με την παραδοχή ότι το ζήτημα των υδάτων προσλαμβάνει διαφορετικές μορφές ανά την ΕΕ και ότι, ως εκ τούτου, υπάρχει ανάγκη για ευελιξία στην επιλογή λύσεων, μεταξύ των οποίων η ανάγκη υποδομών ρύθμισης της ροής των υδάτινων πόρων προκειμένου να επιτευχθεί υψηλό επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας των υδάτινων όγκων και να εξασφαλιστεί η ανταπόκριση στη ζήτηση·

⁽¹⁾ Οδηγία για τα υπόγεια ύδατα (2006), οδηγία για τα πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος (2008), οδηγία για τα αστικά λύματα (1991), οδηγία για τη νιτρορύπανση (1991), νέα οδηγία για τα ύδατα κολύμβησης (2006), οδηγία για το πόσιμο νερό (1998), οδηγία για τις πλημμύρες (2007), οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική (2008), καθώς και δύο αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (του 2005 και του 2008) σχετικά με την οικολογική κατάσταση.

6. εφιστά, ως εκ τούτου, την προσοχή στη σημασία της τήρησης των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Το εθνικό, περιφερειακό και τοπικό πλαίσιο είναι ζωτικής σημασίας, για παράδειγμα, σε δράσεις υπέρ της επαναχρησιμοποίησης των υδάτων και βελτίωσης της αποδοτικότητας από την πλευρά της ζήτησης (αποδοτική χρήση του νερού), καθότι ο βαθμός διαθεσιμότητας των υδάτων είναι η παράμετρος που κάνει τη διαφορά. Είναι σημαντικό, επομένως, ότι, από ευρωπαϊκή προοπτική, το περιθώριο σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο για την εξέταση του θέματος σε αυτά τα επίπεδα, καθώς και τα αναγκαία μέτρα που πρέπει να ληφθούν·
7. αναγνωρίζει τη σημασία του ιδιαίτερα φιλόδοξου, εθελοντικού «Θεματολογίου για τα αστικά ύδατα ενόψει του έτους 2030», το οποίο καθορίστηκε τον Φεβρουάριο του 2016 κατά τη διάσκεψη με θέμα «Cites and Water» (Πόλεις και ύδατα) του Leeuwarden, και προτρέπει τους δήμους της ΕΕ να το προσυπογράψουν·
8. εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να υποβάλει το 2017, στο πλαίσιο της εφαρμογής του σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία, πρόταση σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις επαναχρησιμοποίησης των υδάτων, καθώς και πρόταση αναθεώρησης, στο πλαίσιο του REFIT (Regulatory Fitness and Performance Programme — Πρόγραμμα βελτίωσης της καταλληλότητας και της αποδοτικότητας του κανονιστικού πλαισίου) της οδηγίας για το πόσιμο νερό ⁽²⁾· παρατηρεί, ωστόσο, ότι πρέπει να υπάρξει μέριμνα ώστε οι οποιοσδήποτε επιπτώσεις να μην πλήξουν δυσανάλογα άλλους τομείς, όπως τη γεωργία·
9. τονίζει ότι θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι περιφερειακές διαφορές όσον αφορά την επάρκεια του νερού. Η επαναχρησιμοποίηση νερού δεν πρέπει να είναι υποχρεωτική, εκτός εάν τούτο μπορεί να δικαιολογηθεί. Η τεχνική αυτή, μπορεί να δώσει λύσεις σε περιοχές όπου υπάρχουν προβλήματα επάρκειας νερού·
10. με αυτά κατά νου, προτρέπει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μεριμνήσει με βάση μια ισορροπημένη και συνεκτική προσέγγιση, έτσι ώστε να γίνεται η επαναχρησιμοποίηση ακάθαρτου νερού μόνον εν είδει πρόσθετης δυνατότητας υδροδότησης, και συγχρόνως να συνοδεύεται από τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της ζήτησης με ανάλυση και συνεκτίμηση των ενδεχόμενων επιπτώσεων της περιορισμένης διαθεσιμότητας των υδάτων·
11. είναι της άποψης ότι έχει καθοριστική σημασία να μπορέσουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές, μέσω της παρούσας γνωμοδότησης πρωτοβουλίας, να διατυπώσουν συστάσεις για τη βελτίωση της εφαρμογής της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τα ύδατα και να συνεχίσουν να συμμετέχουν δυναμικά στη διαμόρφωση της μελλοντικής ευρωπαϊκής πολιτικής για τα ύδατα·

Ιστορικό και οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής της γνωμοδότησης

12. έχει ήδη επανειλημμένως τοποθετηθεί κατά το παρελθόν επί ζητημάτων που σχετίζονται με τη διαχείριση των υδάτων. Με την παρούσα γνωμοδότηση πρωτοβουλίας δίδεται συνέχεια σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της ΕΤΠ, ειδικότερα δε στις εξής:
- α) γνωμοδότηση με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση των οδηγιών 2000/60/ΕΚ και 2008/105/ΕΚ όσον αφορά τις ουσίες προτεραιότητας στον τομέα της πολιτικής των υδάτων», CdR 1120/2012 ⁽³⁾;
- β) γνωμοδότηση με θέμα «7ο πρόγραμμα δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το περιβάλλον», CdR 593/2013 ⁽⁴⁾·
- γ) γνωμοδότηση με θέμα «Ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης», CdR 100/2012 ⁽⁵⁾·
- δ) γνωμοδότηση με θέμα «Ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην προώθηση της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων», CdR 5/2011 ⁽⁶⁾·
13. υπογραμμίζει, όσον αφορά τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής επί της διαχείρισης των υδάτων, την ανάγκη διασφάλισης της αρτιότητας και της συνέπειας των ενωσιακών, εθνικών, περιφερειακών και τοπικών μέτρων πολιτικής με αυτά που λαμβάνονται βάσει της στρατηγικής της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και παραπέμπει, σε αυτό το πλαίσιο, στη γνωμοδότηση με θέμα «Προς μια νέα στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή — Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση», CdR 2430/2016·
14. αναγνωρίζει ότι η πολιτική των υδάτων είναι ευρύτατος τομέας και, στην παρούσα γνωμοδότηση, επικεντρώνει την προσοχή στη διαχείριση των εσωτερικών υδάτων, δηλαδή την ποιότητα των υδάτων, τη λειψυδρία (όσον αφορά το γλυκό νερό) και την προστασία από τις πλημμύρες. Συνεπώς, η παρούσα γνωμοδότηση δεν καλύπτει τη διαχείριση των θαλάσσιων και ωκεάνιων υδάτων και, ως εκ τούτου, ούτε την οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική και την οδηγία σχετικά με τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, οι οποίες έχουν αποτελέσει αντικείμενο προηγούμενων γνωμοδοτήσεων της ΕΤΠ·

Σημασία της αποτελεσματικής διαχείρισης των υδάτων

15. εφιστά την προσοχή στις αναμενόμενες σημαντικές προκλήσεις σε θέματα διαχείρισης των υδάτων, λαμβανομένης υπόψη της κλιματικής αλλαγής και της περαιτέρω εντατικοποίησης της χρήσης των γαιών:

⁽²⁾ Πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το έτος 2017, COM(2016) 710 final, παράρτημα I.

⁽³⁾ EE C 17 της 19.1. 2013, σ. 91.

⁽⁴⁾ EE C 218 της 30.7.2013, σ. 53.

⁽⁵⁾ EE C 277 της 13.9. 2012, σ. 74.

⁽⁶⁾ EE C 259 της 2.9. 2011, σ. 13.

α) βραχυπρόθεσμα, οι αυξανόμενες διακυμάνσεις των βροχοπτώσεων εντείνουν τον κίνδυνο πλημμυρών και ξηρασίας. Η αύξηση της θερμοκρασίας των υδάτων και οι εναλλαγές ακραίων φαινομένων, συμπεριλαμβανομένων των πλημμυρών και της ξηρασίας, επηρεάζουν την ποιότητα των υδάτων. Ταυτόχρονα, οι μεταβολές στην ποσότητα και την ποιότητα των υδάτων επηρεάζουν τη διαθεσιμότητα, τη σταθερότητα και την προσβασιμότητά τους και έχουν αντίκτυπο τόσο στη λειτουργία όσο και στη χρήση των υφιστάμενων υποδομών, καθώς και στις πρακτικές διαχείρισης·

β) μεσοπρόθεσμα, το ζητούμενο είναι να επιτευχθούν πραγματικά οι ταχθέντες στόχοι σε θέματα ποιότητας των υδάτων·

γ) πιο μακροπρόθεσμα, η κύρια πρόκληση αφορά την άνοδο της στάθμης της θάλασσας και τη λειψυδρία (όσον αφορά το γλυκό νερό), που θα έχουν σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις, όπως η αποδημία από τις περιοχές που θα καλυφθούν από θάλασσα και/ή όπου θα εμφανιστεί έλλειψη γλυκού νερού. Επίσης, οι εκτιμώμενες μεταβολές στις βροχοπτώσεις και τη θερμοκρασία, πιθανότατα θα επηρεάσουν τη συχνότητα φαινομένων πλημμύρας, με σοβαρό κοινωνικοοικονομικό και υγειονομικό αντίκτυπο·

16. τονίζει την οικονομική αξία του κλάδου των υδάτων και την οικονομική σπουδαιότητα της αποτελεσματικής τους διαχείρισης, αναφέρει δε επί του προκειμένου μερικά παραδείγματα:

α) ο παγκόσμιος κλάδος της παροχής, της επεξεργασίας και της διανομής ύδατος είναι σημαντικός καταλύτης της κοινωνίας μας: εγγυάται τη διατροφή, την υγιεινή, την υγεία και την ευημερία μας. Επί της συνολικής αξίας της παγκόσμιας οικονομίας, που ανέρχεται σε 70 τρισεκατομμύρια ευρώ περίπου, τα 63 τρισεκατομμύρια περίπου εξαρτώνται άμεσα από το νερό ⁽⁷⁾·

β) σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση των Ηνωμένων Εθνών, άνω του ενός δισεκατομμυρίου θέσεις εργασίας —δηλαδή πάνω από 40 % του ενεργού πληθυσμού παγκοσμίως— εξαρτώνται έντονα από το νερό, ενώ άλλο ένα δισεκατομμύριο θέσεις εξαρτώνται εν μέρει από το νερό. Με άλλα λόγια, το 80 % περίπου των θέσεων εργασίας παγκοσμίως εξαρτώνται από την πρόσβαση σε υδροδότηση ⁽⁸⁾·

γ) ο τομέας των υδάτων απαρτίζεται από 9 000 εν ενεργεία μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην ΕΕ και προσφέρει 600 000 άμεσες θέσεις εργασίας και τούτο μόνο στις δημόσιες επιχειρήσεις ύδρευσης ⁽⁹⁾·

δ) η συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου της ύδρευσης και της αποχέτευσης εκτιμάται, για το 2010, σε 44 δισεκατ. ευρώ, ενώ, για το ίδιο έτος, αντιπροσώπευε περίπου 500 000 θέσεις εργασίας ⁽¹⁰⁾·

ε) οι πλημμύρες της τελευταίας δεκαπενταετίας προκάλεσαν ζημιές ύψους τουλάχιστον 25 δισεκατ. ευρώ που καλύπτονταν από ασφάλιση, στις οποίες πρέπει να προστεθούν και οι μη ασφαλισμένες ζημιές. Μόνο για το 2014, οι ζημιές εκτιμάται ότι ανήλθαν σε 5 δισεκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τις προβλέψεις, το ετήσιο αυτό ύψος αναμένεται να πενταπλασιαστεί έως το 2050 ⁽¹¹⁾·

Αναγκαιότητα διαφορετικής πολιτικής προσέγγισης

17. λόγω της μεγάλης αβεβαιότητας που επικρατεί ακόμη όσον αφορά το εύρος και την επίδραση των μελλοντικών προβλημάτων που συνδέονται με το νερό, καθώς και λόγω της ποικιλομορφίας των πολιτικών πλαισίων, η ΕΠ εκτιμά ότι μια πολιτική στηριζόμενη σε ένα «σχέδιο στρατηγικής» μπορεί να αποτελέσει καλό σημείο εκκίνησης για τη βελτίωση της σχέσης μεταξύ των διαφόρων οργανισμών και τη διερεύνηση νέων καινοτόμων οδών άσκησης πολιτικής, οι οποίες θα επιτρέψουν τη συνεργασία μεταξύ των διαφορετικών τομεακών πλαισίων, μέσω της αναζήτησης συνεργιών και της αποφυγής συγκρούσεων. Επιβάλλεται η εφαρμογή αυτού που θα μπορούσαμε να ονομάσουμε «προσαρμοστική πολιτική». Στον κάτωθι πίνακα συνοψίζονται οι διάφορες δυνατότητες:

		Κανόνες και αξίες	
		κοινοί	διαφορετικοί
Γνώση	συναίνεση	κατευθυνόμενη πολιτική	διαπραγματεύσεις επί των κανόνων
	διαφωνία	διαπραγματεύσεις επί της γνώσης	Προσαρμοστικές πολιτικές

⁽⁷⁾ WssTP Water Vision 2030 «The Value of Water: Towards a Future proof model for a European water-smart society», Οκτώβριος 2016, <http://wsstp.eu/publications/>

⁽⁸⁾ Παγκόσμια έκθεση των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την αξιοποίηση των υδάτινων πόρων 2016.

⁽⁹⁾ COM(2012) 216 final.

⁽¹⁰⁾ Eurostat (2013) στο COM(2014) 363 final.

⁽¹¹⁾ G. Forzieri κ.ά., «Multi-hazard assessment in Europe under climate change», *Climatic Change*, Ιούλιος 2016, τόμος 137, τεύχος 1, σ. 105-119.

18. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διερευνήσει τις δυνατότητες εφαρμογής μιας προσαρμοστικής πολιτικής στον τομέα των υδάτων, κατά τις εργασίες για την προβλεπόμενη αναθεώρηση της οδηγίας για το πόσιμο νερό και των μέτρων σχετικά με την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων, με την ενδεχόμενη αναθεώρηση της οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων και με την αναθεώρηση, αργότερα, της οδηγίας-πλαίσιο για τα ύδατα. Η διερεύνηση αυτή θα πρέπει να βασιστεί στις κύριες προϋποθέσεις μιας τέτοιας πολιτικής, δηλαδή τη σφαιρική αντιμετώπιση, την ανταλλαγή πληροφοριών, την ευελιξία και τη διαφοροποίηση σε επίπεδο στόχων και σε επίπεδο καταβαλλόμενων προσπαθειών, καθώς και την καινοτομία. Κατά τη διερεύνηση των δυνατοτήτων χάραξης νέας πολιτικής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να διαβουλεύεται με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, έτσι ώστε οι μελλοντικές προτάσεις να είναι προς το συμφέρον των τοπικών και περιφερειακών αρχών και να ενισχύουν, αντί να περιορίζουν, τις αρμοδιότητές τους·

Σφαιρική πολιτική

19. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μεταβάλει τις πολιτικές της για τα ύδατα, που είναι κυρίως κλαδικές, σε μια σφαιρική πολιτική και προτρέπει, συνεπώς, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δώσει έμφαση στην ενσωμάτωση της διαχείρισης των υδάτων, ως οριζόντιου στοιχείου, σε άλλα πεδία πολιτικής δράσης που συνδέονται στενά με τον εν λόγω πόρο, όπως η ανθρώπινη κατανάλωση, η ενέργεια, η γεωργία, η αλιεία, ο τουρισμός, το περιβάλλον κ.λπ.

20. πιστεύει ότι η αρχή της προφύλαξης και η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» πρέπει να συνεχίσει να εκλαμβάνονται ως σημεία εκκίνησης για την πολιτική στον τομέα των υδάτων. Ωστόσο, στο πλαίσιο μιας διαφοροποιημένης προσέγγισης θα πρέπει να παραμένουν ανοικτές όλες οι δυνατότητες με σκοπό την επίτευξη των πλέον αποτελεσματικών και αποδοτικών λύσεων, έτσι ώστε — σε εξαιρετικές περιπτώσεις — να υπάρχει δυνατότητα απόκλισης από το σημείο αναφοράς. Οι λύσεις που κατονομάζονται προκύπτουν με τη χρήση καινοτόμων, στοχευμένων και περιβαλλοντικά βιώσιμων επιστημονικών προσεγγίσεων·

21. παρατηρεί, επί του προκειμένου, ότι η ενέργεια και το ενεργειακό κόστος ενδέχεται να αποτελέσουν μείζον εμπόδιο στην εφαρμογή καινοτομίας και πρωτότυπων λύσεων για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας, όπως π.χ. η μεταφορά υδάτων προς περιοχές που αντιμετωπίζουν ξηρασία ή οι εγκαταστάσεις αφαλάτωσης. Υπογραμμίζει, επίσης, ότι τόσο η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε αυτό το πλαίσιο όσο και οι δυνατότητες των ίδιων των υδάτων ως πηγή ενέργειας, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον σχεδιασμό των πολιτικών της ΕΕ·

22. εφιστά την προσοχή στην αυξανόμενη χρήση φαρμάκων όπως π.χ. τα αντιβιοτικά, των οποίων τα δραστικά συστατικά, περνώντας από τις αποχετεύσεις, καταλήγουν στα επιφανειακά ύδατα, με αποτέλεσμα όχι μόνο να απαιτούνται μεγαλύτερες προσπάθειες για την παραγωγή πόσιμου ύδατος, αλλά και να αυξάνονται οι κίνδυνοι αντοχής των μικροβίων στα αντιβιοτικά. Η λύση στο πρόβλημα αυτό πρέπει να αναζητηθεί σε μια προσέγγιση που θα στηρίζεται στις διάφορες πηγές φαρμακευτικών καταλοίπων π.χ. στα ούρα και τα κόπρανα·

23. ενθαρρύνει τα κράτη μέλη και τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές να συμπεριλάβουν στις πολιτικές τους για τα ύδατα τις έννοιες των οικολογικών υποδομών και μέτρα φυσικής συγκράτησης των υδάτων επιπλέον ή ως εναλλακτική λύση στα παραδοσιακά μέτρα συμβατικών υποδομών (π.χ. για τη μείωση της υδρο-μορφολογικής επιβάρυνσης της εκάστοτε λεκάνης απορροής ποταμών), στα χρηματοδοτούμενα από τα ΕΔΕΤ επιχειρησιακά τους προγράμματα (π.χ. για την αποκατάσταση των υγροτόπων και των δασών), ή στον πολεοδομικό σχεδιασμό (π.χ. για την αποθήκευση όμβριων υδάτων —προς επαναχρησιμοποίηση — ή με στόχο τη μεγαλύτερη συγκράτηση των υδάτων για τον μετριασμό των επιπτώσεων των πλημμυρών)·

24. εφιστά την προσοχή στην ανάγκη να βελτιωθεί η διαχείριση των υδάτων μέσω της προστασίας της παροχής πόσιμου νερού σε καιρούς φυσικών καταστροφών⁽¹²⁾·

25. ενθαρρύνει τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να συνεργαστούν με τις ασφαλιστικές εταιρείες και τις εθνικές κυβερνήσεις προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το σύνολο των νοικοκυριών, των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των επιχειρήσεων που ενδέχεται να πληγούν από πλημμύρες μπορούν να αποκτήσουν προσίτη ασφαλιστική κάλυψη. Χρειάζεται επίσης να καταβληθεί μεγαλύτερη προσπάθεια με μέλημα να αναγνωριστεί από όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς ότι η ανάπτυξη, ευθύς εξαρχής, ανθεκτικότητας απέναντι στις φυσικές καταστροφές είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος ελαχιστοποίησης των κινδύνων και περιορισμού των οικονομικών ζημιών σε βάθος χρόνου·

Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ πολιτικών ιδυνόντων και φορέων εφαρμογής

26. επισημαίνει ότι οι στόχοι των διαφόρων πεδίων πολιτικής είναι, αφεαυτών, αποδεκτοί («κατευθυνόμενη πολιτική»), αλλά τα αναγκαία μέτρα συχνά αποδεικνύονται αντιφατικά, όσον αφορά την εφαρμογή τους. Η ΕτΠ εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, ως επίπεδο εφαρμογής των πολιτικών, αναγκάζονται συχνά να εξευρίσκουν συμβιβασμούς μεταξύ τέτοιου είδους μέτρων·

27. ζητά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εντατικοποιήσει την ανταλλαγή πληροφοριών από τη βάση προς την κορυφή μεταξύ των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, που είναι επιφορτισμένες με την εφαρμογή της πολιτικής των υδάτων, και των πολιτικών ιδυνόντων στις Βρυξέλλες, και να συμπεριλάβει τις πληροφορίες σχετικά με τους αντιφατικούς στόχους, για παράδειγμα, στη νέα της πολιτική ή στις τροποποιήσεις της πολιτικής της·

⁽¹²⁾ CdR 2646/2014.

Αναθεώρηση και εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας

28. προσδοκά ότι, χάρη στην προγραμματισμένη αναθεώρηση της οδηγίας για το πόσιμο νερό θα βελτιωθούν τα συστήματα εποπτείας και οι παράμετροι ανάλυσης, οι πολίτες θα έχουν ευχερέστερη πρόσβαση στις πληροφορίες για την ποιότητα του πόσιμου νερού, θα δοθεί λύση στο πρόβλημα των διαρροών, θα αναπτυχθεί το ρυθμιστικό πλαίσιο για τις μικρές ή ιδιωτικές πηγές άντλησης πόσιμου νερού, θα προταθούν λύσεις στα προβλήματα που προκαλεί η επαφή διαφόρων υλικών με το πόσιμο νερό και, τέλος, θα επικαιροποιηθούν και θα περιοριστούν οι υφιστάμενες παρεκκλίσεις από την οικεία νομοθεσία.

29. επιμένει αφενός μεν ότι η μελλοντική αναθεώρηση της οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων πρέπει να αποσκοπεί συγκεκριμένα στη βελτίωση της εποπτείας, της γνωστοποίησης και της δημοσιοποίησης δεδομένων, αφετέρου δε στη συνεκτίμηση των κοινών πεδίων με την κυκλική οικονομία και την αποδοτική χρήση των πόρων στην ΕΕ. Οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων που επιβάλλονται στα κράτη μέλη θα πρέπει να καταστούν χαλαρότερες, τουλάχιστον στην περίπτωση των υποχρεώσεων που έχουν ήδη εκπληρώσει.

30. επικροτεί τη νέα προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αξιολόγηση της «απόστασης έως τη συμμόρφωση», η οποία επικεντρώνεται στα κενά που εξακολουθούν να υπάρχουν όσον αφορά τα λύματα που πράγματι συλλέγονται σωστά, διοχετεύονται σε δίκτυο αποχέτευσης και τυγχάνουν σωστής επεξεργασίας και είναι συμπληρωματική της επίσημης διαδικασίας αξιολόγησης της συμμόρφωσης με τις νομικές υποχρεώσεις που απορρέουν από την οδηγία για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων. Διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην 8η έκθεσή της σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων, επεξεργάστηκε και συμπεριέλαβε για πρώτη φορά τα αποτελέσματα σε περιφερειακό επίπεδο και προτρέπει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διατηρήσει τόσο την «απόσταση έως τη συμμόρφωση» όσο και τις περιφερειακές προσεγγίσεις και να επιδιώξει την περαιτέρω ανάπτυξή τους σε συνεργασία με τους τοπικούς και περιφερειακούς φορείς.

31. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές να περιορίσουν τη λειψυδρία και να μεριμνήσουν για την αποδοτικότερη χρήση του νερού, κυρίως με τους εξής τρόπους:

- α) τη σαφή ιεράρχηση της ζήτησης νερού, την ορθολογική χρήση του στην άρδευση, στην υδροδότηση κτηρίων και στον τομέα της ενέργειας·
- β) την αντιμετώπιση των καταχρηστικών γεωτρήσεων με την επανεξέταση των αδειών ή την αποτελεσματικότερη επιβολή της νομοθεσίας σύμφωνα με την οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα·
- γ) την παρέμβασή τους σε όσο το δυνατόν πιο πρώιμο στάδιο της διαμόρφωσης πολιτικής προϊόντων, συμπεριλαμβανομένης της μελλοντικής νομοθέτησης με σκοπό την αύξηση της αποδοτικότητας των συστημάτων χρήσης νερού στα προγράμματα εργασίας της οδηγίας για τον οικολογικό σχεδιασμό·
- δ) την περαιτέρω υποστήριξη ενός συστήματος μέτρησης των ποσοτήτων νερού για όλους τους τομείς και τους χρήστες·
- ε) την αντιμετώπιση της απώλειας νερού εξαιτίας διαρροών με την υποστήριξη των επενδύσεων σε έργα υποδομής, που θα χρηματοδοτούνται επίσης από την κατάλληλη τιμολόγηση του νερού, και με τη βοήθεια των ενδεδειγμένων μέτρων επιβολής·

Ευελιξία και διαφοροποίηση των στόχων

32. διαπιστώνει ένταση ανάμεσα στους στόχους ποιότητας των υδάτων και στην κοινή γεωργική πολιτική (ΚΠΠ) και καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μεριμνήσει για τον καλύτερο συντονισμό αυτών των δύο πεδίων πολιτικής. Η ΕΕ πρέπει να προλάβει την ενίσχυση παρόμοιων αντιθέσεων και την αύξηση των συνακόλουθων διοικητικών διατυπώσεων κατά την εφαρμογή δυνητικά συγκρουόμενων νομοθετικών κανόνων· αντ' αυτού, πρέπει να αναζητήσει τους πλέον αποτελεσματικούς, οικονομικούς και αλληλοενισχυόμενους συνδυασμούς·

33. κρίνει σκόπιμη και αναγκαία την ενσωμάτωση στην οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα της οδηγίας 91/676/ΕΟΚ, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης, προκειμένου να ομογενοποιηθούν τα μέτρα για την επίτευξη προστασίας των υδάτινων όγκων και επάρκειας ανθρώπινου εφοδιασμού·

34. ζητά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει τις δυνατότητες αύξησης της ευελιξίας και της διαφοροποίησης στην πολιτική των υδάτων. Η ευελιξία είναι αναγκαία, λόγω της αβεβαιότητας ως προς τα μελλοντικά προβλήματα σε σχέση με τα ύδατα. Συνεπώς, οι στόχοι και η προσέγγιση της πολιτικής των υδάτων θα χρειαστεί οπωσδήποτε να εξασφαλίσουν ισορροπία μεταξύ, αφενός, της ασφάλειας δικαίου που απαιτείται για να υπάρξει μακροπρόθεσμος σχεδιασμός και να γίνουν πολυετείς και πολυδάπανες επενδύσεις και, αφετέρου, της ανάγκης προσαρμογής στις νέες περιστάσεις, όποτε κρίνεται απαραίτητο. Η διαφοροποίηση των στόχων σε συνάρτηση με τη χρονική στιγμή και με τον εκάστοτε τόπο είναι επομένως αναγκαία ώστε να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των μέτρων και να βελτιωθεί η αποδοχή τους⁽¹³⁾, χωρίς, ωστόσο, να υποβαθμίζονται οι φιλοδοξίες·

⁽¹³⁾ Για παράδειγμα, σε μια υδρογραφική λεκάνη, τα μέτρα που λαμβάνονται ανάντη είναι πολύ πιο αποτελεσματικά από όσα λαμβάνονται κατόντη για την καταπολέμηση των πλημμυρών ή τη βελτίωση της ποιότητας των υδάτων. Επομένως, είναι λογικό οι περιοχές που βρίσκονται κατόντη να συνεισφέρουν στα μέτρα που λαμβάνονται ανάντη.

35. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ορίσει μια άλλη αρχή από την αρχή της παραμέτρου υποβιβασμού (κανόνας «one out, all out», «ένα εκτός, όλα εκτός») για την παρακολούθηση βάσει της οδηγίας-πλαίσου για τα ύδατα. Η αρχή της παραμέτρου υποβιβασμού δίνει μια εικόνα λιγότερο καλή από την πραγματική οικολογική και χημική κατάσταση και δεν συνυπολογίζει τις προσπάθειες που έχουν ήδη καταβληθεί για τη βελτίωση της ποιότητας των υδάτων. Πρέπει να διαμορφωθεί ένα μέσο παρακολούθησης που να συνεκτιμά τα αποτελέσματα που έχουν ήδη επιτευχθεί στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, μεταξύ άλλων για να εξασφαλιστεί η αποδοχή των αναγκαίων μέτρων.

Έρευνα και καινοτομία

36. είναι πεπεισμένη ότι, πέρα από την πολιτική καινοτομία, καίρια σημασία έχουν οι μείζονες τεχνικές καινοτομίες, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα σημερινά και τα μελλοντικά προβλήματα στον τομέα των υδάτων⁽¹⁴⁾. υπογραμμίζει —με μέλημα την υποστήριξη αυτού του είδους της καινοτομίας— τα πιθανά οφέλη ενός ενωσιακού προγράμματος δράσης στον τομέα της καινοτομίας των υδάτων στην Ευρώπη ενόψει μιας βιώσιμης και κυκλικής κοινωνίας με έξυπνη διαχείριση των υδάτινων πόρων. Ένα τέτοιο πλαίσιο θα μπορούσε να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη και τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, να εφαρμόσουν συστημικές καινοτόμους προσεγγίσεις και να προωθήσουν ή να διευκολύνουν τη σύναψη εταιρικών σχέσεων για την υλοποίηση έργων στον τομέα της καινοτομίας των υδάτων. Παρότι οι ήδη υφιστάμενες πλατφόρμες γνώσης και δυνατότητες χρηματοδότησης της καινοτομίας αποτελούν αντικείμενο μιας σημαντικής διαδικασίας ανάπτυξης, εδραίωσης και επέκτασης, η ΕτΠ διακρίνει δύο εμπόδια στην εισαγωγή καινοτόμων λύσεων. Καλεί, λοιπόν, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή:

α) να μειώσει περαιτέρω τον διοικητικό φόρτο που συνεπάγεται η πρόσβαση στα ευρωπαϊκά ταμεία καινοτομίας μέσω της συνεργασίας και της πραγματοποίησης επενδύσεων για την πρόληψη σημαντικών μακροπρόθεσμων δυσκολιών στη διαχείριση των υδάτων ανά την ΕΕ. Ειδικότερη προσοχή πρέπει να αποδοθεί στην αντιφατική νομοθεσία περί κρατικών ενισχύσεων, καθώς και στις δυσχέρειες που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις για την πρόσβαση στα ταμεία καινοτομίας·

β) να εξετάσει το ενδεχόμενο πρόβλεψης ενός περιθωρίου πειραματισμού, όταν υπάρχουν περιορισμοί για την εφαρμογή καινοτόμων λύσεων που προκύπτουν από άλλα πεδία πολιτικής δράσης·

Συμπέρασμα

37. τονίζει ότι η διαχείριση των υδάτων είναι πολιτικός τομέας με μεγάλη ένταση κεφαλαίου, στον οποίο πραγματοποιούνται σημαντικές επενδύσεις και οι επενδύσεις αυτές στο μέλλον θα αυξάνονται. Η διεύρυνση της οπτικής προσδιορισμού των προβλημάτων και των ενδεχόμενων λύσεων, καθώς και η βελτίωση της ολοκλήρωσης που προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία μεταξύ των συνδεόμενων πεδίων πολιτικής (όπως η γεωργία, η ενέργεια ή η υγεία), συντελούν στη μείωση του κινδύνου αποεπένδυσης, στη διάνοιξη νέων δυνατοτήτων και, συνεπώς, στη δημιουργία περιβάλλοντος που ευνοεί την καινοτομία. Το ζήτημα είναι να ληφθούν εύστοχες αποφάσεις, που να συνυπολογίζουν όλα όσα επιθυμούμε να διαφυλάξουμε, παρέχοντας παράλληλα επαρκή περιθώρια ελιγμών ώστε να μπορούν να αντιμετωπιστούν και οι μελλοντικές προκλήσεις, που απομένει να προσδιοριστούν επακριβώς, εφόσον αυτό που καλούμαστε **να διαχειριστούμε είναι η ίδια η πηγή της ζωής!**

Βρυξέλλες, 9 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

⁽¹⁴⁾ Για παράδειγμα, μετά από δευτεροβάθμια επεξεργασία, τα λύματα μπορούν να αποτελέσουν κατάλληλη πηγή για την παραγωγή πόσιμου νερού, ιδίως σε σύγκριση με την αφάλατωση. Ωστόσο, θα πρέπει να εξασφαλιστεί η υποστήριξη του κοινού.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Προς μια νέα στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή — μια ολοκληρωμένη προσέγγιση»

(2017/C 207/10)

Εισηγητής: Sirpa Hertell (FI/EPP), δημοτική σύμβουλος Espoo

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

1. τονίζει ότι πολλές από τις αρχικές συστάσεις της σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (CoR 3752/2013) εξακολουθούν να ισχύουν και θα πρέπει να διαβαστούν σε συνδυασμό με την παρούσα γνωμοδότηση· ειδικά ιδιαιτέρως την προσοχή στα εξής: στις υποδείξεις να συσχετιστεί η εν λόγω στρατηγική πιο άμεσα με την έννοια της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή και να αναπτυχθούν περαιτέρω η έννοια της «ευπάθειας» και οι «εκτιμήσεις ευπάθειας» των διαφόρων εδαφών· στην πρόταση να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στις λύσεις προσαρμογής που βασίζονται όχι μόνο σε επιχειρήματα που έχουν σχέση με τη βιοποικιλότητα και το οικοσύστημα, αλλά και σε πράσινες υποδομές· και επίσης στην προειδοποίηση ότι θα έπρεπε ενδεχομένως να αναπτυχθούν σενάρια και για προσαρμογή σε αύξηση της θερμοκρασίας που δεν θα περιορίζεται στους 2 °C, σε περίπτωση που οι προσπάθειες που καταβάλλονταν στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού αποτύγχαναν·

2. διαπιστώνει ότι συνεχίζονται οι εργασίες ως προς και τις οκτώ δράσεις της στρατηγικής της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (ΣΠΚΑ), τα δε αποτελέσματα αρχίζουν να γίνονται αισθητά (π.χ. θέσπιση εθνικών στρατηγικών προσαρμογής στο 75 % των κρατών μελών της ΕΕ· δρομολόγηση της πρωτοβουλίας «δήμαρχοι για την προσαρμογή», που έχει πλέον ενσωματωθεί στο σύμφωνο των δημάρχων) και, ως εκ τούτου, προσβλέπει στην αξιολόγηση και αναθεώρηση της ΣΠΚΑ εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής· υπογραμμίζει ότι πρόκειται για μια συνεχή διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας τα κράτη μέλη θα πρέπει και αυτά να προσαρμόζουν διαρκώς τις στρατηγικές τους, προκειμένου να συμβαδίζουν με την εξελισσόμενη βάση γνώσεων και τα αντίστοιχα νομικά πλαίσια και τις διεθνείς συμφωνίες·

A. ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Ενίσχυση του πλαισίου πολυεπίπεδης διακυβέρνησης

3. αναγνωρίζει ότι, ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη διαδραματίζουν βασικό ρόλο στον καθορισμό της σχετικής πολιτικής και των κανονιστικών πλαισίων, οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές βρίσκονται στην πρώτη γραμμή όσον αφορά τις προσπάθειες περιορισμού της ευπάθειας των εδαφών τους στις διάφορες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, αναλαμβάνοντας συγκεκριμένες δράσεις προσαρμογής, και, συνεπώς, τονίζει ότι η εύρυθμη λειτουργία της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης είναι καίριας σημασίας·

4. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ενθαρρύνει τη στενότερη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης (ΕΕ, κρατών μελών, τοπικών και περιφερειακών αρχών) προκειμένου να ευθυγραμμιστούν οι προτεραιότητες, να περιοριστεί στο ελάχιστο το ενδεχόμενο να υπάρχουν αντιφατικές ή παράλληλες μη συνδεδεμένες διαδικασίες, να μεγιστοποιηθούν οι συνέργειες μεταξύ των στρατηγικών και των σχεδίων που αναπτύσσονται τόσο στο επίπεδο της ΕΕ και στο εθνικό επίπεδο όσο και αυτών που αναπτύσσονται στο περιφερειακό και στο τοπικό επίπεδο και να εξασφαλιστεί κατ' επέκταση μεγαλύτερη συνοχή των πολιτικών, αλλά και συντονισμένες και συμπληρωματικές δράσεις·

5. υποστηρίζει τις πρωτοβουλίες της ΕΕ όπως το «σύμφωνο των δημάρχων για το κλίμα και την ενέργεια» και τις νέες «εταιρικές σχέσεις για την προώθηση του αστικού θεματολογίου» που ευνοούν τη σύσταση συντονισμένων συστημάτων πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και πλατφορμών συνεργασίας. Θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο οι εν λόγω πρωτοβουλίες να διαδραματίσουν έναν ρόλο στην προβολή των αναγκών των πόλεων και των περιφερειών και στη βελτίωση της συνεργασίας. Η ΕτΠ προσβλέπει επίσης στην έγκαιρη διαμόρφωση μιας εταιρικής σχέσης για την προώθηση ενός αστικού θεματολογίου με αντικείμενο τη θεματική προτεραιότητα της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής της διάστασης·

6. τονίζει εν προκειμένω την ανάγκη ενίσχυσης της συμμετοχής των πόλεων και των περιφερειών στην κατάρτιση και στη θέση σε εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών και σχεδίων προσαρμογής· καλεί, συνεπώς, τα κράτη μέλη της ΕΕ να δημιουργήσουν τις κατάλληλες θεσμικές διαρθρώσεις ή πλατφόρμες για τη διευκόλυνση των συνεχών διαβουλεύσεων και της στενότερης συνεργασίας (π.χ. με ομάδες εργασίας), λαμβανομένων υπόψη των ιδιοτελειών των επιμέρους κρατών μελών, και ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποστηρίξει και να ενθαρρύνει αυτή την εξέλιξη·

7. θεωρεί ότι ο ουσιαστικός ρόλος των περιφερειών πρέπει να είναι περισσότερο σαφής στην αναθεώρηση της ΣΠΚΑ (π.χ. μέσω ειδικού κεφαλαίου), οι δε προσπάθειές τους να υποστηρίζονται καλύτερα. Οι περιφέρειες διαδραματίζουν πράγματι ρόλο συντονιστή/διαμεσολαβητή στη διαδικασία προσαρμογής, μεριμνώντας για την αντιστοίχιση των προτεραιοτήτων που θέτουν τα κράτη μέλη προς τις επιτόπιες ανάγκες και προσδοκίες κι αντίστροφα· μπορούν επίσης να λειτουργήσουν και ως καταλύτες,

στηρίζοντας τις προσπάθειες των τοπικών αρχών να ενισχύσουν την ανθεκτικότητά τους έναντι του κλίματος και των κινδύνων καταστροφών, δημιουργώντας ικανότητες και αξιοποιώντας τους διαθέσιμους χρηματοδοτικούς πόρους, όπως κατέδειξαν οι περιφέρειες που συμμετέχουν ήδη στο σύμφωνο των δημάρχων ως «συντονιστές»· καλεί επομένως την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναγνωρίσει περαιτέρω τις ευθύνες που αναλαμβάνουν και τις δράσεις που υλοποιούν όχι μόνο οι τοπικές αλλά και οι περιφερειακές αρχές στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας του συμφώνου των δημάρχων (π.χ. σε ανάλογο πνεύμα με αυτό της τρέχουσας πρωτοβουλίας «δήμαρχοι για την προσαρμογή»).

8. επισημαίνει ότι η έλλειψη νομοθετικού δεσμευτικού πλαισίου εκλαμβάνεται από τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές ως εμπόδιο στην ανάληψη δράσης σε ορισμένα κράτη μέλη, με αποτέλεσμα να επιθυμούν να τους δοθεί σαφέστερη εντολή από την ΕΕ και τις εθνικές αρχές προκειμένου να αναλάβουν δράση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή· επικροτεί τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν στο εθνικό επίπεδο από ορισμένα κράτη μέλη για την ενσωμάτωση του ζητήματος της προσαρμογής σε ειδική νομοθεσία (π.χ. με βάση την οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα και την οδηγία για τις πλημμύρες)·

9. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει πόσες τοπικές και περιφερειακές αρχές στην ΕΕ και ανά κράτος μέλος έχουν μια στρατηγική ή σχέδιο προσαρμογής. Σε αυτή τη βάση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συνεργασία με τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές, θα μπορούσε να προτείνει σε επίπεδο ΕΕ και εθνικούς στόχους για την ενίσχυση της περαιτέρω ανάπτυξης των τοπικών και περιφερειακών στρατηγικών προσαρμογής/σχεδίων από τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές·

B. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ και ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Ενίσχυση της συμμετοχής ενός ευρέος φάσματος ενδιαφερομένων και κατάργηση του κατακερματισμένου τρόπου σκέψης

10. τονίζει ότι, εκτός από ένα λειτουργικό πλαίσιο πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, η αναθεώρηση της ΣΠΚΑ θα έχει επίσης ως αποτέλεσμα να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην ανάγκη να εξασφαλιστεί η συμμετοχή ενός ευρέος φάσματος ενδιαφερομένων και να υιοθετηθεί μια διατομεακή προσέγγιση, αντί της ισχύουσας κατακερματισμένης προσέγγισης, για μια πιο αποτελεσματική και ολοκληρωμένη τοπική δράση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή —η αναθεώρηση θα μπορούσε να ενσωματώσει (ή να παραπέμψει σε) ορισμένα συγκεκριμένα παραδείγματα που να καταδεικνύουν τα οφέλη της συνεργασίας, αντί της ανάληψης δράσης σε μεμονωμένη βάση, για την από κοινού εξεύρεση λύσεων σε περιφερειακό/τοπικό επίπεδο· αυτού του είδους οι συμμετοχικές προσεγγίσεις πρέπει να ενθαρρύνονται και να υποστηρίζονται σε μεγάλο βαθμό, για παράδειγμα με έργα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ (π.χ. στο πλαίσιο των μελλοντικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων των προγραμμάτων LIFE και «Ορίζοντας 2020»).

11. τονίζει ότι είναι σημαντικό να διερευνηθούν διεξοδικότερα οι παράγοντες επιτυχίας, καθώς και οι φραγμοί που τίθενται στην ανάπτυξη διαφορετικών μορφών συνεργασίας μεταξύ ερευνητών, επαγγελματιών και αρμόδιων για τη χάραξη πολιτικής στο τοπικό/περιφερειακό επίπεδο. Οι πληροφορίες που θα συγκεντρωθούν θα επιτρέψουν τη διατύπωση πρακτικών συστάσεων με βάση συγκεκριμένα παραδείγματα εταιρικών σχέσεων (μεταξύ πολλών ενδιαφερόμενων φορέων/μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα) που θα πρέπει να διαδοθούν ευρέως, π.χ. με τη βοήθεια της ευρωπαϊκής πλατφόρμας προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή (Climate-ADAPT).

12. υπενθυμίζει ότι είναι απαραίτητο να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση όσον αφορά την ανάγκη λήψης ολοκληρωμένων μέτρων προσαρμογής και μετριασμού διαμέσου όλων των δυνατών διαύλων επικοινωνίας, προκειμένου να επιτευχθούν οι βέλτιστες δυνατές συνέργειες ανάμεσα στα δύο σκέλη της πολιτικής για το κλίμα και να αποφευχθεί το ενδεχόμενο «στρεβλής προσαρμογής»· καλεί, για τον σκοπό αυτό, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναζητήσει στο πλαίσιο της αναθεώρησης καινοτόμους μηχανισμούς αύξησης της ευαισθητοποίησης και της αποδοχής εκ μέρους των τοπικών και των περιφερειακών παραγόντων (συμπεριλαμβανομένων των πολιτών και των επιχειρήσεων), καθώς και ενθάρρυνσης της αλλαγής συμπεριφοράς.

Επένδυση στη δημιουργία ικανοτήτων και στην ανταλλαγή γνώσεων

13. εξαιρεί τη σημασία της δημιουργίας επιπλέον ικανοτήτων και της κάλυψης των κενών γνώσης στις πόλεις και στις περιφέρειες της ΕΕ, θεωρεί δε ότι η διαδικτυακή πύλη «Climate-ADAPT» και το συνδεδεμένο με αυτήν εργαλείο στήριξης της προσαρμογής των αστικών περιοχών στην κλιματική αλλαγή αποτελούν μια καλή βάση για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού. Το εργαλείο αυτό ωστόσο πρέπει διαρκώς να ενισχύεται και να εμπλουτίζεται, να διαδοθεί περισσότερο και να συνδεθεί καλύτερα με το σύμφωνο των δημάρχων, καθώς και να γίνει πιο εύρηστο. Η ΕτΠ καλεί την Επιτροπή να διαβουλευθεί με τις πόλεις και τις περιφέρειες ώστε να προσδιορίσουν από κοινού με ποιον τρόπο η διαδικτυακή πύλη «Climate-ADAPT» θα μπορούσε να καλύπτει καλύτερα τις ανάγκες τους και να αποφασίσει κατά πόσον το εργαλείο στήριξης θα πρέπει να ενσωματωθεί στον δικτυακό τόπο του συμφώνου των δημάρχων.

14. υπογραμμίζει την ανάγκη να συνεχιστεί η συλλογή παραδειγμάτων ορθών πρακτικών που έχουν δοκιμαστεί επιτόπου. Οι ορθές πρακτικές που εντοπίζονται στις πόλεις και στις περιφέρειες πρέπει να αποθηκεύονται σε ένα ενιαίο, εύρηστο στην αναζήτηση στοιχείων και ευρέως χρησιμοποιούμενο αρχείο (όπως η διαδικτυακή πύλη «Climate-ADAPT» και/ή ο κατάλογος των δεικτών αναφοράς στον δικτυακό τόπο του συμφώνου των δημάρχων), προκειμένου να διευκολύνεται η ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ ομοτίμων. Πιο συγκεκριμένα, ένα αρχείο αυτού του είδους θα πρέπει να περιέχει τα κατάλληλα χαρακτηριστικά για τον εντοπισμό παραδειγμάτων που προκύπτουν σε παρόμοιες συνθήκες (π.χ. κλιματικούς κινδύνους, πυκνότητα του πληθυσμού) ή που προέρχονται από περιοχές με παρόμοια γεωγραφικά χαρακτηριστικά (π.χ. ορεινές περιοχές ή περιοχές δίπλα σε όρη, παραποτάμιας ή παραθαλάσσιες περιοχές), με σκοπό την ανάπτυξη τυπολογιών προσαρμογής. Η ΕτΠ είναι πρόθυμη να συμβάλει στον προσδιορισμό

των επιτυχημένων περιφερειακών πρακτικών και στην κινητοποίηση των πρωτοπόρων περιφερειών, αρχής γενομένης με το έργο των μελών της επιτροπής ENVE και της ομάδας των «πρέσβων του συμφώνου της ΕτΠ», που πρέπει να επεκταθεί και να προαχθεί ακόμη περισσότερο·

15. τονίζει ότι πρέπει επίσης να διευκολυνθεί η μεταφορά γνώσεων με τη συνεργασία μεταξύ πόλεων. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να προσδιοριστούν, να προαχθούν και να χρηματοδοτηθούν επαρκώς από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή οι κατάλληλες δραστηριότητες μεταξύ ομοτίμων και δραστηριότητες καθοδήγησης, τα δε προγράμματα αδελφοποίησης που έχει ήδη προτείνει η πρωτοβουλία του συμφώνου των δημάρχων αποδείχθηκαν επιτυχή και πολύτιμα και, συνεπώς, θα πρέπει στο μέλλον να αναπαραχθούν και να επεκταθούν (π.χ. με ετήσιες προσκλήσεις υποβολής αιτήσεων)·

16. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ενισχύσει τις προσπάθειες για τη δημιουργία ενός ευνοϊκού πλαισίου για την ανάπτυξη των ικανοτήτων των πόλεων και των περιφερειών. Το πλήθος των πρωτοβουλιών, μέσων και προγραμμάτων της ΕΕ που σήμερα προσφέρουν διάφορες δυνατότητες ανάπτυξης ικανοτήτων στις πόλεις και τις περιφέρειες (π.χ. εργαστήρια, διαδικτυακά σεμινάρια, υλικό καθοδήγησης) προκαλεί επί του παρόντος σύγχυση στους δικαιούχους·

17. παρά το γεγονός ότι έχουν καταβληθεί προσπάθειες, κυρίως με την πρόσφατη δρομολόγηση της νέας μονοαπευθυντικής δικτυακής πύλης στο πλαίσιο του αστικού θεματολογίου της ΕΕ, η Επιτροπή θα πρέπει να αποσαφηνίσει τις ιδιαιτερότητες αλλά και τις συμπληρωματικότητες μεταξύ των διάφορων υπηρεσιών που προτείνονται στις πόλεις και τις περιφέρειες στους διάφορους τομείς που έχουν σχέση με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, και να επιδιωχθεί η κάλυψη των κενών γνώσης που προκύπτουν κατά την εν λόγω διαδικασία αναγνώρισης και συγκέντρωσης στοιχείων. Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, καλεί την Επιτροπή:

α) να αξιοποιήσει κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τη σημαντική πρωτοβουλία που ανέλαβε η ΕΕ για τη στήριξη της προσαρμογής των πόλεων και των περιφερειών, δηλαδή το σύμφωνο των δημάρχων για το κλίμα και την ενέργεια, και να την αναγνωρίσει ως την κυριότερη γενική πρωτοβουλία τοπικής δράσης για το κλίμα·

β) να συνεχίσει να ενσωματώνει στοιχεία που άπτονται της προσαρμογής σε άλλες υπάρχουσες πρωτοβουλίες της ΕΕ με αστική, περιφερειακή ή αγροτική διάσταση·

γ) να ενισχύσει τις συνέργειες με άλλες πρωτοβουλίες εταιρών (π.χ. Regions Adapt, Under2MoU, Resilient Cities Campaign), ώστε να αξιοποιείται η εμπειρία και η τεχνογνωσία τους, να εξασφαλίζεται μεγαλύτερη συνοχή και να ενθαρρύνεται η ανάληψη κοινών δράσεων προς όφελος των πόλεων και των περιφερειών·

δ) να ενθαρρύνει τη διασύνδεση με τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές πρωτοβουλίες οι οποίες επιδιώκουν φιλόδοξους στόχους ανεξαρτήτως της συμμετοχής τους ή μη σε οποιαδήποτε από τις προαναφερθείσες πρωτοβουλίες, προσφέρουν ευκαιρίες δικτύωσης και προωθούν εταιρικές σχέσεις.

Εμπλουτισμός της βάσης γνώσεων σχετικά με τους κλιματικούς κινδύνους και τα τρωτά σημεία

18. αναγνωρίζει ότι όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένων των πόλεων και των περιφερειών, πρέπει να κατανοήσουν σε βάθος τους κλιματικούς κινδύνους και τα τρωτά σημεία που παρουσιάζει το έδαφός τους κι αυτό να χρησιμεύσει ως οδηγός κατά τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και χάραξης πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό, καλεί την Επιτροπή να υποστηρίξει περαιτέρω τα πλαίσια αξιολόγησης των κλιματικών κινδύνων και των τρωτών σημείων του περιφερειακού και του τοπικού επιπέδου, καθώς αποτελούν το σημείο εκκίνησης κάθε στρατηγικής προσαρμογής, και να στηρίξει τις δράσεις που βασίζονται σε τεκμηριωμένα στοιχεία·

19. υπογραμμίζει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές επισημαίνουν τακτικά: 1) την έλλειψη πρόσβασης σε χρήσιμες και κατανοητές πληροφορίες για το κλίμα και 2) την έλλειψη εμπειρογνωμοσύνης και πείρας για την ερμηνεία των πληροφοριών αυτών, ως φραγμούς που παρεμποδίζουν την ανάληψη δράσεων προσαρμογής. Συνεπώς απαιτείται η παροχή βοήθειας, π.χ. με τη μορφή τεκμηρίωσης και ανταλλαγής ορθών πρακτικών, πρώτον, για να μπορούν αυτές να καθοδηγούνται μέσα στις διάφορες ήδη υπάρχουσες πληροφορίες και, δεύτερον, για να βοηθούνται στο έργο της ερμηνείας των επιπτώσεων και του περιορισμού τους στο επίπεδο της πόλης/της περιφέρειάς τους·

20. καλεί την Επιτροπή να στηρίξει περαιτέρω τις τρέχουσες προσπάθειες των πόλεων και των περιφερειών στους τομείς της κλιματικής πρόβλεψης και της εκτίμησης των κινδύνων, ενισχύοντας τις ερευνητικές δραστηριότητές τους που αφορούν τον προσδιορισμό των κατάλληλων εργαλείων και μεθόδων ανάπτυξης υποδειγμάτων για την ανάλυση των κινδύνων, την ανάπτυξη (μακρο-)περιφερειακών σεναρίων κλιματικών επιπτώσεων και τη δημιουργία δικτύων κλιματικών υπηρεσιών, στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020», σε διεθνές, σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό/υποεθνικό επίπεδο. Αυτού του είδους τα δίκτυα παροχής κλιματικών υπηρεσιών θα μπορούσαν να κινητοποιούν τους σχετικούς εμπειρογνώμονες και φορείς παροχής δεδομένων (π.χ. την ερευνητική κοινότητα) και να εξασφαλίζουν ότι οι υπάρχουσες πληροφορίες και γνώσεις θα είναι προσιτές και κατανοητές από τους αρμόδιους για τη χάραξη πολιτικής του τοπικού και του περιφερειακού επιπέδου·

21. τονίζει ότι είναι σημαντικό να υποστηρίζεται η δημοσιοποίηση των κλιματικών κινδύνων για να ενθαρρύνεται η ανάληψη δράσεων προσαρμογής και η πραγματοποίηση επενδύσεων. Αρκετές νέες εθελοντικές και/ή ιδιωτικές πρωτοβουλίες κοινοποίησης κλιματικού κινδύνου κάνουν πλέον την εμφάνισή τους, τις οποίες η Επιτροπή θα μπορούσε να υποστηρίξει και να προωθήσει περαιτέρω·

22. επιδοκιμάζει, σχετικά, την πρωτοβουλία της Επιτροπής να διερευνήσει τις δυνατότητες συνεργασίας με τον τομέα των ασφαλίσεων, καθώς πρόκειται για βασικό φορέα παροχής δεδομένων και εξασφάλισης δυνητικών επενδύσεων. Στο πλαίσιο αυτό, ενθαρρύνει την Επιτροπή να προβεί σε αξιολόγηση των ασφαλιστικών μηχανισμών που θα μπορούσαν να παράσχουν κίνητρα για την πρόληψη κινδύνων και να συνεργαστεί με τις ασφαλιστικές εταιρείες προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι θα μοιράζονται με τον δημόσιο τομέα τις γνώσεις και την εμπειρογνώμοσύνη τους στην υποδειγματοποίηση των κινδύνων, καθώς και στη διαχείριση του κινδύνου καταστροφών. Κατά την αναθεώρηση θα ήταν δε σκόπιμο να προωθηθούν περαιτέρω οι τρέχουσες επιτυχείς εταιρικές σχέσεις, ώστε να αποτελέσουν πηγή έμπνευσης και παροχής κινήτρων σε άλλους. Επισημαίνει επιπλέον ότι, αντίστροφα, οι πόλεις και οι περιφέρειες που κατά τους ασφαλιστές είναι «υψηλού κινδύνου» ενδέχεται επίσης να αντιμετωπίσουν ιδιαίτερα εμπόδια κατά την προσπάθειά τους να εξασφαλίσουν επενδύσεις και να αναπτυχθούν και, συνεπώς, ενθαρρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διερευνήσει στο πλαίσιο της επικείμενης αναθεώρησης πιθανούς τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων αυτών.

Διερεύνηση των κοινωνικοοικονομικών οφελών

23. θεωρεί ότι η αναθεώρηση θα πρέπει να συμβάλει στην καλύτερη προβολή των πλεονεκτημάτων της διεξαγωγής εκτιμήσεων των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων που έχει η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Μια κοινωνικοοικονομική ανάλυση αυτού του είδους θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως οδηγός για τους υπευθύνους για τη λήψη αποφάσεων παρέχοντάς τους σαφέστερη εικόνα του πιθανού κόστους — οφέλους των μέτρων προσαρμογής έναντι της αδράνειας και, συνεπώς, θα μπορούσε να συμβάλει στην αύξηση της ευαισθητοποίησης, στην κατανόηση των περιορισμών ικανότητας και στον εντοπισμό των πλέον βιώσιμων από οικονομική άποψη πολιτικών επιλογών.

24. επισημαίνει ότι οι πόλεις και οι περιφέρειες χρειάζονται περισσότερες πληροφορίες ως προς τις διάφορες υπάρχουσες μεθόδους που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη διεξαγωγή των εκτιμήσεων αυτών (π.χ. σχέση κόστους — οφέλους, πολλαπλά κριτήρια, απόφαση των ενδιαφερομένων, πειραματισμός και παρακολούθηση) και της σημασίας τους σε διάφορα πλαίσια και προτείνει, συνεπώς, στην Επιτροπή να παράσχει την κατάλληλη υποστήριξη με τις πλατφόρμες αναφοράς της: τη διαδικτυακή πύλη «Climate-ADAPT» και το σύμφωνο των δημάρχων.

Παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων και υποβολή εκθέσεων

25. τονίζει την ανάγκη να διατεθούν στις τοπικές και στις περιφερειακές αρχές τα κατάλληλα εργαλεία και οι δείκτες για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων και για την υποβολή σχετικών εκθέσεων (MRE), με σκοπό τον εμπλουτισμό και την υποστήριξη του σχεδιασμού της προσαρμογής σε τοπική κλίμακα. Ο εν λόγω σχεδιασμός θα μπορούσε και αυτός να προωθηθεί με τις πλατφόρμες αναφοράς (τη διαδικτυακή πύλη «Climate-ADAPT» και το σύμφωνο των δημάρχων).

26. είναι πεπεισμένη ότι είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι τα διεθνή, ευρωπαϊκά, εθνικά και περιφερειακά/τοπικά πλαίσια MRE είναι συμβατά μεταξύ τους και υποστηρίζονται αμοιβαία· με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η συνοχή και ελαχιστοποιείται ο φόρτος που επιβάλλεται στους δήμους και στις περιφέρειες.

27. επικροτεί την πρόοδο που έχει επιτευχθεί προς τον σκοπό αυτό μετά τη δημοσίευση της ΣΠΚΑ, χάρη στην ανάπτυξη του πίνακα αποτελεσμάτων ετοιμότητας προσαρμογής για τα κράτη μέλη της ΕΕ και στο υπόδειγμα παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων του συμφώνου των δημάρχων για τις πόλεις που το έχουν συνυπογράψει και εκφράζει την ικανοποίησή της για τη στενή αλληλεξάρτηση μεταξύ των δύο, θεωρεί ωστόσο ότι εξακολουθεί να χρειάζεται περαιτέρω προώθηση και καθοδήγηση σχετικά με τη χρήση τους (π.χ. στον δικτυακό τόπο του συμφώνου των δημάρχων).

28. τονίζει ότι θα πρέπει να διερευνηθεί η δυνατότητα ανάπτυξης περαιτέρω συνεργειών με άλλες πρωτοβουλίες εταιρών που προτείνονται παράλληλα στο διεθνές ή ευρωπαϊκό επίπεδο (όπως οι πρωτοβουλίες Regions Adapt, CRAFT, Resilient Cities), οι οποίες διαθέτουν τα δικά τους συστήματα MRE, αλλά επισημαίνει ότι οποιοσδήποτε περαιτέρω προσπάθειες εναρμόνισης ή συνεργασίας δεν θα πρέπει να αποβαίνουν εις βάρος των αναγκών ή των συμφερόντων των πόλεων/περιφερειών.

Γ. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Στήριξη της πρόσβασης σε δημόσια χρηματοδότηση

29. επιδοκιμάζει τα υπάρχοντα χρηματοδοτικά μέσα που στηρίζουν τις δράσεις για το κλίμα του περιφερειακού και του τοπικού επιπέδου (π.χ. τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία, αλλά και τα προγράμματα «Ορίζοντας 2020» και LIFE, το ταμείο αλληλεγγύης της ΕΕ, τον μηχανισμό χρηματοδότησης του φυσικού κεφαλαίου). τονίζει ωστόσο ότι η πρόσβαση στα εν λόγω κεφάλαια εξακολουθεί να αποτελεί τη μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζουν οι πόλεις και οι περιφέρειες. Καλεί, συνεπώς, την Επιτροπή να προσφέρει στις τοπικές και στις περιφερειακές αρχές της ΕΕ: 1) εύκολα προσιτές και κατανοητές πληροφορίες σχετικά με τους διαθέσιμους χρηματοδοτικούς πόρους και τα μέσα που προορίζονται για την υποστήριξη της ανάπτυξης και της θέσης σε εφαρμογή των σχεδίων δράσης τους και 2) περαιτέρω καθοδήγηση και στήριξη σχετικά με τον τρόπο πρόσβασης και εφαρμογής των υφιστάμενων μέσων, και ενδεχομένως τον συνδυασμό τους (π.χ. με τη βοήθεια εξατομικευμένης κατάρτισης).

30. υπενθυμίζει την πρότασή της να υιοθετηθεί μια προσέγγιση του «συνόλου του κύκλου ζωής» για την εκτίμηση κόστους — οφέλους των κεφαλαίων, με στόχο τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης απόσβεσης «ανθεκτικών από κλιματική άποψη» επενδύσεων. Οι εκτιμήσεις και τα μητρώα κινδύνου θα πρέπει να εμπεριέχουν υποχρεωτικά τις οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις των δράσεων και των κεφαλαιακών επενδύσεων που παραβλέπουν να συνεκτιμήσουν την κλιματική αλλαγή ή της επιλογής μη ανάληψης δράσης·

31. ευελπιστεί ότι κατά την αναθεώρηση θα δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στον ρόλο που θα μπορούσαν να αναλάβουν οι περιφέρειες για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε ορισμένα συστήματα χρηματοδότησης. Ορισμένες περιφέρειες συμβάλλουν ήδη στη διαχείριση και στην ανακατανομή των κεφαλαίων των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ, στην ομαδοποίηση και συνένωση των έργων μικρής κλίμακας που οι δημοτικές αρχές εκτελούν στο έδαφός τους ή παρέχουν απευθείας χρηματοδότηση. Η ΕτΠ υπογραμμίζει παρ' όλα αυτά ότι απαιτείται περαιτέρω καθοδήγηση προκειμένου να βοηθηθούν οι εν λόγω διαχειριστικές αρχές να αξιοποιούν πλήρως τα διαθέσιμα κονδύλια και τα καινοτόμα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ·

32. καλεί την Επιτροπή να διερευνήσει περαιτέρω την ιδέα μιας ταχείας πρόσβασης στα χρηματοδοτικά μέσα για ορισμένες από τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές με βάση κριτήρια όπως η αναληφθείσα ήδη δημόσια δέσμευση ότι θα προβούν σε ολοκληρωμένη προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή (π.χ. προσχωρώντας στο σύμφωνο των δημάρχων, έχοντας πραγματοποιήσει μια διεξοδική εκτίμηση κινδύνου και τρωτότητας ή έχοντας υποβάλει ένα σχέδιο δράσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή). Τυχόν αναθεώρηση εκ μέρους της Επιτροπής των προϋποθέσεων πρόσβασης σε ορισμένα ταμεία ή των κριτηρίων επιλογής και παροχής επιχορηγήσεων στο πλαίσιο των διαφόρων προγραμμάτων (π.χ. των προγραμμάτων «Ορίζοντας 2020» και LIFE) θα μπορούσε να καταστήσει δυνατή και να διευκολύνει την εξασφάλιση μιας τέτοιας «ταχείας πρόσβασης». Αυτή η κατεύθυνση θα πρέπει επίσης να διερευνηθεί επισταμένα στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων, με τη σύσταση προς όλες τις διαχειριστικές αρχές να υιοθετήσουν την επιλογή που υπάρχει σε ορισμένα περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα προκειμένου να δοθεί προτεραιότητα στα σχέδια δράσης για την αειφόρο ενέργεια (SEAP — Sustainable Energy Action Plans) και στα σχέδια δράσης για τη βιώσιμη ενέργεια και το κλίμα (SECAP — Sustainable Energy and Climate Action Plans) που έχουν υιοθετήσει οι συμμετέχοντες στο σύμφωνο των δημάρχων δήμοι·

Συντονισμός των υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων

33. επιδοκιμάζει την πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής —ενόψει του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ)— να αξιολογηθεί η πρόσδος όσον αφορά τη χρήση των διαφόρων ταμείων της ΕΕ, καθώς και των επιχορηγήσεων και άλλων χρηματοδοτικών μέσων (π.χ. τα διδάγματα που αποκομίστηκαν από το πρόγραμμα LIFE και από την ενσωμάτωση της δράσης για το κλίμα στα ΕΔΕΤ). Αυτό αναμένεται να βοηθήσει: 1) στη διατύπωση πρότασης ως προς τον κατάλληλο συνδυασμό αφενός παραδοσιακών χρηματοδοτικών μέσων και αφετέρου χρηματοδοτικών μέσων προσανατολισμένων στις ανάγκες της προσαρμογής, χωρίς να μειωθούν οι απαραίτητοι δημοσιονομικοί πόροι για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και 2) στην κατάρτιση συστάσεων ως προς τις μελλοντικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για έργα (π.χ. στο πλαίσιο των προγραμμάτων LIFE και «Ορίζοντας 2020»), καλύπτοντας έτσι τα εναπομείναντα κενά χρηματοδότησης στις τοπικές δράσεις για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή·

34. τονίζει ότι το πρόγραμμα LIFE —ειδικότερα δε τα ολοκληρωμένα έργα (ΟΕ) στο πλαίσιο του υποπρογράμματος «Δράση για το κλίμα» του LIFE— θεωρείται από τις πόλεις και τις περιφέρειες ένα από τα κύρια χρηματοδοτικά εργαλεία που επιτρέπουν τη δοκιμή, την πιλοτική ανάπτυξη και την επίδειξη δράσεων προσαρμογής με τη βοήθεια μιας διατομεακής προσέγγισης και σε ευρεία εδαφική κλίμακα (περιφερειακή, πολυπεριφερειακή, εθνική ή διακρατική), συνεπώς ενθαρρύνει θερμά την Επιτροπή να το παρατείνει και να το υποστηρίξει περαιτέρω·

Πρόωθηση των επενδύσεων

35. αναγνωρίζει ότι πολλές ευρωπαϊκές πόλεις και περιφέρειες έχουν τεράστιο ανεκμετάλλευτο δυναμικό προσέλκυσης περισσότερων επενδύσεων και επίσης ότι πολλές εξ αυτών αντιμετωπίζουν σοβαρά εμπόδια όσον αφορά την ανάπτυξη των δικών τους επενδύσεων·

36. θεωρεί ότι η Επιτροπή θα πρέπει, επομένως, να εξακολουθήσει να αναζητά καινοτόμους τρόπους διοχέτευσης των επενδύσεων υπέρ δράσεων προσαρμογής στις τοπικές και στις περιφερειακές αρχές· καλεί, συνεπώς, την Επιτροπή να παράσχει στις εν λόγω αρχές τις κατάλληλες εξειδικευμένες συμβουλές, καθοδήγηση και στήριξη, ώστε να είναι σε θέση να προετοιμάζουν βιώσιμες επενδύσεις (π.χ. με τη βοήθεια του ευρωπαϊκού κόμβου επενδυτικών συμβουλών ή άλλων στοχευμένων δραστηριοτήτων δημιουργίας ικανοτήτων) και να εξασφαλίζουν χρηματοδότηση. Στο πλαίσιο της αναθεώρησης θα μπορούσαν να δοθούν παραδείγματα μηχανισμών για την αντιμετώπιση των επενδυτών του ιδιωτικού τομέα και τη συνεργασία με ασφαλιστικές εταιρείες, η δε Επιτροπή οφείλει να στηρίξει περαιτέρω τις πιλοτικές πρωτοβουλίες που κινούνται προς αυτή την κατεύθυνση·

Συνδυασμός και συνένωση δημόσιων και ιδιωτικών κεφαλαίων

37. υπογραμμίζει ότι θα πρέπει να παρέχεται βοήθεια στις πόλεις και στις περιφέρειες ώστε να μπορούν να καταλήγουν σε έναν συνδυασμό δημόσιων και ιδιωτικών κεφαλαίων —από διεθνείς, ευρωπαϊκές, εθνικές και τοπικές πηγές— που θα είναι ο πλέον κατάλληλος για τις συνθήκες που επικρατούν στο έδαφός τους προκειμένου να χρηματοδοτήσουν τα μέτρα προσαρμογής. Όπως υπογραμμίστηκε κατά την ενδιάμεση αναθεώρηση του ΠΔΠ για την περίοδο 2014-2020, η Επιτροπή θα εξετάσει περαιτέρω τρόπους κάλυψης των επενδυτικών αναγκών που απομένουν με τη συγκέντρωση ενωσιακών, εθνικών και ιδιωτικών κεφαλαίων·

Δ. ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΡΑΣΗΣ στη διεθνή σκηνή**Μια παγκόσμια πρόκληση που απαιτεί διεθνή ανταπόκριση**

38. αναγνωρίζει ότι στη διάρκεια των τελευταίων ετών ο διεθνής διάλογος με αντικείμενο ζητήματα σχετικά με το κλίμα έχει εντατικοποιηθεί και έχει οδηγήσει στη σύναψη νέων διεθνών συμφωνιών —όπως το πλαίσιο του Σεντάι για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών το διάστημα 2015-2030, η ατζέντα του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη και η συμφωνία του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή— και, συνεπώς, καλεί την Επιτροπή να ενσωματώσει περαιτέρω τη σχετική δράση της σε αυτά τα διεθνή πλαίσια, να ενισχύσει τον υποδειγματικό της ρόλο και να συμβάλει στη ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ τους·

39. τονίζει ότι η αναθεώρηση θα πρέπει να αντικατοπτρίζει καλύτερα τον διασυνοριακό χαρακτήρα του ζητήματος της διαχείρισης των κλιματικών κινδύνων. Στο πλαίσιο αυτό, η μακροπεριφερειακή συνεργασία φαίνεται να είναι μια κατάλληλη προσέγγιση για την προαγωγή των δράσεων προσαρμογής της ΕΕ στην κλιματική αλλαγή με την προώθηση των ανταλλαγών πληροφοριών και τη συνένωση των προσπάθειών πέραν των διοικητικών συνόρων. Η Επιτροπή θα πρέπει, συνεπώς, να εξετάσει το ενδεχόμενο περαιτέρω στήριξης και επέκτασης των πιλοτικών διακρατικών πρωτοβουλιών της —όπως αυτές που έχουν αναπτυχθεί στις περιφέρειες του Δούναβη, της Βαλτικής θάλασσας, των Άλπεων και της Αδριατικής θάλασσας και του Ιονίου πελάγους— σε άλλες μακροπεριφέρειες της Ευρώπης και πέραν αυτών·

40. καλεί την Επιτροπή να δώσει μεγαλύτερη έμφαση στα οφέλη της συνεργασίας μεταξύ περιφερειών (και μεταξύ πόλεων). Από την άποψη αυτή το νέο παγκόσμιο σύμφωνο των δημάρχων για το κλίμα και την ενέργεια θα παράσχει σε άλλες περιοχές του κόσμου νέες ευκαιρίες να αξιοποιήσουν την ευρωπαϊκή εμπειρία και τα παραδείγματα από την Ευρώπη, αλλά θα προσφέρει επίσης στις ευρωπαϊκές τοπικές και περιφερειακές αρχές την ευκαιρία να διδαχθούν από τις εμπειρίες των ομοτίμων τους σε άλλες ηπείρους·

41. επισημαίνει ότι, δεδομένων των πρόσφατων προβλέψεων της UNFCCC όσον αφορά τις μελλοντικές μεταναστευτικές ροές, η αναθεώρηση θα πρέπει να αναφερθεί εκτενώς στη σχέση μεταξύ κλιματικής αλλαγής και μετανάστευσης και, ως εκ τούτου, να συμπεριλάβει ένα νέο κεφάλαιο σχετικά με τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που προκύπτουν από τη μετανάστευση για κλιματικούς λόγους. Σχετικά με αυτό το θέμα η Επιτροπή θα πρέπει να διερευνήσει τρόπους περαιτέρω στήριξης των πόλεων και των περιφερειών, ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν την κινητικότητα, και ενδεχομένως την ένταξη, μεταναστών και προσφύγων στο έδαφός τους·

42. εν κατακλείδι, η Επιτροπή των Περιφερειών θα ήθελε να εκφράσει τη θερμή επιθυμία της να συμμετάσχει στη διαδικασία διαβούλευσης των ενδιαφερομένων μερών με θέμα την αναθεώρηση της ΣΠΚΑ, την οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα κινήσει στις αρχές του 2017, θεωρεί δε ότι οι συστάσεις που περιλαμβάνονται στην παρούσα γνωμοδότηση, αλλά και σε άλλες γνωμοδοτήσεις σχετικά με θέματα που άπτονται της προσαρμογής⁽¹⁾, μπορούν να αποτελέσουν μια καλή βάση για τη μελλοντική ανταλλαγή ιδεών.

Βρυξέλλες, 9 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ «Αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης των υδάτων: προσέγγιση καινοτόμων λύσεων» — εισηγητής: Cees Loggen.
«Ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος LIFE» — εισηγητής: Witold Stepień.
«Σχέδιο δράσης για το Πλαίσιο Σεντάι για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών το διάστημα 2015-2030 — Προσέγγιση με βάση τον κίνδυνο καταστροφών για όλες τις πολιτικές της ΕΕ» — εισηγητής: Adam Banaszak.
«Εφαρμογή της παγκόσμιας συμφωνίας για το κλίμα — εδαφική προσέγγιση της COP22 στο Μαρακές» — εισηγητής: Francesco Pigliaru.

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Υποστήριξη των νέων Ευρωπαίων γεωργών»

(2017/C 207/11)

Εισηγητής: ο κ. Arnold Hatch (UK/ECR), μέλος του δημοτικού συμβουλίου Craigavon**ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ****Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

1. παρατηρεί ότι στην ΕΕ μόλις 6 % των υπευθύνων για τις αγροτικές εκμεταλλεύσεις είναι κάτω των 35 ετών, ενώ πάνω από το ήμισυ είναι άνω των 55. Η αύξηση του ποσοστού των ηλικιωμένων αποτελεί γενικό χαρακτηριστικό του πληθυσμού της ΕΕ λόγω του αυξημένου προσδόκιμου ζωής και της μείωσης των γεννήσεων. Ωστόσο, η τάση αυτή είναι πιο έντονη στη γεωργία σε σχέση με άλλους τομείς της οικονομίας. Καθώς οι γηραιότεροι γεωργοί ζουν περισσότερο και τους παρέχονται σημαντικά κίνητρα να παραμείνουν ενεργοί και ελάχιστα κίνητρα να αποσυρθούν, το εργατικό δυναμικό της ευρωπαϊκής γεωργίας είναι ολοένα γηραιότερο, πράγμα που δημιουργεί ουσιαστικούς φραγμούς εισοδο νέων·

2. επισημαίνει ότι, γενικότερα, η απροθυμία των γηραιότερων γεωργών να μεταβιβάσουν την εκμετάλλευσή τους πηγάει επίσης από το γεγονός ότι η γεωργία είναι τρόπος ζωής βασισμένος στην κοινότητα, και ο οποίος υπερβαίνει τη νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης. Ως προς αυτό, η γεωργία διαφέρει από πολλές άλλες οικονομικές δραστηριότητες. Τα εμπόδια στις μεταβιβάσεις συχνά οφείλονται στο γεγονός ότι είναι δύσκολο για τους ηλικιωμένους διαχειριστές εκμεταλλεύσεων να παραχωρήσουν τις κτήσεις τους και να αποσυρθούν σταδιακά από τη γεωργία, καθώς ο τόπος διαμονής τους και ο τόπος της γεωργικής τους δραστηριότητας συμπίπτουν. Η γενική «διαρροή εγκεφάλων» που πλήττει την ύπαιθρο εντείνει το πρόβλημα, καθώς ένα ολοένα πιο μορφωμένο εργατικό δυναμικό ενδιαφέρεται λιγότερο για τις θέσεις εργασίας στη γεωργία·

3. φρονεί ότι πολλοί νέοι τείνουν να θεωρούν τη γεωργία διόλου επιθυμητό επάγγελμα, λόγω του χαμηλού εισοδήματος, της χαμηλής απόδοσης επενδύσεων, των υπερβολικών ωρών εργασίας, των λίγων ευκαιριών για διακοπές —ιδίως για τους κτηνοτρόφους— και των πολυάριθμων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που συνδέονται με τον κλάδο. Παρότι η άμεση διαδοχή στο πλαίσιο της ίδιας οικογένειας παραμένει ο συνηθέστερος μηχανισμός εισόδου στη γεωργία, υπάρχουν ενδείξεις ότι ο αριθμός των νεοεισερχόμενων που δεν κληρονομούν τη γεωργική τους εκμετάλλευση αυξάνεται. Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ύπαιθρος —περιορισμένη ή δύσκολη πρόσβαση στις μεταφορές, φτωχές υπηρεσίες επικοινωνίας, εκπαίδευσης, υγείας ή πολιτιστικές και κοινωνικές υπηρεσίες— εντείνουν το πρόβλημα. Για να παραμείνουν στην ύπαιθρο, οι νέοι απαιτούν μια ανεπτυγμένη αγροτική οικονομία με υπηρεσίες και ευκαιρίες αναψυχής. Διαφορετικά, συχνά προτιμούν να μεταναστεύσουν στις πόλεις και σε μη γεωργικά επαγγέλματα·

4. θεωρεί ότι η έλλειψη νέων που να δραστηριοποιούνται στη γεωργία απειλεί την οικονομική και κοινωνική βιωσιμότητα της υπαίθρου. Η υποστήριξη των νέων γεωργών αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να συνεχιστεί η γεωργική δραστηριότητα σε όλες τις περιοχές και να διατηρηθεί ζωντανός ο αγροτικός ιστός, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της εδαφικής συνοχής που διακηρύσσεται στη Συνθήκη της Λισαβόνας·

5. επαναλαμβάνει την έκκλησή της προς την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να είναι πιο προορατικά στην ενθάρρυνση και τη διευκόλυνση της εδραίωσης των νέων στην ύπαιθρο, ιδίως των γυναικών, μέσω της προώθησης δραστηριοτήτων που συνδράμουν τους γεωργούς στην ευκολότερη επίτευξη ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής⁽¹⁾·

6. θεωρεί ότι πρέπει να καταβληθούν μεγαλύτερες προσπάθειες για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των φραγμών που συνεχίζουν να βιώνουν οι γυναίκες κατά την επαγγελματική τους σταδιοδρομία στον κλάδο·

7. επισημαίνει το «Μανιφέστο των νέων γεωργών» που δρομολογήθηκε το 2015 από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Νέων Γεωργών, και το οποίο ζητεί πρόσβαση στη γη και στην τραπεζική πίστη μέσω δημόσιων μέτρων στήριξης, κανονισμούς για την αντιμετώπιση αθέμιτων εμπορικών πρακτικών στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, μέτρα για τη μείωση των εισοδηματικών διακυμάνσεων για τους νέους γεωργούς, νομική προστασία όλων των προτύπων της ΕΕ στις εμπορικές διαπραγματεύσεις και αυξημένη στήριξη της προώθησης των γεωργών της ΕΕ και στήριξη της πρόσβασης στη γη με στόχο την προστασία των εδαφών και τη βελτιστοποίηση της χρήσης γης από τους νέους γεωργούς για την παραγωγή τροφίμων·

⁽¹⁾ ΕΕ C 225 της 27.7.2012, σ. 174.

8. συµµερίζεται την ανησυχία που εκφράστηκε στη δήλωση του Cork 2.0 στις 6 Σεπτεμβρίου 2016 σχετικά µε την εγκατάλειψη της υπαίθρου και τη διαρροή νέων, και την ανάγκη εξασφάλισης ότι οι αγροτικές περιοχές και κοινότητες (υπαίθρος, αγροκτήµατα, χωριά και κωµοπόλεις) παραµένουν ελκυστικοί τόποι διαβίωσης και εργασίας µέσω της βελτίωσης της πρόσβασης σε υπηρεσίες και ευκαιρίες για τους πολίτες τους και την καλλιέργεια της επιχειρηµατικότητας σε παραδοσιακά αγροτικούς τοµείς, καθώς και σε νέους τοµείς της οικονοµίας·

Χρηματοδότηση

9. εκτιµά ότι η τρέχουσα οικονοµική κρίση κατέστησε δυσκολότερη την πρόσβαση στην πίστη για πολλούς νέους γεωργούς επιχειρηµατίες, οι οποίοι συχνά δεν διαθέτουν τις εγγυήσεις που απαιτούνται για τα δάνειά τους, και ενδέχεται να αντιµετωπίζουν υπερβολική γραφειοκρατία·

10. επιδοκιµάζει τη δηµιουργία µέσου γεωργικών εγγυήσεων, που προτάθηκε από την Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων τον Μάρτιο του 2015, η οποία αναµένεται να διευκολύνει την πρόσβαση των νέων γεωργών στη χρηματοδότηση·

11. επικροτεί το γεγονός ότι η µεταρρύθµιση της ΚΓΠ 2014-2020 εισήγαγε νέα µέτρα για τη στήριξη των νέων γεωργών στη δηµιουργία γεωργικών εκµεταλλεύσεων. Εκφράζει ωστόσο την ανησυχία της ότι η γραφειοκρατία ενδέχεται να εµποδίζει την υλοποίηση αυτών των µέτρων. Θα πρέπει να αποτραπεί η παρεµπόδιση, λόγω υπερβολικών γραφειοκρατικών ρυθμίσεων, της βέλτιστης χρήσης από τους νέους γεωργούς αυτών των νέων µέτρων. Για παράδειγμα, σε ορισµένα κράτη µέλη, οι νέοι γεωργοί συνασπίζονται δηµιουργώντας επαγγελµατικές αστικές εταιρείες. Τα µέτρα των Βρυξελλών πρέπει εποµένως να δεχθούν αυτές τις τοπικές χρηµατοπιστωτικές και νοµικές οντότητες·

12. καλεί τα κράτη µέλη να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που παρέχει η νέα ΚΓΠ για τη στήριξη των νέων γεωργών και τη γενεακή ανανέωση, όπως η στήριξη δυνάµει των άρθρων 50 και 51 του κανονισµού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013·

13. εφιστά την προσοχή στις ευκαιρίες που παρέχουν τα ΕΔΕΤ ⁽²⁾ στους νέους γεωργούς για το σχεδιασµό και την υλοποίηση χρηµατοπιστωτικών µέσων µε τη µορφή δανείου, εγγύησης ή επενδυτικών κεφαλαίων προκειµένου να παράσχουν πρόσβαση στη χρηματοδότηση σε όσους τη χρειάζονται·

14. θεωρεί, ωστόσο, ότι η παγίωση της οικονοµικής κατάστασης των νέων γεωργών είναι η πλέον σηµαντική και αποτελεσµατική αφορµή υλοποιήθηκε πραγµατικά η ανάληψη εκµεταλλεύσεων. Για να ενισχυθεί η οικονοµική κατάσταση των νέων γεωργών κατά την ανάληψη εκµεταλλεύσεων υπό τη µορφή επαγγελµατικής αστικής εταιρείας, πρέπει να τροποποιηθεί η παράγραφος 5 του άρθρου 50 του κανονισµού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013. Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει εποµένως, κατά την ενδεχόµενη νέα αναθεώρηση του κανονισµού, να διαγραφεί ολόκληρη η δεύτερη περίοδος της παραγράφου 5 του άρθρου 50, η οποία θα διατυπώνεται ως εξής: «Η πληρωµή υπέρ των νέων γεωργών χορηγείται ανά γεωργό, για περίοδο που δεν θα υπερβαίνει την πενταετία.» Η Επιτροπή των Περιφερειών ζητεί επιπλέον από την ευρωπαϊκή Επιτροπή να εφαρµόσει µια ενδιάµεση λύση, που θα επιτρέπει στους νέους γεωργούς να εκµεταλλεύονται όσο το δυνατόν καλύτερα τα µέτρα αυτά·

15. σηµειώνει ότι στον κανονισµό Omnibus που πρότεινε η Επιτροπή το 2016, προτίθεται να επεκτείνει τη δυνατότητα αξιοποίησης του χρηµατοπιστωτικού µέσου ως εργαλείου στήριξης και για τη βοήθεια στην έναρξη δραστηριοτήτων νέων γεωργών, πράγµα που θα επιτρέψει αυξηµένο επίπεδο χρηµατοδότησης για την οµάδα αυτή, δεδοµένης της φύσης αυτού του είδους µέσων (η βοήθεια που παρέχεται µέσω δανεισµού ή εγγύησης είναι πολύ χαµηλότερη από αυτήν µέσω επιχορήγησης)·

16. θεωρεί ότι στήριξη πρέπει να παρέχεται πρωτίτως στις οικογενειακές εκµεταλλεύσεις, καθότι δηµιουργούν προστιθέµενη αξία και θέσει εργασίας και επιτρέπουν στις νέες γενιές γεωργών να εισέλθουν στον κλάδο, δεδοµένου ότι είναι ευκολότερη η µεταβίβαση εκµεταλλεύσεων που είναι βιώσιµες και λογικού µεγέθους·

Πρόσβαση στη γη και αντιµετώπιση της «αρπαγής γαιών» ⁽³⁾

17. υπενθυµίζει ότι η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις ανάγκες των νέων γεωργών δείχνει πως η διαθεσιµότητα γης προς αγορά και ενοικίαση αποτελεί το µεγαλύτερο πρόβληµα που αντιµετωπίζουν οι νέοι γεωργοί και οι νεοεισερχόµενοι στον κλάδο ⁽⁴⁾·

⁽²⁾ Ρυθµίζονται στα άρθρα 37-46 του κανονισµού περί κοινών διατάξεων (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και στις κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις του.

⁽³⁾ Η «αρπαγή γαιών» συνίσταται στην ευρείας κλίµακας απόκτηση γεωργικής γης χωρίς προηγούµενη διαβούλευση ή συγκατάθεση του τοπικού πληθυσµού. Εν τέλει, αυτή η πρακτική ελαχιστοποιεί τις ευκαιρίες που διατίθενται στον τοπικό πληθυσµό για ανεξάρτητη διαχείριση γεωργικών επιχειρήσεων.

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/2015/young-farmers/final-report-1_en.pdf

18. αναγνωρίζει με ανησυχία ότι η γεωργία απομακρύνεται ολοένα ταχύτερα από το μοντέλο της οικογενειακής εκμετάλλευσης, σε βαθμό που το 2014 ανακηρύχθηκε σε Διεθνές Έτος Οικογενειακής Γεωργίας προκειμένου να αναδειχθεί το ζήτημα σε παγκόσμιο επίπεδο. Φρονεί ότι καθότι η γη τείνει να αποτελεί ασφαλή επένδυση για μη γεωργικούς επενδυτές, η πρόσβαση στη γη καθίσταται ολοένα δυσκολότερη για νέους γεωργούς που θέλουν να ξεκινήσουν γεωργική επιχείρηση·

19. καλεί την Επιτροπή να αξιολογήσει τον άμεσο και έμμεσο αντίκτυπο της ευρωπαϊκής πολιτικής για τη συγκέντρωση και την αρπαγή γαιών στην Ευρώπη. Για παράδειγμα, η κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) και οι επιδοτήσεις που δίνονται δυνάμει της ευνοούν ξεκάθαρα τις μεγάλες γεωργικές εκμεταλλεύσεις και περιθωριοποιούν τις μικρές, ενώ ενδέχεται να επηρεάζουν διαφορετικούς κλάδους κατά διαφορετικό τρόπο·

20. επισημαίνει ότι πολυάριθμα κράτη μέλη έχουν εθνικές ρυθμίσεις που αποτρέπουν την αναγκαστική συγκέντρωση και αγορά γαιών από αλλοδαπούς —για παράδειγμα, προβλέποντας δικαίωμα προτίμησης— και φρονεί ότι τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες πρέπει να έχουν μεγαλύτερες εξουσίες όσον αφορά τη ρύθμιση των γεωργικών γαιών και να θέτουν περιορισμούς προς τούτο, ιδίως προκειμένου να αντιμετωπίσουν το φαινόμενο αρπαγής και συγκέντρωσης γαιών, που περιορίζει τις επιλογές των νέων γεωργών καθώς ξεκινούν τις δραστηριότητές τους·

21. εκτιμά πως, παρότι το περιθώριο παρέμβασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη νομοθεσία για την αγορά γης είναι εξαιρετικά περιορισμένο (καθότι πρόκειται για εθνική αρμοδιότητα), θα μπορούσαν να εξερευνηθούν οι ακόλουθες ιδέες:

- Τόνωση της αξιοποίησης των ευκαιριών που παρέχει η αγροτική ανάπτυξη για τη στήριξη των νέων δράσεων για την καλλιέργεια της κινητικότητας όσον αφορά τη γη (τράπεζες γης, πρωτοβουλίες αντιστοίχισης γεωργικών γαιών και άλλες πρωτοβουλίες που προωθούνται σε τοπικό επίπεδο για την ενθάρρυνση της πρόσβασης των νεοεισερχόμενων σε γη).
- Διεύρυνση του φάσματος των δράσεων υποστήριξης σε νέα μοντέλα αγροτικών επιχειρήσεων (και ειδικότερα καινοτόμα είδη συμπράξεων μεταξύ γεωργών).
- Ενθάρρυνση πιο ενεργών εθνικών πολιτικών με συστάσεις της ΕΕ σχετικά με την πρόσβαση στη γη με βέλτιστες πρακτικές (ανάλογα με το βαθμό φιλοδοξίας).

22. υποστηρίζει ότι η βιομηχανία, η αναψυχή και, πάνω από όλα, η αυξανόμενη αστικοποίηση οδηγούν σε ταχεία αναδιάρθρωση και στην εξαφάνιση των γεωργικών γαιών. Θεωρεί κατά συνέπεια ότι οι τοπικές κοινότητες πρέπει να συμμετέχουν στις αποφάσεις για τη χρήση της γης και έτσι να αποκτήσουν επιπλέον δικαιώματα και ευκαιρίες·

Απασχόληση και κατάρτιση

23. τονίζει την ανάγκη να δοθούν στους νέους γεωργούς μακροπρόθεσμες προοπτικές προκειμένου να αντιμετωπιστεί η ερήμωση της υπαίθρου και καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να θεσπίσουν πρωτοβουλίες για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας, των αναδυόμενων βιομηχανιών και της αγοράς εργασίας στη γεωργία και τη δασοκομία προκειμένου να δημιουργηθούν νέες και να διατηρηθούν οι υφιστάμενες γεωργικές θέσεις εργασίας, και να καταστούν ελκυστικότερες στους νέους·

24. επισημαίνει ότι οι ανάγκες κατάρτισης και ενημέρωσης των νέων γεωργών είναι σημαντικές και ποικίλουν ουσιαστικά: για ορισμένους νέους γεωργούς, η ανάγκη για τεχνολογικές δεξιότητες και δεξιότητες σχετικές με την ανάπτυξη στρατηγικής για την εκμετάλλευσή τους είναι καθοριστικής σημασίας, ενώ για άλλους είναι αναγκαίες επιχειρηματικές δεξιότητες —όπως το μάρκετινγκ, η δικτύωση, η επικοινωνία και οι χρηματοπιστωτικές δεξιότητες— προκειμένου να διατηρήσουν βιώσιμη την εκμετάλλευσή τους. Δεν έχουν πάντοτε επίγνωση ότι θα μπορούσαν να ωφεληθούν από όλα αυτά τα διαφορετικά είδη δεξιοτήτων, και τείνουν να διαχειρίζονται την εκμετάλλευσή τους κατά τρόπο παραδοσιακό, χωρίς να αντιλαμβάνονται ανάγκη αλλαγής·

25. φρονεί συνεπώς ότι πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις ευκαιρίες και τα οφέλη της αναβάθμισης δεξιοτήτων στη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, καθώς και οι εθνικοί και ενωσιακοί οργανισμοί, έχουν σημαντικό ρόλο προς τούτο·

26. υπογραμμίζει ότι οι νέοι γεωργοί είναι επίσης νέοι επιχειρηματίες και για τον λόγο αυτό επισημαίνει το σημαντικό δυναμικό που αντιπροσωπεύει το πρόγραμμα «Erasmus για νέους επιχειρηματίες» (που χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του προγράμματος COSME για την ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ). Το πρόγραμμα, το οποίο επιτρέπει τις διασυνοριακές ανταλλαγές με στόχο να δίνεται στους νέους ή επίδοξους επιχειρηματίες η ευκαιρία να μάθουν τα μυστικά του επαγγέλματος από επιτυχημένους επιχειρηματίες, θα πρέπει να αξιοποιηθεί ορθά καθώς και να εφαρμόζεται και στον πρωτογενή τομέα·

27. υπενθυμίζει ότι, στη γνωμοδότησή της με θέμα την καινοτομία και τον εκσυγχρονισμό της αγροτικής οικονομίας, η Επιτροπή των Περιφερειών συνιστά τον εκσυγχρονισμό της επαγγελματικής κατάρτισης που παρέχεται στις αγροτικές περιοχές και την προσαρμογή της στις συνθήκες παγκόσμιου ανταγωνισμού και στις ανάγκες των τοπικών επιχειρήσεων, καθώς και την ενίσχυση της χρηματοδότησης του ΕΚΤ που διατίθεται για την επαγγελματική κατάρτιση στις αγροτικές περιοχές ⁽⁵⁾.

Βρυξέλλες, 9 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

⁽⁵⁾ ΕΕ C 120 της 5.4.2016, σ. 10.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Η πορεία προς μια αναγκαία στρατηγική της ΕΕ για τα θέματα που σχετίζονται με την κατανάλωση οινοπνεύματος»

(2017/C 207/12)

Εισηγήτρια: Ewa-May Karlsson (SE/ALDE), δημοτική σύμβουλος Vindeln

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΡΑΣΗΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Η αρχή της επικουρικότητας, το ευρύτερο πλαίσιο και οι ευκαιρίες απασχόλησης πρέπει να ληφθούν υπόψη

1. συνιστά, ως γενικό κανόνα, οι όροι «υπερβολική» κατανάλωση, «επιβλαβής» κατανάλωση και «κατάχρηση» οινοπνεύματος να οριστούν με βάση επιστημονικά κριτήρια·
2. διαπιστώνει ότι η επιβλαβής κατανάλωση οινοπνεύματος έχει σημαντικό κοινωνικό κόστος και υπογραμμίζει ότι η ευημερία, η υγεία και η ποιότητα ζωής των πολιτών της Ένωσης πρέπει να υπερισχύουν έναντι των οικονομικών συμφερόντων·
3. επισημαίνει ότι, σύμφωνα με τη Συνθήκη, η δράση στον τομέα της υγείας πρέπει να αποβλέπει στη βελτίωση της δημόσιας υγείας, στην προώθηση της έρευνας και στην πρόληψη των ασθενειών και των κινδύνων για την υγεία, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων που συνδέονται με τον τρόπο ζωής, όπως η κατάχρηση οινοπνεύματος·
4. αναγνωρίζει την ιδιαίτερα ευάλωτη κατάσταση των εγκύων γυναικών, των νηπίων και των εφήβων όταν εκτίθενται στο οινόπνευμα, και τις νευρολογικές βλάβες που προκαλούν οι νευροαναπτυξιακές διαταραχές·
5. υπογραμμίζει ότι στις δράσεις που θα αναληφθούν σε σχέση με τα θέματα που σχετίζονται με την κατανάλωση οινοπνεύματος θα πρέπει να τηρηθούν οι αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας και να επιδιωχθεί η συμπλήρωση των αντίστοιχων εθνικών πολιτικών και των πρωτοβουλιών των κρατών μελών για τη δημόσια υγεία, καθώς και η ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών·
6. επισημαίνει ότι θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα εθνικά πρότυπα κατανάλωσης οινοπνεύματος, η κατάσταση της δημόσιας υγείας και οι ανισότητες στον τομέα της υγείας που παρατηρούνται στην εκάστοτε χώρα, καθώς και το εκάστοτε πολιτιστικό, γεωγραφικό και ιστορικό πλαίσιο —είναι σημαντικό να συνεκτιμηθούν οι διαφορετικές συνθήκες και ανάγκες που υφίστανται στις επιμέρους περιφέρειες και πόλεις της Ευρώπης·
7. τονίζει ότι τα θεσμικά όργανα της ΕΕ έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη στήριξη, με ποικίλους τρόπους, των κρατών μελών που προωθούν την έρευνα και στην αξιολόγηση των πολιτικών, των μέτρων και των δράσεων, καθώς και του αντίκτυπου των τροποποιήσεων της νομοθεσίας και των περιορισμών·
8. αναγνωρίζει τη σημασία του οικού του τομέα, ο οποίος απασχολεί 3 εκατομμύρια άτομα ⁽¹⁾, του κλάδου της ζυθοποιίας, ο οποίος εξασφαλίζει 2,3 εκατομμύρια θέσεις εργασίας στο σύνολο της αλυσίδας παραγωγής ⁽²⁾, και του κλάδου των οινοπνευματωδών ποτών, ο οποίος απασχολεί πάνω από ένα εκατομμύριο άτομα στην παραγωγή και την πώληση ⁽³⁾. Η σχετική παραγωγή προωθεί επίσης τον τουρισμό, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στη δημιουργία περαιτέρω θέσεων εργασίας·

⁽¹⁾ <http://www.ceev.eu/about-the-eu-wine-sector>

⁽²⁾ http://www.brewersofeurope.org/uploads/mycms-files/documents/publications/2016/EU_economic_report_2016_web.pdf

⁽³⁾ <http://spirits.eu/spirits/a-spirit-of-growth/introduction-2>

Κοινωνιακές, κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες της κατάχρησης οινοπνεύματος

9. σημειώνει ότι η κατανάλωση οινοπνεύματος αποτελεί παγκοσμίως τον κορυφαίο παράγοντα κινδύνου —μεγαλύτερο και από τον καπνό— που ευθύνεται για τη συνολική επιβάρυνση των ασθενειών στα άτομα ηλικίας μεταξύ 15 και 49 ετών ⁽⁴⁾. Οι εθνικές στατιστικές καταδεικνύουν ότι η κατανάλωση οινοπνεύματος στην ηλικιακή ομάδα 15-64 ετών ευθύνεται για 1 στους 7 θανάτους στους άνδρες και για 1 στους 13 θανάτους στις γυναίκες ⁽⁵⁾.

10. έχει επίγνωση του γεγονότος ότι η επικίνδυνη κατανάλωση και η κατάχρηση οινοπνεύματος, καθώς και ο εθισμός στο αλκοόλ συνεπάγονται σημαντικό οικονομικό κόστος με τη μορφή απώλειας παραγωγικότητας (11,3 δισεκατομμύρια ευρώ) και ανεργίας (17,6 δισεκατομμύρια ευρώ) ⁽⁶⁾.

11. υπογραμμίζει ότι το κοινωνικό κόστος των βλαβών που προκαλούνται από την κατανάλωση οινοπνεύματος στην ΕΕ ανέρχεται σε 155,8 δισεκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων το μεγαλύτερο μέρος (82,9 δισεκατομμύρια ευρώ) δεν αφορά το σύστημα υγείας ⁽⁷⁾. Εάν ληφθούν υπόψη και οι βλάβες που προκαλούνται σε τρίτους, λόγω χάρη οι ζημιές που υφίστανται το κοινωνικό σύνολο και τόσο οι ανήλικοι όσο και οι ενήλικοι που έρχονται σε επαφή με τους καταναλωτές οινοπνευματωδών ποτών, το κοινωνικό κόστος της κατανάλωσης οινοπνεύματος διπλασιάζεται ⁽⁸⁾.

12. τονίζει ότι απαιτούνται δράσεις πρόληψης της βίας, πρέπει δε να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις πλέον ευάλωτες ομάδες και σε ιδιαίτερες καταστάσεις όπως η σεξουαλική κακοποίηση σε χώρους νυκτερινής διασκέδασης·

13. επισημαίνει ότι το κοινωνικό κόστος που απορρέει από την κατανάλωση οινοπνεύματος εκτιμάται ότι ισοδυναμεί κατά μέσο όρο με το 1,3 % του ΑΕγχΠ μιας χώρας ⁽⁹⁾.

14. επισημαίνει ότι η κατάχρηση οινοπνεύματος αποτελεί παράγοντα κινδύνου για περισσότερες από 60 χρόνιες παθήσεις· στην ΕΕ οι χρόνιες παθήσεις παρουσιάζουν ανοδική πορεία και το υγειονομικό κόστος ανέρχεται περίπου σε 700 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως ⁽¹⁰⁾.

Μελλοντικές δράσεις σε επίπεδο ΕΕ για τα θέματα που σχετίζονται με την κατανάλωση οινοπνεύματος

15. ζητεί τη θέσπιση μιας νέας στρατηγικής της ΕΕ για την κατανάλωση οινοπνεύματος και επιθυμεί να διασφαλίσει ότι τα θεσμικά όργανα της ΕΕ θα συνεχίσουν να ενισχύουν τις αντίστοιχες ικανότητες των κρατών μελών και θα μεριμνήσουν για έναν αποτελεσματικό συντονισμό· ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ επικροτεί την έκκληση που απηύθυναν τόσο το Συμβούλιο Υπουργών όσο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να αναληφθεί σοβαρή πολιτική δέσμευση στον συγκεκριμένο τομέα ⁽¹¹⁾.

16. σημειώνει ότι οι κοινές δράσεις σε επίπεδο ΕΕ θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν συστάσεις, καθώς και παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών για την ενίσχυση των σχετικών εθνικών, περιφερειακών και τοπικών δραστηριοτήτων·

17. τονίζει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να στηρίζει τα κράτη μέλη που επιλέγουν να αναπτύξουν μέτρα για την πρόληψη της κατάχρησης οινοπνεύματος, και όχι να τα παρεμποδίζει·

18. υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί στις τοπικές και στις περιφερειακές αρχές η δυνατότητα να συνεισφέρουν τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους, δεδομένου ότι αυτές γνωρίζουν καλύτερα και μπορούν να επηρεάσουν τις απαιτήσεις και τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την πρόληψη της επιβλαβούς κατανάλωσης οινοπνεύματος και για τον περιορισμό των αρνητικών της επιπτώσεων στην κοινωνία. Το τοπικό επίπεδο είναι ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς είναι το εγγύτερο στους πολίτες και στις κοινότητες που αυτοί απαρτίζουν·

⁽⁴⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/178163/E96726.pdf?ua=1

⁽⁵⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0017/190430/Status-Report-on-Alcohol-and-Health-in-35-European-Countries.pdf

⁽⁶⁾ Center for Addiction and Mental Health [Κέντρο για την τοξικομανία και την Ψυχική Υγεία] (2012), *Alcohol consumption, alcohol dependence and attributable burden of disease in Europe*.

⁽⁷⁾ στο ίδιο.

⁽⁸⁾ Βλέπε υποσημείωση 4.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf
Anderson P. & Baumberg B. (2006). *Alcohol in Europe: A public health perspective*. Λονδίνο: Institute of Alcohol Studies.

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/health/major_chronic_diseases/docs/reflection_process_cd_en.pdf

⁽¹¹⁾ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52015XG1216\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52015XG1216(01)&from=EN)

19. επιδοκιμάζει τα μέτρα πρόληψης της επιβλαβούς κατανάλωσης οινοπνεύματος που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο της μελλοντικής δράσης της για την καταπολέμηση των χρόνιων παθήσεων, ωστόσο τα θεωρεί ανεπαρκή, καθώς δεν καλύπτονται οι πτυχές της πρόληψης και της βλάβης που προκαλεί το οινόπνευμα σε τρίτους ⁽¹²⁾.

20. στις κοινές εργασίες της ΕΕ πρέπει να συμπεριλαμβάνονται συστάσεις προκειμένου να αποφευχθεί η χρήση της καταχρηστικής κατανάλωσης οινοπνεύματος και των συνδεδεμένων με αυτήν κινδύνων ως μέσου προώθησης τουριστικών προορισμών·

21. θεωρεί σημαντικό οι στρατηγικές δράσεις για θέματα που σχετίζονται με την κατανάλωση οινοπνεύματος να στηριχθούν στις τρέχουσες προσπάθειες που αναλαμβάνονται σε διεθνές επίπεδο και να συντονιστούν σε συνδυασμό με αυτές· υπογραμμίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι με τις μελλοντικές δράσεις θα πρέπει να επιδιωχθούν ευρύτερες συνεργείες με το σχέδιο δράσης της ΠΟΥ ⁽¹³⁾ και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ·

22. επισημαίνει ότι, χάρη στην εμπειρογνώσια και στην πείρα που διαθέτουν σε διεθνές, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις αποτελούν σημαντικούς παράγοντες συνεργασίας·

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Ανάγκη δημιουργίας πλατφορμών συνεργασίας για τον συντονισμό σε επίπεδο ΕΕ

23. υπενθυμίζει ότι το έργο που δρομολογήθηκε και οι πλατφόρμες συνεργασίας που συστάθηκαν (η CNAPA και η EAHF) στο πλαίσιο της προηγούμενης στρατηγικής για την κατανάλωση οινοπνεύματος (2006-2012) ⁽¹⁴⁾ έχουν επιτρέψει να σημειωθεί ως έναν βαθμό πρόοδος κατά τη διάρκεια των τεσσάρων ετών που μεσολάβησαν από την ολοκλήρωσή της. Οι εν λόγω πλατφόρμες ωστόσο, καθώς και άλλες πλατφόρμες, εξακολουθούν να είναι απαραίτητες για την εξέταση των θεμάτων που σχετίζονται με την κατανάλωση οινοπνεύματος, και οι δεξιότητες και η πείρα που έχουν συγκεντρώσει θα πρέπει να αξιοποιηθούν και να αναπτυχθούν περαιτέρω·

24. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι το «σχέδιο δράσης σχετικά με την κατανάλωση οινοπνεύματος από άτομα νεαρής ηλικίας και την ευκαιριακή άμετρη κατανάλωση οινοπνεύματος» και η «κοινή δράση για τη μείωση των βλαβερών συνεπειών του αλκοόλ» ολοκληρώνονται στα τέλη του 2016· επισημαίνει ότι απαιτείται η παράτασή τους και/ή η έναρξη νέου σχεδίου δράσης για τα παιδιά και τους νέους·

25. υπογραμμίζει τη σημασία της παροχής στήριξης εκ μέρους της ΕΕ για τη διεξαγωγή έρευνας και την απόκτηση γνώσεων οι οποίες μπορούν γρήγορα να μετουσιωθούν σε πρακτικές εφαρμογές και σε νέες μεθόδους εργασίας —πρέπει να διερευνηθεί με ποιον τρόπο τα προτεινόμενα μέτρα μπορούν να συμβάλουν στην άρση των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας·

26. εκφράζει την ικανοποίησή της για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών εντός και μεταξύ των κρατών μελών, παράμετρο που έχει στρατηγική σημασία και ενθαρρύνει τη μάθηση, την απόκτηση γνώσεων και τον προσδιορισμό κοινών θεμάτων —τα μέτρα και οι δράσεις θα πρέπει να βασίζονται σε αποδεικτικά στοιχεία και σε δοκιμασμένες μεθόδους, προκειμένου να εξασφαλίζεται η οικονομική αποδοτικότητα·

27. υπογραμμίζει τη σημασία της αποτελεσματικής παρακολούθησης των εξελίξεων στον τομέα της πολιτικής για την κατανάλωση οινοπνεύματος —οι υπάρχουσες βάσεις δεδομένων, οι οποίες βασίζονται σε συγκρίσιμους, αξιόπιστους και τυποποιημένους δείκτες παρακολούθησης και ανάλυσης, πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω·

28. είναι της άποψης ότι θα πρέπει να συσταθεί μια επιστημονική ομάδα προκειμένου να υποστηριχθεί η συλλογή επιστημονικών δεδομένων·

Εμπορία και διαφήμιση οινοπνευματωδών ποτών

29. υπογραμμίζει ότι η εμπορία και η διαφήμιση έχουν διασυνοριακό χαρακτήρα, στοιχείο το οποίο καθιστά τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών αποφασιστικής σημασίας·

30. τα μέτρα για τη μείωση της έκθεσης των παιδιών και των ανήλικων νέων σε δραστηριότητες εμπορίας και διαφήμισης οινοπνευματωδών ποτών θα πρέπει να είναι τόσο περιοριστικού όσο και καταναγκαστικού χαρακτήρα, δηλαδή θα πρέπει να απαγορεύουν τόσο την εμπορία όσο και τη διαφήμιση οινοπνευματωδών ποτών σε ανήλικους·

⁽¹²⁾ Ο όρος «βλάβες σε τρίτους» αφορά τις βλάβες που μπορούν να προκληθούν στο κοινωνικό σύνολο ή στα άτομα που έρχονται σε επαφή με καταναλωτές οινοπνευματωδών ποτών.

⁽¹³⁾ Βλέπε υποσημείωση 4.

⁽¹⁴⁾ Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Μια στρατηγική της ΕΕ για τη στήριξη των κρατών μελών στην προσπάθειά τους να μειώσουν τις βλάβες που προκαλούνται από το οινόπνευμα» (ΕΕ C 197 της 24.8.2007, σ. 48).

31. τονίζει τη σημασία της αυστηρής συμμόρφωσης των παραγωγών και διανομέων οινοπνευματωδών ποτών με την ισχύουσα νομοθεσία σχετικά με το μάρκετινγκ και τη διαφήμιση·

32. ζητεί στις δράσεις για τη μείωση της έκθεσης των παιδιών και των νέων στην εμπορία και στη διαφήμιση οινοπνευματωδών ποτών να ληφθούν επίσης υπόψη η εμπορία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και στο διαδίκτυο, καθώς και η τοποθέτηση των προϊόντων και άλλων προϊόντων που σχετίζονται με τα εμπορικά σήματα οινοπνευματωδών ποτών —στη Φινλανδία έχουν απαγορευτεί από το 2015 οι διαγωνισμοί και τα παιχνίδια στο πλαίσιο της εμπορίας οινοπνευματωδών ποτών, όπως και η διαφήμισή τους σε δημόσιους χώρους και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ⁽¹⁵⁾·

33. επισημαίνει ότι οι χορηγίες αθλητικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων συνιστούν μian αναπτυσσόμενη αγορά και μια αποδοτική από άποψη κόστους στρατηγική εμπορίας, πράγμα που έχει ως αποτέλεσμα οι νέοι να εκτίθενται στην εμπορία οινοπνευματωδών ποτών αφενός στους τόπους διεξαγωγής εκδηλώσεων και αφετέρου μέσω τηλεοπτικών εκπομπών·

34. επισημαίνει τη σημασία της συμπερίληψης πληροφοριών για τους κινδύνους της κατάχρησης οινοπνεύματος σε κάθε εμπορική και διαφημιστική δραστηριότητα οινοπνευματωδών ποτών·

35. έχει επίγνωση του γεγονότος ότι στην ΕΕ το επίπεδο αυτοπαρακολούθησης και αυτορρύθμισης στην εμπορία οινοπνεύματος εντός της ΕΕ είναι υψηλό, μολονότι α) οι απόψεις δίστανται σχετικά με το κατά πόσον υπάρχουν αποδείξεις που να δικαιολογούν την επιλογή αυτής της προσέγγισης στον τομέα του οινοπνεύματος ⁽¹⁶⁾ και β) δεν επαρκεί για την προστασία των εγκύων γυναικών, των παιδιών και των νέων από τις αρνητικές συνέπειες της κατανάλωσης οινοπνεύματος ⁽¹⁷⁾·

Τα δικαιώματα του παιδιού και των νέων

36. επισημαίνει ότι πάρα πολλά παιδιά και νέοι μεγαλώνουν σε οικογένειες όπου επικρατούν φαινόμενα εξάρτησης από τα οινοπνευματώδη ποτά και κατάχρησής τους —εκτιμάται ότι από πέντε έως εννέα εκατομμύρια παιδιά στην ΕΕ ζουν σε οικογένειες όπου γίνεται επιβλαβής κατανάλωση οινοπνεύματος ⁽¹⁸⁾· τα παιδιά αυτά κινδυνεύουν να βρεθούν σε δυσμενέστερη θέση από πλευράς υγείας και εκπαίδευσης·

37. πιστεύει ότι είναι σημαντικό να προσδιοριστούν οι τομείς δράσης που θα πρέπει να αναπτύξουν τα κράτη μέλη για τη μείωση της μαζικής κατανάλωσης οινοπνεύματος μεταξύ των νέων, με στόχο την εξασφάλιση ενός υγιούς και ασφαλούς περιβάλλοντος για τα παιδιά και τους νέους· προς τούτο, τονίζει τη σημασία της καλλιέργειας προτύπων αναψυχής και διασκέδασης που δεν συνδέονται με την κατανάλωση αλκοόλ·

38. αναγνωρίζει την ιδιαίτερα ευαίσθητη περίοδο της εγκυμοσύνης και του θηλασμού, καθώς τότε ακριβώς εμφανίζεται το φάσμα διαταραχών που συνδέονται με τον εμβρυικό αλκοολισμό, η δε κατανάλωση οινοπνεύματος μπορεί να επηρεάσει τη διαμόρφωση και ανάπτυξη του εμβρύου σε οποιαδήποτε φάση της εγκυμοσύνης και, από ό,τι γνωρίζουμε, καμία ποσότητα οινοπνεύματος δεν μπορεί να θεωρηθεί ασφαλής για κατανάλωση κατά την εγκυμοσύνη·

39. συμμερίζεται την άποψη ότι με τη σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού επιδιώκεται επίσης η προστασία των παιδιών και των νέων από τις βλαβερές συνέπειες του οινοπνεύματος — σύμφωνα με το άρθρο 33 της εν λόγω σύμβασης, τα μέρη υποχρεούνται να ενεργούν προς το συμφέρον του παιδιού και να λαμβάνουν υπόψη την οπτική των παιδιών σε όλες τις αποφάσεις που τα αφορούν·

40. θεωρεί προτεραιότητα τη λήψη προληπτικών μέτρων που να τίθενται σε εφαρμογή κατά την εγκυμοσύνη, την παιδική ηλικία και την εφηβεία, με σκοπό την πρόωθηση μιας νοοτροπίας πρόληψης και προαγωγής της υγείας·

41. υπενθυμίζει τη σημασία του σχολείου ως κairiou χώρου για την προαγωγή της υγείας, καθώς καθιστά δυνατή την ενίσχυση των παραγόντων προστασίας των παιδιών, καθώς και για τον έγκαιρο εντοπισμό των φαινομένων κατάχρησης οινοπνεύματος και των παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο —η σχολική εκπαίδευση των παιδιών σχετικά με τους κινδύνους της κατανάλωσης οινοπνεύματος θα πρέπει να βασίζεται σε τεκμηριωμένα επιστημονικά στοιχεία, δεδομένου ότι τα ενημερωτικά απλώς προγράμματα και δράσεις δεν έχουν την απαιτούμενη αποτελεσματικότητα, πρέπει δε να προσλαμβάνονται πλήρως από όλα τα μέρη της εκπαιδευτικής κοινότητας: μαθητές, οικογένεια και εκπαιδευτικούς·

⁽¹⁵⁾ <http://www.finlex.fi/sv/esitykset/he/2013/20130070.pdf>

⁽¹⁶⁾ Babor, T. F. (2010). *Alcohol: No Ordinary Commodity — a summary of the second edition*. Addiction.

⁽¹⁷⁾ Center on Alcohol Marketing and Youth (2003). *Alcohol Advertising on Sports Television 2001 to 2003*. Madden, P. A. & Grube, J. W. (1994). *The frequency and nature of alcohol and tobacco advertising in televised sports, 1990 through 1992*. Am J Public Health.

⁽¹⁸⁾ http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf, σελίδα 6.

42. θεωρεί σημαντική τη μείωση της κατάχρησης οινοπνεύματος από ενήλικες, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής σχετικών εκπαιδευτικών μέτρων, διότι τα θετικά πρότυπα ενηλίκων μπορούν να συμβάλουν καθοριστικά στη βελτιστοποίηση του αντίκτυπου των προληπτικών μέτρων που προορίζονται για τους νέους και τους ενήλικες νεαρής ηλικίας. Το εκπαιδευτικό υλικό που απευθύνεται τόσο στους ενήλικες όσο και στους νέους πρέπει να στηρίζεται σε έρευνες ανεξάρτητων φορέων. Για αυτό θα ήταν σκόπιμη η συνεργασία με τον κλάδο της φιλοξενίας και της εστίασης για την εκπαίδευση όσον αφορά την υπεύθυνη διάθεση οινοπνευματωδών ποτών προκειμένου να μειωθεί η κατάχρηση οινοπνεύματος από τον ενήλικο πληθυσμό·

43. θεωρεί ότι πρέπει να υλοποιηθούν κατά προτεραιότητα προγράμματα πρόληψης στο οικογενειακό περιβάλλον, καθώς πρόκειται για περιβάλλον θεμελιώδους σημασίας για την εκπαίδευση και την κατάρτιση των παιδιών και για τη μετάδοση στρατηγικών, αξιών, συνηθειών και προσόντων·

Ενημέρωση του καταναλωτή — κατάλογοι συστατικών των τροφίμων με πληροφορίες σχετικά με τη διατροφική και θερμιδική αξία

44. προτρέπει τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να βελτιώσουν την επισήμανση των οινοπνευματωδών ποτών σε επίπεδο ΕΕ και να ολοκληρώσουν την έκθεση σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους το ζήτημα των συσκευασιών οινοπνευματωδών ποτών θα μπορούσε να ενσωματωθεί στην ισχύουσα νομοθεσία για την αναγραφή των συστατικών των τροφίμων και των πληροφοριών σχετικά με τη διατροφική και θερμιδική αξία· τονίζει ότι οι καταναλωτές έχουν το δικαίωμα να γνωρίζουν το περιεχόμενο των προϊόντων, ώστε να είναι κατάλληλα ενημερωμένοι όταν επιλέγουν·

45. ζητεί να θεσπιστούν ειδικές προειδοποιητικές σημάνσεις για τις έγκυες γυναίκες, τα παιδιά, τους νέους και τους οδηγούς οχημάτων, δεδομένου ότι αποτελούν σημαντικό συμπλήρωμα και εργαλείο για την ανάδειξη και την ελαχιστοποίηση των κινδύνων που προκαλεί η κατανάλωση οινοπνεύματος —αυτές οι προειδοποιητικές σημάνσεις θα πρέπει να προσαρμόζονται στις διάφορες ομάδες στόχους· επιδοκμάζει τα μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί στον εν λόγω τομέα από ορισμένους παραγωγούς και διανομείς·

46. συνιστά οι εκπαιδευτικές και ενημερωτικές εκστρατείες να εστιαστούν περισσότερο στην αύξηση της ευαισθητοποίησης όσον αφορά τους κινδύνους της επεισοδιακής υπερκατανάλωσης οινοπνεύματος (binge drinking) και στην πληροφόρηση σχετικά με το πού μπορούν να αναζητηθούν συμβουλές, στήριξη και φροντίδα·

47. υπογραμμίζει τον σημαντικό ρόλο των μέσων μαζικής επικοινωνίας όσον αφορά την έγκυρη ενημέρωση για τους κινδύνους της κατανάλωσης οινοπνεύματος·

Πρόσβαση στο οινόπνευμα και πώληση φθηνών οινοπνευματωδών ποτών

48. επισημαίνει ότι οι κοινωνικοοικονομικά μειονεκτούσες ομάδες και οι νέοι άνθρωποι διατρέχουν υψηλότερο κίνδυνο να είναι η υγεία τους σε κακή κατάσταση, επιθυμία της δε είναι να αποφευχθούν οι αυξανόμενες ανισότητες στον τομέα της υγείας —ένα από τα προβλήματα είναι τα υπερβολικά φθηνά και εύκολα προσιτά οινοπνευματώδη ποτά, τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε υπερβολικά υψηλά επίπεδα κατανάλωσης οινοπνεύματος και κατ' επέκταση σε ηπατικές βλάβες και σε πρόωφο θάνατο ⁽¹⁹⁾· τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να εξετάσουν το ενδεχόμενο ανάληψης κοινών δράσεων, μεταξύ άλλων δράσεων έρευνας, προκειμένου να απαγορευθεί η πώληση των πολύ φθηνών οινοπνευματωδών ποτών, συμπεριλαμβανομένων των πωλήσεων μέσω του διαδικτύου·

49. εντοπίζει ότι υπάρχει σχέση μεταξύ αφενός της δυνατότητας πρόσβασης σε οινοπνευματώδη ποτά και αφετέρου του βαθμού κατάχρησης οινοπνεύματος και των βλαβών που οφείλονται στην κατανάλωση οινοπνεύματος· τα πορίσματα των ερευνών καταδεικνύουν ότι η ευκολότερη πρόσβαση σε οινοπνευματώδη ποτά οδηγεί σε μεγαλύτερη κατανάλωση και, κατά συνέπεια, σε συχνότερη εμφάνιση προβλημάτων και βλαβών υγείας ⁽²⁰⁾·

50. εκτιμά ότι τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να επιβάλουν αυστηρότερους περιορισμούς στην αγορά και πώληση οινοπνευματωδών ποτών και να ενισχύσουν τους σχετικούς ελέγχους, μολονότι στην πλειονότητα των κρατών μελών ισχύει το όριο ηλικίας των 18 ετών —άλλου είδους λύσεις θα μπορούσαν να είναι ο περιορισμός του αριθμού των σημείων πώλησης, των ωρών λειτουργίας τους και των αδειοδοτήσεων, η απαγόρευση της κατανάλωσης και της πώλησης οινοπνεύματος σε δημόσιους χώρους σε συγκεκριμένες ώρες, καθώς και η υιοθέτηση μιας υπεύθυνης προσέγγισης στους χώρους όπου σεργιάζονται οινοπνευματώδη ποτά μέσω μέτρων κατάρτισης των επαγγελματιών, των διανομέων και των εργαζομένων στη φιλοξενία και την εστίαση· οι περιορισμοί θα πρέπει να συμπληρώνονται με μέτρα ελέγχου·

Πρόληψη στον χώρο εργασίας

51. επισημαίνει ότι η επικίνδυνη κατανάλωση και η κατάχρηση οινοπνεύματος, καθώς και ο εθισμός στο αλκοόλ αυξάνουν τον κίνδυνο τόσο κατ' επανάληψη απουσιών από την εργασία (absenteeism) όσο και χαμηλότερης παραγωγικότητας, και συγχρόνως συνεπάγονται αρνητικές επιπτώσεις σε τρίτα άτομα. Επιπλέον, τα άτομα που βρίσκονται υπό την επήρεια οινοπνεύματος αποτελούν κίνδυνο για την ασφάλεια· ποσοστό 20-25 % επί του συνόλου των εργατικών ατυχημάτων προκαλούνται από άτομα που βρίσκονται υπό την επήρεια οινοπνεύματος. Ο χώρος εργασίας είναι σημαντικός χώρος για την ανάληψη προληπτικών μέτρων κατά της επιβλαβούς κατανάλωσης οινοπνεύματος ⁽²¹⁾·

⁽¹⁹⁾ http://www.easl.eu/medias/EASLimg/News/3f9dd90221ef292_file.pdf

⁽²⁰⁾ Βλέπε υποσημείωση 4.

⁽²¹⁾ http://ec.europa.eu/health/alcohol/docs/science_02_en.pdf

52. επισημαίνει ότι θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα ένταξης του παραβάτη σε προγράμματα εκπαιδευτικού χαρακτήρα ως εναλλακτική στην επιβολή προστίμων ή σε άλλα μέτρα ελέγχου, ιδίως όταν πρόκειται για ανήλικους·

53. τονίζει ότι η κατανάλωση οινοπνεύματος στον χώρο εργασίας θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με πρώιμες παρεμβάσεις. Θα πρέπει στον χώρο εργασίας να υπάρχουν οδηγίες για τον τρόπο αντιμετώπισης τέτοιων καταστάσεων. Αυτό θα αποτελούσε καλό προληπτικό μέτρο στον τομέα της ιατρικής περίθαλψης.

54. υπογραμμίζει ότι η δημόσια διοίκηση μπορεί να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο όσον αφορά τη λήψη προληπτικών μέτρων για την εξασφάλιση ενός ασφαλούς και προστατευμένου εργασιακού περιβάλλοντος, μεταξύ άλλων επειδή πολλοί από τους εργαζομένους του δημόσιου τομέα παρέχουν βασικές κοινωνικές υπηρεσίες στους πολίτες·

Προληπτική δράση στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης

55. θεωρεί ότι είναι αναγκαίο να εξασφαλίζεται η πρόσβαση σε έγκαιρη παρέμβαση, παροχή φροντίδας και θεραπεία και να παρέχονται ιδιαίτερη στήριξη και συμβουλές στα παιδιά των οποίων οι γονείς υποβάλλονται σε θεραπεία απεξάρτησης από το οινόπνευμα —οι ασθενείς μπορούν, μεταξύ άλλων, να προληφθούν με την προαγωγή ενός υγιεινού τρόπου ζωής και με την παροχή στήριξης για την απομάκρυνση από επικίνδυνα πρότυπα κατανάλωσης οινοπνεύματος·

56. θεωρεί αναγκαία την προώθηση στο εργασιακό περιβάλλον συμφωνιών μεταξύ των συνδικαλιστικών και των εργοδοτικών οργανώσεων για τη συμμετοχή των εργοδοτών σε μέτρα πρόληψης που σχεδιάζονται·

57. παρατηρεί ότι συχνά οι παθήσεις του ήπατος που οφείλονται στην κατανάλωση οινοπνεύματος πλήττουν άτομα σε ηλικία εργασίας, ενώ εξάλλου έχει διαπιστωθεί ότι υπάρχει σχέση από ιατρική άποψη μεταξύ της κατάχρησης οινοπνεύματος και πολλών σοβαρών ασθενειών, όπως ο καρκίνος, τα καρδιαγγειακά νοσήματα και οι ψυχικές ασθένειες ⁽²²⁾·

Οδική ασφάλεια

58. επισημαίνει ότι η θέση ορίων αλκοολαιμίας για τους οδηγούς οχημάτων και οι εκστρατείες ενημέρωσης και εκπαίδευσης, παράλληλα με την εφαρμογή μέτρων, συμβάλλουν στη βελτίωση της οδικής ασφάλειας —η οδήγηση υπό την επήρεια οινοπνεύματος ευθύνεται για το 25 % όλων των θανατηφόρων τροχαίων ατυχημάτων στην ΕΕ ⁽²³⁾·

59. εκφράζει την ικανοποίησή της για τη μελέτη που δημοσίευσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2014 σχετικά με τα συστήματα κλειδώματος alcoholock και τη συμβολή τους στη μείωση των τροχαίων ατυχημάτων που οφείλονται στην κατανάλωση οινοπνεύματος ⁽²⁴⁾·

60. θεωρεί ότι μπορούν να γίνουν περισσότερα για τη βελτίωση της συνεργασίας με σκοπό την ενίσχυση της οδικής ασφάλειας στην ΕΕ, όπως ανάλυση των τροχαίων ατυχημάτων που οφείλονται στην κατανάλωση οινοπνεύματος και ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή αποτελεσματικών μέτρων στον συγκεκριμένο τομέα —είναι σημαντικό οι νέοι οδηγοί να γνωρίζουν τις επιπτώσεις της οδήγησης υπό την επήρεια οινοπνεύματος.

Βρυξέλλες, 9 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

⁽²²⁾ http://www.eurocare.org/library/updates/eurocare_eu_alcohol_strategy2

⁽²³⁾ http://ec.europa.eu/transport/road_safety/topics/behaviour/fitness_to_drive/index_en.htm

⁽²⁴⁾ https://ec.europa.eu/transport/road_safety/sites/roadsafety/files/pdf/behavior/study_alcohol_interlock.pdf

III

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

121Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ – 8-9 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2017

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Μεταρρύθμιση του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου — Δέσμη II και ένα πλαίσιο της Ένωσης για την επανεγκατάσταση»

(2017/C 207/13)

Εισηγητής: ο κ. Vincenzo Bianco (PES/IT), δήμαρχος Κατάνια

Έγγραφα αναφοράς: Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιτύπωση)

COM (2016) 465 final

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας και για την τροποποίηση της οδηγίας του Συμβουλίου 2003/109/ΕΚ, της 25ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών που είναι επί μακρόν διαμένοντες

COM (2016) 466 final

Πρόταση κανονισμού (ΕΕ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ

COM (2016) 467 final

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση πλαισίου της Ένωσης για την επανεγκατάσταση και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 516/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

COM (2016) 468 final

I. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΕΣ ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΕΣ

COM(2016) 466 final (Κριτήρια χαρακτηρισμού για την αναγνώριση της προστασίας)

Τροπολογία 1

Άρθρο 8 παράγραφος 3 — Εγχώρια προστασία

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Εξετάζοντας εάν ο αιτών έχει βάσιμο φόβο ότι θα υποστεί δίωξη ή ότι διατρέχει πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης, ή έχει πρόσβαση σε προστασία κατά της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης σε τμήμα της χώρας καταγωγής σύμφωνα με την παράγραφο 1, οι αποφαινόμενες αρχές, κατά τον χρόνο λήψεως της αποφάσεως επί της αιτήσεως, λαμβάνουν υπόψη τις γενικές περιστάσεις που επικρατούν στο εν λόγω τμήμα της χώρας και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος σύμφωνα με το άρθρο 4. Για τον σκοπό αυτό, οι αποφαινόμενες αρχές μεριμνούν για τη λήψη ακριβών και ενημερωμένων πληροφοριών από όλες τις σχετικές πηγές, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής σε επίπεδο Ένωσης και της κοινής ανάλυσης των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XX [κανονισμός του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο], καθώς και των πληροφοριών και των οδηγιών που εκδίδονται από την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες.	Εξετάζοντας εάν ο αιτών έχει βάσιμο φόβο ότι θα υποστεί δίωξη ή ότι διατρέχει πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης, ή έχει πρόσβαση σε προστασία κατά της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης σε τμήμα της χώρας καταγωγής σύμφωνα με την παράγραφο 1, οι αποφαινόμενες αρχές, κατά τον χρόνο λήψεως της αποφάσεως επί της αιτήσεως, λαμβάνουν υπόψη τις γενικές περιστάσεις που επικρατούν στο εν λόγω τμήμα της χώρας και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος σύμφωνα με το άρθρο 4. Για τον σκοπό αυτό, οι αποφαινόμενες αρχές μεριμνούν για τη λήψη ακριβών και ενημερωμένων πληροφοριών από όλες τις σχετικές πηγές, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής σε επίπεδο Ένωσης και της κοινής ανάλυσης των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XX [κανονισμός του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο], καθώς και των πληροφοριών και των οδηγιών που εκδίδονται από την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες. Θα πρέπει επίσης να αξιολογούνται πληροφορίες και οδηγίες που παρέχονται από ανεξάρτητες πηγές και από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες.

Αιτιολογία

Πιστεύεται ότι οι πληροφορίες και οι ανεξάρτητες αξιολογήσεις μπορούν να βοηθήσουν στην παροχή στοιχείων που δεν είναι πάντα διαθέσιμα μέσω των επίσημων πηγών.

Τροπολογία 2

Άρθρο 15 — Επανεξέταση του καθεστώτος πρόσφυγα

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Για να εφαρμοστεί το άρθρο 14 παράγραφος 1, η αποφαινόμενη αρχή επανεξετάζει το καθεστώς πρόσφυγα, ιδίως: 1) σε περίπτωση που οι πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής σε επίπεδο Ένωσης και η κοινή ανάλυση των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XX [κανονισμός του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο] υποδηλώνουν σημαντική αλλαγή στη χώρα διαμονής η οποία αφορά τις ανάγκες προστασίας του αιτούντος, 2) κατά την ανανέωση, για πρώτη φορά, της άδειας διαμονής που χορηγείται σε έναν πρόσφυγα.	Για να εφαρμοστεί το άρθρο 14 παράγραφος 1, η αποφαινόμενη αρχή επανεξετάζει το καθεστώς πρόσφυγα, ιδίως: α) σε περίπτωση που οι πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής σε επίπεδο Ένωσης και η κοινή ανάλυση των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής που αναφέρονται στα άρθρα 8 και 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XX [κανονισμός του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο] υποδηλώνουν σημαντική αλλαγή στη χώρα διαμονής η οποία αφορά τις ανάγκες προστασίας του αιτούντος, β) κατά την ανανέωση, για πρώτη φορά, της άδειας διαμονής που χορηγείται σε έναν πρόσφυγα, με απλοποιημένη διαδικασία: εάν κατά τη διάρκεια της απλοποιημένης διαδικασίας προκύψουν στοιχεία όπως αυτά προβλέπονται στο σημείο (α) και τα οποία θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε άρνηση της ανανέωσης, αυτή θα πρέπει να μετατραπεί αμέσως σε συνήθη διαδικασία, με κοινοποίηση στον ενδιαφερόμενο· διατηρείται, σε κάθε περίπτωση, η δυνατότητα δικαστικής προσφυγής κατά της μη ανανέωσης.

Αιτιολογία

Η πρόταση της Επιτροπής εισάγει την επανεξέταση του καθεστώτος πρόσφυγα· τούτο χορηγείται α) αυτόματα, κάθε φορά που αναφέρονται, μέσω της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO — *European Asylum Support Office*), σημαντικές αλλαγές στην κατάσταση της χώρας προέλευσης· β) σε κάθε περίπτωση, σε τακτά χρονικά διαστήματα, ακόμη και όταν δεν έχουν αναφερθεί αλλαγές· η ΕτΠ πιστεύει όμως ότι, σε αυτή τη δεύτερη περίπτωση, η ανανέωση μπορεί και πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με την απλοποιημένη διαδικασία, ώστε να μην επιβαρύνονται υπερβολικά οι πρόσφυγες ούτε να δημιουργείται η αίσθηση υπερβολικής αστάθειας.

COM(2016) 467 final (κοινές διαδικασίες για την αναγνώριση της προστασίας)**Τροπολογία 3**

Άρθρο 7 παράγραφος 4 — Υποχρεώσεις των αιτούντων

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Ο αιτών οφείλει να ενημερώνει την αποφαινόμενη αρχή του κράτους μέλους στο οποίο απαιτείται η παρουσία του σχετικά με τον τόπο διαμονής ή τη διεύθυνσή του, ή έναν τηλεφωνικό αριθμό στον οποίο μπορεί να επικοινωνήσει μαζί του η αποφαινόμενη αρχή ή άλλες αρμόδιες αρχές. Το πρόσωπο αυτό οφείλει να ενημερώνει την αποφαινόμενη αρχή για τυχόν αλλαγές. Ο αιτών δέχεται κάθε ανακοίνωση στον πλέον πρόσφατο τόπο διαμονής ή διεύθυνση που έχει δηλώσει ή υποδείξει, ιδίως όταν υποβάλλει αίτηση σύμφωνα με το άρθρο 28.	Ο αιτών οφείλει να ενημερώνει την αποφαινόμενη αρχή του κράτους μέλους στο οποίο απαιτείται η παρουσία του σχετικά με τον τόπο διαμονής ή τη διεύθυνσή του και έναν τηλεφωνικό αριθμό στον οποίο μπορεί να επικοινωνήσει μαζί του η αποφαινόμενη αρχή ή άλλες αρμόδιες αρχές. Το πρόσωπο αυτό οφείλει να ενημερώνει την αποφαινόμενη αρχή για τυχόν αλλαγές. Ο αιτών δέχεται κάθε ανακοίνωση στον πλέον πρόσφατο τόπο διαμονής ή διεύθυνση που έχει δηλώσει ή υποδείξει, ιδίως όταν υποβάλλει αίτηση σύμφωνα με το άρθρο 28.

Αιτιολογία

Ο αιτών πρέπει να κοινοποιεί τόσο τον τόπο διαμονής και τη διεύθυνσή του όσο και τον τηλεφωνικό του αριθμό προκειμένου να είναι δυνατή η έγκαιρη ενημέρωσή του για αποφάσεις που αφορούν την τρέχουσα υπόθεσή του.

Τροπολογία 4

Άρθρο 15 παράγραφος 5 — Δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση (στο πλαίσιο της διαδικασίας προσφυγής)

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Η παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης στο πλαίσιο της διαδικασίας προσφυγής δύναται να αποκλείεται όταν: ο αιτών διαθέτει επαρκείς πόρους· η προσφυγή θεωρείται ότι δεν έχει πραγματικές πιθανότητες επιτυχίας· η προσφυγή ή επανεξέταση βρίσκεται στον δεύτερο ή υψηλότερο βαθμό, όπως προβλέπεται βάσει του εθνικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των εκ νέου ακροάσεων ή επανεξετάσεων της προσφυγής Όταν μια απόφαση για τη μη χορήγηση δωρεάν νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης λαμβάνεται από αρχή η οποία δεν είναι δικαστήριο, επί τη βάση ότι η προσφυγή δεν θεωρείται ότι έχει πραγματικές πιθανότητες επιτυχίας, ο αιτών έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά της εν λόγω απόφασης, και, για τον σκοπό αυτό, έχει το δικαίωμα να ζητήσει δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση.	Η παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης στο πλαίσιο της διαδικασίας προσφυγής δύναται να αποκλείεται όταν: ο αιτών διαθέτει επαρκείς πόρους. Εάν προκύψει ότι η προσφυγή υποβάλλεται για καθαρά καταχρηστικούς λόγους ή είναι προδήλως αβάσιμη, το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει να ανακαλέσει τη δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση και να προβεί σε μείωση ή σε πλήρη παρακράτηση του ποσού πληρωμής που οφείλεται στον επαγγελματία (όπου αυτό προβλέπεται).

Αιτιολογία

Θεωρείται ότι, ιδίως στην περίπτωση της διαδικασίας προσφυγής (τόσο σε πρώτο όσο και σε δεύτερο βαθμό ή/και σε υψηλότερους βαθμούς), η άρνηση της νομικής συνδρομής πρέπει να βασίζεται σε ένα κατ' ανάγκην αυστηρό κριτήριο που θα αφήνει όσο το δυνατόν λιγότερο χώρο στο τυχαίο και όσο το δυνατόν λιγότερο περιθώριο διακριτικής ευχέρειας, και ότι θα πρέπει, αναγκαστικά, η σχετική απόφαση να ληφθεί από δικαστή.

Τροπολογία 5

Άρθρο 33 παράγραφος 2 — Εξέταση των αιτήσεων

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
2. Η αποφαινόμενη αρχή λαμβάνει αποφάσεις για τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας, μετά τη δέουσα εξέταση του παραδεκτού και της ουσίας της αίτησης. Η αποφαινόμενη αρχή εξετάζει τις αιτήσεις κατά τρόπο αντικειμενικό και αμερόληπτο, σε ατομική βάση. Για τους σκοπούς της εξέτασης της αίτησης, λαμβάνει υπόψη τα ακόλουθα: α) τις συναφείς δηλώσεις και τα συναφή έγγραφα που υπέβαλε ο αιτών, συμπεριλαμβανομένων στοιχείων σχετικά με το αν ο αιτών έχει ήδη ή ενδέχεται να υποστεί δίωξη ή σοβαρή βλάβη· β) όλες τις συναφείς, ακριβείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση στη χώρα καταγωγής του αιτούντος κατά τον χρόνο λήψης απόφασης επί της αιτήσεως, συμπεριλαμβανομένων των νόμων και κανονισμών της χώρας καταγωγής, καθώς και του τρόπου με τον οποίο αυτοί επιβάλλονται, όπως επίσης και οποιεσδήποτε άλλες σχετικές πληροφορίες που παρέχονται από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες και άλλες πηγές· γ) την κοινή ανάλυση των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής που αναφέρονται στο άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XXX (κανονισμός για Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο)· δ) την ατομική κατάσταση και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων όπως το προσωπικό ιστορικό, το φύλο, η ηλικία, ο γενετήσιος προσανατολισμός και η ταυτότητα του φύλου, ούτως ώστε να εκτιμηθεί αν, βάσει των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος, οι πράξεις στις οποίες έχει ήδη ή θα μπορούσε να εκτεθεί ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη· ε) αν οι δραστηριότητες που άσκησε ο αιτών από τότε που εγκατέλειψε τη χώρα καταγωγής του τελέστηκαν με αποκλειστικό ή κύριο σκοπό τη δημιουργία των απαραίτητων συνθηκών για την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας, ούτως ώστε να εκτιμηθεί αν ο ενδιαφερόμενος θα εκτεθεί, συνεπεία των εν λόγω δραστηριοτήτων, σε δίωξη ή σοβαρή βλάβη σε περίπτωση επιστροφής του στην εν λόγω χώρα·	2. Η αποφαινόμενη αρχή λαμβάνει αποφάσεις για τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας, μετά τη δέουσα εξέταση του παραδεκτού και της ουσίας της αίτησης. Η αποφαινόμενη αρχή εξετάζει τις αιτήσεις κατά τρόπο αντικειμενικό και αμερόληπτο, σε ατομική βάση. Για τους σκοπούς της εξέτασης της αίτησης, λαμβάνει υπόψη τα ακόλουθα: α) τις συναφείς δηλώσεις και τα συναφή έγγραφα που υπέβαλε ο αιτών, συμπεριλαμβανομένων στοιχείων σχετικά με το αν ο αιτών έχει ήδη ή ενδέχεται να υποστεί δίωξη ή σοβαρή βλάβη· β) όλες τις συναφείς, ακριβείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση στη χώρα καταγωγής του αιτούντος κατά τον χρόνο λήψης απόφασης επί της αιτήσεως, συμπεριλαμβανομένων των νόμων και κανονισμών της χώρας καταγωγής, καθώς και του τρόπου με τον οποίο αυτοί επιβάλλονται, όπως επίσης και οποιεσδήποτε άλλες σχετικές πληροφορίες που παρέχονται από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες και άλλες πηγές· γ) την κοινή ανάλυση των πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής που αναφέρονται στο άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XXX (κανονισμός για Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο)· δ) την ατομική κατάσταση και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων όπως το προσωπικό ιστορικό, το φύλο, η ηλικία, ο γενετήσιος προσανατολισμός και η ταυτότητα του φύλου, ούτως ώστε να εκτιμηθεί αν, βάσει των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος, οι πράξεις στις οποίες έχει ήδη ή θα μπορούσε να εκτεθεί ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη· ε) αν οι δραστηριότητες που άσκησε ο αιτών από τότε που εγκατέλειψε τη χώρα καταγωγής του τελέστηκαν με αποκλειστικό ή κύριο σκοπό τη δημιουργία των απαραίτητων συνθηκών για την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας, ούτως ώστε να εκτιμηθεί αν ο ενδιαφερόμενος θα εκτεθεί, συνεπεία των εν λόγω δραστηριοτήτων, σε δίωξη ή σοβαρή βλάβη σε περίπτωση επιστροφής του στην εν λόγω χώρα·

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
στ) αν θα ήταν εύλογο να αναμένεται ότι ο αιτών θα θέσει εαυτόν υπό την προστασία άλλης χώρας της οποίας θα μπορούσε να διεκδικήσει την ιθαγένεια.	στ) αν θα ήταν εύλογο να αναμένεται ότι ο αιτών θα θέσει εαυτόν υπό την προστασία άλλης χώρας της οποίας θα μπορούσε να διεκδικήσει την ιθαγένεια· ζ) δηλώσεις, εφόσον τεκμηριώνονται από επίσημα έγγραφα, καθώς και έγγραφα που έχει καταθέσει ο αιτών με σκοπό να αποδείξει τις προτιμήσεις του, τους οικογενειακούς δεσμούς, τις σχέσεις με κοινότητες στη χώρα καταγωγής, τις γλωσσικές ή επαγγελματικές δεξιότητες που μπορούν να διευκολύνουν την ένταξη σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη προορισμού.

Αιτιολογία

Η τροπολογία είναι συνεπής με εκείνη που περιέχεται στη γνωμοδότηση σχετικά με την αναθεώρηση του κανονισμού του Δουβλίνου (...) που έχει ήδη εγκριθεί από την επιτροπή CIVEX, σύμφωνα με την οποία είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη οι προτιμήσεις και οι δεσμοί του αιτούντος για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους.

Τροπολογία 6

Άρθρο 34 — Διάρκεια της διαδικασίας εξέτασης

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
1. Η εξέταση για την κρίση του παραδεκτού μιας αίτησης, σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 1, δεν δύναται να διαρκεί περισσότερο από έναν μήνα από την υποβολή της αίτησης. Η προθεσμία για την εξέταση αυτή ανέρχεται σε δέκα εργάσιμες ημέρες, στις περιπτώσεις που, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XXX (κανονισμός του Δουβλίνου), το κράτος μέλος της πρώτης αίτησης εφαρμόζει την έννοια της πρώτης χώρας ασύλου ή της ασφαλούς τρίτης χώρας που αναφέρεται στο άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β). 2. Η αποφαινόμενη αρχή μεριμνά ώστε η διαδικασία εξέτασης επί της ουσίας να πραγματοποιείται το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο εντός έξι μηνών από την υποβολή της αίτησης, με την επιφύλαξη κατάλληλης και πλήρους εξέτασης. 3. Η αποφαινόμενη αρχή δύναται να παρατείνει την εν λόγω προθεσμία έξι μηνών κατά το μέγιστο τρεις μήνες, σε περίπτωση που: α) μεγάλος αριθμός υπηκόων τρίτων χωρών ή ανιθαγενών αιτούνται ταυτόχρονα διεθνή προστασία, γεγονός που καθιστά στην πράξη πολύ δύσκολη την ολοκλήρωση της διαδικασίας εντός της προθεσμίας των έξι μηνών· β) ανακύπτουν περίπλοκα πραγματικά ή νομικά ζητήματα·	1. Η εξέταση για την κρίση του παραδεκτού μιας αίτησης, σύμφωνα με το άρθρο 36 παράγραφος 1, δεν δύναται να διαρκεί περισσότερο από έναν μήνα από την υποβολή της αίτησης. 2. Η αποφαινόμενη αρχή μεριμνά ώστε η διαδικασία εξέτασης επί της ουσίας να πραγματοποιείται το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο εντός έξι μηνών από την υποβολή της αίτησης, με την επιφύλαξη κατάλληλης και πλήρους εξέτασης. 3. Η αποφαινόμενη αρχή δύναται να παρατείνει την εν λόγω προθεσμία έξι μηνών κατά το μέγιστο περαιτέρω έξι μήνες, σε περίπτωση που: α) μεγάλος αριθμός υπηκόων τρίτων χωρών ή ανιθαγενών αιτούνται ταυτόχρονα διεθνή προστασία, γεγονός που καθιστά στην πράξη πολύ δύσκολη την ολοκλήρωση της διαδικασίας εντός της προθεσμίας των έξι μηνών· β) ανακύπτουν περίπλοκα πραγματικά ή νομικά ζητήματα·

Αιτιολογία

Οι διαφορετικές προθεσμίες ενδέχεται να αποδυναμώσουν την άσκηση του δικαιώματος υπεράσπισης αυξάνοντας τη δαπάνη για τον δικηγόρο που εξακριβώνει εάν η θέση του ατόμου που βοηθά έχει αλλάξει.

Δεδομένης της πιθανότητας καταστάσεων κρίσης ή υπερβολικών ροών, παρά την εξαιρετική υποστήριξη της EASO ή άλλων κρατών μελών, είναι σκόπιμο να αυξηθεί από εννέα μήνες σε ένα χρόνο (συνολικά) η μέγιστη διάρκεια της διαδικασίας.

Τροπολογία 7

Άρθρο 36 παράγραφος 2 — Απόφαση σχετικά με το παραδεκτό της αίτησης **και την αρμοδιότητα**

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Η αίτηση δεν εξετάζεται επί της ουσίας στις περιπτώσεις όπου η αίτηση δεν εξετάζεται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. XXX/XXX (κανονισμός του Δουβλίνου), ακόμη και όταν ένα άλλο κράτος μέλος έχει χορηγήσει διεθνή προστασία στον αιτούντα, ή όταν η αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη σύμφωνα με την παράγραφο 1.	Η αίτηση δεν εξετάζεται επί της ουσίας στις περιπτώσεις όπου η αίτηση δεν εξετάζεται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. XXX/XXX (κανονισμός του Δουβλίνου), ακόμη και όταν ένα άλλο κράτος μέλος έχει χορηγήσει διεθνή προστασία στον αιτούντα, ή όταν η αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη σύμφωνα με την παράγραφο 1 ή όταν, σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XXX (κανονισμός του Δουβλίνου), ο αιτών έχει εκφράσει την προτίμησή του για ένα ή περισσότερα κράτη μέλη προορισμού όπου, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέχονται ανά τρίμηνο από την EASO, δεν έχει επιτευχθεί το όριο που προβλέπεται από τα άρθρα 7 και 35 του εν λόγω κανονισμού.

Αιτιολογία

Και σε αυτή την περίπτωση, η τροπολογία είναι σύμφωνη με τη γνωμοδότηση σχετικά με την προτεινόμενη αναθεώρηση του κανονισμού του Δουβλίνου που έχει ήδη εγκριθεί από την επιτροπή CIVEX· στην περίπτωση που περιγράφεται παραπάνω, η εξέταση της αίτησης εναπόκειται στο κράτος μέλος που ορίζεται με βάση το κριτήριο προτίμησης/δεσμών, και όχι της χώρας της πρώτης εισόδου, η οποία απλώς υποχρεούται να προβλέψει τη μεταφορά του εν λόγω προσώπου στο αρμόδιο κράτος.

Τροπολογία 8

Άρθρο 39 — Σιωπηρή ανάκληση αιτήσεων

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
1. Η αποφαινόμενη αρχή απορρίπτει την αίτηση λόγω υπαναχώρησης, όταν: [...] 2. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1, η αποφαινόμενη αρχή διακόπτει την εξέταση της αίτησης και αποστέλλει γραπτή ειδοποίηση προς τον αιτούντα στον τόπο διαμονής ή τη διεύθυνση που αναφέρεται στο άρθρο 7 παράγραφος 4, με την οποία τον ενημερώνει ότι η εξέταση της αίτησής του έχει διακοπεί και ότι η αίτηση θα απορριφθεί οριστικά λόγω υπαναχώρησης, εκτός εάν ο αιτών εμφανιστεί ενώπιον της αποφαινόμενης αρχής εντός προθεσμίας ενός μηνός από την ημερομηνία της γραπτής ειδοποίησης. 3. Εάν ο αιτών εμφανιστεί ενώπιον της αποφαινόμενης αρχής εντός ενός μηνός και αποδείξει ότι η εν λόγω αποτυχία συμμόρφωσης οφειλόταν σε περιστάσεις που εξέφευγαν του ελέγχου του, η αποφαινόμενη αρχή συνεχίζει την εξέταση της αίτησης.	1. Η αποφαινόμενη αρχή απορρίπτει την αίτηση λόγω υπαναχώρησης, όταν: [...] 2. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1, η αποφαινόμενη αρχή διακόπτει την εξέταση της αίτησης και αποστέλλει γραπτή ειδοποίηση προς τον αιτούντα στον τόπο διαμονής ή τη διεύθυνση που αναφέρεται στο άρθρο 7 παράγραφος 4, με την οποία τον ενημερώνει ότι η εξέταση της αίτησής του έχει διακοπεί και ότι η αίτηση θα απορριφθεί οριστικά λόγω υπαναχώρησης, εκτός εάν ο αιτών εμφανιστεί ενώπιον της αποφαινόμενης αρχής εντός προθεσμίας δύο μηνών από την ημερομηνία της γραπτής ειδοποίησης. 3. Εάν ο αιτών εμφανιστεί ενώπιον της αποφαινόμενης αρχής εντός δύο μηνών και αποδείξει ότι η εν λόγω αποτυχία συμμόρφωσης οφειλόταν σε περιστάσεις που εξέφευγαν του ελέγχου του, η αποφαινόμενη αρχή συνεχίζει την εξέταση της αίτησης.

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
4. Εάν ο αιτών δεν εμφανιστεί ενώπιον της αποφαινόμενης αρχής εντός ενός μηνός και δεν αποδείξει ότι η εν λόγω αποτυχία συμμόρφωσης οφειλόταν σε περιστάσεις που εξέφευγαν του ελέγχου του, η αποφαινόμενη αρχή θεωρεί την αίτηση σιωπηρώς ανακληθείσα.	4. Εάν ο αιτών δεν εμφανιστεί ενώπιον της αποφαινόμενης αρχής εντός δύο μηνών και δεν αποδείξει ότι η εν λόγω αποτυχία συμμόρφωσης οφειλόταν σε περιστάσεις που εξέφευγαν του ελέγχου του, η αποφαινόμενη αρχή θεωρεί την αίτηση σιωπηρώς ανακληθείσα.

Αιτιολογία

Πιστεύεται ότι, λόγω των δυσκολιών επικοινωνίας που μπορεί να συναντήσει ο ενδιαφερόμενος, θα πρέπει να εισαχθεί ένα χρονικό όριο που να παρέχει μεγαλύτερη εγγύηση.

Τροπολογία 9

Άρθρο 43 — Εξαιρέσεις από το δικαίωμα παραμονής σε περίπτωση μεταγενέστερης αίτησης

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Με την επιφύλαξη της αρχής της μη επαναπροώδησης, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν εξαίρεση από το δικαίωμα παραμονής στην επικράτειά τους και να παρεκκλίνουν από το άρθρο 54 παράγραφος 1, όταν:	Με την επιφύλαξη της αρχής της μη επαναπροώδησης, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν εξαίρεση από το δικαίωμα παραμονής στην επικράτειά τους και να παρεκκλίνουν από το άρθρο 54 παράγραφος 1, όταν:
(a) μια μεταγενέστερη αίτηση απορρίφθηκε από την αποφαινόμενη αρχή ως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη·	1) μια μεταγενέστερη αίτηση απορρίφθηκε από την αποφαινόμενη αρχή ως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη·
(b) πραγματοποιείται δεύτερη ή περαιτέρω μεταγενέστερη αίτηση σε οποιοδήποτε κράτος μέλος, κατόπιν τελεσίδικης απόφασης που απορρίπτει μια προηγούμενη μεταγενέστερη αίτηση ως απαράδεκτη, αβάσιμη ή προδήλως αβάσιμη.	β) πραγματοποιείται δεύτερη ή περαιτέρω μεταγενέστερη αίτηση σε οποιοδήποτε κράτος μέλος, κατόπιν τελεσίδικης απόφασης που απορρίπτει μια προηγούμενη μεταγενέστερη αίτηση ως απαράδεκτη, αβάσιμη ή προδήλως αβάσιμη· η διάταξη που αναφέρεται στην παράγραφο β) δεν εφαρμόζεται εάν η προηγούμενη αίτηση έχει κατατεθεί πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού και, στην περίπτωση αυτή, ο ενδιαφερόμενος δεν επωφελήθηκε νομικής συνδρομής·

Αιτιολογία

Δεδομένου ότι οι υποχρεώσεις ενημέρωσης, εκπροσώπησης και συνδρομής έχουν εισαχθεί σε όλα τα επίπεδα μόνο με την παρούσα δέσμη προτάσεων της Επιτροπής, πιστεύεται ότι τα κράτη δεν δύνανται να αρνηθούν το δικαίωμα διαμονής στην επικράτειά τους εφόσον ο αιτών δεν έχει επωφεληθεί νομικής συνδρομής κατά την πρώτη του αίτηση.

Τροπολογία 10

Άρθρο 45 παράγραφος 3 — Έννοια της ασφαλούς τρίτης χώρας

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Η αποφαινόμενη αρχή θεωρεί ότι μια τρίτη χώρα είναι ασφαλής τρίτη χώρα για έναν συγκεκριμένο αιτούντα, έπειτα από μεμονωμένη εξέταση της αίτησης, μόνον εφόσον έχει πεισθεί για την ασφάλεια της τρίτης χώρας για τον συγκεκριμένο αιτούντα, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στην παράγραφο 1, και έχει διαπιστώσει ότι:	Η αποφαινόμενη αρχή θεωρεί ότι μια τρίτη χώρα είναι ασφαλής τρίτη χώρα για έναν συγκεκριμένο αιτούντα, έπειτα από μεμονωμένη εξέταση της αίτησης, μόνον εφόσον έχει πεισθεί για την ασφάλεια της τρίτης χώρας για τον συγκεκριμένο αιτούντα, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στην παράγραφο 1, και έχει διαπιστώσει ότι:
1) υπάρχει σχέση μεταξύ του αιτούντος και της εν λόγω τρίτης χώρας, βάσει της οποίας θα ήταν εύλογο για τον αιτούντα να μεταβεί στη συγκεκριμένη χώρα, μεταξύ άλλων διότι ο αιτών δήλθε από την εν λόγω τρίτη χώρα η οποία βρίσκεται γεωγραφικά κοντά στη χώρα καταγωγής του αιτούντος·	α) υπάρχει σχέση μεταξύ του αιτούντος και της εν λόγω τρίτης χώρας, βάσει της οποίας θα ήταν εύλογο για τον αιτούντα να μεταβεί στη συγκεκριμένη χώρα, μεταξύ άλλων διότι ο αιτών έχει διαμείνει εκεί για ένα σημαντικό χρονικό διάστημα ή υπάρχουν δεσμοί ή σχέσεις με μέλη της οικογένειάς ή με συμπατριώτες του·

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
2) ο αιτών δεν έχει προβάλει σοβαρούς λόγους για να θεωρηθεί ότι η χώρα δεν είναι ασφαλής τρίτη χώρα για τις ιδιαίτερες συνθήκες του.	β) ο αιτών δεν έχει υποβάλει σοβαρούς λόγους για να θεωρηθεί ότι η χώρα δεν είναι ασφαλής τρίτη χώρα για τις ιδιαίτερες συνθήκες του.

Αιτιολογία

Η απλή διέλευση μέσω τρίτης χώρας στο δρόμο προς την ΕΕ (ή η στάση μόνο για το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την προετοιμασία της αναχώρησης) δεν μπορεί να θεωρηθεί επαρκές κριτήριο για την επιστροφή του αιτούντος προς την εν λόγω χώρα.

Τροπολογία 11

Άρθρο 53 παράγραφος 6 — Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Οι αιτούντες υποβάλλουν προσφυγές έναντι οποιασδήποτε απόφασης που αναφέρεται στην παράγραφο 1:	Οι αιτούντες υποβάλλουν προσφυγές έναντι οποιασδήποτε απόφασης που αναφέρεται στην παράγραφο 1:
1) εντός μίας εβδομάδας , σε περίπτωση απόρριψης μεταγενέστερης αίτησης ως απαράδεκτης ή προδήλως αβάσιμης·	1) εντός δεκαπέντε ημερών , σε περίπτωση απόρριψης μεταγενέστερης αίτησης ως απαράδεκτης ή προδήλως αβάσιμης·
2) εντός δύο εβδομάδων , στην περίπτωση απόφασης που απορρίπτει την αίτηση ως απαράδεκτη, ή στην περίπτωση απόφασης που απορρίπτει μια αίτηση λόγω ρητής ανάκλησης ή υπαναχώρησης, ή στην περίπτωση απόφασης που απορρίπτει μια αίτηση ως αβάσιμη ή προδήλως αβάσιμη σε σχέση με το καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας, μετά από μια ταχεία διαδικασία εξέτασης ή μια διαδικασία στα σύνορα ή ενόσω ο αιτών τελεί υπό κράτηση·	2) εντός δεκαπέντε ημερών , στην περίπτωση απόφασης που απορρίπτει την αίτηση ως απαράδεκτη, ή στην περίπτωση απόφασης που απορρίπτει μια αίτηση λόγω ρητής ανάκλησης ή υπαναχώρησης, ή στην περίπτωση απόφασης που απορρίπτει μια αίτηση ως αβάσιμη ή προδήλως αβάσιμη σε σχέση με το καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας, μετά από μια ταχεία διαδικασία εξέτασης ή μια διαδικασία στα σύνορα ή ενόσω ο αιτών τελεί υπό κράτηση·
3) εντός ενός μηνός, στην περίπτωση απόφασης που απορρίπτει την αίτηση ως αβάσιμη όσον αφορά το καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας, εάν η εξέταση δεν πραγματοποιείται με την ταχεία διαδικασία ή στην περίπτωση απόφασης ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας.	3) εντός ενός μηνός, στην περίπτωση απόφασης που απορρίπτει την αίτηση ως αβάσιμη όσον αφορά το καθεστώς πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας, εάν η εξέταση δεν πραγματοποιείται με την ταχεία διαδικασία ή στην περίπτωση απόφασης ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας.
Για τους σκοπούς του στοιχείου β), τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν αυτεπάγγελτη επανεξέταση των αποφάσεων που λαμβάνονται σύμφωνα με μια διαδικασία στα σύνορα.	Για τους σκοπούς του στοιχείου β), τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν αυτεπάγγελτη επανεξέταση των αποφάσεων που λαμβάνονται σύμφωνα με μια διαδικασία στα σύνορα.
Οι προθεσμίες που προβλέπονται στην παρούσα παράγραφο αρχίζουν να τρέχουν από την ημερομηνία κατά την οποία κοινοποιείται στον αιτούντα η απόφαση της αποφαινόμενης αρχής ή από τη στιγμή που ορίζεται νομικός ή άλλος σύμβουλος, εάν ο αιτών έχει υποβάλει αίτηση για δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση.	Οι προθεσμίες που προβλέπονται στην παρούσα παράγραφο αρχίζουν να τρέχουν από την ημερομηνία κατά την οποία κοινοποιείται στον αιτούντα η απόφαση της αποφαινόμενης αρχής ή από τη στιγμή που ορίζεται νομικός ή άλλος σύμβουλος, εάν ο αιτών έχει υποβάλει αίτηση για δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση.

Αιτιολογία

Πιστεύεται ότι, υπό το φως της νομολογίας του Δικαστηρίου, θα πρέπει να καθιερωθούν ελάχιστα εύλογα χρονικά διαστήματα που να μη διαφοροποιούνται μεταξύ τους.

COM(2016) 465 final (συνθήκες υποδοχής)

Τροπολογία 12

Άρθρο 7 παράγραφος 5 — Διαμονή και ελευθερία κυκλοφορίας

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Τα κράτη μέλη ζητούν από τους αιτούντες να γνωστοποιούν στις αρμόδιες αρχές τον τόπο διαμονής τους ή τη διεύθυνσή τους ή τον αριθμό τηλεφώνου στον οποίο είναι δυνατή η επικοινωνία με αυτούς και να τους κοινοποιούν οποιαδήποτε μεταβολή του αριθμού τηλεφώνου ή της διεύθυνσης αυτής, το συντομότερο δυνατόν.	Τα κράτη μέλη ζητούν από τους αιτούντες να γνωστοποιούν στις αρμόδιες αρχές τον τόπο διαμονής τους ή τη διεύθυνσή τους και τον αριθμό τηλεφώνου στον οποίο είναι δυνατή η επικοινωνία με αυτούς και να τους κοινοποιούν οποιαδήποτε μεταβολή του αριθμού τηλεφώνου ή της διεύθυνσης αυτής, το συντομότερο δυνατόν.

Αιτιολογία

Ο αιτών πρέπει να κοινοποιεί τόσο τον τόπο διαμονής και τη διεύθυνσή του όσο και τον τηλεφωνικό του αριθμό προκειμένου να είναι δυνατή η έγκαιρη ενημέρωσή του για αποφάσεις που αφορούν την τρέχουσα υπόθεσή του.

Τροπολογία 13

Άρθρο 19 — Αντικατάσταση, περιορισμός ή ανάκληση των υλικών συνθηκών υποδοχής

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
1. Όσον αφορά αιτούντες που υποχρεούνται να ευρισκονται στην επικράτεια τους σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. XXX/XXX [κανονισμός του Δουβλίνου], τα κράτη μέλη δύνανται, στις περιπτώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 2: α) να αντικαθιστούν την παροχή καταλύματος, τροφής, ρουχισμού και άλλων βασικών ειδών πλην τροφίμων υπό μορφή οικονομικού βοήθηματος και δελτίων, με τις υλικές συνθήκες υποδοχής που παρέχονται σε είδος, ή β) να περιορίζουν ή, σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, να ανακαλούν το βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα. 2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται όταν ένας αιτών: α) εγκαταλείπει τον τόπο διαμονής που έχει καθορίσει η αρμόδια αρχή χωρίς να την ενημερώσει ή, εφόσον απαιτείται, χωρίς άδεια, ή διαφεύγει, ή β) δεν συμμορφούται με υποχρεώσεις δήλωσης στοιχείων ή δεν ανταποκρίνεται σε αιτήσεις παροχής πληροφοριών ή δεν προσέρχεται, στα πλαίσια της διαδικασίας ασύλου, σε προσωπική συνέντευξη εντός εύλογης προθεσμίας που ορίζεται από το εθνικό δίκαιο, ή γ) έχει υποβάλει μεταγενέστερη αίτηση όπως καθορίζεται στο άρθρο [4 παράγραφος 2 στοιχείο θ)] του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XXX [κανονισμός για τις διαδικασίες], ή δ) έχει αποκρύψει τους οικονομικούς του πόρους και έχει, κατά συνέπεια, επωφεληθεί με τρόπο αθέμιτο από τις υλικές συνθήκες υποδοχής, ή ε) έχει παραβιάσει σε σοβαρό βαθμό τους κανόνες του κέντρου φιλοξενίας ή έχει συμπεριφερθεί με ιδιαίτερα βίαιο τρόπο, ή	1. Όσον αφορά αιτούντες που υποχρεούνται να ευρισκονται στην επικράτεια τους σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. XXX/XXX [κανονισμός του Δουβλίνου], τα κράτη μέλη δύνανται, στις περιπτώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 2: α) να αντικαθιστούν την παροχή καταλύματος, τροφής, ρουχισμού και άλλων βασικών ειδών πλην τροφίμων υπό μορφή οικονομικού βοήθηματος και δελτίων, με τις υλικές συνθήκες υποδοχής που παρέχονται σε είδος, ή β) να περιορίζουν το βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα. 2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται όταν ένας αιτών: α) εγκαταλείπει τον τόπο διαμονής που έχει καθορίσει η αρμόδια αρχή χωρίς να την ενημερώσει ή, εφόσον απαιτείται, χωρίς άδεια, ή διαφεύγει για εύλογο χρονικό διάστημα που ορίζεται από το εθνικό δίκαιο, ή β) δεν συμμορφούται με υποχρεώσεις δήλωσης στοιχείων ή δεν ανταποκρίνεται σε αιτήσεις παροχής πληροφοριών ή δεν προσέρχεται, στα πλαίσια της διαδικασίας ασύλου, σε προσωπική συνέντευξη εντός εύλογης προθεσμίας που ορίζεται από το εθνικό δίκαιο, ή γ) έχει υποβάλει μεταγενέστερη αίτηση όπως καθορίζεται στο άρθρο [4 παράγραφος 2 στοιχείο θ)] του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XXX [κανονισμός για τις διαδικασίες], ή δ) έχει αποκρύψει τους οικονομικούς του πόρους και έχει, κατά συνέπεια, επωφεληθεί με τρόπο αθέμιτο από τις υλικές συνθήκες υποδοχής, ή ε) έχει παραβιάσει σε σοβαρό βαθμό τους κανόνες του κέντρου φιλοξενίας ή έχει συμπεριφερθεί με ιδιαίτερα βίαιο τρόπο, ή

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
στ) δεν έχει παρακολουθήσει υποχρεωτικές ενέργειες ένταξης· ή ζ) δεν έχει συμμορφωθεί με την υποχρέωση του άρθρου [4 παράγραφος 1] του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XXX [κανονισμός του Δουβλίνου] και έχει ταξιδέψει, χωρίς επαρκή αιτιολόγηση, σε άλλο κράτος μέλος, και έχει υποβάλει αίτηση σε αυτό, ή η) έχει σταλεί πίσω έπειτα από διαφυγή σε άλλο κράτος μέλος. Για τα στοιχεία α) και β), όταν ο αιτών εντοπισθεί ή προσέλθει αυτοβούλως στην αρμόδια αρχή, λαμβάνεται δεόντως αιτιολογημένη απόφαση, βασισμένη στους λόγους της εξαφάνισης, σχετικά με την ανανέωση της παροχής μερικών ή όλων των υλικών συνθηκών υποδοχής που είχαν αντικατασταθεί, ανακληθεί ή περιορισθεί. 3. Οι αποφάσεις για την αντικατάσταση, τον περιορισμό ή την ανάκληση πρόσβασης στις υλικές συνθήκες υποδοχής λαμβάνονται σε αντικειμενική και αμερόληπτη βάση με βάση τα χαρακτηριστικά της ατομικής υπόθεσης και πρέπει να αιτιολογούνται. Οι αποφάσεις βασίζονται στην ειδική κατάσταση του συγκεκριμένου προσώπου, ιδίως όσον αφορά τους αιτούντες με ειδικές ανάγκες υποδοχής, λαμβανομένης υπόψη της αρχής της αναλογικότητας. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν υπό οποιοσδήποτε συνθήκες την πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σύμφωνα με το άρθρο 18 και εξασφαλίζουν αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης για όλους τους αιτούντες. 4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι δεν αντικαθίστανται, δεν ανακαλούνται ούτε περιορίζονται οι υλικές συνθήκες υποδοχής πριν ληφθεί απόφαση σύμφωνα με την παράγραφο 3.	στ) δεν έχει παρακολουθήσει υποχρεωτικές ενέργειες ένταξης· ή ζ) δεν έχει συμμορφωθεί με την υποχρέωση του άρθρου [4 παράγραφος 1] του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. XXX/XXX [κανονισμός του Δουβλίνου] και έχει ταξιδέψει, χωρίς επαρκή αιτιολόγηση, σε άλλο κράτος μέλος, και έχει υποβάλει αίτηση σε αυτό, ή η) έχει σταλεί πίσω έπειτα από διαφυγή σε άλλο κράτος μέλος. Για τα στοιχεία α) και β), όταν ο αιτών εντοπισθεί ή προσέλθει αυτοβούλως στην αρμόδια αρχή, λαμβάνεται δεόντως αιτιολογημένη απόφαση, βασισμένη στους λόγους της εξαφάνισης, σχετικά με την ανανέωση της παροχής μερικών ή όλων των υλικών συνθηκών υποδοχής που είχαν αντικατασταθεί, ανακληθεί ή περιορισθεί. 3. Οι αποφάσεις για την αντικατάσταση, τον περιορισμό ή την ανάκληση πρόσβασης στις υλικές συνθήκες υποδοχής λαμβάνονται σε αντικειμενική και αμερόληπτη βάση με βάση τα χαρακτηριστικά της ατομικής υπόθεσης και πρέπει να αιτιολογούνται. Οι αποφάσεις βασίζονται στην ειδική κατάσταση του συγκεκριμένου προσώπου, ιδίως όσον αφορά τους αιτούντες με ειδικές ανάγκες υποδοχής, λαμβανομένης υπόψη της αρχής της αναλογικότητας. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν υπό οποιοσδήποτε συνθήκες την πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σύμφωνα με το άρθρο 18 και εξασφαλίζουν αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης για όλους τους αιτούντες. 4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι δεν αντικαθίστανται, δεν ανακαλούνται ούτε περιορίζονται οι υλικές συνθήκες υποδοχής πριν ληφθεί απόφαση σύμφωνα με την παράγραφο 3.

Αιτιολογία

Πιστεύεται ότι η αδυναμία ανεύρεσης θα πρέπει να δηλώνεται μόνον όταν η απουσία διαρκεί για ένα εύλογο χρονικό διάστημα, προκειμένου σποραδικές ή συγκεκριμένες αναχωρήσεις λόγω ανάγκης να μην οδηγήσουν σε υπερβολικές κυρώσεις. Όσο για το βοήθημα, προτείνεται μόνο η δυνατότητα μείωσης, εφόσον η πλήρης ανάκληση θα μπορούσε να οδηγήσει σε κοινωνική αστάθεια.

Τροπολογία 14

Άρθρο 23 — Ασυνόδευτοι ανήλικοι

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Ασυνόδευτοι ανήλικοι Τα κράτη μέλη λαμβάνουν το ταχύτερο δυνατόν και το αργότερο εντός πέντε εργάσιμων ημερών από τη στιγμή που ένας ασυνόδευτος ανήλικος υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας μέτρα, ώστε να εξασφαλίσουν ότι ο ασυνόδευτος ανήλικος διαθέτει εκπροσώπηση και συνδρομή από επίτροπο προκειμένου να επωφεληθεί των δικαιωμάτων και να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.	Ασυνόδευτοι ανήλικοι Τα κράτη μέλη λαμβάνουν εντός πέντε εργάσιμων ημερών, ή το συντομότερο δυνατό, από τη στιγμή ένας ασυνόδευτος ανήλικος υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι ο ασυνόδευτος ανήλικος διαθέτει εκπροσώπηση και συνδρομή από εγγυητή ή εκπρόσωπο προκειμένου να επωφεληθεί των δικαιωμάτων και να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
	<i>Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε —για τη μεταβατική περίοδο μέχρι τον ορισμό εκπροσώπου ή εγγυητή— οποιαδήποτε κατάλληλη μορφή εκπροσώπησης προβλέπεται και επιτρέπεται από την εθνική νομοθεσία— προκειμένου για την προστασία του συμφέροντος του ανήλικου σε επείγουσες καταστάσεις όπου ενδέχεται ο ανήλικος να υποστεί ανεπανόρθωτη βλάβη— να επαρκεί, μεταξύ άλλων, για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.</i>

Αιτιολογία

Σε μια περίοδο κατά την οποία η ΕΕ δέχεται μεγάλο αριθμό ασυνόδευτων ανήλικων, ίσως είναι σκόπιμο να μην προβλέπονται προθεσμίες για τον ορισμό εγγυητή. Η έννοια και ο ίδιος ο όρος του «επιτρόπου» θα μπορούσε να είναι παραπλανητικός και ασύμβατος με τη νομοθεσία πολλών κρατών μελών και άρα προτείνεται η αντικατάστασή του από τον όρο «εγγυητής».

II. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Γενικές παρατηρήσεις

1. τονίζει την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που να προωθεί τη βιωσιμότητα της πολιτικής για το άσυλο και την ένταξη των αιτούντων άσυλο καθώς και τη συμμετοχή ολόκληρης της Ένωσης στο πλαίσιο ενός συστήματος αποτελεσματικής αλληλεγγύης και μεταξύ των κρατών μελών·
2. τονίζει, εξάλλου, το εντονότατο ενδιαφέρον των περιφερειακών και τοπικών αρχών, ως αναγκαίων εταίρων των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη διαχείριση και στην υποδοχή των αιτούντων άσυλο, για μια δίκαιη και διαφανή ρύθμιση του θέματος, σύμφωνα με τους όρους της κοινωνικής συμβίωσης και των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ατόμου. Επισημαίνει επίσης ότι οι τοπικές αρχές, ως θεματοφύλακας γενικά των δικαιωμάτων των πολιτών, θα μπορούν να φέρνουν εις πέρας καλύτερα αυτό το καθήκον εάν μπορούν να βασίζονται σε νομικές ενωσιακές διατάξεις και έχουν τα κατάλληλα μέσα για να κατοχυρώνουν την ασφάλεια των πολιτών και τα θεμελιώδη δικαιώματα των αιτούντων άσυλο·
3. επαναλαμβάνει, όπως τόνισε στη γνωμοδότησή της για την πρώτη δέσμη προτάσεων, την ανάγκη για βιώσιμες λύσεις που να αντιμετωπίζουν το ζήτημα με διαρθρωτικό τρόπο, αφήνοντας κατά μέρος την ψευδαισθήση ότι πρόκειται για μεμονωμένες περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης· ως εκ τούτου, αν και επικροτεί την προσπάθεια της Επιτροπής να παρέχει λύσεις λόγω των έκτακτων συνθηκών και της επακόλουθης πολιτικής πίεσης, θεωρεί ότι χρειάζεται βαθύτερος προβληματισμός που να εντοπίζει τη ρίζα του προβλήματος, λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς υποχρεώσεις, τα δικαιώματα των μεταναστών και τις απαιτήσεις των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης, σε όλες τις περιφέρειες της Ένωσης, χωρίς να επιβαρύνονται, με επίσημες δικαιολογίες και δικαιολογίες αρχής, τα παραμεθόρια κράτη ή τα κράτη που είναι περισσότερο εκτεθειμένα ή προσελκύουν περισσότερους αιτούντες·
4. επικροτεί την προσέγγιση και την τυποποίηση των όρων της συνδρομής που παρέχεται στους αιτούντες, προκειμένου να αποτρέπονται δευτερογενείς μετακινήσεις στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης· ωστόσο, πιστεύει ότι είναι ανεπαρκής μια προσέγγιση που βασίζεται αποκλειστικά στην εξίσωση των υλικών συνθηκών και των κυρώσεων που σχετίζονται με μη εξουσιοδοτημένες δευτερογενείς μετακινήσεις·
5. θεωρεί ότι, για να διευκολυνθεί η ένταξη και να εκλείψουν στο μέτρο του δυνατού τα βαθύτερα αίτια των δευτερογενών μετακινήσεων, είναι σημαντικό και απαραίτητο να ληφθούν υπόψη οι πραγματικές σχέσεις, οι δεξιότητες εργασίας και οι προτιμήσεις των υποψηφίων σε σχέση με ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, όπως έχει ήδη τονίσει στη γνωμοδότησή της για την πρώτη δέσμη των προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και, επισημαίνει, εν προκειμένω, τη σημασία συλλογής, με τη συνεργασία των ενδιαφερόμενων μερών, των σχετικών δεδομένων ώστε να διευκολυνθεί η κοινωνική και επαγγελματική τους ένταξη·
6. αν και θεωρεί θετική την επιτάχυνση των διαδικασιών εξέτασης των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, τονίζει, ωστόσο, ότι αυτό δεν πρέπει να οδηγήσει σε περιορισμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ότι οι συνοπτικές διαδικασίες που προβλέπονται στην προτεινόμενη δέσμη θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με ιδιαίτερη προσοχή και ύστερα από προσεκτική επαλήθευση των προϋποθέσεων που επιτρέπουν τη χρήση τους·
7. εκφράζει έντονες αμφιβολίες σχετικά με τη νομοθετική λύση που εγκρίθηκε όσον αφορά το πλαίσιο της Ένωσης για την επανεγκατάσταση —COM (2016) 468 final— (έγκριση του πλαισίου αναφοράς με πράξη του Συμβουλίου και εφαρμογή με απόφαση της Επιτροπής), που αποκλείει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, πράγμα σπάνιο σε αυτόν τον τομέα, σε αντίθεση με τον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας·

8. επικροτεί τις προτάσεις της Επιτροπής όσον αφορά τη διευκόλυνση της πρόσβασης των δικαιούχων διεθνούς προστασίας στην αγορά εργασίας και στην κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής κατάρτισης. Επίσης, ζητά από την Επιτροπή και από τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν ευέλικτους και αποτελεσματικούς μηχανισμούς για την αναγνώριση τίτλων σπουδών και επαγγελματικών προσόντων, ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση των αιτούντων διεθνή προστασία στην αγορά εργασίας·
9. χαιρετίζει την ενίσχυση του ρόλου της EASO για την υποστήριξη των κρατών μελών·
10. επικροτεί τη ρητή πρόβλεψη του δικαιώματος νομικής συνδρομής, τονίζοντας την πιθανή θετική επίδραση ακόμη και στη μείωση του χρόνου και του αριθμού των προσφυγών στα δικαστήρια·
11. συνιστά η εφαρμογή των μέτρων σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής να υποστηρίζεται από μια ενίσχυση της πρόσβασης και της κατανομής των πόρων της ΕΕ, διευκολύνοντας την πρόσβαση στις περιφέρειες και τις τοπικές αρχές, οι οποίες πρέπει να διαθέτουν τις κατάλληλες συνθήκες για μια ενδεδειγμένη υποδοχή των αιτούντων άσυλο και των νεοαφιχθέντων·
12. χαιρετίζει το γεγονός ότι οι προτάσεις της Επιτροπής λαμβάνουν δεόντως υπόψη τα συμφέροντα και την ευημερία των ασυνόδευτων ανηλίκων και, μεταξύ άλλων, προβλέπουν τον άμεσο ορισμό εκπροσώπου ή εγγυητή. Σε μια περίοδο κατά την οποία η ΕΕ υποδέχεται μεγάλο αριθμό ασυνόδευτων ανηλίκων, κρίνεται, ωστόσο, σκόπιμο να μην προβλέπονται αυστηρές προθεσμίες για τον ορισμό εγγυητή. Άλλωστε, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι πολλά κράτη μέλη ορίζουν εγγυητή βάσει σχετικών νομικών διαδικασιών. Οι εν λόγω νομικές διαδικασίες συνοδεύονται από τις ανάλογες διαδικαστικές εγγυήσεις, όπως π.χ. ορισμός διερμηνέα, καθώς και από συγκεκριμένες προϋποθέσεις σε επίπεδο έρευνας, οι οποίες είναι αδύνατο να εκπληρωθούν στις προθεσμίες που προτείνονται από την Επιτροπή·
13. αναγνωρίζει ότι οι προτάσεις τηρούν την αρχή της επικουρικότητας, δεδομένου ότι αντιμετωπίζουν με σαφή τρόπο τα προβλήματα διακρατικού χαρακτήρα, όπως η αλληλεγγύη μεταξύ κρατών μελών, η οικοδόμηση ενός πιο ολοκληρωμένου συστήματος ασύλου και η ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ κρατών μελών: στόχοι που δεν θα μπορούσαν να επιδιωχθούν από μεμονωμένα κράτη μέλη. Αναγνωρίζει δε ότι τα προτεινόμενα μέτρα, με τη θέσπιση ενιαίων κανόνων που να ισχύουν σε όλη την ΕΕ, τηρούν επίσης την αρχή της αναλογικότητας. Τάσσεται υπέρ της συνεχούς εποπτείας καθ' όλη τη διαδικασία λήψης αποφάσεων για λόγους τήρησης αυτών των αρχών·

COM (2016) 467 final

14. συνιστά ο όρος «επίτροπος» [άρθρο 4 παράγραφος 2 στοιχείο στ)] να υπογραμμίζει την αμεροληψία και την ανεξαρτησία από τη διοίκηση του προσώπου ή οργανισμού που έχει ορισθεί να συνδράμει και να αντιπροσωπεύει ασυνόδευτο ανήλικο στις διαδικασίες που προβλέπει ο κανονισμός·
15. συνιστά ο ανήλικος να επικουρείται πάντα από δικηγόρο στις συνομιλίες με την διοικητική αρχή που εξετάζει την αίτησή του (άρθρο 22)·
16. συνιστά επίσης (πάντα σε σχέση με άρθρο 22), ο εκπρόσωπος του ανήλικου στις συνομιλίες να είναι μια οργάνωση ή ένας ανεξάρτητος, σε σχέση με τη διοίκηση, φορέας και να διορίζεται σύμφωνα με τον νόμο ή από το δικαστήριο, αποκλειστικά προς το συμφέρον του ανήλικου·
17. συνιστά, σχετικά με τις μεταγενέστερες αιτήσεις (άρθρο 42) να προβλέπεται, στο πλαίσιο της προκαταρκτικής εξέτασης για το παραδεκτό της αίτησης, έλεγχος εάν ο ενδιαφερόμενος, κατά τη διάρκεια της προηγούμενης αίτησης, είχε ενημερωθεί και είχε λάβει νομική συνδρομή και εάν η έλλειψη ενημέρωσης ή νομικής συνδρομής θεωρείται λόγος αιτιολόγησης της μεταγενέστερης αίτησης·
18. συνιστά ότι πρέπει να επανεξεταστεί η διαδικασία του διορισμού που προβλέπεται στο άρθρο 22 παράγραφος 4 της πρότασης, σύμφωνα με το οποίο το πρόσωπο που ενεργεί ως επίτροπος αντικαθίσταται μόνον όταν οι αρμόδιες αρχές θεωρούν ότι το πρόσωπο αυτό δεν έχει εκπληρώσει ικανοποιητικά τα καθήκοντά του ως επιτρόπου. Έτσι, όταν, π.χ., οι ανήλικοι αλλάζουν τόπο διαμονής, πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν άλλον εκπρόσωπο από τον τόπο της διαμονής τους·
19. συνιστά, με αναφορά στην έννοια της πρώτης χώρας ασύλου, η φράση «έτυχε προστασίας» να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η προστασία αυτή έχει αναγνωριστεί επίσημα και δεν έχει απλώς χορηγηθεί στην πράξη·
20. όσον αφορά τη διάρκεια του πρώτου βαθμού προσφυγής (άρθρο 55), τονίζει και συνιστά οι σχετικές προθεσμίες να μη θεωρούνται δεσμευτικές και (όπως ρητά αναφέρεται στο άρθρο) να μην αποκλείεται η κατάλληλη και πλήρης εξέταση της προσφυγής·

COM (2016) 466 final

21. εκφράζει την κατηγορηματική αντίθεση της σχετικά με την εισαγωγή της τακτικής επανεξέτασης και της διαδικασίας ανάκλησης της διεθνούς προστασίας: πράγματι, ενδέχεται όχι μόνο να είναι αιτία πιθανών επιβαρύνσεων στις διοικήσεις (ακόμη και σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο) κατά την εφαρμογή πρακτικών και καθηκόντων που συνδέονται με την ένταξη των προσφύγων, αλλά και πηγή ανασφάλειας για τους ενδιαφερομένους. Επί του προκειμένου, καταδικάζει τις ξενοφοβικές και λαϊκιστικές ρητορικές που προκαλούν βία και αντιμετώπιση των αιτούντων άσυλο ως εγκληματιών, γεγονός που οδηγεί σε περιττές κοινωνικές εντάσεις, απευθύνει δε έκκληση στην υπευθυνότητα των πολιτικών αρχών και παραγόντων·

22. ανησυχεί ιδιαίτερα για την εισαγωγή προθεσμίας όσον αφορά τη μέγιστη διάρκεια της διεθνούς προστασίας αλλά και για τη νομιμότητα της εν λόγω εισαγωγής, και καλεί τους συννομοθέτες να μελετήσουν περαιτέρω αυτό το σημείο·

23. συνιστά την εξέταση της δυνατότητας, σε περίπτωση ανάκλησης της διεθνούς προστασίας, παροχής μεγαλύτερου χρονικού διαστήματος από αυτό που προβλέπεται στην πρόταση της Επιτροπής (π.χ. έξι μήνες) για την απόκτηση άδειας διαμονής για άλλους λόγους (π.χ. αναζήτηση εργασίας), δεδομένου ότι η πρόταση προβλέπει ένα σχετικά σύντομο χρονικό όριο (τρεις μήνες)·

COM (2016) 465 final

24. συνιστά να επανεξεταστεί η διάταξη του άρθρου 17α) της πρότασης της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία, σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο υποχρεούται να βρίσκεται, ο αιτών δεν δικαιούται τις υλικές συνθήκες υποδοχής που προβλέπονται στον κανονισμό, καθώς και να προβλεφθεί ότι, εάν ο αιτών δικαιολογήσει την απομάκρυνσή του λόγω ανάγκης ή ανωτέρας βίας, οι συνθήκες αυτές μπορούν να εξασφαλιστούν για περιορισμένο χρονικό διάστημα, ενδεχομένως με τους περιορισμούς που προβλέπονται στο άρθρο 19·

25. προτείνει την επανεξέταση του διορισμού που προβλέπεται στο άρθρο 23 παράγραφος 1 της πρότασης, σύμφωνα με το οποίο η αλλαγή του προσώπου που ενεργεί ως επίτροπος πραγματοποιείται «μόνο όταν κρίνεται αναγκαίο». Έτσι, όταν π.χ. οι ανήλικοι αλλάζουν τόπο διαμονής, πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν άλλον εκπρόσωπο από τον τόπο της διαμονής τους·

26. ζητεί να επανεξεταστεί η διάταξη του άρθρου 17α της πρότασης της Επιτροπής, η οποία υποχρεώνει τα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης σε όλους τους αιτούντες και δεσμεύει την ΕΕ και τα κράτη μέλη να επικουρούν —και οικονομικά— όσες τοπικές αρχές συμβάλλουν στην εξασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης σε όλους τους αιτούντες·

COM (2016) 468 final

27. συνιστά να επανεξεταστεί το θέμα αποκλεισμού από την επανεγκατάσταση των αιτούντων που κατά τα τελευταία πέντε χρόνια έχουν εισέλθει παράτυπα στην επικράτεια της ΕΕ· με δεδομένη την εξάπλωση των συνθηκών ανομίας που τους αναγκάζουν να φύγουν από τις γειτονικές χώρες, η επιλογή αυτή είναι υπερβολικά επαχθής για τους αιτούντες, οι οποίοι είναι συχνά θύματα αυτού του φαινομένου.

Βρυξέλλες, 8 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στην ψηφιακή ενιαία αγορά»

(2017/C 207/14)

Εισηγητής:	ο κ. Mauro D'Attis (IT/EPP), μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου του Brindisi
Έγγραφο αναφοράς:	Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Προώθηση δίκαιης, αποτελεσματικής και ανταγωνιστικής ευρωπαϊκής οικονομίας βασισμένης στα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας εντός της ψηφιακής ενιαίας αγοράς COM (2016) 592 final Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στην ψηφιακή ενιαία αγορά COM (2016) 593 final

I. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΕΣ ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΕΣ

Τροπολογία 1

Πρόταση οδηγίας

Αιτιολογική σκέψη 13

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Δεδομένου ότι, λόγω της φύσης και του πεδίου εφαρμογής της εξαίρεσης, η σχετική ζημία των δικαιούχων αναμένεται να είναι ασήμαντη, δεν συντρέχει ανάγκη για πρόβλεψη αποζημίωσης των δικαιούχων σε σχέση με τις χρήσεις στο πλαίσιο της εξαίρεσης της εξόρυξης κειμένων και δεδομένων που θεσπίζεται με την παρούσα οδηγία.	Δεδομένου ότι, λόγω της φύσης και του πεδίου εφαρμογής της εξαίρεσης, η σχετική ζημία των δικαιούχων —έστω και ασήμαντη— συνεπάγεται ωστόσο ένα απτό όφελος για τους δικαιούχους της εξαίρεσης, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν αποζημίωση των δικαιούχων σε σχέση με τις χρήσεις στο πλαίσιο της εξαίρεσης της εξόρυξης κειμένων και δεδομένων που θεσπίζεται με την παρούσα οδηγία.

Αιτιολογία

Στην αιτιολογική σκέψη 10, το κείμενο της Επιτροπής περιλαμβάνει μεταξύ των δικαιούχων και ερευνητικούς οργανισμούς που συμμετέχουν σε «συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα». Εξ αυτού έπεται ότι ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να αποκτήσει ένα έμμεσο πλεονέκτημα δυνάμει της εξαίρεσης. Υπό την έννοια αυτή, η Επιτροπή δεν πρέπει να αποκλείει μια πιο ανοικτή προσέγγιση όσον αφορά το θέμα της αποζημίωσης.

Τροπολογία 2

Πρόταση οδηγίας

Αιτιολογική σκέψη 24

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Για τους σκοπούς των εν λόγω μηχανισμών αδειοδότησης, είναι σημαντική η ύπαρξη ενός συστήματος συλλογικής διαχείρισης που χαρακτηρίζεται από αυστηρότητα και εύρυθμη λειτουργία. Πιο συγκεκριμένα, το εν λόγω σύστημα περιλαμβάνει κανόνες χρηστής διακυβέρνησης, διαφάνειας και υποβολής εκθέσεων, καθώς και τακτική, επιμελή και ακριβή διανομή και καταβολή των ποσών που οφείλονται στους επιμέρους δικαιούχους, όπως προβλέπεται στην οδηγία 2014/26/ΕΕ. Θα πρέπει να υπάρχουν πρόσθετες κατάλληλες εγγυήσεις για όλους τους δικαιούχους, στους οποίους θα πρέπει να δίνεται η δυνατότητα να αποκλείουν την εφαρμογή των εν λόγω μηχανισμών στα έργα τους ή άλλο υλικό τους. Οι όροι που συνδέονται με τους εν λόγω μηχανισμούς δεν θα πρέπει να επηρεάζουν την πρακτική τους σημασία για τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς.	Για τους σκοπούς των εν λόγω μηχανισμών αδειοδότησης, και προς όφελος των εμπλεκόμενων δικαιούχων, είναι καθοριστικής σημασίας η ύπαρξη ενός συστήματος συλλογικής διαχείρισης που χαρακτηρίζεται από αυστηρότητα και εύρυθμη λειτουργία. Πιο συγκεκριμένα, το εν λόγω σύστημα πρέπει να βασίζεται σε κανόνες χρηστής διακυβέρνησης, διαφάνειας και υποβολής εκθέσεων, καθώς και τακτική, επιμελή και ακριβή διανομή και καταβολή των ποσών που οφείλονται στους επιμέρους δικαιούχους, κάνοντας χρήση των τεχνολογικών εξελίξεων που υπάρχουν για τους σκοπούς αυτούς , όπως προβλέπεται στην οδηγία 2014/26/ΕΕ. Θα πρέπει να υπάρχουν πρόσθετες κατάλληλες εγγυήσεις για όλους τους δικαιούχους, στους οποίους θα πρέπει να δίνεται η δυνατότητα να αποκλείουν την εφαρμογή των εν λόγω μηχανισμών στα έργα τους ή άλλο υλικό τους. Οι όροι που συνδέονται με τους εν λόγω μηχανισμούς δεν θα πρέπει να επηρεάζουν την πρακτική τους σημασία για τα ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς.

Αιτιολογία

Η Επιτροπή υπογραμμίζει τον καίριο ρόλο που διαδραματίζουν οι οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης, αλλά θα πρέπει να ενθαρρύνει ρητώς έναν πιο φιλόδοξο εκσυγχρονισμό αυτών των οργανισμών. Αυτή η πρόταση γίνεται υπό το φως των τεχνολογικών εξελίξεων που, εάν υιοθετηθούν και αναπτυχθούν πλήρως από τους οργανισμούς διαχείρισης, θα βελτιωθούν πρωτίτως οι υφιστάμενες διαδικασίες για την απόκτηση αδειών, τη συλλογή και τη διανομή των δικαιωμάτων, και, κατά συνέπεια, η ευημερία των μελών.

Τροπολογία 3

Πρόταση οδηγίας

Αιτιολογική σκέψη 38

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Όταν οι πάροχοι υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας αποθηκεύουν και παρέχουν πρόσβαση στο κοινό σε έργα ή άλλο υλικό που προστατεύονται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, τα οποία αναφορτώνονται από τους χρήστες τους, και, ως εκ τούτου, δεν περιορίζονται σε απλή παροχή των υλικών μέσων και εκτελούν πράξη παρουσίασης στο κοινό, είναι υποχρεωμένοι να συνάπτουν συμφωνίες παραχώρησης άδειας εκμετάλλευσης με τους δικαιούχους, εκτός εάν είναι επιλέξιμοι για την απαλλαγή από την ευθύνη που προβλέπεται στο άρθρο 14 της οδηγίας 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾. Όσον αφορά το άρθρο 14, είναι απαραίτητο να επαληθεύεται αν ο πάροχος υπηρεσιών διαδραματίζει ενεργό ρόλο, μεταξύ άλλων με τη βελτιστοποίηση της παρουσίασης των έργων ή του υλικού που αναφορτώνονται ή με την προώθησή τους, ανεξάρτητα από τη φύση των μέσων που χρησιμοποιήθηκαν για τον σκοπό αυτό. Για να διασφαλίζεται η λειτουργία των συμφωνιών παραχώρησης άδειας εκμετάλλευσης, οι πάροχοι υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας που αποθηκεύουν και παρέχουν πρόσβαση στο κοινό σε μεγάλες ποσότητες έργων ή άλλου υλικού που προστατεύονται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, τα οποία αναφορτώνονται από τους χρήστες τους, θα πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλα και αναλογικά μέτρα για τη διασφάλιση της προστασίας των έργων ή του άλλου υλικού, όπως εφαρμογή αποτελεσματικών τεχνολογιών. Η εν λόγω υποχρέωση θα πρέπει να ισχύει επίσης όταν οι πάροχοι υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας είναι επιλέξιμοι για την απαλλαγή από την ευθύνη που προβλέπεται στο άρθρο 14 της οδηγίας 2000/31/ΕΚ. ⁽¹⁾ Οδηγία 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά (ΕΕ L 178 της 17.7.2000, σ.1).	Όταν οι πάροχοι υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας αποθηκεύουν και παρέχουν πρόσβαση στο κοινό σε έργα ή άλλο υλικό που προστατεύονται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, τα οποία αναφορτώνονται από τους χρήστες τους, και, ως εκ τούτου, δεν περιορίζονται σε απλή παροχή των υλικών μέσων και εκτελούν πράξη παρουσίασης στο κοινό, είναι υποχρεωμένοι να συνάπτουν συμφωνίες παραχώρησης άδειας εκμετάλλευσης με τους δικαιούχους, εκτός εάν είναι επιλέξιμοι για την απαλλαγή από την ευθύνη που προβλέπεται στο άρθρο 14 της οδηγίας 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾. Όσον αφορά το άρθρο 14, είναι απαραίτητο να επαληθεύεται αν ο πάροχος υπηρεσιών διαδραματίζει ενεργό ρόλο, μεταξύ άλλων με τη βελτιστοποίηση της παρουσίασης των έργων ή του υλικού που αναφορτώνονται ή με την προώθησή τους, ανεξάρτητα από τη φύση των μέσων που χρησιμοποιήθηκαν για τον σκοπό αυτό. Για να διασφαλίζεται η λειτουργία των συμφωνιών παραχώρησης άδειας εκμετάλλευσης, οι πάροχοι υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας που αποθηκεύουν και παρέχουν πρόσβαση στο κοινό σε μεγάλες ποσότητες έργων ή άλλου υλικού που προστατεύονται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, τα οποία αναφορτώνονται από τους χρήστες τους, θα πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλα και αναλογικά μέτρα για τη διασφάλιση της προστασίας των έργων ή του άλλου υλικού, όπως εφαρμογή αποτελεσματικών τεχνολογιών ικανών να συμβάλουν σε μια δίκαιη αναδιανομή της αξίας προς τους δικαιούχους. Η εν λόγω υποχρέωση θα πρέπει να ισχύει επίσης όταν οι πάροχοι υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας είναι επιλέξιμοι για την απαλλαγή από την ευθύνη που προβλέπεται στο άρθρο 14 της οδηγίας 2000/31/ΕΚ. ⁽¹⁾ Οδηγία 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά (ΕΕ L 178 της 17.7.2000, σ.1).

Αιτιολογία

Στο άρθρο 13 παράγραφος 3, η Επιτροπή ορθώς τονίζει τη σημασία της καθιέρωσης πρακτικών αναγνώρισης περιεχομένου.

Στενά συνδεδεμένο με αυτή την πτυχή είναι το θέμα της αναδιανομής της αξίας υπέρ των δικαιούχων, που δημιουργήθηκε λόγω της αναγνώρισης των έργων. Για λόγους συνοχής μεταξύ των δύο σημείων (αιτιολογική σκέψη 38 και άρθρο 13 παράγραφος 3), θεωρούμε ότι το κείμενο θα πρέπει να διευκρινιστεί στο σημείο αυτό, δεδομένου ότι η απλή αναγνώριση των έργων αποτελεί μόνον το αρχικό στάδιο στην αλυσίδα αξίας.

Τροπολογία 4
Πρόταση οδηγίας
Άρθρο 3

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν εξαίρεση στα δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρο 2 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ, στα άρθρα 5 στοιχείο α) και 7 παράγραφος 1 της οδηγίας 96/9/ΕΟΚ και στο άρθρο 11 παράγραφος 1 της παρούσας οδηγίας σχετικά με τις αναπαραγωγές και τις εξαγωγές που πραγματοποιούνται από ερευνητικούς οργανισμούς με σκοπό την εξόρυξη κειμένων και δεδομένων από έργα ή άλλο υλικό στα οποία έχουν νόμιμη πρόσβαση για τους σκοπούς της επιστημονικής έρευνας. 2. Οποιαδήποτε αντίθετη προς την εξαίρεση της παραγράφου 1 συμβατική διάταξη είναι μη εκτελεστή. 3. Οι δικαιούχοι επιτρέπεται να εφαρμόζουν μέτρα με σκοπό την εξασφάλιση της ασφάλειας και της ακεραιότητας των δικτύων και των βάσεων δεδομένων όπου φιλοξενούνται τα έργα ή άλλο υλικό. Τα εν λόγω μέτρα δεν υπερβαίνουν τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού. 4. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν τους δικαιούχους και τους ερευνητικούς οργανισμούς να καθορίσουν κοινά αποδεκτές βέλτιστες πρακτικές σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων που αναφέρονται στην παράγραφο 3.	1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν εξαίρεση στα δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρο 2 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ, στα άρθρα 5 στοιχείο α) και 7 παράγραφος 1 της οδηγίας 96/9/ΕΟΚ και στο άρθρο 11 παράγραφος 1 της παρούσας οδηγίας σχετικά με τις αναπαραγωγές και τις εξαγωγές που πραγματοποιούνται από ερευνητικούς οργανισμούς με σκοπό την εξόρυξη κειμένων και δεδομένων από έργα ή άλλο υλικό στα οποία έχουν νόμιμη πρόσβαση για τους σκοπούς της επιστημονικής έρευνας. 2. Οποιαδήποτε αντίθετη προς την εξαίρεση της παραγράφου 1 συμβατική διάταξη είναι μη εκτελεστή. 3. Οι δικαιούχοι επιτρέπεται να εφαρμόζουν μέτρα με σκοπό την εξασφάλιση της ασφάλειας όσον αφορά την ακεραιότητα, τη διαθεσιμότητα και την εμπιστευτικότητα των δικτύων και των βάσεων δεδομένων όπου φιλοξενούνται τα έργα ή άλλο υλικό. Τα εν λόγω μέτρα δεν υπερβαίνουν τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού. 4. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν τους δικαιούχους και τους ερευνητικούς οργανισμούς να καθορίσουν κοινά αποδεκτές βέλτιστες πρακτικές σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων που αναφέρονται στην παράγραφο 3, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αποσκοπούν στην επίτευξη μιας δίκαιης αναδιανομής της αξίας προς τους δικαιούχους.

Αιτιολογία

Το κλασικό μοντέλο της ασφάλειας των πληροφοριών ορίζει τρεις στόχους ασφάλειας: τη διατήρηση της εμπιστευτικότητας, την ακεραιότητα και τη διαθεσιμότητα. Κάθε στόχος αφορά μια διαφορετική πτυχή παροχής προστασίας των πληροφοριών. Σε αυτό το σημείο, η Επιτροπή μπορεί να καθορίσει έναν σαφή στόχο: να προωθήσει μέτρα προκειμένου να καλυφθεί το χάσμα της αξίας που δημιουργείται μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών και των δικαιούχων των οποίων τα έργα έχουν αξιοποιηθεί.

Τροπολογία 5
Πρόταση οδηγίας
Άρθρο 10

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Μηχανισμός διαπραγμάτευσης Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, όταν τα μέρη που επιθυμούν να συνάψουν συμφωνία με σκοπό τη διάθεση οπτικοακουστικών έργων σε πλατφόρμες διάδοσης βίντεο κατά παραγγελία αντιμετωπίζουν δυσκολίες σε σχέση με τη χορήγηση αδειών χρήσης δικαιωμάτων, μπορούν να στηριχθούν στη βοήθεια αμερόληπτου οργάνου με τη σχετική εμπειρία. Το εν λόγω όργανο παρέχει βοήθεια στις διαπραγματεύσεις και συμβάλλει στην επίτευξη συμφωνίας.	Μηχανισμός διαπραγμάτευσης Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, όταν τα μέρη που επιθυμούν να συνάψουν συμφωνία με σκοπό τη διάθεση οπτικοακουστικών έργων σε πλατφόρμες διάδοσης βίντεο κατά παραγγελία αντιμετωπίζουν δυσκολίες σε σχέση με τη χορήγηση αδειών χρήσης οπτικοακουστικών δικαιωμάτων, μπορούν να στηριχθούν στη βοήθεια αμερόληπτου οργάνου με τη σχετική εμπειρία. Το εν λόγω όργανο παρέχει βοήθεια στις διαπραγματεύσεις και συμβάλλει στην επίτευξη συμφωνίας.

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Το αργότερο την [ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 21 παράγραφος 1], τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή το όργανο της παραγράφου 1.	Το αργότερο την [ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 21 παράγραφος 1], τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή το όργανο της παραγράφου 1.

Αιτιολογία

Το αρχικό άρθρο έχει διφορούμενη ερμηνεία αν δεν καταστεί σαφές ότι πρόκειται μόνο για οπτικοακουστικά δικαιώματα, και όχι για παράδειγμα για τα δικαιώματα των μουσικών έργων που περιλαμβάνονται στις οπτικοακουστικές παραγωγές. Η προσθήκη μας αφαιρεί την αρχική ασάφεια.

Τροπολογία 6

Πρόταση οδηγίας

Άρθρο 13

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
1. Οι πάροχοι υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας που αποθηκεύουν και παρέχουν στο κοινό πρόσβαση σε μεγάλο αριθμό έργων ή άλλου υλικού που αναφορτώνονται από τους χρήστες τους, λαμβάνουν, σε συνεργασία με τους δικαιούχους, μέτρα με σκοπό την εξασφάλιση της λειτουργίας των συμφωνιών που συνάπτονται με δικαιούχους για τη χρήση των έργων τους ή άλλου υλικού ή την αποτροπή της διαθεσιμότητας στις υπηρεσίες τους έργων ή άλλου υλικού που προσδιορίζονται από τους δικαιούχους, μέσω της συνεργασίας με τους παρόχους υπηρεσιών. Τα εν λόγω μέτρα, όπως η χρήση αποτελεσματικών τεχνολογιών αναγνώρισης περιεχομένου, είναι κατάλληλα και αναλογικά. Οι πάροχοι υπηρεσιών παρέχουν στους δικαιούχους επαρκή πληροφόρηση σχετικά με τη λειτουργία και την εφαρμογή των μέτρων, ενώ, όπου συντρέχει περίπτωση, υποβάλλουν και κατάλληλες αναφορές σχετικά με την αναγνώριση και τη χρήση των έργων και άλλου υλικού.	1. Οι πάροχοι υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας που αποθηκεύουν και παρέχουν στο κοινό πρόσβαση σε μεγάλο αριθμό έργων ή άλλου υλικού που αναφορτώνονται από τους χρήστες τους, λαμβάνουν, σε συνεργασία με τους δικαιούχους, μέτρα με σκοπό την εξασφάλιση της λειτουργίας των συμφωνιών που συνάπτονται με δικαιούχους για τη χρήση των έργων τους ή άλλου υλικού ή την αποτροπή της διαθεσιμότητας στις υπηρεσίες τους έργων ή άλλου υλικού που προσδιορίζονται από τους δικαιούχους, μέσω της συνεργασίας με τους παρόχους υπηρεσιών. Τα εν λόγω μέτρα, όπως η χρήση αποτελεσματικών τεχνολογιών αναγνώρισης περιεχομένου, είναι κατάλληλα και αναλογικά, καθώς και ικανά να πετύχουν μια δίκαιη αναδιανομή της αξίας προς τους δικαιούχους. Οι πάροχοι υπηρεσιών παρέχουν στους δικαιούχους επαρκή πληροφόρηση σχετικά με τη λειτουργία και την εφαρμογή των μέτρων, ενώ, όπου συντρέχει περίπτωση, υποβάλλουν και κατάλληλες αναφορές σχετικά με την αναγνώριση και τη χρήση των έργων και άλλου υλικού.

Αιτιολογία

Στο άρθρο 13 παράγραφος 3, η Επιτροπή ορθώς τονίζει τη σημασία της καδιέρωσης πρακτικών αναγνώρισης περιεχομένου.

Στενά συνδεδεμένο με αυτή την πτυχή είναι το θέμα της αναδιανομής της αξίας υπέρ των δικαιούχων, που δημιουργήθηκε λόγω της αναγνώρισης των έργων. Για λόγους συνοχής μεταξύ των δύο σημείων (άρθρο 13 παράγραφοι 1 και 3), θεωρούμε ότι το κείμενο θα πρέπει να διευκρινιστεί το σημείο αυτό, δεδομένου ότι η απλή αναγνώριση των έργων αποτελεί μόνον το αρχικό στάδιο στην αλυσίδα αξίας.

Τροπολογία 7

Πρόταση οδηγίας

Άρθρο 14

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι δημιουργοί και οι ερμηνευτές λαμβάνουν τακτικά και, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων κάθε τομέα, έγκαιρες, κατάλληλες και επαρκείς πληροφορίες σχετικά με την εκμετάλλευση των έργων και των ερμηνειών τους από αυτούς στους οποίους έχουν παραχωρήσει άδεια χρήσης δικαιώματος ή στους οποίους έχουν μεταβιβάσει τα δικαιώματά τους, ιδιαίτερα όσον αφορά τους τρόπους εκμετάλλευσης, τα έσοδα και την οφειλόμενη αμοιβή.	1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι δημιουργοί και οι ερμηνευτές λαμβάνουν τουλάχιστον δύο φορές ανά έτος και, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων κάθε τομέα, έγκαιρες, κατάλληλες και επαρκείς πληροφορίες σχετικά με την εκμετάλλευση των έργων και των ερμηνειών τους από αυτούς στους οποίους έχουν παραχωρήσει άδεια χρήσης δικαιώματος ή στους οποίους έχουν μεταβιβάσει τα δικαιώματά τους, ιδιαίτερα όσον αφορά τους τρόπους εκμετάλλευσης, τα έσοδα και την οφειλόμενη αμοιβή.

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
2. Η υποχρέωση της παραγράφου 1 είναι αναλογική και αποτελεσματική και εξασφαλίζει το κατάλληλο επίπεδο διαφάνειας σε κάθε τομέα. Ωστόσο, στις περιπτώσεις που η διοικητική επιβάρυνση από την υποχρέωση θα ήταν δυσανάλογη ενόψει των εσόδων που προκύπτουν από την εκμετάλλευση του έργου ή της ερμηνείας, τα κράτη μέλη μπορούν να προσαρμόζουν την υποχρέωση της παραγράφου 1, υπό τον όρο ότι η υποχρέωση παραμένει αποτελεσματική και εξασφαλίζει το κατάλληλο επίπεδο διαφάνειας. 3. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν ότι η υποχρέωση της παραγράφου 1 δεν έχει εφαρμογή όταν η συμβολή του δημιουργού ή του ερμηνευτή δεν είναι σημαντική, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου του έργου ή της ερμηνείας.	2. Η υποχρέωση της παραγράφου 1 είναι αναλογική και αποτελεσματική και εξασφαλίζει το κατάλληλο επίπεδο διαφάνειας σε κάθε τομέα. Ωστόσο, στις περιπτώσεις που η διοικητική επιβάρυνση από την υποχρέωση θα ήταν δυσανάλογη ενόψει των εσόδων που προκύπτουν από την εκμετάλλευση του έργου ή της ερμηνείας, τα κράτη μέλη μπορούν να προσαρμόζουν την υποχρέωση της παραγράφου 1, υπό τον όρο ότι η υποχρέωση παραμένει αποτελεσματική και εξασφαλίζει το κατάλληλο επίπεδο διαφάνειας. 3. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν ότι η υποχρέωση της παραγράφου 1 δεν έχει εφαρμογή όταν η συμβολή του δημιουργού ή του ερμηνευτή δεν είναι σημαντική, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου του έργου ή της ερμηνείας.

Αιτιολογία

Η λέξη «τακτικά», όπως ορίζεται στην παράγραφο 1, μπορεί να είναι ασαφής. Με βάση την πρακτική του κλάδου, ενδείκνυται η περίοδος των 12 μηνών, χωρίς να αποκλείεται ότι βραχύτερες περίοδοι είναι ασφαλώς επιθυμητές και συχνά εφικτές.

Τροπολογία 8

Πρόταση οδηγίας

Άρθρο 15

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Μηχανισμός αναπροσαρμογής συμβάσεων Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι δημιουργοί και οι ερμηνευτές δικαιούνται να ζητούν πρόσθετη, κατάλληλη αμοιβή από το μέρος με το οποίο έχουν συνάψει σύμβαση για την εκμετάλλευση των δικαιωμάτων, όταν η αρχικά συμφωνηθείσα αμοιβή είναι δυσανάλογα χαμηλή σε σύγκριση με τα επακόλουθα συναφή έσοδα και οφέλη που προέρχονται από την εκμετάλλευση των έργων ή των ερμηνειών.	Μηχανισμός αναπροσαρμογής συμβάσεων Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι δημιουργοί και οι ερμηνευτές δικαιούνται να ζητούν πρόσθετη, κατάλληλη αμοιβή από το μέρος με το οποίο έχουν συνάψει σύμβαση για την εκμετάλλευση των δικαιωμάτων, όταν η αρχικά συμφωνηθείσα αμοιβή είναι δυσανάλογα χαμηλή σε σύγκριση με τα επακόλουθα συναφή έσοδα και οφέλη που προέρχονται από την εκμετάλλευση των έργων ή των ερμηνειών. Ο μηχανισμός αυτός θα πρέπει να εξασφαλίζει την επίτευξη δίκαιης αποζημίωσης, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των διαφόρων τομέων.

Αιτιολογία

Ο μηχανισμός αυτός είναι πιθανό να δημιουργήσει νομική αβεβαιότητα αν εφαρμοστεί με τον ίδιο τρόπο σε όλους τους τομείς της δημιουργικής βιομηχανίας, όπως έχει ήδη αναφέρει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 42.

II. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

1. επιβεβαιώνει τον κεντρικό ρόλο και τις δυνατότητες των τοπικών και περιφερειακών αρχών στον τομέα των ψηφιακών υπηρεσιών για τους πολίτες, της δημιουργίας και διαχείρισης ψηφιακών υποδομών, συχνά σε ένα πλαίσιο διασυνοριακής και διαπεριφερειακής συνεργασίας, με στόχο την άρση των φραγμών στις επιγραμματικές δραστηριότητες·

2. επιδοκιμάζει τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως προς τις παρεμβάσεις στην εσωτερική αγορά των ηλεκτρονικών επικοινωνιών με σκοπό αφενός την ταχύτερη, δυναμικότερη και πιο βιώσιμη ανάπτυξη όλων των οικονομικών τομέων, αφετέρου τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, καθώς και την ανανέωση της νομοθεσίας για τα δικαιώματα του δημιουργού με γνώμονα την ψηφιακή επανάσταση και τη μεταβολή των καταναλωτικών συμπεριφορών·
3. υποστηρίζει την ανάπτυξη μέτρων για τη βελτίωση της θέσης των δικαιούχων όσον αφορά τη σχετική με την εκμετάλλευση περιχομένου διαπραγμάτευση στην οποία αναφέρονται τα εν λόγω δικαιώματα· ειδικότερα δε για χρήσεις από επιγραμμικές υπηρεσίες που επιτρέπουν την πρόσβαση σε περιεχόμενο που φορτώνεται από τους χρήστες, και μερικές φορές δεν παρέχουν εύλογη αμοιβή για την εν λόγω εκμετάλλευση· υπογραμμίζει, ωστόσο, ότι οι τοπικοί και περιφερειακοί φορείς, οι νεοσύστατες και οι μικρές επιχειρήσεις βρίσκονται συχνά σε ασθενέστερη θέση σε σύγκριση με δικαιούχους με μεγαλύτερη βαρύτητα και δεν πρέπει να υφίστανται αδικαιολόγητους περιορισμούς·
4. παρατηρεί πως η Επιτροπή καταθέτει πειστικότητα επιχειρήματα για την προστιθέμενη αξία της νομοθεσίας σε αυτόν τον τομέα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και κατά συνέπεια σέβεται την αρχή της επικουρικότητας. Το ίδιο ισχύει για τα επιχειρήματα περί αναλογικότητας ⁽¹⁾·

Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στην ψηφιακή αγορά

5. εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Επιτροπή παρέχει ελευθερία στα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή των εξαιρέσεων στη χρήση προστατευόμενων έργων για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Με τον τρόπο αυτό γίνονται σεβαστές οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές ιδιαιτερότητες καθώς και η επακόλουθη παρουσία συγκεκριμένων τύπων αδειών που προέρχονται από διαφορετικές κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες·
6. ζητεί την εμβάθυνση του ρόλου που διαδραματίζουν οι οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης για την επίτευξη της εφαρμογής του νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας κατά τρόπο δίκαιο, σύγχρονο και αποτελεσματικό·
7. εφιστά την προσοχή στη σημασία της δυνατότητας χρήσης του ψηφιακού διδακτικού υλικού, π.χ. ακόμη και σε περίπτωση ενός εξ αποστάσεως κύκλου εκπαίδευσης ή κατά τη διάρκεια περιόδων προσωρινής διαμονής στο εξωτερικό, και μάλιστα όχι μόνο στο κράτος μέλος όπου διατηρεί την έδρα του το εκάστοτε εκπαιδευτικό ίδρυμα·
8. προτείνει, ειδικότερα, η Επιτροπή να επισημάνει ότι, χωρίς στοχευμένες επενδύσεις σε εργαλεία εκσυγχρονισμού, οι οργανισμοί διαχείρισης αποκλείουν από την αγορά και από τα μέλη τους μια υπηρεσία που βελτιώνει, αφενός, τα συστήματα αδειοδότησης και, αφετέρου, τη συλλογή και τη διανομή των εσόδων·
9. υποστηρίζει την εισαγωγή πρακτικών διαφάνειας σε μια αγορά που έχει επί μακρόν υποφέρει από την έλλειψή τους, προωθώντας συμφέροντα προνομιούχων ομάδων και καταλήγοντας συχνά σε συμβατικές συμφωνίες επιζήμιες για τους δημιουργούς·
10. εκφράζει επίσης τη λύπη της για τη βούληση εισαγωγής εξαίρεσης από την υποχρέωση διαφάνειας όταν η συμβολή του δημιουργού ή του ερμηνευτή δεν είναι σημαντική. Οι υφιστάμενες τεχνολογίες αναγνώρισης και τεκμηρίωσης του ρεπερτορίου μπορούν να επεξεργαστούν με επαρκή ακρίβεια τη συνολική αξία ενός έργου και των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών, ανεξάρτητα από το ύψος της ατομικής συμβολής·
11. συμφωνεί με την ιδέα ότι η ενίσχυση των ρητρών διαφάνειας στις συμβάσεις μεταξύ των δημιουργών και των ομολόγων τους έχει ως κύριο στόχο να αποκαταστήσει την ισορροπία διαπραγματευτικής ισχύος σε απαιτητικές συνθήκες εργασίας για τους συγγραφείς. Σημειώνει, ως εκ τούτου, ότι μια τέτοια παρέμβαση δεν παραβιάζει την ελευθερία σύναψης συμβάσεων και, επομένως, σέβεται τον ρόλο της αγοράς στον εντοπισμό προσφορών προσαρμοσμένων στις ανάγκες των ενδιαφερομένων·
12. προτείνει να ενθαρρύνει η Επιτροπή τους παρόχους υπηρεσιών και τις οργανώσεις σε όλη την αλυσίδα αξίας ώστε να αναπτύξουν από κοινού τυποποιημένους μορφότυπους για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τη χρήση των έργων, προκειμένου να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της διαχείρισης και της διαλειτουργικότητας·

Διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς

13. εκφράζει την ικανοποίησή της για την έμφαση που δίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στη διαφύλαξη των έργων που υπόκεινται στην τεχνολογική απαξίωση ή υποβάθμιση των πρωτότυπων μέσων ενημέρωσης. Είναι πεπεισμένη ότι η εξαίρεση αυτή θα διευκολύνει τις διεργασίες που επιδιώκουν να διατηρηθεί ο πολιτιστικός και καλλιτεχνικός πλούτος που διαθέτουν τα κράτη μέλη και ελπίζει ότι θα ενθαρρυνθούν συνεργασίες με σκοπό τη διαφύλαξη του δημόσιου συμφέροντος και τη συμμετοχή ιδρυμάτων πολιτιστικής κληρονομιάς και ερευνητικών οργανισμών ⁽²⁾·

⁽¹⁾ Σύμφωνα με την έκθεση της ομάδας εμπειρογνομώνων για την επικουρικότητα της ΕτΠ, με βάση τη διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε από 4 έως 14 Οκτωβρίου 2016.

⁽²⁾ Ήδη το 1996, η συνεργασία μεταξύ του Lim, εργαστηρίου μουσικής υπολογιστών του κρατικού πανεπιστημίου του Μιλάνου και του θεάτρου La Scala του Μιλάνου έχει οδηγήσει στην ψηφιοποίηση άνω των 5 000 μαγνητικών ταινιών από το φωνητικό αρχείο, ώστε να είναι προστά στις μελλοντικές γενιές κατά τρόπο μόνιμο και υψηλότερης ποιότητας.

Η ανάπτυξη ευρωπαϊκού οπτικοακουστικού καταλόγου

14. εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόθεση της Επιτροπής να αυξήσει την παρουσία ευρωπαϊκών οπτικοακουστικών καταλόγων στις διάφορες ψηφιακές πλατφόρμες, ιδίως λόγω της ελλιπούς παρουσίας έργων που εξαιτίας της περιορισμένης οικονομικής τους αξίας αδυνατούν να βρουν χώρο στους παραδοσιακούς διαύλους διανομής·

15. υποστηρίζει την επέκταση των συλλογικών αδειών για έργα εκτός του εμπορίου μεταξύ των εταιριών διαχείρισης δικαιωμάτων και των θεσμών για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Επισημαίνει ειδικότερα τα οφέλη αυτών των μέτρων για να διασφαλιστεί η σωστή αμοιβή για τους κατόχους δικαιωμάτων, καθώς και η ασφάλεια δικαίου για τους θεσμούς·

16. επικρίνει, ωστόσο, το γεγονός ότι στο κείμενο δεν αναφέρεται ο τοπικός και περιφερειακός χαρακτήρας των έργων αυτών. Ειδικότερα, είναι χρήσιμο να επισημανθεί ότι, χωρίς τις συχνές συνεργασίες μεταξύ καλλιτεχνών, επιχειρηματιών και τοπικών αρχών που παρέχουν πολιτιστικές επιδοτήσεις, πολλά από τα έργα δεν θα είχαν υλοποιηθεί·

Ο ρόλος των εκδοτών

17. υποστηρίζει την υπεράσπιση του θεμελιώδους ρόλου των εκδοτών για την κυκλοφορία ποιοτικών εκδόσεων, για τις οποίες απαιτούνται σημαντικές επενδύσεις προκειμένου να διατηρήσουν την ανεξαρτησία και την ακεραιότητα·

18. συμφωνεί να υποστηριχθούν οι εκδότες προκειμένου να έχουν επαρκή μέσα για να είναι ανταγωνιστικοί στην ψηφιακή εποχή.

Βρυξέλλες, 8 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Αναθεώρηση της δέσμης μέτρων για τις τηλεπικοινωνίες»

(2017/C 207/15)

Εισηγητής:	ο κ. Mart Vörklaev (EE/ALDE), δήμαρχος Rae
Έγγραφο αναφοράς:	Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Συνδεσιμότητα για ανταγωνιστική ψηφιακή ενιαία αγορά — Προς μια ευρωπαϊκή κοινωνία των Gigabit
	COM(2016) 587 final
	Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — 5G για την Ευρώπη: σχέδιο δράσης
	COM(2016) 588 final
	Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 και (ΕΕ) αριθ. 283/2014 όσον αφορά την προώθηση της συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο στις τοπικές κοινότητες
	COM(2016) 589 final

I. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΕΣ ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΕΣ

Τροπολογία 1

Νέα πρόταση τροπολογίας

Αιτιολογική σκέψη 11

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Δεδομένων των αναγκών συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο στην Ένωση και της επείγουσας ανάγκης να προωθηθούν δίκτυα πρόσβασης που να μπορούν να παρέχουν, σε ολόκληρη την ΕΕ, μια διαδικτυακή εμπειρία υψηλής ποιότητας βασισόμενη σε ευρυζωνικές υπηρεσίες πολύ υψηλών ταχυτήτων, η οικονομική βοήθεια θα πρέπει να καταναμηθεί με γεωγραφικά ισορροπημένο τρόπο.	Δεδομένων των αναγκών συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο στην Ένωση και της επείγουσας ανάγκης να προωθηθούν δίκτυα πρόσβασης που να μπορούν να παρέχουν, σε ολόκληρη την ΕΕ, μια διαδικτυακή εμπειρία υψηλής ποιότητας βασισόμενη σε ευρυζωνικές υπηρεσίες πολύ υψηλών ταχυτήτων, η οικονομική βοήθεια θα πρέπει να καταναμηθεί με γεωγραφικά ισορροπημένο τρόπο έτσι ώστε να συμβάλλει — εντός των ορίων των προτάσεων που έχουν υποβληθεί, και σε πλήρη συμμόρφωση με τις αρχές για συγκεκριμένες οικονομικές μορφές βοήθειας, όπως ορίζονται στον δημοσιονομικό κανονισμό— στην οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή της ΕΕ, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τις ανάγκες των τοπικών κοινοτήτων.

Αιτιολογία

Μια γεωγραφικά ισορροπημένη κατανομή δεν έχει κανένα νόημα εάν δεν εξυπηρετεί τον στόχο της συνοχής.

Τροπολογία 2

Νέα πρόταση τροπολογίας

Αιτιολογική σκέψη 11

Να προστεθεί το ακόλουθο νέο σημείο:

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
	Προκειμένου να εξασφαλιστεί η εγκατάσταση τοπικών σημείων ασύρματης πρόσβασης και σε μικρότερες πόλεις και αγροτικές περιοχές, χρειάζεται να πραγματοποιηθεί ειδική ενημερωτική εκστρατεία σχετικά με την εν λόγω χρηματοδοτική συνδρομή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, τις περιφερειακές αρχές και τις σχετικές ενώσεις τους.

Αιτιολογία

Είναι σημαντικό οι πληροφορίες σχετικά με την πρωτοβουλία WiFi4EU να φτάσουν μέχρι τις μικρότερες πόλεις και τις αγροτικές κοινότητες.

Τροπολογία 3

Νέα πρόταση τροπολογίας

Άρθρο 2.3

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
3. Το άρθρο 5 τροποποιείται ως εξής: α) η παράγραφος 7 αντικαθίσταται από την ακόλουθη: «7. Το συνολικό ποσό του προϋπολογισμού που κατανέμεται στα χρηματοδοτικά μέσα για ευρυζωνικά δίκτυα δεν υπερβαίνει το ελάχιστο απαιτούμενο ποσό για τη σύσταση αποτελεσματικών ως προς το κόστος παρεμβάσεων που θα καθορίζονται βάσει των εκ των προτέρων αξιολογήσεων του άρθρου 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1316/2013. Το ποσό αυτό ανέρχεται έως το 15 % του συνολικού χρηματοδοτικού κονδυλίου για τον τομέα των τηλεπικοινωνιών του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1316/2013.» β) προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος: «5α. Οι δράσεις που συμβάλλουν σε έργα κοινού ενδιαφέροντος στον τομέα της παροχής δωρεάν τοπικής ασύρματης συνδεσιμότητας στις τοπικές κοινότητες υποστηρίζονται από: α) επιχορηγήσεις και/ή β) άλλες μορφές οικονομικής βοήθειας πλην των χρηματοδοτικών μέσων.»	3. Το άρθρο 5 τροποποιείται ως εξής: α) η παράγραφος 7 αντικαθίσταται από την ακόλουθη: «7. Το συνολικό ποσό του προϋπολογισμού που κατανέμεται στα χρηματοδοτικά μέσα για ευρυζωνικά δίκτυα δεν υπερβαίνει το ελάχιστο απαιτούμενο ποσό για τη σύσταση αποτελεσματικών ως προς το κόστος παρεμβάσεων που θα καθορίζονται βάσει των εκ των προτέρων αξιολογήσεων του άρθρου 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1316/2013. Το ποσό αυτό ανέρχεται έως το 15 % του συνολικού χρηματοδοτικού κονδυλίου για τον τομέα των τηλεπικοινωνιών του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1316/2013.» β) προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος: «5α. Οι δράσεις που συμβάλλουν σε έργα κοινού ενδιαφέροντος και συμμορφώνονται με τα καθορισμένα ελάχιστα τεχνικά πρότυπα στον τομέα της παροχής δωρεάν τοπικής ασύρματης συνδεσιμότητας στις τοπικές κοινότητες υποστηρίζονται από: α) επιχορηγήσεις και/ή β) άλλες μορφές οικονομικής βοήθειας πλην των χρηματοδοτικών μέσων· γ) η Επιτροπή καθορίζει τα ελάχιστα τεχνικά πρότυπα που αναφέρονται στην παράγραφο 5α, με κατ' εξουσιοδότηση πράξεις.»

Αιτιολογία

Οι ελάχιστες τεχνικές προδιαγραφές για το δίκτυο WiFi4EU έχουν ζωτική σημασία. Η ανάπτυξη ομοιόμορφων απαιτήσεων αποτρέπει τη δημιουργία δικτύου βάσει παρωχημένης τεχνολογίας ή με υποβαθμισμένη ποιότητα.

Τροπολογία 4

Νέα πρόταση τροπολογίας

Άρθρο 2 παράγραφος 6

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
6. Στο παράρτημα προστίθεται το ακόλουθο τμήμα: «ΤΜΗΜΑ 4. ΑΣΥΡΜΑΤΗ ΣΥΝΔΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ Οι δράσεις που αποσκοπούν στην παροχή δωρεάν τοπικής ασύρματης συνδεσιμότητας στα κέντρα του τοπικού δημόσιου βίου, συμπεριλαμβανομένων των υπαίθριων χώρων στους οποίους έχει πρόσβαση το ευρύ κοινό και οι οποίοι διαδραματίζουν σημαίνοντα ρόλο στον δημόσιο βίο των τοπικών κοινοτήτων, είναι επιλέξιμες για οικονομική βοήθεια. Η οικονομική βοήθεια διατίθεται σε οντότητες με δημόσια αποστολή, όπως τοπικές αρχές και παρόχους δημόσιων υπηρεσιών που αναλαμβάνουν να παράσχουν δωρεάν τοπική ασύρματη συνδεσιμότητα μέσω της εγκατάστασης τοπικών σημείων ασύρματης πρόσβασης. Έργα για την παροχή ασύρματης συνδεσιμότητας μέσω δωρεάν προσβάσιμων τοπικών σημείων ασύρματης πρόσβασης μπορούν να χρηματοδοτούνται εφόσον: 1) υλοποιούνται από οντότητα με δημόσια αποστολή ικανή να σχεδιάσει και να εποπτεύσει την εγκατάσταση τοπικών σημείων ασύρματης πρόσβασης σε κλειστούς ή υπαίθριους δημόσιους χώρους· 2) βασίζονται στην ευρυζωνική συνδεσιμότητα πολύ υψηλών ταχυτήτων και προσφέρουν στους χρήστες μια διαδικτυακή εμπειρία υψηλής ποιότητας, η οποία α) είναι δωρεάν, εύκολη στην πρόσβαση και χρησιμοποιεί εξοπλισμό τελευταίας τεχνολογίας, και β) υποστηρίζει την πρόσβαση σε καινοτόμες ψηφιακές υπηρεσίες, όπως εκείνες που προσφέρονται μέσω υποδομών ψηφιακών υπηρεσιών· 3) χρησιμοποιούν την κοινή εικαστική ταυτότητα που θα παρασχεθεί από την Επιτροπή και παρέχουν συνδέσεις με σχετικά επιγραμμικά εργαλεία. Δεν καλύπτονται έργα τα οποία αναπαράγουν ήδη υφιστάμενες ιδιωτικές ή δημόσιες προσφορές με παρόμοια χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένης της ποιότητας, στην ίδια περιοχή.	6. Στο παράρτημα προστίθεται το ακόλουθο τμήμα: «ΤΜΗΜΑ 4. ΑΣΥΡΜΑΤΗ ΣΥΝΔΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ Οι δράσεις που αποσκοπούν στην παροχή δωρεάν τοπικής ασύρματης συνδεσιμότητας στα κέντρα του τοπικού δημόσιου βίου, συμπεριλαμβανομένων των υπαίθριων χώρων στους οποίους έχει πρόσβαση το ευρύ κοινό και οι οποίοι διαδραματίζουν σημαίνοντα ρόλο στον δημόσιο βίο των τοπικών κοινοτήτων, είναι επιλέξιμες για οικονομική βοήθεια. Η οικονομική βοήθεια διατίθεται σε οντότητες με δημόσια αποστολή, όπως τοπικές αρχές και παρόχους δημόσιων υπηρεσιών που αναλαμβάνουν να παράσχουν δωρεάν τοπική ασύρματη συνδεσιμότητα μέσω της εγκατάστασης τοπικών σημείων ασύρματης πρόσβασης. Έργα για την παροχή ασύρματης συνδεσιμότητας μέσω δωρεάν προσβάσιμων τοπικών σημείων ασύρματης πρόσβασης μπορούν να χρηματοδοτούνται εφόσον: 1) υλοποιούνται από οντότητα με δημόσια αποστολή ικανή να σχεδιάσει και να εποπτεύσει την εγκατάσταση τοπικών σημείων ασύρματης πρόσβασης σε κλειστούς ή υπαίθριους δημόσιους χώρους· 2) βασίζονται στην ευρυζωνική συνδεσιμότητα πολύ υψηλών ταχυτήτων, συμμορφώνονται με τις καθορισμένες ελάχιστες τεχνικές προδιαγραφές, όπως ορίζονται στο άρθρο 5β, και προσφέρουν στους χρήστες μια διαδικτυακή εμπειρία υψηλής ποιότητας, η οποία α) είναι δωρεάν, εύκολη στην πρόσβαση και χρησιμοποιεί εξοπλισμό τελευταίας τεχνολογίας, και β) υποστηρίζει την πρόσβαση σε καινοτόμες ψηφιακές υπηρεσίες, όπως εκείνες που προσφέρονται μέσω υποδομών ψηφιακών υπηρεσιών· 3) χρησιμοποιούν την κοινή εικαστική ταυτότητα που θα παρασχεθεί από την Επιτροπή και παρέχουν συνδέσεις με σχετικά επιγραμμικά εργαλεία. Δεν καλύπτονται έργα τα οποία αναπαράγουν ήδη υφιστάμενες ιδιωτικές ή δημόσιες προσφορές με παρόμοια χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένης της ποιότητας, στην ίδια περιοχή.

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
Ο διαθέσιμος προϋπολογισμός κατανέμεται με γεωγραφικά ισορροπημένο τρόπο σε έργα που πληρούν τις ως άνω προϋποθέσεις, αναλόγως των προτάσεων που λαμβάνονται και, κατά κανόνα, με βάση τη σειρά παραλαβής των προτάσεων.».	Ο διαθέσιμος προϋπολογισμός κατανέμεται σε έργα που πληρούν τις ως άνω προϋποθέσεις με γεωγραφικά ισορροπημένο τρόπο που να συμβάλλει —εντός των ορίων των προτάσεων που έχουν υποβληθεί, και σε πλήρη συμμόρφωση με τις αρχές για συγκεκριμένες οικονομικές μορφές βοήθειας, όπως ορίζονται στον δημοσιονομικό κανονισμό— στην οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή της ΕΕ, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τις ανάγκες των τοπικών κοινοτήτων.».

Αιτιολογία

Οι ελάχιστες τεχνικές προδιαγραφές για το δίκτυο WiFi4EU έχουν ζωτική σημασία. Η ανάπτυξη ομοιόμορφων απαιτήσεων αποτρέπει τη δημιουργία δικτύου βάσει παρωχημένης τεχνολογίας ή με υποβαθμισμένη ποιότητα.

II. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

1. επισημαίνει ότι, για πρώτη φορά, η βασική πρόσβαση στο ευρυζωνικό διαδίκτυο θεωρείται πλέον καθολική υπηρεσία. Οι ευρωπαίοι πολίτες έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε λειτουργικές υπηρεσίες διαδικτύου σε προσιτές τιμές, πράγμα το οποίο τους επιτρέπει να συμμετέχουν πλήρως στην ψηφιακή οικονομία και κοινωνία σε ολόκληρη την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρόκειται για ένα πολύ σημαντικό βήμα στην πορεία προς την ψηφιακή ένταξη, λαμβανομένων επίσης υπόψη των ειδικών τιμολογιακών επιλογών ή της χορήγησης κουπονιών σε άτομα με ειδικές ανάγκες, καθώς και σε χωριά και σε πόλεις, με σκοπό τη δημιουργία σημείων δωρεάν ασύρματης πρόσβασης σε δημόσιους χώρους·
2. θεωρεί ότι η διασφάλιση της βασικής πρόσβασης στην ευρυζωνικότητα αποτελεί στόχο γενικού συμφέροντος και η αναγνώρισή της ως καθολικής υπηρεσίας πρέπει να συνοδεύεται από την πλήρη αναγνώριση των υποχρεώσεων παροχής καθολικής υπηρεσίας· τούτο είναι καίριο σε περιοχές όπου η αγορά δεν είναι αποδοτική και οι δημόσιες επενδύσεις έχουν ζωτική σημασία·
3. έχει επίγνωση του γεγονότος ότι, από την αναθεώρηση του νομικού πλαισίου της ΕΕ για τις τηλεπικοινωνίες το 2009, συντελέστηκαν σημαντικές αλλαγές. Παρότι το πλαίσιο αυτό συνέβαλε στην εξασφάλιση της βασικής ευρυζωνικής κάλυψης σε ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ, ωστόσο, έχουν ανακύψει μαζικά νέες ανάγκες και νέα καταναλωτικά πρότυπα και αυτή η τάση αναμένεται ότι θα συνεχιστεί τα επόμενα χρόνια. Η ανάπτυξη του διαδικτύου των πραγμάτων, η εικονική και επαυξημένη πραγματικότητα, το υπολογιστικό νέφος, η διαχείριση μεγάλων όγκων δεδομένων, οι υπηρεσίες και οι εφαρμογές της συνεργατικής οικονομίας, η βιομηχανία 4.0, όλες αυτές οι εξελίξεις θα ενισχύσουν ακόμη περισσότερο τη ζήτηση για δίκτυα μεταφοράς και συνδέσεις υψηλών αποδόσεων·
4. τονίζει ότι οι υποδομές του αύριο διαμορφώνονται σήμερα·
5. υπογραμμίζει ότι, προκειμένου να αντιμετωπιστούν η αυξημένη κατανάλωση δεδομένων⁽¹⁾, καθώς και η αύξηση της ταυτόχρονης πρόσβασης σε πληροφορίες, η τάση για υψηλές ταχύτητες μεταφόρτωσης και λήψης δεδομένων, όπως και η ανάγκη για εκτεταμένη, προσαρμοσμένη στις ανάγκες και αξιόπιστη μεταφορά δεδομένων σε σχεδόν πραγματικό χρόνο, είναι αναγκαία η εξασφάλιση εξαιρετικά αποδοτικών δικτύων στα οποία θα συνδέεται όλο και μεγαλύτερος αριθμός τελικών χρηστών σε ολόκληρη την Ευρώπη. Σε ορισμένες χώρες (Ιαπωνία, Κορέα), η συνδεσιμότητα σε Gigabit αποτελεί ήδη πραγματικότητα και η Ευρώπη πρέπει να επιδιώξει την υλοποίησή της προκειμένου να προωθήσει την ανάπτυξη και τις θέσεις εργασίας, αλλά και την ανταγωνιστικότητα και την εσωτερική της συνοχή·
6. θεωρεί ότι είναι σημαντικό σε οικονομικούς και κοινωνικούς φορείς, όπως σχολεία, πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα και αστικοί κόμβοι μεταφορών, σε παρόχους δημόσιων υπηρεσιών, όπως νοσοκομεία και εκπαιδευτικά ιδρύματα, καθώς και σε εταιρείες, να εξασφαλιστεί διαδικτυακή πρόσβαση υψηλών ταχυτήτων που θα επιτρέπει στους χρήστες τη μεταφόρτωση και τη λήψη δεδομένων με ταχύτητα τουλάχιστον 1 Gigabit/δευτερόλεπτο·
7. είναι της άποψης ότι όλα τα αστικά και αγροτικά νοικοκυριά στην ΕΕ θα πρέπει να διαθέτουν σύνδεση στο διαδίκτυο με ταχύτητα λήψης δεδομένων τουλάχιστον 100 Mbit/δευτερόλεπτο, η οποία μπορεί να επεκταθεί έως ταχύτητα της τάξης του 1 Gigabit/δευτερόλεπτο·

⁽¹⁾ Μελέτες καταδεικνύουν ότι οι εταιρείες που αναλύουν μαζικά δεδομένα μπορούν να αυξήσουν την παραγωγικότητά τους κατά 5 έως 10 % περισσότερο από ό,τι οι εταιρείες που δεν αναλύουν τέτοιου είδους δεδομένα, καθώς και ότι η ανάλυση και η επεξεργασία των δεδομένων μεγάλης κλίμακας στην Ευρώπη μεταξύ 2014 και 2020 θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση του ΑΕγχΠ κατά 1,9 %.

8. συμπεριρίζεται την άποψη της Επιτροπής, η οποία φρονεί ότι όλες οι αστικές περιοχές και όλες οι σημαντικές επίγειες διαδρομές μεταφορών θα πρέπει να έχουν πλήρη κάλυψη 5G· επικροτεί τον ενδιάμεσο στόχο, σύμφωνα με τον οποίο, μέχρι το 2020, η συνδεσιμότητα σε 5G θα πρέπει να είναι διαθέσιμη ως εμπορική υπηρεσία σε τουλάχιστον μία μεγάλη πόλη σε κάθε κράτος μέλος· Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να ολοκληρώσει το συντομότερο δυνατόν τις αναγκαίες τυποποιήσεις για αυτήν τη νέα ασύρματη τεχνολογία, προκειμένου να αποφευχθούν οι κατακερματισμένες μεμονωμένες λύσεις· Ο στόχος της εισαγωγής της ευρυζωνικής κάλυψης έως το 2020 είναι εξαιρετικά φιλόδοξος και για άλλους λόγους: τα υφιστάμενα δίκτυα 4G, τα οποία εγκαταστάθηκαν πρόσφατα, διαθέτουν δυναμικό αύξησης της ισχύος τους πολύ μεγαλύτερο από 1 000 MBit/s· Δεδομένου ότι οι εταιρείες τηλεπικοινωνιών έχουν πραγματοποιήσει εκτεταμένες επενδύσεις για την ανάπτυξη των συγκεκριμένων δικτύων, ενδέχεται να αντιμετωπιστεί με κάποιες επιφυλάξεις μια νέα μεταβολή της τεχνολογίας, εάν δεν δημιουργηθεί το κατάλληλο γενικό πλαίσιο για τον σκοπό αυτό·

9. επιδοκιμάζει το νέο σύστημα κουπονιών για δωρεάν Wi-Fi, τη δρομολόγηση του ταμείου ευρυζωνικών υπηρεσιών σε συνεργασία με την ΕΤΕπ, καθώς και τον στόχο της αύξησης της μελλοντικής χρηματοδοτικής στήριξης στο πλαίσιο του δημοσιονομικού προγραμματισμού μετά το 2020, και θεωρεί ότι όλα αυτά συνιστούν ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση·

10. επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής να δημιουργήσει, έως το τέλος του 2016 και σε συνεργασία με την Επιτροπή των Περιφερειών, μια συμμετοχική ευρυζωνική πλατφόρμα για να διασφαλίσει υψηλό επίπεδο δέσμευσης και συνεργασίας μεταξύ των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων για επενδύσεις στην ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων, καθώς και πρόοδο στην υλοποίηση των εθνικών σχεδίων επέκτασης των ευρυζωνικών δικτύων· είναι πρόθυμη για ολοκληρωμένη και εποικοδομητική συνεργασία με στόχο την καθιέρωση αυτής της πλατφόρμας·

11. προτείνει να συζητηθούν τα ακόλουθα θέματα κατά τη συνάντηση της πλατφόρμας ευρυζωνικότητας: **επιλογές πολιτικής:** αξιολόγηση των βέλτιστων επιλογών πολιτικής, συνοπλογίζοντας τις διάφορες τοπικές και περιφερειακές αρμοδιότητες και τις ειδικές ανάγκες σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο· **επιλογές τεχνολογίας:** εξέταση της εφαρμογής των πλέον ενδεδειγμένων τεχνολογιών για αυτές τις περιοχές· **επιλογές χρηματοδότησης:** συμμετοχή της ΕΤΕπ στις διαβουλεύσεις και διευκρίνηση πιθανών συνεργειών μεταξύ των ταμείων (διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη», ΕΤΣΕ, ΕΔΕΤ), καθώς και εξέταση του προτεινόμενου νέου συστήματος κουπονιών για την πρωτοβουλία «Wi-Fi για την Ευρώπη» (Wi-Fi4EU)· **περαιτέρω επιλογές:** δράσεις για την ανάπτυξη ικανοτήτων στο τοπικό και το περιφερειακό επίπεδο, χαρτογράφηση των επενδύσεων σε ΤΠ και της ευρυζωνικής κάλυψης, καθώς και προώθηση των ψηφιακών δεξιοτήτων και των υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης·

12. εκτιμά ότι το σημαντικότερο **αποτέλεσμα της προτεινόμενης ευρυζωνικής πλατφόρμας** θα είναι η συμβολή της σε μια ταχύτερη, καλύτερη και πιο βιώσιμη ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων υψηλής ταχύτητας σε αγροτικές και σε αραιοκατοικημένες περιοχές της ΕΕ, λόγω των σοβαρών διαρθρωτικών, οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν, και, κατά συνέπεια, η μείωση του ψηφιακού χάσματος σε αυτές τις περιοχές·

13. σημειώνει ότι τα προτεινόμενα σχέδια ευθυγραμμίζονται με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, δεδομένου ότι τα θέματα αυτά επηρεάζουν όλα τα κράτη μέλη και μπορούν να ρυθμιστούν ομοιόμορφα, βάσει υψηλών προτύπων και αποτελεσματικά, μόνον σε επίπεδο ΕΕ·

14. λαμβάνει υπό σημείωση το γεγονός ότι η ευρωπαϊκή ψηφιακή ενιαία αγορά αποσκοπεί στην υπέρβαση των στεγανών και στην ψηφιοποίηση της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ· Στόχος της αναδιάρθρωσης της δέσμης μέτρων για τις τηλεπικοινωνίες είναι η προώθηση της ευρωπαϊκής οικονομίας και ανταγωνιστικότητας, η ενθάρρυνση των κοινοτήτων να συμμετέχουν ενεργά στην ψηφιακή ενιαία αγορά και η κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών συνδεσιμότητας των Ευρωπαίων πολιτών·

15. επισημαίνει ότι χαρακτηριστικά όπως ο αγροτικός χαρακτήρας, η απόκεντρη ή εξόχως απόκεντρη θέση και η αραιοκατοίκηση αποθαρρύνουν τους ιδιώτες επενδυτές να επενδύσουν σε υποδομές ΤΠΕ στις περιοχές αυτές· Σε σύγκριση με τα αστικά κέντρα, οι περιοχές αυτές αντιμετωπίζουν κοινές προκλήσεις όσον αφορά την ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων, όπως η διαρθρωτικά χαμηλότερη και κατακερματισμένη ζήτηση, καθώς και το υψηλότερο κόστος ανά μονάδα (δηλαδή ανά τελικό χρήστη) για την ανάπτυξη και τη συντήρηση των υποδομών·

16. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι ειδικά οι ανάγκες συνδεσιμότητας συνιστούν ένα αποφασιστικό κίνητρο για τις ιδιωτικές επενδύσεις, πράγμα που σημαίνει ότι οι παράγοντες της αγοράς δεν μπορούν να αποκομίσουν οικονομικά οφέλη σε περιοχές όπου η πληθυσμιακή πυκνότητα δεν εγγυάται τη ζήτηση, η οποία δικαιολογεί το κόστος ανάπτυξης των υποδομών· Σε περιοχές που πλήττονται από αποτυχίες ή στρεβλώσεις της αγοράς, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης καλούνται να αναλάβουν πολλαπλά καθήκοντα· Πράγματι, υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές στην Ευρώπη δρουν ως οντότητες χρηματοδότησης, ως φορείς ανάληψης κινδύνων ή ως παράγοντες δρομολόγησης ή διευκόλυνσης πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στην ανάπτυξη/αναβάθμιση των ευρυζωνικών συνδέσεων·

Η κοινωνία των Gigabit

17. υπογραμμίζει τη σημασία που έχει η ανάπτυξη της επόμενης γενιάς ευρυζωνικών δικτύων υψηλής ταχύτητας, ιδίως σε αραιοκατοικημένες περιοχές. Τα ρυθμιστικά μέτρα, καθώς και όλα τα χρηματοδοτικά μέτρα πρέπει, στο πλαίσιο αυτό, να επικροτηθούν.
18. προειδοποιεί ότι η μεγαλύτερη διαθεσιμότητα συνδέσεων υψηλής χωρητικότητας στις περιοχές αριστείας ή/και γνώσης ενδέχεται να οδηγήσει σε υπερβολική συμφόρηση. Μπορεί να συσσωρευτεί η παραγωγική δραστηριότητα στις περιοχές αυτές και να προκληθεί μεγαλύτερη εισροή πληθυσμού, με δυσμενείς τοπικές επιπτώσεις. Αντιθέτως, σε άλλες περιοχές, κινδυνεύει να μειωθεί δραστηρίως η δραστηριότητα, κυρίως όσον αφορά τις καινοτόμους ψηφιακές δραστηριότητες και τα επαγγέλματα υψηλής τεχνολογίας. Επομένως, πρέπει να προωθηθεί η όσο το δυνατόν πιο ομοιόμορφη εξάπλωση της σύνδεσης υψηλής χωρητικότητας.
19. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι η επίλυση του προβλήματος του λεγόμενου «τελευταίου μιλίου» είναι εξαιρετικά σημαντική για την ανάπτυξη της ΕΕ, ως συνόλου, και για τον σκοπό αυτόν απαιτείται η εφαρμογή ευέλικτων μέτρων.
20. προτείνει, από την επόμενη περίοδο δημοσιονομικού προγραμματισμού, να δεσμευτούν κονδύλια για την ανάπτυξη δικτύων πρόσβασης στις αγροτικές και στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, παράλληλα με τα κονδύλια που διατίθενται για την ανάπτυξη ενός βασικού δικτύου.
21. επισημαίνει ότι οι τιμές που καταβάλλονται για τη συνδεσιμότητα παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τα επίπεδα του ανταγωνισμού και της αποδοτικότητας στις αγορές τηλεπικοινωνιών. Η συγκριτική ανάλυση αυτών των τιμών εξασφαλίζει στα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των φορέων εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιών, των υπεύθυνων λήψης πολιτικών αποφάσεων και των καταναλωτών, τη δυνατότητα να αξιολογήσουν την πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς την επίτευξη των στόχων τους. Η εφαρμογή δεικτών σύγκρισης των τιμών συνδεσιμότητας θα μπορούσε να παρουσιάσει ενδιαφέρον, όπως αναφέρεται στην έκθεση του ΟΟΣΑ με τίτλο «Measuring the Digital Economy. A New Perspective» (Μέτρηση της ψηφιακής οικονομίας. Μια νέα προοπτική) ⁽²⁾.
22. τονίζει ότι κατά την ανάπτυξη και τον σχεδιασμό του δικτύου είναι σημαντικό οι δημόσιες αρχές να έχουν άμεση πρόσβαση σε αξιόπιστη διαδικτυακή σύνδεση. Για να εξασφαλιστεί η ποιότητα αυτών των συνδέσεων, η κρατική καθοδήγηση και η διαβούλευση σε τοπικό επίπεδο είναι ζωτικής σημασίας προκειμένου να βελτιστοποιηθούν οι επενδύσεις και να μπορούν οι υπηρεσίες να χρησιμοποιούνται από όσο το δυνατόν περισσότερους χρήστες.
23. επισημαίνει ότι για την επίτευξη των ευρυζωνικών στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης έως το 2020 όσον αφορά την ευρυζωνική κάλυψη και τη διάδοσή της, διατίθενται ήδη ενωσιακοί πόροι ύψους περίπου 22 δισεκατομμυρίων ευρώ κατά την περίοδο δημοσιονομικού προγραμματισμού 2014-2020 για την αναβάθμιση των υφιστάμενων ευρυζωνικών υποδομών ή για την ανάπτυξη νέων. Οι πόροι της ΕΕ είναι καθοριστικής σημασίας όχι μόνο λόγω της άμεσης συμβολής τους στη χρηματοδότηση των ευρυζωνικών υποδομών, αλλά και λόγω του αναμενόμενου αποτελέσματος μόχλευσης που συνεπάγονται, με την προσέλευση επενδύσεων από άλλες πηγές, συμπεριλαμβανομένων των ιδιωτικών φορέων.

Σχέδιο δράσης «5G»

24. υπογραμμίζει ότι τα συστήματα τηλεπικοινωνιών πέμπτης γενιάς (5G) θα αποτελέσουν το σημαντικότερο θεμέλιο της ψηφιακής κοινωνίας εντός της επόμενης δεκαετίας. Η Ευρώπη έχει καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για να κατευθύνει την παγκόσμια ανάπτυξη προς αυτήν τη στρατηγική τεχνολογία, στην οποία οι ενσύρματες και οι ασύρματες επικοινωνίες θα χρησιμοποιούν τις ίδιες υποδομές, ενθαρρύνοντας την πρόοδο της δικτυωμένης κοινωνίας του μέλλοντος. Τα συστήματα 5G θα παρέχουν καθολική σχεδόν «συνδεσιμότητα» με υπερταχεία ευρυζωνικότητα όχι μόνο σε μεμονωμένους χρήστες, αλλά και σε συνδεδεμένα αντικείμενα («διαδίκτυο των πραγμάτων»). Ως εκ τούτου, αναμένεται ότι η μελλοντική υποδομή 5G θα εξυπηρετεί ευρύ φάσμα εφαρμογών και τομέων, συμπεριλαμβανομένης της βιομηχανικής χρήσης (π.χ. υποβοηθούμενη οδήγηση, ηλ-υγεία, διαχείριση της ενέργειας, πιθανές εφαρμογές ασφάλειας κ.λπ.).
25. υπενθυμίζει την ανακοίνωση της Επιτροπής που δημοσιεύτηκε τον Απρίλιο σχετικά με τις προτεραιότητες τυποποίησης στον τομέα των ΤΠΕ ⁽³⁾, στην οποία προτείνονται συγκεκριμένα μέτρα προκειμένου να επιταχυνθεί η ανάπτυξη κοινών προτύπων, εστιάζοντας σε πέντε τομείς προτεραιότητας, περιλαμβανομένης της υποδομής τηλεπικοινωνιών 5G.
26. τονίζει ότι πρέπει οπωσδήποτε να αποφευχθεί η εισαγωγή, σε διαφορετικές περιοχές, προτύπων 5G που δεν είναι συμβατά μεταξύ τους.
27. επισημαίνει ότι το τοπικό επίπεδο μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη του δικτύου, στην υποβολή αιτήσεων και στην κατάρτιση χρήσιμων προτάσεων για τον σχεδιασμό του. Κατ' αυτόν τον τρόπο, τα σχέδια των τοπικών αρχών για την κατασκευή οδικών αξόνων ή για την εγκατάσταση άλλων υποδομών μπορούν να συνεκτιμηθούν ήδη κατά τα στάδια του σχεδιασμού και της ανάπτυξης του νέου δικτύου 5G.

⁽²⁾ Δημοσιεύτηκε στις 8 Δεκεμβρίου 2014, <http://www.oecd.org/sti/measuring-the-digital-economy-9789264221796-en.htm>

⁽³⁾ COM(2016) 176 final. Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Προτεραιότητες τυποποίησης στον τομέα των ΤΠΕ για την ψηφιακή ενιαία αγορά.

28. κρίνει σημαντικό να επισημανθεί ότι η εισαγωγή προϊόντων και υπηρεσιών που στηρίζονται σε διαδικτυακές συνδέσεις 5G υψηλών ταχυτήτων σε ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ είναι υλοποιήσιμη μόνον εφόσον εξασφαλιστεί πλήρης διαδικτυακή κάλυψη υψηλής ταχύτητας στο σύνολο της ΕΕ· θεωρεί επίσης σημαντικό να αποφευχθούν τα σφάλματα που έγιναν κατά την εισαγωγή των δικτύων τέταρτης γενιάς (4G) και να διασφαλιστεί ότι η ποιότητα και η ταχύτητα των δικτύων δεν θα διαφοροποιούνται αισθητά μεταξύ των επιμέρους κρατών μελών. Η ανάπτυξη του δικτύου 5G θα πρέπει να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα και με την ίδια ταχύτητα σε ολόκληρη την ΕΕ·

Πρωτοβουλία «WiFi για την Ευρώπη»

29. χαιρετίζει την πρωτοβουλία να παρασχεθεί σε όλες τις ενδιαφερόμενες τοπικές αρχές η δυνατότητα να εξασφαλίζουν δωρεάν στους πολίτες τους υψηλής ποιότητας ασύρματη διαδικτυακή σύνδεση τόσο εντός των δημόσιων κτιρίων και γύρω από αυτά, όσο και σε πάρκα, σε άλλους δημόσιους χώρους κ.λπ. Στην ΕΕ εξακολουθούν να υπάρχουν αρκετές τοποθεσίες που δεν διαθέτουν επαρκή σύνδεση στο διαδίκτυο· επίσης, υπάρχουν πολίτες που δεν διαθέτουν την οικονομική δυνατότητα για σύνδεση στο διαδίκτυο. Με το πρόγραμμα αυτό θα διορθωθεί η κατάσταση αυτή·

30. υπογραμμίζει ότι πρέπει να ληφθεί μέριμνα προκειμένου το εν λόγω σύστημα να συνεχίσει να περιορίζεται σε νέα, παραχωρούμενα δωρεάν, σημεία ασύρματης πρόσβασης στο διαδίκτυο. Ο ανταγωνισμός μεταξύ των δημόσια χρηματοδοτούμενων πρωτοβουλιών και των υφιστάμενων ιδιωτικών συστημάτων πρέπει να αποφευχθεί·

31. επιδοκιμάζει τα σχέδια της Επιτροπής για την ταχεία ανάπτυξη δυνατοτήτων εφαρμογής του προγράμματος «WiFi για την Ευρώπη», στο οποίο προβλέπεται ότι οι τοπικές αρχές θα μπορούν, βάσει του τρέχοντος προγραμματισμού, να υποβάλουν τις σχετικές προτάσεις τους ήδη στις αρχές του καλοκαιριού του 2017·

32. επικροτεί τα ταχέα χρηματοδοτικά μέτρα βάσει των κουπονιών που παρέχει ο δημόσιος τομέας —που δεν έχουν ποτέ στο παρελθόν χρησιμοποιηθεί σε σχέση με την ενωσιακή χρηματοδοτική στήριξη— τα οποία μπορούν να εφαρμοστούν άμεσα και να αποφέρουν γρήγορα αποτελέσματα, σε συνδυασμό με μείωση της γραφειοκρατίας· επισημαίνει, ωστόσο, ότι οι πιθανές αδυναμίες του συστήματος κουπονιών (έλλειψη διαφάνειας, καθυστερήσεις ή προβλήματα που σχετίζονται με την πληρωμή, διαφορές στις συνθήκες προμήθειας των κρατών μελών) πρέπει να προβλεφθούν δεόντως προκειμένου να μην αποθαρρύνουν τις επιχειρήσεις να κάνουν χρήση του συστήματος κουπονιών σε διάφορα έργα·

33. υπογραμμίζει ότι, κατά την κατανομή των πόρων της χρηματοδοτικής συνδρομής, πρέπει να εξευρεθούν μέθοδοι οι οποίες να διασφαλίζουν ότι οι μικρότερες πόλεις και οι αγροτικές περιοχές θα επωφεληθούν επίσης από την πρωτοβουλία «WiFi για την Ευρώπη»·

34. τονίζει ότι τα κονδύλια που διατίθενται είναι περιορισμένα και ότι η Επιτροπή επιδιώκει να θέσει σε εφαρμογή την πρωτοβουλία «WiFi για την Ευρώπη» όσο το δυνατόν ταχύτερα και πληρέστερα· ως εκ τούτου, οι τοπικές αρχές θα πρέπει να ενημερώνονται για το σχεδιαζόμενο πρόγραμμα και τις συναφείς προϋποθέσεις σε όσο το δυνατόν πιο πρώιμο στάδιο·

35. η έγκαιρη κοινοποίηση παρέχει στις τοπικές αρχές τη δυνατότητα να ξεκινήσουν τις προετοιμασίες τους έτσι ώστε, μόλις δημοσιευτούν οι προσκλήσεις για την υποβολή προτάσεων, να μπορούν αφενός να υποβληθούν ταχέως οι αιτήσεις για τη χορήγηση κονδυλίων και αφετέρου να διατεθούν αποτελεσματικά οι διαθέσιμοι πόροι προς όφελος του τοπικού πληθυσμού, της εκάστοτε χώρας και, γενικότερα, της ΕΕ ως συνόλου·

36. θεωρεί ότι η Επιτροπή των Περιφερειών θα πρέπει να διαδραματίσει αποφασιστικό ρόλο για την προώθηση της συμμετοχής των τοπικών και των περιφερειακών αρχών και την ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών·

37. κρίνει σημαντικό να επισημανθεί ότι οι τοπικές αρχές οφείλουν να συνειδητοποιήσουν ότι υποχρεούνται να παρέχουν ευρυζωνικές συνδέσεις για το υπό κατασκευή ασύρματο δίκτυο και να εξασφαλίσουν την καθημερινή συντήρηση του δικτύου. Επισημαίνει ότι η πρωτοβουλία «WiFi για την Ευρώπη» πρέπει να είναι βιώσιμη και με χαμηλό οργανικό κόστος εφαρμογής για τις τοπικές αρχές·

38. συνιστά να θεσπιστούν ελάχιστες απαιτήσεις για το δίκτυο «WiFi για την Ευρώπη». Η καθιέρωση ομοιόμορφων απαιτήσεων αποτρέπει τη δημιουργία δικτύου βάσει παρωχημένης τεχνολογίας ή με υποβαθμισμένη ποιότητα. συνιστά επιπλέον να δημιουργηθεί μια εισαγωγική ιστοσελίδα της πρωτοβουλίας «WiFi για την Ευρώπη» με λεπτομέρειες για την εν λόγω πρωτοβουλία και τα σημεία στα οποία αναλαμβάνεται·

39. επισημαίνει ότι τα νέα δίκτυα πρέπει να είναι ασφαλή για τους χρήστες και, ως εκ τούτου, συνιστά την εφαρμογή μοντέλων δικτύων βασισμένων στα πρότυπα *eduroam* ⁽⁴⁾/*govroam* ⁽⁵⁾. Ένα τέτοιο μοντέλο διευκολύνει την περιαγωγή για τους χρήστες που είναι ήδη ταυτοποιημένοι στο δίκτυο και μπορούν επίσης να εφαρμοστούν λύσεις τύπου eIDAS [Electronic Identification and Signature (Electronic Trust Services)] (Ηλεκτρονική ταυτοποίηση και υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές) ⁽⁶⁾ για την εξακρίβωση της ταυτότητας των νέων χρηστών·

⁽⁴⁾ eduroam — World Wide Education Roaming for Research & Education, <https://www.eduroam.org/>

⁽⁵⁾ Ο όρος Govroam είναι το αρκικόλεξο του government roaming (υπηρεσίες περιαγωγής για τη διοίκηση) και αποτελεί υποδομή βασισμένη στους διακομιστές RADIUS, <http://govroam.be/>

⁽⁶⁾ Trust Services and eID, <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/trust-services-and-eid>

40. για να εξασφαλιστεί η φιλικότητα προς τον χρήστη, κρίνεται αναγκαίο να αποφευχθεί η χρήση μιας «πύλης υποδοχής» (Captive Portal) και, αντ' αυτού, προτείνεται να χρησιμοποιηθεί, όπου θεωρείται απαραίτητο, μια «σελίδα προσγείωσης», γνωστή ως «Landingpage», μετά το στάδιο της ταυτοποίησης του χρήστη. Έτσι, το διαδίκτυο καθίσταται ευκολότερο και ταχύτερο για τους τελικούς χρήστες. Η «σελίδα προσγείωσης» (Landingpage), η οποία εμφανίζεται μετά την ταυτοποίηση των στοιχείων του χρήστη, του παρέχει τη δυνατότητα να αντλήσει πληροφορίες σχετικά με τις υπηρεσίες που προσφέρουν οι τοπικές αρχές και περιλαμβάνει επίσης μια σύντομη παρουσίαση των στόχων της πρωτοβουλίας «WiFi για την Ευρώπη».

41. τονίζει ότι δεν θα πρέπει να ζητούνται τα δεδομένα των χρηστών, καθότι αυτό προκαλεί δυσaréσκεια στους χρήστες και μπορεί να τους δημιουργήσει αβάσιμους φόβους ότι τα προσωπικά τους δεδομένα θα χρησιμοποιηθούν για διαφημιστικούς και για άλλους ανεπιθύμητους σκοπούς. Χαιρετίζει, ως εκ τούτου, το γεγονός ότι η παροχή προσωπικών δεδομένων περιλαμβάνεται στις παραμέτρους που καθορίζουν ότι η τοπική ασύρματη συνδεσιμότητα δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ελεύθερη.

42. επικροτεί την ιδέα σύμφωνα με την οποία το δίκτυο «WiFi για την Ευρώπη» θα υπόκειται σε ποιοτικό έλεγχο και τα σχετικά αποτελέσματα θα είναι διαθέσιμα στο κοινό.

43. θεωρεί ότι είναι αναγκαίο να δημιουργηθεί ένα κοινό πανευρωπαϊκό δίκτυο μέσω της πρωτοβουλίας «WiFi για την Ευρώπη» (SSID — service set identifier/«αναγνωριστικό συνόλου υπηρεσιών»), το οποίο θα αποτελέσει αφενός καλή διαφήμιση για μια πρωτοβουλία της ΕΕ που αποσκοπεί στη δημιουργία δωρεάν ασύρματων δικτύων και αφετέρου εμπορικό σήμα για γρήγορο και ασφαλές ασύρματο διαδίκτυο σε ολόκληρη την ΕΕ. Τα ήδη υφιστάμενα παρόμοια συστήματα, τα οποία πληρούν τις ελάχιστες τεχνικές απαιτήσεις και όλα τα υπόλοιπα κριτήρια της πρωτοβουλίας «WiFi για την Ευρώπη», αλλά δεν λαμβάνουν χρηματοδοτική συνδρομή, θα πρέπει επίσης να διαθέτουν δυνατότητα συμμετοχής στο κοινό σήμα, κατόπιν σχετικού αιτήματος, προκειμένου να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής της πρωτοβουλίας.

Βρυξέλλες, 8 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις»

(2017/C 207/16)

Εισηγητής: Απόστολος Τζιτζικώστας (EL/EPP), περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας

Έγγραφο αναφοράς: Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο — Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις,

JOIN(2016) 29 final

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Γενικές παρατηρήσεις

1. χαιρετίζει την κοινή ανακοίνωση «Προς μια στρατηγική της ΕΕ για διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις»⁽¹⁾ και τους άξονες που περιλαμβάνει, την οποία θεωρεί ως πολύτιμη βάση για την οικοδόμηση μιας σφαιρικής και ολοκληρωμένης στρατηγικής προσέγγισης για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις, προκειμένου να προωθηθεί η συνεργασία με τις χώρες εταίρους και να ενισχυθεί ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως ισχυρού παγκόσμιου παράγοντα·
2. φρονεί ότι θα αποτελούσε σημαντική διαφορά εάν η πρόταση παρουσίαζε την τελική στρατηγική και όχι τα βήματα προς αυτή, καθώς η σημασία του υπό εξέταση ζητήματος είναι κομβική. Καλεί επομένως τα κράτη μέλη να επισπεύσουν τη διαδικασία υιοθέτησης της στρατηγικής·
3. επισημαίνει ότι ο πολιτισμός πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο των διεθνών σχέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λαμβάνοντας υπόψη και το γεγονός ότι στο σύγχρονο περιβάλλον παγκοσμιοποίησης η διεθνής διπλωματία έχει εμπλουτιστεί με νέες αρμοδιότητες και έχουν αναδυθεί εναλλακτικές μορφές και προσεγγίσεις, μεταξύ των οποίων και η πολιτιστική διπλωματία, για την οποία στην κοινή ανακοίνωση γίνεται περιορισμένη αναφορά·
4. επικροτεί την έμφαση που αποδίδεται στην υποχρέωση των κρατών να τηρούν, να προστατεύουν και να προάγουν το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης και της γνώμης, συμπεριλαμβανομένης της ελεύθερης καλλιτεχνικής και πολιτιστικής έκφρασης. Στόχος της πολιτιστικής πολιτικής είναι να διασφαλίζει ότι ο πολιτισμός έχει τη δυνατότητα να αποτελεί μια ελεύθερη, ανεξάρτητη και γεμάτη προκλήσεις δύναμη για το κοινωνικό σύνολο. Αυτή η πτυχή θα πρέπει να λειτουργήσει ως αφετηρία για την προώθηση του αμοιβαίου σεβασμού και του διαπολιτισμικού διαλόγου·
5. καλεί επομένως την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δώσει προτεραιότητα στην περαιτέρω ανάπτυξη της πολιτιστικής διπλωματίας με στόχο την ένταξή της στην άσκηση της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ·
6. επικροτεί το γεγονός ότι καθ' όλη την έκταση της κοινής ανακοίνωσης ο πολιτισμός και η πολιτιστική κληρονομιά αναγνωρίζονται ως εργαλεία περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης. Η διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου και μιας συνεκτικής προσέγγισης για την τόνωση των πολιτιστικών δράσεων αφενός δημιουργεί ισχυρή ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία και αφετέρου μπορεί να ενθαρρύνει την εκπόνηση και την ανάπτυξη προγραμμάτων σε επίπεδο περιφερειών και πόλεων των κρατών μελών της ΕΕ με εταίρους από τρίτες χώρες, με αμοιβαία οφέλη για όλους τους εμπλεκόμενους παράγοντες·
7. υπογραμμίζει ότι η πολιτιστική ποικιλομορφία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των αξιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ότι η ΕΕ έχει αναλάβει ισχυρή δέσμευση να προωθήσει μια διεθνή τάξη πραγμάτων που θα βασίζεται στην ειρήνη, στο κράτος δικαίου, στην ελευθερία της έκφρασης, στην αμοιβαία κατανόηση και στον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Επιπρόσθετα, ως βασικός εταίρος των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με την Unesco⁽²⁾ για την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς. Επίσης, ως συμβαλλόμενο μέρος της σύμβασης της Unesco του 2005⁽³⁾, η ΕΕ πρέπει να ανταποκριθεί στη δέσμευση που έχει αναλάβει: να προωθήσει την πολυμορφία των πολιτιστικών εκφράσεων στο πλαίσιο των διεθνών πολιτιστικών της σχέσεων.

⁽¹⁾ JOIN(2016) 29 final.

⁽²⁾ Η Εκπαιδευτική, Επιστημονική και Επιμορφωτική Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών.

⁽³⁾ http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=31038&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

8. επικροτεί την αναγνώριση του ρόλου του πολιτισμού στα γεωγραφικά πλαίσια συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεκριμένα: α) στην πολιτική διεύρυνσης, β) στην ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας (ΕΠΓ), γ) στην αναπτυξιακή συνεργασία και δ) στη συμφωνία εταιρικής σχέσης του Κοτονού που υπεγράφη τον Ιούνιο του 2000 ⁽⁴⁾.

9. τονίζει ότι η ευρωπαϊκή πολιτιστική διπλωματία επικεντρώνεται στην προώθηση της Ευρώπης και των κρατών μελών της και περιλαμβάνει τις πολιτιστικές και εκπαιδευτικές ανταλλαγές. Επίσης όμως απευθύνεται στην κοινή γνώμη τρίτων χωρών και στους πολίτες τους, με φανερό ενδιαφέρον στην προώθηση μιας θετικής εικόνας της Ευρώπης και των κρατών μελών της. Η σημασία της πολιτιστικής διπλωματίας επεκτείνεται και στον διάλογο μεταξύ κρατών, στην προαγωγή της ειρήνης και της πολιτιστικής πολυμορφίας, καθώς και στις οικονομικές ανταλλαγές.

10. υπογραμμίζει ότι η εμφάνιση κατά τα τελευταία χρόνια της πολιτιστικής διπλωματίας σε αναπτυσσόμενες χώρες και στην Ανατολή καταδεικνύει τη σημασία της. Είναι σημαντικό να αναπτυχθεί η πολιτιστική διπλωματία στην Ευρωπαϊκή Ένωση και να μπορέσει έτσι αυτή να ανταγωνίζεται στη διεθνή σκηνή τις νέες αναδυόμενες δυνάμεις σε όλα τα επίπεδα, περιλαμβανομένου και του πολιτιστικού.

11. υπενθυμίζει ότι μία εκ των κατευθυντήριων αρχών που καθοδηγούν τη δράση της ΕΕ στον τομέα των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων είναι η «διασφάλιση του σεβασμού της συμπληρωματικότητας και της επικουρικότητας» ⁽⁵⁾. Στον τομέα του πολιτισμού η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις για να υποστηρίξει, να συντονίζει ή να συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών ⁽⁶⁾. Τα πρόσφατα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον πολιτισμό στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ επισήμαναν την ανάγκη καλύτερου συντονισμού και προσπάθειών προς την κατεύθυνση μιας στρατηγικής ευρωπαϊκής προσέγγισης ⁽⁷⁾.

12. τονίζει με έμφαση την ανάγκη για μια πιο ισχυρή εμφάνιση της συνεργασίας σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο στις στρατηγικές που χαράσσονται και αναπτύσσονται για την υποστήριξη των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων και δράσεων. Ο στόχος πρέπει να είναι, μέσα από την ομογενοποίηση των στρατηγικών, να διαμορφωθεί μια πιο διακριτή, πλουραλιστική, ευρωπαϊκή πολιτιστική ταυτότητα, που θα αναγνωρίζεται τόσο σε διεθνές επίπεδο όσο και εσωτερικά στην Ευρωπαϊκή Ένωση από τους πολίτες σε όλα τα κράτη μέλη.

13. πιστεύει ότι η κοινωνία των πολιτών, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις, οι σύλλογοι, οι σύνδεσμοι, οι επιχειρήσεις, οι καλλιτέχνες, οι ενώσεις και οι οργανώσεις θα είναι σημαντικό να συμμετέχουν ακόμα πιο ενεργά και συντονισμένα στην ανάπτυξη δράσεων στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις.

Προτεραιότητες

14. σημειώνει ότι η στρατηγική της ΕΕ για τις διεθνείς πολιτικές σχέσεις θα έχει περιορισμένο αντίκτυπο εάν δεν επιτευχθεί άμεσα η ομογενοποίηση των δράσεων και δεν προκύψουν απτά οφέλη ή αν τα εν λόγω οφέλη προκύψουν μόνο στο απώτερο μέλλον.

15. υπογραμμίζει την εγγενή αξία της καλλιτεχνικής και πολιτιστικής παραγωγής και επισημαίνει ότι ο πολιτισμός δεν θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως μέσο για την επίτευξη ενός σκοπού. Για τον λόγο αυτό, οι ανταλλαγές μεταξύ των δημιουργών πολιτισμού πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο των δράσεων. Η προώθηση της κινητικότητας των καλλιτεχνών, καθώς και του πολιτιστικού περιεχομένου, συνιστά ύψιστη αποστολή της ΕΕ στον τομέα της πολιτιστικής πολιτικής, δεδομένου ότι αυτή αποφέρει ευρωπαϊκή προσιτή αξία.

16. κρίνει απαραίτητο η προτεινόμενη στρατηγική της ΕΕ για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις να εξειδικευθεί ώστε να θέτει και να περιλαμβάνει: α) συγκεκριμένες μεθόδους άσκησης και εφαρμογής της πολιτικής στη βάση ενός κοινού πλαισίου συντονισμού με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, β) συγκεκριμένα εργαλεία καταγραφής και μέτρησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των εφαρμοζόμενων στρατηγικών, γ) συγκεκριμένους στόχους και έναν ορατό ορίζοντα υλοποίησης των επιμέρους πολιτικών της. Είναι επίσης επιθυμητή η δυνατότητα μέτρησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των εφαρμοζόμενων στρατηγικών.

17. υπενθυμίζει τις θέσεις που έχει εκφράσει στο παρελθόν για τους κλάδους του πολιτισμού και της δημιουργικότητας για την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση ⁽⁸⁾, όπου ζητεί αφενός την καλύτερη ενσωμάτωση του πολιτισμού και της δημιουργικότητας στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και αφετέρου την αναγνώριση της σημασίας της σύνδεσής τους με άλλα πεδία πολιτικής, όπως η βιομηχανία, ο τουρισμός, το περιβάλλον, η εκπαίδευση και η χρηματοδότηση.

⁽⁴⁾ <http://ec.europa.eu/europeaid/node/1584>

⁽⁵⁾ JOIN(2016) 29 final.

⁽⁶⁾ Άρθρο 6 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

⁽⁷⁾ Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον πολιτισμό στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ και ιδίως της συνεργασίας για την ανάπτυξη, 24 Νοεμβρίου 2015.

⁽⁸⁾ CdR 181/2010 fin.

18. θεωρεί ότι τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι χώρες εταίροι της πρέπει να έχουν ως προτεραιότητα να καταστούν οι πολιτιστικές δράσεις πραγματικά χωρίς αποκλεισμούς και προσιτές σε όλους, ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, αναπηρίας, ιθαγένειας, φυλής, εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας και κοινωνικοοικονομικών καταβολών. Η ενθάρρυνση της μεγαλύτερης ανάμειξης και συμμετοχής των νέων στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση πολιτιστικών δράσεων χωρίς αποκλεισμούς είναι καθοριστικής σημασίας για την κοινωνική ένταξη·

19. φρονεί ότι οι πολιτιστικές βιομηχανίες (κινηματογράφος, καλές τέχνες, λογοτεχνία κ.λπ.) είναι ένας από τους τομείς με τη μεγαλύτερη επιρροή στην πολιτιστική διπλωματία, και λόγω του τρόπου διάδοσής τους φτάνουν σε πολύ διαφορετικά κοινά. Η πολιτιστική διπλωματία θα πρέπει να στηρίζει σε μεγάλο βαθμό τη διάδοση των εν λόγω βιομηχανιών στο εξωτερικό με στόχο την ενδυνάμωση της εικόνας της Ευρώπης στον κόσμο·

20. εκτιμά ότι ιδιαίτερο πεδίο της στρατηγικής της ΕΕ για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις αποτελεί ο συντονισμός των δράσεων της ΕΕ και των χωρών εταίρων της στο προσφυγικό και μεταναστευτικό ζήτημα. Η πρόσφατη κρίση και οι αυξημένες προσφυγικές ροές προς την Ευρωπαϊκή Ένωση θέτουν νέες προκλήσεις, οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν καταλλήλως. Κομβικό ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η ανάπτυξη πολιτιστικών δράσεων που: α) θα αμβλύνουν την ανησυχία, την αναταραχή και την καχυποψία, β) θα βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση των πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων και καταβολών, γ) θα ενισχύσουν τη διαδικασία κοινωνικής ένταξης των προσφύγων, δ) θα εδραιώσουν και θα θωρακίσουν το καθιερωμένο στην Ευρωπαϊκή Ένωση μοντέλο της ελεύθερης, δημοκρατικής και ανεκτικής κοινωνίας, ε) θα εμπειδώσουν τον αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ των κοινοτήτων προσφύγων και των κοινοτήτων υποδοχής και στ) θα δείξουν στην ευρωπαϊκή κοινωνία την υποδοχή της οποίας έτυχαν οι πρόγονοί μας όταν κατά το παρελθόν αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν εκτός της ηπείρου λόγω οικονομικών, πολιτικών, θρησκευτικών αιτιών ή πολέμων·

21. εφιστά την προσοχή ιδιαίτερα στην πρόσφατη αύξηση φαινομένων εξτρεμισμού και λαϊκισμού, με ξενοφοβικές τάσεις, που μπορούν επίσης να εκδηλωθούν με ορισμένες μορφές ευρωσκεπτικισμού. Φρονεί επομένως ότι είναι επιτακτική ανάγκη να ενισχυθούν οι πολιτιστικές δράσεις που στοχεύουν στην καλύτερη γνώση της καλλιτεχνικής και της πολιτιστικής έκφρασης, καθώς και της υπάρχουσας ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς. Πιστεύει δε ότι σημαντικά εργαλεία είναι τα προγράμματα κινητικότητας, όπως το Erasmus+, τα προγράμματα διαπανεπιστημιακής συνεργασίας, καθώς και το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», το μεγαλύτερο πολυμερές πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας παγκοσμίως, τα οποία διατηρούν ανοιχτούς τους διαύλους επικοινωνίας και παρέχουν τη δυνατότητα ανταλλαγής ιδεών, ανεξαρτήτως πολιτιστικών, εθνικών ή θρησκευτικών καταβολών·

Αύξηση του οικονομικού αντίκτυπου

22. επικροτεί την έμφαση που δίδεται στην ενίσχυση των πολιτιστικών και δημιουργικών βιομηχανιών, καθώς είναι σημαντικοί φορείς που παρέχουν ποιοτικές θέσεις εργασίας και προάγουν την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη·

23. υπενθυμίζει τις θέσεις που έχει εκφράσει στο παρελθόν για τους κλάδους του πολιτισμού και της δημιουργικότητας για την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση⁽⁹⁾, σύμφωνα με τις οποίες, για να μεγιστοποιηθούν τα οικονομικά οφέλη, πρέπει να διευκολυνθεί η παραγωγή και η κατανάλωση πολιτιστικών προϊόντων και να ενθαρρυνθεί η δημιουργικότητα. Η ΕτΠ υπογραμμίζει τη σημασία της καλλιέργειας των δημιουργικών δεξιοτήτων ήδη από μικρή ηλικία, τόσο στην εκπαίδευση όσο και στην αναψυχή, ώστε να μπορέσει η νέα γενιά να ωφεληθεί πλήρως από τους νέους τρόπους πρόσβασης στον πολιτισμό·

24. υπενθυμίζει ότι λόγω γεωγραφικών συνθηκών ορισμένες περιφέρειες όπως τα νησιά ή οι εξόχως απομακρυσμένες περιοχές δεν μπορούν να αναπτύξουν τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες τους με τις ίδιες συνθήκες όπως και οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές περιφέρειες. Ο ρόλος των παραμεθόριων και εξόχως απόκεντρων αυτών περιοχών της ΕΕ είναι σημαντικός, καθώς προσφέρουν μοναδική προστιθέμενη αξία στην Ευρωπαϊκή Ένωση χάρη στη συμβολή των ιστορικών, πολιτιστικών και γλωσσικών δεσμών που έχουν δημιουργήσει ανά τους αιώνες με τις άλλες ηπείρους. Ως εκ τούτου, κρίνεται απαραίτητο να προωθηθούν οι πολιτιστικές ανταλλαγές και η επικοινωνία των περιοχών αυτών με την υπόλοιπη ΕΕ, με τη θέσπιση μέτρων που διευκολύνουν την κινητικότητα των καλλιτεχνών από τις περιοχές αυτές και των πολιτιστικών δημιουργιών τους προς την υπόλοιπη ΕΕ και τις γειτονικές της χώρες και αντίστροφα. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα τους δίνεται η δυνατότητα να συμμετέχουν με ίσες ευκαιρίες στα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα που μπορούν να προσφέρουν οι δημιουργικές και πολιτιστικές βιομηχανίες, κυρίως για την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση, όπως κατέδειξε η ΕτΠ στη γνωμοδότηση CDR2391-2012_00_00_TRA_AC·

25. εφιστά την προσοχή στις συνέπειες των επιλογών πολιτικής, ιδίως όσον αφορά την κατάρτιση του προϋπολογισμού και την κατανομή των πόρων, επί της πολιτιστικής κληρονομιάς και της πολιτιστικής πολιτικής, μεταξύ άλλων σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα·

⁽⁹⁾ CDR181-2010_FIN_AC.

26. θεωρεί ότι θα ήταν σημαντικό να αναπτυχθεί ένα εργαλείο που να απευθύνεται ειδικά στα νέα talέντα και να προωθεί την κινητικότητα τους και τις δυνατότητες κατάρτισης και ανταλλαγών με άλλες χώρες, όχι μόνο της ΕΕ αλλά και εκτός αυτής. Θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως βάση η ιδέα ενός Erasmus νέων δημιουργών που θα έδινε ιδιαίτερη προσοχή στους νέους των πιο απομακρυσμένων περιοχών, όπως οι εξόχως απόκεντρες περιοχές, δεδομένου ότι, λόγω των ειδικών χαρακτηριστικών των περιοχών στις οποίες διαμένουν, πολλές φορές αντιμετωπίζουν περιορισμούς στην πρόσβασή τους σε προγράμματα κινητικότητας υπό τις ίδιες συνθήκες με τους νέους της ηπειρωτικής Ευρώπης·

27. σημειώνει ότι σε περιόδους οικονομικών και δημοσιονομικών προβλημάτων σε πολλά κράτη μέλη της ΕΕ οι επενδύσεις στον τομέα του πολιτισμού έχουν πληγεί και περιοριστεί σημαντικά·

28. τονίζει ότι οι δαπάνες στον τομέα του πολιτισμού δεν αποτελούν πολυτέλεια αλλά επένδυση και ότι απαιτείται στρατηγική υποστήριξη για την πιθανή ανάπτυξη ενός τομέα που απασχολεί περισσότερα από 3 εκατομμύρια άτομα και στον οποίο δραστηριοποιούνται ένα εκατομμύριο εταιρείες στην Ευρώπη·

Ο ρόλος των περιφερειακών και των τοπικών αρχών

29. επισημαίνει ότι στα περισσότερα κράτη μέλη αρμόδιες για τους τομείς που αναφέρονται στο πλαίσιο της κοινής ανακοίνωσης, ειδικά του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς, της έρευνας, της εκπαίδευσης, του τουρισμού, της συνεργασίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση, είναι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές·

30. τονίζει τη σκοπιμότητα να συμπεριληφθεί ο πολιτιστικός τομέας στα εθνικά και περιφερειακά σχέδια διεθνοποίησης και να επιδιωχθεί η διεθνοποίηση των ιδίων των πολιτιστικών βιομηχανιών·

31. εφιστά την προσοχή στη σημασία της διαφύλαξης της παραδοσιακής μορφής του τοπίου και των οικισμών, καθώς και στον σπουδαιότερο ρόλο αυτής της πτυχής για τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς. Για να γίνουν ελκυστικοί οι οικισμοί, θα πρέπει να στηριχθούν τα προγράμματα που από αρχιτεκτονική άποψη σέβονται τις παραδόσεις, τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού όσο και σε επίπεδο χρήσης των υλικών, ενώ παράλληλα ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες από πλευράς χώρων·

32. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι η μελλοντική στρατηγική μπορεί να συμβάλει στη θεμελίωση βιώσιμου τουρισμού στις γειτονικές με την ΕΕ χώρες και να προωθήσει την αναγνώριση των σημαντικών ωφελειών που αποφέρει η πολιτιστική κληρονομιά σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο·

33. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμπεριλάβει την Επιτροπή των Περιφερειών στη φάση του σχεδιασμού και τις περιφερειακές και τοπικές αρχές στις φάσεις ανάπτυξης και υλοποίησης των αξόνων δράσης και των μέτρων που προτείνονται στην κοινή ανακοίνωση, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας·

34. θεωρεί ότι είναι σημαντικό να απλοποιηθούν και να επιταχυνθούν οι διαδικασίες χρηματοδότησης για πολιτιστικές δράσεις, να εξασφαλιστεί δε ότι οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές θα έχουν αμεσότερη πρόσβαση στο υφιστάμενο πλαίσιο συνεργασίας, καθώς και σε χρηματοδότηση βάσει των θεματικών προγραμμάτων της ΕΕ για την προώθηση των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων·

35. χαιρετίζει την πρόταση για την ίδρυση ευρωπαϊκών πολιτιστικών κέντρων βασισμένων στη σχέση συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και της εκάστοτε χώρας εταίρου, εκτιμά ότι απαιτείται περαιτέρω δημοσιονομική ανάλυση επί αυτής και ζητεί οι περιφερειακοί και οι τοπικοί φορείς να συμμετέχουν μαζί με πολιτιστικά ιδρύματα και άλλους παράγοντες. Σημειώνει ότι τα συγκεκριμένα κέντρα μπορούν να έχουν διάφορες μορφές, π.χ. να λειτουργούν ως βιβλιοθήκες, ψηφιακές ή μη. Στο πλαίσιο αυτό, η συνεχής εκπαίδευση των εμπλεκόμενων φορέων θα οδηγήσει στην επιτυχία της πρωτοβουλίας μόνον εάν υπάρχει πραγματική συνεργασία και όχι ανταγωνισμός μεταξύ των φορέων της ΕΕ που εδρεύουν στις χώρες εταίρους·

36. εισηγείται τη συμπερίληψη περιφερειακών και τοπικών φορέων στην πλατφόρμα πολιτιστικής διπλωματίας της ΕΕ που συστάθηκε τον Φεβρουάριο του 2016 με επίκεντρο τους στρατηγικούς εταίρους·

37. υπενθυμίζει τις προηγούμενες θέσεις της ΕπΠ βάσει των οποίων οι Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης (ΠΠΕ) θεωρούνται πολύτιμος θεσμός που αναδεικνύει τον πλούτο, την ποικιλομορφία και τα κοινά χαρακτηριστικά των ευρωπαϊκών πολιτισμών⁽¹⁰⁾. Μαζί με την πρωτοβουλία για το σήμα ευρωπαϊκής κληρονομιάς, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν περαιτέρω ως εργαλεία για τη συνεργασία και τη συμμετοχή των πολιτών·

⁽¹⁰⁾ CDR191-2011_FIN_AC.

38. επιμένει στην προηγούμενη θέση της ΕτΠ υπέρ του ανοίγματος της πρωτοβουλίας ΠΠΕ ώστε να συμμετέχουν όχι μόνο πόλεις από υποψήφιες χώρες και δυνάμει υποψήφιες χώρες, αλλά και χώρες της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας, καθώς και οι χώρες της ΕΖΕΣ⁽¹¹⁾. Η πρωτοβουλία ΠΠΕ αποτελεί δυναμική συμβολή στην ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας (ΕΠΓ), καθώς και στις σχέσεις με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, δεδομένου ότι όχι μόνο συμβάλλει στην ενίσχυση της πολιτιστικής συνεργασίας εντός της ΕΕ, αλλά βοηθά και στην ανάπτυξη ακόμη στενότερων δεσμών μεταξύ της ΕΕ και των ανατολικών και νότιων γειτονικών χωρών, με στόχο την προώθηση της ευημερίας, της σταθερότητας και της ασφάλειας στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.

39. υπογραμμίζει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές έχουν σημαντικές αρμοδιότητες στο θέμα της προώθησης του διαπολιτισμικού διαλόγου, καθώς πολλές διαπολιτισμικές πρωτοβουλίες συντονίζονται σε τοπικό και/ή σε περιφερειακό επίπεδο. Λόγω της εγγύτητάς τους προς τους πολίτες, οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές είναι στη στρατηγική θέση να μπορούν να ανταποκριθούν στις ιδιαίτερες ανάγκες και τις απαιτήσεις των διάφορων πολιτισμικών ομάδων εντός της επικράτειάς τους, καθώς και να τις κινητοποιήσουν αποτελεσματικά για την προώθηση καλύτερου διαπολιτισμικού διαλόγου⁽¹²⁾.

40. αναμένει με ανυπομονησία τη νομοθετική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την καταπολέμηση της αθέμιτης διακίνησης πολιτιστικής κληρονομιάς· υπογραμμίζει ότι η πρόταση αυτή θα πρέπει να καλύπτει όχι μόνο την παράνομη εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών στην ΕΕ, αλλά και την παράνομη εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών της ΕΕ, με στόχο την καταπολέμηση της εμπορίας και την προστασία εθνικών θησαυρών που έχουν καλλιτεχνική, ιστορική ή αρχαιολογική αξία· επιμένει ωστόσο ότι η πρόταση αυτή δεν πρέπει να προβλέψει δυσανάλογους περιορισμούς στο νόμιμο εμπόριο πολιτιστικών αγαθών και οφείλει να επιδιώξει τη διατήρηση του διοικητικού φόρτου που επιβαρύνει τους νόμιμους εμπόρους στο απολύτως ελάχιστο επίπεδο. Εκτιμά ότι είναι θεμελιώδες να προταθούν επίσης αυστηρά μέτρα όσον αφορά τις μη εξουσιοδοτημένες ανασκαφές στην ΕΕ.

41. υποστηρίζει την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να οριστεί το 2018 ως ευρωπαϊκό έτος πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς αυτό θα δώσει την ευκαιρία, μεταξύ άλλων, να προωθηθεί ο διαπολιτισμικός διάλογος και ο ρόλος του πολιτισμού για ειρηνικές σχέσεις μεταξύ των κοινοτήτων.

Βρυξέλλες, 8 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Markku MARKKULA

⁽¹¹⁾ CDR2077-2012_00_00_TRA_AC.

⁽¹²⁾ CDR11-2006_FIN_RES.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Πολιτική της Ένωσης για την Αρκτική»

(2017/C 207/17)

Εισηγήτρια: Pauliina HAIJANEN (FI/EPP), δημοτική σύμβουλος Λαίτιλα

Έγγραφο αναφοράς: Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο — Μια ολοκληρωμένη πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Αρκτική

JOIN(2016) 21 final

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

1. επικροτεί την κοινή ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ύπατη Εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας στις 27 Απριλίου 2016 και θεωρεί τους τομείς προτεραιότητας για μια μελλοντική ολοκληρωμένη περιβαλλοντική πολιτική ΕΕ για την Αρκτική που περιγράφονται στην ανακοίνωση ως ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση·
2. τονίζει ότι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η περιοχή της Αρκτικής απαιτούν συντονισμένες προσπάθειες σε τοπικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο και επαινεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή επειδή μεριμνά έτσι ώστε τα ειδικά γεωγραφικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά της περιοχής να αποτελούν τη βάση των ολοκληρωμένων πολιτικών για την επίτευξη των περιφερειακών στόχων και αναγκών·
3. επισημαίνει ότι πρόκειται για την τρίτη ανακοίνωση που αφορά την περιοχή της Αρκτικής. Στην πρώτη ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που δημοσιεύτηκε το 2008, υποβλήθηκαν προτάσεις για τη λήψη μέτρων για την προστασία και διατήρηση της περιοχής της Αρκτικής, μέσω των διαφόρων περιβαλλοντικών συμβάσεων και της διεθνούς συνεργασίας. Επιπλέον, προτείνονται μέτρα για την προώθηση της βιώσιμης χρήσης των πόρων και ένα πολυμερές μοντέλο διακυβέρνησης της Αρκτικής. Σκοπός της ανακοίνωσης ήταν να προωθήσει μια διαρθρωμένη και συνεπή προσέγγιση των θεμάτων της Αρκτικής και να ανοίξει νέες προοπτικές συνεργασίας με τα κράτη της Αρκτικής·
4. επισημαίνει ότι το 2012 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε κοινή ανακοίνωση με την Ύπατη Εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας στην οποία αναδεικνύονται η δυνατότητα νέων διαδρόμων μεταφορών λόγω της κλιματικής αλλαγής (συμπεριλαμβανομένου του βορειοανατολικού περάσματος) και το βελτιωμένο δυναμικό για τη βιώσιμη χρήση των πόρων με βάση τις νέες τεχνολογίες και τις γνώσεις για να συμπληρωθεί η διάσταση της προστασίας του περιβάλλοντος. Στην ανακοίνωση προβάλλεται επίσης η σημασία της διεθνούς συνεργασίας για την ενίσχυση της ειρήνης και της ασφάλειας·
5. εφιστά την προσοχή στις τρεις προτεραιότητες που καθορίζονται στην πρόσφατη ανακοίνωση σχετικά με μια μελλοντική ολοκληρωμένη περιβαλλοντική πολιτική της ΕΕ: κλιματική αλλαγή και προστασία του περιβάλλοντος της Αρκτικής, βιώσιμη ανάπτυξη στην περιοχή της Αρκτικής και στη γύρω περιοχή, καθώς και διεθνής συνεργασία σε θέματα Αρκτικής. Μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις είναι η εξεύρεση ισορροπίας μεταξύ της περιβαλλοντικής αρμονίας και της αξιοποίησης των νέων δυνατοτήτων της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης·
6. επισημαίνει ότι, σε γενικές γραμμές, στην ανακοίνωση ακολουθείται η προσέγγιση του παρελθόντος σε σχέση με το κλίμα και το περιβάλλον, την αειφόρο ανάπτυξη και την περιφερειακή συνεργασία. Η Επιτροπή των Περιφερειών στη γνωμοδότησή της επιθυμεί να επιστήσει την προσοχή κυρίως σε θέματα που έτυχαν μικρότερης προσοχής στις προηγούμενες ανακοινώσεις (όπως, για παράδειγμα, ορισμένα κοινωνικοοικονομικά θέματα) ή σε θέματα που έχουν τεθεί ως νέες προτεραιότητες·
7. υποστηρίζει τους στόχους που καθορίζονται στην ανακοίνωση όσον αφορά την ασφάλεια, τη σταθερότητα, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ευημερία της περιοχής. Η ανακοίνωση παρέχει μια συνολική εικόνα των δραστηριοτήτων της ΕΕ στην περιοχή της Αρκτικής. Η αειφόρος ανάπτυξη βρίσκεται στο επίκεντρο της πολιτικής της ΕΕ για την αρκτική διάσταση, αλλά ολοένα και περισσότερο γίνεται λόγος και για την ικανότητα προσαρμογής. Στην ανακοίνωση διευκρινίζεται ότι στις μελλοντικές δραστηριότητες πρέπει να αποδοθεί σημασία τόσο στο παραδοσιακό περιβάλλον διαβίωσης των ανθρώπων της περιοχής όσο και στις συνέπειες της οικονομικής ανάπτυξης στο ευπαθές περιβάλλον της Αρκτικής. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί θετικό το γεγονός ότι στην ανακοίνωση δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην ανάγκη ενίσχυσης του συντονισμού των θεμάτων που αφορούν την Αρκτική.

8. επισημαίνει ότι στην ανακοίνωση η περιοχή της Αρκτικής εξετάζεται από δύο διαφορετικές προοπτικές: από την προοπτική της Ευρώπης, οι πιο βόρειες χώρες της γηραιάς ηπείρου βρίσκονται στην Αρκτική και χαρακτηρίζονται από τη μεγάλη γεωγραφική απόσταση, τις δύσκολες συνθήκες καθώς και από την αραιοκατοίκηση και τη γήρανση του πληθυσμού. Από την προοπτική της Αρκτικής συνολικά, τονίζονται οι φυσικοί πόροι (ορυκτά, δάση, θάλασσα οικονομία και αλιεία), οι αναπτυσσόμενες κοινωνίες και η ισχυρή τεχνολογία, π.χ. ως προς την ανάπτυξη βιώσιμων τεχνολογικών λύσεων για τα περιβαλλοντικά προβλήματα. Στη γνωμοδότηση εξετάζεται κυρίως η ευρωπαϊκή προοπτική.

9. τονίζει ότι στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η έννοια της «περιοχής της Αρκτικής» καλύπτει την περιοχή γύρω από τον Βόρειο Πόλο, βόρεια του αρκτικού κύκλου (66° 33' Β). Περιλαμβάνει τον Αρκτικό Ωκεανό και εδάφη των οκτώ κρατών της Αρκτικής: των ΗΠΑ, του Καναδά, της Δανίας (μαζί με τη Γροιλανδία και τις Φερόες Νήσους), της Φινλανδίας, της Ισλανδίας, της Νορβηγίας, της Ρωσικής Ομοσπονδίας και της Σουηδίας. Η Γροιλανδία και οι Φερόες Νήσοι —διαθέτουν μεγάλο βαθμό αυτονομίας, αλλά τυπικά ανήκουν στη Δανία— δεν είναι μέλη της ΕΕ, αλλά έχουν υπογράψει εμπορικές και αλιευτικές συμφωνίες με την ΕΕ. Εξάλλου η Γροιλανδία έχει το ειδικό καθεστώς των υπερπόντιων εδαφών. Στην περιοχή της Αρκτικής κατοικούν 4 εκατομμύρια άνθρωποι, εκ των οποίων περίπου το ένα τρίτο προέρχεται από τους αυτόχθονες πληθυσμούς·

10. σημειώνει ότι ο ορισμός της Αρκτικής που χρησιμοποιείται στην ανακοίνωση αφορά μόνο την περιοχή που βρίσκεται βόρεια του αρκτικού κύκλου. Οι συνέπειες της ολοκληρωμένης πολιτικής της ΕΕ εκτείνονται σε πολύ ευρύτερη περιοχή. Η Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει ότι στην ανακοίνωση θα πρέπει να διευρυνθούν τα γεωγραφικά όρια της περιοχής της Αρκτικής, λαμβάνοντας υπόψη τις προοπτικές για την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την προώθηση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας με βάση τις ανάγκες και τις δυνατότητες των αυτοχθόνων πληθυσμών·

Κλιματική αλλαγή και προστασία του περιβάλλοντος της Αρκτικής

11. θεωρεί σημαντικό το γεγονός ότι ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και η προσαρμογή σε αυτήν, μαζί με την προστασία του ευπαθούς περιβάλλοντος της Αρκτικής, είναι τα σημαντικότερα από τα μέτρα πολιτικής που παρουσιάζονται στην ανακοίνωση. Πέρα από τις συνέπειες της αύξησης της θερμοκρασίας στην περιοχή της Αρκτικής, η ΕΕ θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη τον τρόπο με τον οποίο οι παγκόσμιες και ευρωπαϊκές δραστηριότητες επηρεάζουν την εξέλιξη της κλιματικής αλλαγής στην περιοχή. Η παγκόσμια συμφωνία για το κλίμα θα επηρεάσει σημαντικά το μέλλον της Αρκτικής. Στην ανακοίνωση επισημαίνονται επίσης και άλλες διεθνείς συμφωνίες ή η ανάγκη σύναψης παρόμοιων συμφωνιών, μεταξύ άλλων για την προστασία του περιβάλλοντος·

12. θεωρεί σημαντικό το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβάλλει τη σημασία της έρευνας και της επιστημονικής συνεργασίας στην περιοχή της Αρκτικής τόσο σήμερα όσο και στο μέλλον. Η πρωτοβουλία του δικτύου PolarNet — ΕΕ αποτελεί ένα καλό παράδειγμα μιας ευρείας και ουσιαστικής επιστημονικής συνεργασίας, στην οποία συμμετέχουν πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα από διάφορα μέρη της Ευρώπης. Η πρωτοβουλία στοχεύει στον προσδιορισμό βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιστημονικών στόχων, καθώς και στην ενίσχυση της διεπιστημονικής συνεργασίας στον τομέα της έρευνας στην περιοχή της Αρκτικής. Στο πλαίσιο αυτό, ο στόχος που προτείνει το δίκτυο είναι η υλοποίηση μιας ευρύτερης συνεργασίας με φορείς της Αρκτικής. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ιδιαίτερα σημαντική —κατά τον καθορισμό των ερευνητικών στόχων και μέσων που αφορούν την πολυδιάστατη πραγματικότητα της Αρκτικής— τη συνεργασία και με αντιπροσωπευτικούς φορείς τοπικού και περιφερειακού επιπέδου·

13. επιθυμεί δε να υπογραμμίσει περαιτέρω τον ρόλο των πόλεων της Αρκτικής στο αναπτυξιακό έργο. Οι πόλεις αποτελούν βασικούς μοχλούς των αναπτυξιακών προσπαθειών και της προσαρμογής σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Για παράδειγμα, οι επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε αστικές υποδομές και σε υποδομές για ενεργειακά αποδοτικές λύσεις, καθώς και οι λύσεις που απαιτούνται για υπηρεσίες προς τον πληθυσμό, ιδιαίτερα σε περιοχές με χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού, δημιουργούν νέες μορφές επιχειρηματικής δραστηριότητας. Ωστόσο η Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει ότι τα ιδιαίτερα ζητήματα που τίθενται λόγω της μεγάλης απόστασης, της χαμηλής πυκνότητας και της γήρανσης του πληθυσμού θα εξακολουθήσουν να χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής στο πλαίσιο της αναπτυξιακής πολιτικής·

Βιώσιμη ανάπτυξη στην Αρκτική και στη γύρω περιοχή

14. θεωρεί τη βιώσιμη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων κεντρικό στοιχείο της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και της αύξησης της ευημερίας στην περιοχή της Αρκτικής. Προϋπόθεση τούτου είναι οι αποτελεσματικές μεταφορές και οι τηλεπικοινωνιακές συνδέσεις. Είναι σημαντική η ενίσχυση και η ολοκλήρωση των μεταφορικών συνδέσεων Βορρά — Νότου, όπως, για παράδειγμα, η σύνδεση Φινλανδίας και Αρκτικού Ωκεανού με το δίκτυο ΔΕΔ-Μ μέσω Νορβηγίας, αλλά επίσης και των συνδέσεων Ανατολής — Δύσης ούτως ώστε περιοχές της βόρειας Νορβηγίας, Σουηδίας και Φινλανδίας να συνδεθούν με το δίκτυο μεταφορών της ΕΕ. Στην περιοχή της Αρκτικής οι επενδύσεις —μεταξύ άλλων σε οδικά έργα, σιδηροδρόμους, δίκτυα παροχής ηλεκτρικής ενέργειας και ευρυζωνικές συνδέσεις— αφορούν συνήθως την ευρύτερη περιοχή, και έτσι έχουν θετική επίδραση στις επιχειρηματικές συνθήκες σε όλη τη χώρα, συμπεριλαμβανομένης της βιομηχανίας·

15. υπενθυμίζει εν προκειμένω τη στρατηγική της ΕΕ για τη γαλάζια ανάπτυξη, που προωθεί τη μακροπρόθεσμη, βιώσιμη θαλάσσια ανάπτυξη. Θα πρέπει να προωθηθούν στον Αρκτικό Ωκεανό κυρίως μέτρα σχετικά με τη στρατηγική της θαλάσσιας τεχνολογίας, τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη θαλάσσια επιτήρηση. Αναπτυξιακά μέτρα που συνδέονται με την προώθηση της υδατοκαλλιέργειας και την εκμετάλλευση της θαλάσσιας ενέργειας έχουν ιδιαίτερη σημασία για την περιοχή της Αρκτικής·

16. τονίζει ότι η αξιοποίηση της τεχνολογίας της Αρκτικής στη βιομηχανία, στην ενέργεια, στην καθαρή τεχνολογία, στην κατασκευή υποδομών και στον τουρισμό θα τονώσει την ανταγωνιστικότητα ολόκληρης της Ευρώπης. Είναι σημαντική η προώθηση της ερευνητικής συνεργασίας στην Αρκτική μεταξύ πανεπιστημίων και ερευνητικών ιδρυμάτων. Η προώθηση της καινοτομίας και η μετατροπή της σε προϊόντα και εμπορικές υπηρεσίες προβάλλονται έντονα ως μέσα για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην περιοχή της Αρκτικής αποτελεί μέρος της εφαρμογής της στρατηγικής για την ψηφιακή ενιαία αγορά.

17. εφιστά την προσοχή στο ότι στην πολιτική συνοχής της ΕΕ για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 προτεραιότητες για την αρκτική περιοχή της Ευρώπης είναι η έρευνα και η καινοτομία, η ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ και η μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Οι έξυπνες στρατηγικές εξειδίκευσης των βόρειων περιοχών και, όσον αφορά τη διασυνοριακή συνεργασία, οι στόχοι του προγράμματος Interreg για τη Βόρεια Περιφέρεια και την Αρκτική, καθώς και των προγραμμάτων «Interreg North», «Botnia-Atlantica» και «Norway-Sweden», τα οποία αποσκοπούν στη δημιουργία ισχυρών, ανταγωνιστικών και βιώσιμων κοινοτήτων, θα αποτελέσουν μια ισχυρή βάση για τα διαρθρωτικά ταμεία που χρηματοδοτούν έργα στην περιοχή Αρκτικής της ΕΕ. Το διασυνοριακό πρόγραμμα της ΕΕ «Kolarctic CBC» θα υποστηρίξει επίσης τη συνεργασία με τις βόρειες περιφέρειες της Φινλανδίας, της Σουηδίας και της Νορβηγίας, καθώς και της περιοχής της Θάλασσας του Μπάρεντς·

18. τονίζει επίσης ότι στο μέλλον η εφαρμογή της πολιτικής για τη συνοχή θα συμβάλει στην ανάπτυξη της περιοχής της Αρκτικής με διαφοροποιημένα μέσα χρηματοδότησης, ώστε να εξερευνηθούν λύσεις για την προώθηση της τοπικής βιομηχανίας, καθώς και για τη βελτίωση της τεχνολογίας, της καινοτομίας, των προϊόντων και των υπηρεσιών που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ στο σύνολό της. Στα νέα βασικά θέματα περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, η ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας, καθώς και το σχέδιο για την Αρκτική με την ευρεία έννοια του όρου. Είναι σημαντικό η ΕΕ να συμμετέχει ενεργά στην έρευνα και στις επενδύσεις στην περιοχή της Αρκτικής και κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού·

19. επισημαίνει επίσης ότι στην ανακοίνωση αναφέρονται οι νέες τεχνολογικές δυνατότητες στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως μεταξύ άλλων η διατήρηση και η ανάπτυξη της τοπικής βιομηχανίας, της τεχνολογίας και του πολιτισμού. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους εκπροσώπους των αυτοχθόνων. Στην ανακοίνωση υπογραμμίζονται οι ετήσιες συναντήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με εκπροσώπους των αυτοχθόνων της Αρκτικής. Στο πλαίσιο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων οι απόψεις των αυτοχθόνων λαών είναι καθοριστικής σημασίας ακόμη και για τις εθνικές και περιφερειακές δραστηριότητες·

20. επικροτεί την ιδιαίτερη έμφαση στη σημασία της συνεργασίας με την εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης πολιτικής για την Αρκτική. Επίσης, για να προωθηθεί η καλύτερη χρήση των διαφόρων μέσων χρηματοδότησης στην περιοχή της Αρκτικής από πλευράς επενδύσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει την άμεση συγκρότηση ενός προσωρινού φόρουμ (Φόρουμ Ενδιαφερομένων για την Ευρωπαϊκή Αρκτική). Στο φόρουμ θα προσκληθούν να συμμετέχουν εκπρόσωποι των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, των κρατών μελών και των τοπικών και περιφερειακών αρχών, με στόχο τον καθορισμό βασικών επενδυτικών και ερευνητικών προτεραιοτήτων για χρηματοδότηση από την ΕΕ πριν τα τέλη του 2017. Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει να παρέχονται περισσότερες λεπτομέρειες για την ακριβή διαμόρφωση και αποστολή του προτεινόμενου φόρουμ, ακόμη και στα αρχικά στάδια·

21. προτείνει, στο πλαίσιο των εργασιών του φόρουμ συνεργασίας, να εκπονήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έναν οδηγό για τις ευκαιρίες χρηματοδότησης προς την περιοχή της Αρκτικής (μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της στρατηγικής για τη Βαλτική θάλασσα) και να παρέχει πληροφορίες σχετικά με το θέμα μέσα από διάφορες εκδηλώσεις και δυνατότητες δικτύωσης. Έτσι, παράλληλα με τις εργασίες του «Φόρουμ Ενδιαφερομένων για την ευρωπαϊκή Αρκτική», θα τροφοδοτείται με υλικό το φόρουμ ΕΕ — Αρκτικής (EU-Arctic Forum), το οποίο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει να διεξάγεται σε ετήσια βάση αρχής γενομένης από το 2018·

Διεθνής συνεργασία σε θέματα Αρκτικής

22. θεωρεί την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας ένα από τα βασικά θέματα της ανακοίνωσης. Η αυξανόμενη στρατηγική σημασία της περιοχής της Αρκτικής μπορεί να οδηγήσει σε αντικρουόμενα συμφέροντα, και γι' αυτό τονίζεται η σημασία της στενής διεθνούς συνεργασίας. Η συνεργασία στην περιοχή της Αρκτικής πραγματοποιείται στο πλαίσιο μιας σειράς υφιστάμενων ήδη δομών συνεργασίας. Το Αρκτικό Συμβούλιο αποτελεί το κύριο διακυβερνητικό φόρουμ που προωθεί τη συνεργασία σε θέματα

Αρκτικής μεταξύ των χωρών, των κοινοτήτων αυτοχθόνων και άλλων ανθρώπων που ζουν στην περιοχή της Αρκτικής. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Θάλασσας του Μπάρεντς και το Περιφερειακό Συμβούλιο της Θάλασσας του Μπάρεντς εργάζονται για την προώθηση της σταθερής και βιώσιμης ανάπτυξης στην περιοχή της Θάλασσας του Μπάρεντς. Εξάλλου, η συνεργασία ΕΕ — Βαλτικής συνδέεται με το ευρύτερο πλαίσιο της συνεργασίας στην Αρκτική·

23. τονίζει τη σημασία της συνέχειας της συνεργασίας με τη Ρωσία στο πλαίσιο της βόρειας διάστασης. Οι δυνατότητες που προσφέρει η συνεργασία έχουν συμβάλει στην ανάπτυξη συγκεκριμένων περιβαλλοντικών, επιχειρηματικών και πολιτιστικών έργων προς όφελος των επιχειρήσεων, των ερευνητών και των πολιτών·

24. θεωρεί σημαντικό να αξιοποιηθούν οι ήδη υφιστάμενες δομές συνεργασίας για την προώθηση των στόχων της ανακοίνωσης. Η ΕΕ συμμετέχει ενεργά στις εργασίες διεθνών οργανισμών και φόρουμ. Η ΕΕ επεδίωξε να συμμετάσχει ως παρατηρητής στο Αρκτικό Συμβούλιο, και είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να προωθήσουν την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής·

25. τέλος, σημειώνει ότι η στρατηγική σημασία της περιοχής της Αρκτικής για την ΕΕ αυξάνεται συνεχώς, εξ ου και η ανάγκη για την ΕΕ να λάβει μέτρα για την επίλυση των προκλήσεων που θέτει το φυσικό περιβάλλον της περιοχής της Αρκτικής και οι συγκεκριμένες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες. Η ΕΕ πρέπει να προωθήσει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και των χωρών εκτός ΕΕ προκειμένου να διατηρηθεί η σταθερότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην περιοχή της Αρκτικής. Είναι σημαντικό να ενισχυθεί η ολοκληρωμένη προσέγγιση με την αναζήτηση συνδέσμων και συνεργειών μεταξύ των διαφόρων προγραμμάτων χρηματοδότησης και των άλλων χρηματοδοτικών μέσων. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να συμμετέχουν σε βασικά μελλοντικά προγράμματα και έργα που αφορούν τη συνεργασία, τις διασυνδέσεις καθώς και τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη στην περιοχή της Αρκτικής.

Βρυξέλλες, 8 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος LIFE»

(2017/C 207/18)

Εισηγητής: Witold Stępień (PL/EPP), πρόεδρος του βοεβοδάτου Łódź**Έγγραφο αναφοράς:** Επιστολή του αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 26ης Σεπτεμβρίου 2016**ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

1. επικροτεί το αίτημα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κατάρτιση διερευνητικής γνωμοδότησης επί του θέματος και επιδιώκει με την παρούσα γνωμοδότηση να συμβάλει στην ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος LIFE 2014-2020, που προβλέπεται στο άρθρο 27 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 (στο εξής «κανονισμός LIFE»), στην εκτελεστική πράξη για την έγκριση του δεύτερου πολυετούς προγράμματος εργασίας (ΠΠΕ) LIFE κατά την περίοδο 2018-2020 (που προβλέπεται στο άρθρο 24 παράγραφος 4 του κανονισμού LIFE) και στην κατάρτιση του επόμενου προγράμματος LIFE στο πλαίσιο του προσεχούς πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2020-2027.

2. πιστεύει ότι η προστασία του περιβάλλοντος και η διατήρηση της βιοποικιλότητας θα συνεχίσουν να αποτελούν έναν από τους κύριους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το πρόγραμμα LIFE για το περιβάλλον ενισχύει το φυσικό κεφάλαιο της Ευρώπης και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες που συνδέονται με αυτό και επίσης συμβάλλει —σύμφωνα με τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και τις πολιτικές προτεραιότητες της Επιτροπής των Περιφερειών (ΕΤΠ)— στη δημιουργία πράσινων θέσεων εργασίας, τοπικής επιχειρηματικότητας και έξυπνης και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, η οποία προάγει την κοινωνική ένταξη. Δεδομένων των κλιματικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει σήμερα η Ευρώπη, η ανάπτυξη νέων εργαλείων, όπως το υποπρόγραμμα «Δράση για το κλίμα», θεωρείται εξαιρετικά ζωτικής σημασίας καθότι λειτουργεί ως κινητήρια δύναμη για την υλοποίηση του τοπικού και περιφερειακού θεματολογίου στο πλαίσιο της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή ⁽¹⁾, συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ για το κλίμα και την ενέργεια κατά την περίοδο 2020-2030 ⁽²⁾ και προάγει την εφαρμογή της συμφωνίας του Παρισιού ⁽³⁾.

3. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές συγκαταλέγονται μεταξύ των κύριων δικαιούχων του προγράμματος LIFE και το αξιοποιούν απευθείας, μέσω της υλοποίησης των έργων του LIFE αλλά και με την ανάπτυξη τοπικών και περιφερειακών συμπράξεων. Αυτό που καθιστά το πρόγραμμα ελκυστικό για τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές είναι η ποικιλία των χρηματοδοτούμενων θεματικών προτεραιοτήτων, οι δυνατότητες συνεργασίας με ένα ευρύ φάσμα φορέων, καθώς και το πλήθος διαφορετικών μοντέλων χρηματοδότησης.

4. επαναλαμβάνει τη στήριξή της για το πρόγραμμα LIFE —ως ένα ανεξάρτητο, υπό άμεση διαχείριση χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα που είναι πλήρως αφιερωμένο στο περιβάλλον και με σημαντική επίδραση στη δημιουργία περισσότερων θέσεων εργασίας και την οικονομική ανάπτυξη— και υπογραμμίζει ότι θα πρέπει να συνεχιστεί και μετά το 2020 με εκτενή αύξηση του προϋπολογισμού του ⁽⁴⁾. Λαμβανομένων υπόψη των αναδυόμενων προκλήσεων στον τομέα του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής, καθώς και της ανάγκης για καινοτομία, είναι απαραίτητο να υιοθετηθούν ειδικές προσεγγίσεις προκειμένου να αντιμετωπιστεί η άνιση υλοποίηση των περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων στις πρακτικές των κρατών μελών και στην εφαρμογή της νομοθεσίας.

Ενότητα 1. Τροποποιήσεις στην επιλεξιμότητα των δαπανών

Σχέση με τις προτεραιότητες της ΕΕ

5. φρονεί ότι οι θεματικές προτεραιότητες που προσδιορίζονται στο παράρτημα III του κανονισμού του προγράμματος LIFE ⁽⁵⁾ εξακολουθούν να ισχύουν, ως εκ τούτου δεν θεωρεί ότι υπάρχει ανάγκη για μια ενδιάμεση επανεξέταση βάσει κατ' εξουσιοδότηση πράξης, σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 2 του κανονισμού LIFE.

⁽¹⁾ COM(2013) 216 final.

⁽²⁾ COM(2014) 015 final.

⁽³⁾ Βλέπε επίσης COR-2016-01412-00-01-AC-TRA.

⁽⁴⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013.

6. εξακολουθεί να εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι ο συνολικός προϋπολογισμός που διατέθηκε για τον θεματικό τομέα «Φύση και βιοποικιλότητα» του προγράμματος LIFE κατά την περίοδο 2014-2020 ανήλθε σε περίπου 1,155 δισεκατομμύρια ευρώ, ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε εκτιμήσει ότι χρειάζονται 5,8 δισεκατομμύρια ευρώ⁽⁶⁾ ετήσιες επενδύσεις για την κάλυψη ολόκληρου του δικτύου Natura 2000 και για τη δέουσα προστασία της φύσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 8 της οδηγίας για τους οικοτόπους· αναμένει ότι ένα από τα σημαντικότερα πορίσματα του εν εξελίξει ελέγχου καταλληλότητας της οδηγίας για τα πτηνά και της οδηγίας για τους οικοτόπους θα είναι η ανεπάρκεια χρηματοδότησης για την ενδεδειγμένη εφαρμογή των δύο οδηγιών, όπως εξάλλου έχει ήδη επισημάνει η ΕτΠ⁽⁷⁾· καλεί, ως εκ τούτου, την Επιτροπή να εκδώσει μια κατ'εξουσιοδότηση πράξη, σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 4 του κανονισμού LIFE, να αυξήσει τη χορήγηση επιδοτήσεων για συγκεκριμένες δράσεις στο πλαίσιο του θεματικού προγράμματος «Φύση και βιοποικιλότητα» του προγράμματος LIFE και να διατηρήσει έναν ουσιαστικά αυξημένο προϋπολογισμό μετά το 2020, ούτως ώστε να αυξηθεί ουσιαστικά η συμβολή του προγράμματος LIFE στη χρηματοδότηση του δικτύου Natura 2000·

7. συνιστά θερμά να διατηρηθεί και να ενδυναμωθεί το υποπρόγραμμα «Δράση για το κλίμα» στο δεύτερο πολυετές πρόγραμμα εργασίας LIFE και για την περίοδο μετά το 2020, ως κινητήρια δύναμη για τη χάραξη της τοπικής και της περιφερειακής πολιτικής στο ευρωπαϊκό και διεθνές πολιτικό θεματολόγιο για το κλίμα. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να αυξηθούν ουσιαστικά τα κονδύλια για δράσεις για το κλίμα και για προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και να συνυπολογιστεί η επικείμενη επανεξέταση της στρατηγικής της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή⁽⁸⁾. Επιπλέον, οι θεματικές προτεραιότητες και τα θέματα έργων του υποπρογράμματος «Δράση για το κλίμα» θα πρέπει να οριστούν σαφώς και να συνδεθούν με τις επιχορηγήσεις δράσης. Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου για τον τομέα προτεραιότητας «Μετριασμός κλιματικής αλλαγής», πρέπει να παραπέμπουν στις προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ και στη συνεισφορά σημαντικών τομέων της οικονομίας —όπως η ενέργεια κι οι μεταφορές— στις τάσεις των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου·

8. πιστεύει ότι το πρόγραμμα LIFE διαδραματίζει αποφασιστικό ρόλο στην ανάπτυξη νέων λύσεων στους τομείς της περιβαλλοντικής προστασίας και της δράσης για το κλίμα, στην προώθηση της οικολογικής καινοτομίας και στην ενίσχυση του δυναμικού για νέα εργαλεία όπως, λόγου χάρη, οι πράσινες υποδομές⁽⁹⁾ και οι λύσεις που βασίζονται στη φύση⁽¹⁰⁾· ενθαρρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσει την εφαρμογή της προσέγγισης αυτής στο πλαίσιο του τρέχοντος πολυετούς προγράμματος αλλά και μετά το 2020·

9. υπογραμμίζει ότι η ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας, όπως καθορίζεται στο σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κυκλική οικονομία και υποστηρίζεται από την ΕτΠ⁽¹¹⁾, θα απαιτήσει δημόσιες και ιδιωτικές πηγές χρηματοδότησης προκειμένου να αναπτυχθούν περαιτέρω οι βελτιωμένες τεχνολογίες και διαδικασίες, να διαμορφωθούν οι αναγκαίες υποδομές και να επεκταθεί η συνεργασία μεταξύ των διαφόρων παραγόντων στην αξιακή αλυσίδα· φρονεί ότι οι θεματικές προτεραιότητες όσον αφορά τα απόβλητα και την αποδοτικότητα των πόρων ευθυγραμμίζονται σε μεγάλο βαθμό με αυτή την προσέγγιση και ζητεί το δεύτερο πολυετές πρόγραμμα εργασίας να συνεχιστεί προς αυτή την κατεύθυνση, με την προσθήκη ωστόσο, στο πλαίσιο του νέου προγράμματος LIFE, μιας ρητής αναφοράς στην κυκλική οικονομία και με την απόδοση προτεραιότητας σε θέματα της επικείμενης στρατηγικής για τις πλαστικές ύλες σε μια κυκλική οικονομία, καθώς και των αποβλήτων κατασκευών στο πλαίσιο ενός μελλοντικού προγράμματος LIFE·

10. εκφράζει την ικανοποίησή της για τον ρόλο που διαδραματίζει το πρόγραμμα LIFE στην αντιμετώπιση της άνοσης και ανεπαρκούς εφαρμογής και επιβολής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στα κράτη μέλη, παράμετρο η οποία συνιστά μία από τις βασικές προτεραιότητες της ΕτΠ⁽¹²⁾. Η προσέγγιση αυτή θα πρέπει να συνεχιστεί και να ενισχυθεί σημαντικά στο επόμενο πρόγραμμα, με την περαιτέρω εκπλήρωση ολοκληρωμένων έργων καθώς και του θεματικού άξονα του προγράμματος LIFE «Περιβαλλοντική διακυβέρνηση και πληροφόρηση»·

11. υπογραμμίζει, στο πλαίσιο αυτό, και τη συμβολή του προγράμματος LIFE στην εκπλήρωση του στόχου της ΕΕ όσον αφορά τη «βελτίωση της νομοθεσίας», στην επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης και στη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας, καθώς και στην υλοποίηση των πολιτικών της Ένωσης για την προστασία του περιβάλλοντος και την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής με τον καθορισμό και την προσαρμογή των συναφών στόχων, μέσω μηχανισμών ανατροφοδότησης, καθώς και μέσα από την αξιοποίηση των εμπειριών που αποκομίζονται από τα χρηματοδοτούμενα έργα· ωστόσο υπογραμμίζει επίσης ότι πρωταρχικός στόχος του προγράμματος LIFE θα πρέπει να παραμείνει η προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας αυτή καθαυτή, δεδομένου ότι τα δύο αυτά στοιχεία συνιστούν τη «βιολογική κληρονομιά» της Ευρώπης και της ανθρωπότητας η οποία διακυβεύεται·

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/financing_natura2000.pdf. Σημείωση: εξαιρουμένης της Κροατίας.

⁽⁷⁾ COR-2015-02624-00-01-AC-TRA, CDR86-2012_FIN_AC.

⁽⁸⁾ Βλέπε επίσης την υπό εκπόνηση γνωμοδότηση της ΕτΠ ENVE-VI/015.

⁽⁹⁾ COM(2013) 249 final.

⁽¹⁰⁾ *Towards an EU Research and Innovation policy agenda for Nature-Based Solutions & Re-Naturing Cities* (Προς ένα θεματολόγιο πολιτικής της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία με στόχο λύσεις που βασίζονται στη φύση και την επαναφορά των πόλεων κοντά στη φύση), Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2015.

⁽¹¹⁾ COR-2016-01415-00-01-AC-TRA, COM(2015) 614 final.

⁽¹²⁾ COR-2015-05660-00-00-AC-TRA.

Προϋπολογισμός και δομή των επιλέξιμων δαπανών

12. εξακολουθεί να διατυπώνει τους προβληματισμούς της σχετικά με τον περιορισμένο προϋπολογισμό του προγράμματος LIFE, το οποίο αντιπροσωπεύει στο πολυετές πρόγραμμα εργασίας 2014-2020 μόλις το 0,3 % του συνολικού ποσού των πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1311/2013· επαναλαμβάνει το αίτημά της του 2012 για ουσιαστική αύξηση των πιστώσεων του προγράμματος μετά το 2020 ⁽¹³⁾.

13. διαπιστώνει ότι η επίτευξη των στόχων του προγράμματος LIFE ενδεχομένως παρεμποδίζεται από τα μη βέλτιστα ποσοστά συγχρηματοδότησης ⁽¹⁴⁾, διότι οι δικαιούχοι υποχρεούνται να εφαρμόζουν μια επιλεκτική προσέγγιση κατά την υποβολή των αιτήσεων χρηματοδότησης, ιδίως στην περίπτωση των εταιρών που δραστηριοποιούνται στον μη κερδοσκοπικό τομέα· προτρέπει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αυξήσει τα ποσοστά συγχρηματοδότησης στο επόμενο πρόγραμμα LIFE και να εναρμονίσει καλύτερα τα ποσοστά συγχρηματοδότησης του προγράμματος LIFE με τους συντελεστές συγχρηματοδότησης και τη διαφοροποίησή τους που εφαρμόζονται στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες μέσω άλλων χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ άμεσης ή κοινής διαχείρισης. Τα ειδικά ποσοστά συγχρηματοδότησης στις επιδοτήσεις δράσεων στον τομέα προτεραιότητας «Φύση και βιοποικιλότητα» θα μπορούσαν να προσδιοριστούν βάσει ενός παράγοντα σε συνάρτηση τόσο με τη συνολική έκταση των προστατευόμενων περιοχών όσο και με τον οικονομικό πλούτο μιας περιφέρειας (π.χ. επίπεδο NUTS 3), χωρίς να προκληθεί ωστόσο ανισορροπία εις βάρος των πιο ανεπτυγμένων περιφερειών·

14. εκφράζει την ανησυχία της για τον κανόνα του 102 % για τους δημόσιους οργανισμούς, σύμφωνα με τον οποίο το ποσό της ίδιας συνεισφοράς στον προϋπολογισμό του έργου πρέπει να είναι τουλάχιστον 2 % υψηλότερη απ' ό,τι το προγραμματισμένο συνολικό κόστος των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων. Ο κανόνας αυτός καθιστά δύσκολο για τις δημόσιες αρχές (ιδίως για τα επιστημονικά και ερευνητικά ιδρύματα και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις) να συμμετέχουν σε έργα, παρά το γεγονός ότι η συμβολή τους στην επίτευξη των στόχων των έργων LIFE είναι συχνά ζωτικής σημασίας·

15. εκφράζει τις αμφιβολίες της σχετικά με την περιορισμένη χρηματοδότηση που διατίθεται στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE, ιδίως για μεγάλα έργα υποδομών· καλεί την Επιτροπή να διασφαλίσει ότι κατά την αναθεώρηση θα ληφθεί υπόψη ο δυνητικός κίνδυνος τα έργα LIFE να εστιαστούν περισσότερο στην ανάπτυξη ικανοτήτων παρά σε έναν πραγματικό αντίκτυπο στο περιβάλλον ή στο κλίμα·

16. ζητεί, για την απλούστευση της δήλωσης ΦΠΑ, να γίνει ευρύτερη χρήση των πάγιων συντελεστών και των κατ' αποκοπήν ποσών χωρίς να περιοριστεί η επιλεξιμότητα των δαπανών ⁽¹⁵⁾, όπως προβλέπεται ήδη στην αιτιολογική σκέψη 38 του κανονισμού LIFE. Επιβεβαιώνει την πεποίθησή της ότι η κατάργηση του ΦΠΑ ως επιλέξιμης δαπάνης θα αποθαρρύνει πολλούς δυνητικούς αιτούντες από την υποβολή πρότασης. Ο ΦΠΑ θα πρέπει να εξακολουθήσει να θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη εφόσον οι δικαιούχοι μπορούν να αποδείξουν ότι δεν μπορεί να επιστραφεί ⁽¹⁶⁾.

17. τονίζει την ανάγκη η αγορά γης να παραμείνει και στο μέλλον επιλέξιμη για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE (άρθρο 20 παράγραφος 3 του κανονισμού LIFE), τηρουμένης της προϋπόθεσης ότι μακροπρόθεσμα αυτές οι εκτάσεις θα προορίζονται για την προστασία της φύσης. Η αγορά γης αποτελεί συχνά απαραίτητη προϋπόθεση για τη διατήρηση των τόπων του δικτύου Natura 2000 και για τη μακροπρόθεσμη προστασία της φύσης·

Απλούστευση της διαχείρισης

18. τονίζει ότι ο διοικητικός φόρτος που συνδέεται με την προετοιμασία και τη διαδικασία υποβολής των έργων συχνά αποθαρρύνει τις περιφέρειες από το να ζητήσουν επιχορηγήσεις από το πρόγραμμα LIFE. Αυτό ισχύει ιδίως για τα μεγάλα (π.χ. ολοκληρωμένα) έργα, στα οποία οι αιτούντες, ειδικά οι λιγότερο έμπειροι εταίροι, καλούνται να επενδύσουν πολύ χρόνο, ενέργεια και ανθρώπινους πόρους προκειμένου να υποβάλουν μια πλήρη και επιτυχημένη αίτηση. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η ΕτΠ έχει επισημάνει σε προηγούμενη γνωμοδότησή της ⁽¹⁷⁾ ότι χρειάζεται απλούστευση των διαδικασιών υποβολής αιτήσεων και των διοικητικών διαδικασιών, όπως και μείωση του χρόνου αναμονής για την έκδοση της απόφασης χρηματοδότησης ενός έργου·

⁽¹³⁾ COM(2015) 614 final, που υποστηρίζεται στη γνωμοδότηση της ΕτΠ COR-2016-01415-00-01-AC-TRA.

⁽¹⁴⁾ Παραδοσιακά έργα στον τομέα προτεραιότητας «Φύση και βιοποικιλότητα»: ποσοστό 60 % συγχρηματοδότησης, όμως 75 % συγχρηματοδότηση για έργα που αποβλέπουν στη διατήρηση των φυσικών ενδιαιτημάτων και των ειδών προτεραιότητας. Ολοκληρωμένα έργα, προπαρασκευαστικά έργα και έργα τεχνικής βοήθειας: 60 % συγχρηματοδότηση. Έργα ανάπτυξης ικανοτήτων: 100 % συγχρηματοδότηση. Όλα τα υπόλοιπα έργα, δηλαδή παραδοσιακά έργα στο πλαίσιο του υποπρογράμματος «Δράση για το κλίμα» καθώς και παραδοσιακά έργα στο πλαίσιο των θεματικών τομέων προτεραιότητας «Περιβάλλον και αποδοτικότητα των πόρων» και «Περιβαλλοντική διακυβέρνηση και πληροφόρηση» που εντάσσονται στο υποπρόγραμμα «Περιβάλλον»: 60 % συγχρηματοδότηση στο πρώτο πολυετές πρόγραμμα εργασίας (2014-2017), 55 % συγχρηματοδότηση στο δεύτερο πολυετές πρόγραμμα εργασίας (2018-2020).

⁽¹⁵⁾ CDR86-2012_FIN_AC, CDR6-2011_FIN_AC.

⁽¹⁶⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽¹⁷⁾ CDR112-2010_FIN_AC.

19. προτρέπει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει τη δυνατότητα υποβολής προτάσεων στα παραδοσιακά έργα του προγράμματος LIFE σε δύο φάσεις, όπως γίνεται μέχρι τώρα στα ολοκληρωμένα έργα (integrated projects). Η πρώτη φάση θα περιλαμβάνει μια σύντομη γενική περιγραφή του προτεινόμενου έργου (υπομνήματα/concept notes) και, εφόσον το έργο αξιολογηθεί θετικά, ο συντονιστής δικαιούχος θα υποβάλλει μια πλήρη πρόταση. Επιπλέον ενθαρρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει τρόπους απλούστευσης των διαδικασιών τελικής έγκρισης των οικονομικών και τεχνικών στοιχείων του έργου και εξάπλωσης των διαδικασιών αυτών καθ' όλη τη διάρκειά του, με στόχο την αύξηση της ευελιξίας των φορέων και τη μείωση του κινδύνου εστίασης σε οικονομικά και διοικητικά ζητήματα εις βάρος του τεχνικού περιεχομένου των έργων·

20. επιδοκιμάζει την έμφαση που αποδίδουν το άρθρο 3 του κανονισμού LIFE και το πρώτο πολυετές πρόγραμμα εργασίας 2014-2017 στη μέτρηση της επιτυχίας του προγράμματος LIFE με νέους ποιοτικούς και ποσοτικούς περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς δείκτες. Τάσσεται ωστόσο υπέρ της περαιτέρω απλούστευσής τους, καθώς αρκετοί δείκτες δεν μπορούν να αξιολογηθούν με αξιόπιστο τρόπο κατά την περίοδο υλοποίησης των έργων. Οι δείκτες αυτοί θα πρέπει επίσης να γίνουν πιο ευέλικτοι και να προσαρμόζονται στις τοπικές και τις περιφερειακές ιδιαιτερότητες, ενώ θα πρέπει να ελαχιστοποιηθεί και ο χρόνος που δαπανάται στη σύνταξη εκθέσεων·

Ενότητα 2. Συμπληρωματικότητα των συστημάτων χρηματοδότησης και υλοποίησης των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ

Συμπληρωματικότητα με άλλα ταμεία της ΕΕ

21. αναγνωρίζει ότι η συμπληρωματικότητα και η συνοχή του προγράμματος LIFE με άλλα ταμεία της ΕΕ όπως, για παράδειγμα, τα κονδύλια της πολιτικής για τη συνοχή (ΕΚΤ, ΕΤΠΑ, Ταμείο Συνοχής), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) ή το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) ενισχύθηκαν στο τρέχον πολυετές πρόγραμμα εργασίας· προτρέπει να εδραιωθούν συνέργειες και μια διαρθρωμένη συνεργασία με άλλα ταμεία της ΕΕ με στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη του προγράμματος LIFE μετά το 2020 ⁽¹⁸⁾·

22. θεωρεί ότι το πρόγραμμα LIFE αποτελεί ένα μικρό μεν, αλλά ευέλικτο πρόγραμμα, το οποίο υποστηρίζει φιλόδοξους περιβαλλοντικούς και κλιματικούς στόχους οι οποίοι δεν τυχάνουν άμεσης στήριξης από άλλα προγράμματα της ΕΕ ούτε υλοποιούνται σε άλλον τομέα αυτών των προγραμμάτων. Η προώθηση συγκεκριμένων έργων σε περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE καθιστά το πρόγραμμα εξαιρετικό καταλυτικό παράγοντα για την υλοποίηση άλλων έργων και για την κινητοποίηση εθνικών και ιδιωτικών κονδυλίων ⁽¹⁹⁾· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναπτύξει ένα πρότυπο για τον πλήρη συντονισμό του προγράμματος LIFE με άλλα προγράμματα της ΕΕ τα οποία συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την προστασία του περιβάλλοντος και την κλιματική αλλαγή·

Εφαρμογή του προγράμματος στα κράτη μέλη

23. εκφράζει την ανησυχία της σχετικά με τη μη συνεπή εφαρμογή του προγράμματος LIFE στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες. Χρειάζεται ένα ισχυρό σχέδιο δράσης προκειμένου να ενισχυθεί η προβολή του προγράμματος LIFE στις χώρες όπου καταγράφεται μικρότερη επιτυχία και να αυξηθεί το ενδιαφέρον συμμετοχής σε αυτό ⁽²⁰⁾, τόσο στο δεύτερο πολυετές πρόγραμμα εργασίας όσο και στο μελλοντικό πρόγραμμα LIFE. Το προτεινόμενο σχέδιο δράσης θα μπορούσε να ενσωματωθεί στην ετήσια διαδικασία επανεξέτασης της αποδοτικότητας των πόρων που έχουν απορροφηθεί στο εκάστοτε κράτος μέλος·

24. θεωρεί ότι, με βάση τις παραπάνω παρατηρήσεις, η συνεχιζόμενη σταδιακή κατάργηση των εθνικών κονδυλίων για τα παραδοσιακά έργα του προγράμματος LIFE θα πρέπει να επανεξεταστεί. Η κατάργηση των εθνικών κονδυλίων ενδέχεται να αυξήσει περαιτέρω τις γεωγραφικές ανισότητες στην απορρόφηση των κονδυλίων του προγράμματος LIFE και να ελαττώσει τις ευκαιρίες που διαθέτουν οι χώρες με μικρότερη εμπειρία, τη στιγμή που οι περιβαλλοντικές και κλιματικές προκλήσεις εξακολουθούν να υφίστανται· προτείνει να εξεταστεί το ενδεχόμενο θέσπισης ενός συστήματος κατανομής των κονδυλίων για ένα έτος, αντί για περίοδο τεσσάρων ετών, ούτως ώστε το πρόγραμμα να καταστεί πιο ευέλικτο έναντι των διαθέσιμων δημοσιονομικών πόρων και της γεωγραφικής κατανομής της απορρόφησης των κονδυλίων, υπογραμμίζει ωστόσο ότι τα έργα στα οποία χορηγείται χρηματοδότηση πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις σε ό,τι αφορά το επίπεδο καινοτομίας και την αναπαραγωγιμότητα, ούτως ώστε να δημιουργούν ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία. Εναλλακτικά προτείνει τη διατήρηση ενός ποσοστού κατανομής του κονδυλίου για κάθε χώρα ξεχωριστά και τη δημιουργία ενός κοινού ποσοστού το οποίο θα είναι πλήρως ανταγωνιστικό για τα κράτη μέλη·

25. αναγνωρίζει ότι ορισμένα εθνικά σημεία επαφής έχουν καταβάλει επιπλέον προσπάθειες για να προσελκύσουν νέους αιτούντες· καλεί τα κράτη μέλη με χαμηλότερα επίπεδα απορρόφησης κονδυλίων να προωθήσουν τη συμμετοχή των εθνικών τους σημείων επαφής στην ενεργό προβολή του προγράμματος στις τοπικές και στις περιφερειακές τους αρχές·

⁽¹⁸⁾ COM(2013) 840 final.

⁽¹⁹⁾ CDR86-2012_FIN_AC, CDR6-2011_FIN_AC.

⁽²⁰⁾ Βλέπε επίσης GHK et al. (2011), *Combined Impact Assessment and Ex Ante Evaluation of the Review of the LIFE+ Regulation* (Συνδυασμένη εκτίμηση των επιπτώσεων και εκ των προτέρων αξιολόγηση της αναθεώρησης του κανονισμού LIFE+).

26. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξακολουθήσει να παρέχει στήριξη για δράσεις επιμόρφωσης στα κράτη μέλη με μικρότερη εμπειρία και με χαμηλότερα επίπεδα απορρόφησης των κονδυλίων. Ο στόχος θα πρέπει να είναι η καλύτερη αξιοποίηση του δυναμικού των εθνικών και των περιφερειακών σημείων επαφής και η ενεργός υποστήριξη των αιτούντων, έτσι ώστε να αυξηθεί ο αριθμός των αιτήσεων υψηλής ποιότητας, ειδικά σε χώρες που αντιμετωπίζουν σημαντικές περιβαλλοντικές και κλιματικές προκλήσεις και διαθέτουν μικρότερη εμπειρία στην υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης από το πρόγραμμα LIFE.

Ενότητα 3. Διαμόρφωση δημόσιας συναίνεσης και ενίσχυση των περιφερειακών και διαπεριφερειακών εταιρικών σχέσεων

Σχέσεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς και κοινωνικές πτυχές

27. υπενθυμίζει ότι το πρόγραμμα LIFE προσφέρει ένα ευρύ φάσμα μέσων και μηχανισμών που προάγουν την αναπαραγωγή και τη μεταφορά επιτυχημένων λύσεων και ότι συνιστά ένα εξαιρετικό εργαλείο για να αναδειχθούν στις αυτοδιοικητικές αρχές τα οφέλη των επενδύσεων στους τομείς του περιβάλλοντος και της δράσης για το κλίμα. Η ικανότητα αντοχής των σχέσεων μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων εξαρτάται από τις εμπειρίες τους, τις επαφές τους σε τοπικό και σε διαπεριφερειακό επίπεδο, την προθυμία τους να συνεργαστούν και την ευαισθητοποίησή τους, η αύξηση της οποίας συνιστά μακροπρόθεσμη διαδικασία· ενθαρρύνει την πραγματοποίηση περαιτέρω επενδύσεων προκειμένου να αναπτυχθεί η ικανότητα αυτή⁽²¹⁾ μέσω της χρηματοδότησης συναφών έργων και μετά το 2020.

28. είναι της άποψης ότι η προστασία της φύσης και του περιβάλλοντος και η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής θα πρέπει πάντοτε να εξασφαλίζουν μια ισορροπία μεταξύ των διαφόρων στόχων με ταυτόχρονη διασφάλιση της ανθρώπινης ασφάλειας, της ποιότητας ζωής και της ιδιοκτησίας των πολιτών. Απαιτείται η ανάληψη δράσης και η υποστήριξη των έργων για την επίτευξη αποδεκτών συμβιβασμών στο πεδίο αυτό μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων, και τα έργα LIFE μπορούν να συμβάλουν στην εκπλήρωση αυτού του στόχου. Η ΕτΠ ενθαρρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λαμβάνει ρητώς υπόψη της, τη στιγμή της αξιολόγησης των αιτήσεων έργου, το δυναμικό του κάθε έργου να προάγει την εκπόνηση νέων κανόνων που εναρμονίζουν την προστασία της ανθρώπινης ζωής όταν απειλείται από ορισμένα είδη με την προστασία των ειδών που απειλούνται με εξαφάνιση. Προτείνει επίσης μία από τις προϋποθέσεις για τη θετική αξιολόγηση των έργων να είναι η διοργάνωση ανοιχτής δημόσιας συζήτησης, όπου θα έχουν την ευκαιρία να διατυπώσουν τις απόψεις τους όλα τα προαναφερόμενα ενδιαφερόμενα μέρη της συγκεκριμένης περιοχής, και η καταγραφή και μελέτη των προτάσεών τους·

Οικολογική καινοτομία και εμπορία

29. υπογραμμίζει τη σημασία του προγράμματος LIFE για την ανάπτυξη της καινοτομίας στην ΕΕ και καλεί την Επιτροπή να εξετάσει τρόπους σχετικά με το πώς μπορεί να ενισχυθεί η εμπορία πρωτοτύπων και λύσεων που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο των έργων του LIFE μέσω των κατάλληλων προτύπων χρηματοδότησης. Με την καθιέρωση της ταχείας διαδικασίας (fast-track) μετά την ολοκλήρωση των έργων του LIFE μπορεί να στηριχθεί αποτελεσματικότερα η εμπορία των καινοτομιών που αναπτύσσονται στο πλαίσιο των έργων του LIFE. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της ΕΕ στις παγκόσμιες αγορές και θα καταστεί δυνατή η δημιουργία νέων πράσινων θέσεων εργασίας·

30. εφιστά την προσοχή στη θεμελιώδη σημασία της ενεργού συμμετοχής επιστημονικών και ερευνητικών ιδρυμάτων και του ιδιωτικού τομέα στην ανάπτυξη και στην εμπορική προώθηση οικονομικών καινοτομιών· ενθαρρύνει την Επιτροπή να συνεχίσει να αναπτύσσει μηχανισμούς που διευκολύνουν αυτή τη συνεργασία· ζητεί, μεταξύ άλλων, την αναθεώρηση της ρήτρας σύμφωνα με την οποία η εμπορική προώθηση των πρωτοτύπων που αναπτύσσονται στο πλαίσιο των έργων του προγράμματος LIFE επιτρέπεται μόνο μετά την ολοκλήρωσή τους. Η διάταξη αυτή αποθαρρύνει τις επιχειρήσεις και τα επιστημονικά και ερευνητικά ιδρύματα από την ενεργό συμμετοχή τους σε καινοτόμα έργα·

31. είναι πεπεισμένη ότι, προκειμένου να ενισχυθεί η συμβολή του προγράμματος LIFE στη μετάβαση της ευρωπαϊκής οικονομίας προς ένα κυκλικό σύστημα παραγωγής και κατανάλωσης με χαμηλές ανθρακούχες εκπομπές, βασική πρόκληση για το δεύτερο πολυετές πρόγραμμα εργασίας και το επόμενο πρόγραμμα LIFE συνιστά η αναβάθμιση των οικολογικών καινοτομιών, των έργων επίδειξης και των πιλοτικών έργων σε βιομηχανική κλίμακα. Πρέπει να διερευνηθούν νέοι τρόποι προκειμένου να προωθηθεί η ευρεία αναπαραγωγή στην αγορά των αποτελεσμάτων των καινοτόμων έργων του προγράμματος LIFE· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αξιολογήσει κατά πόσο θα ήταν σκόπιμη στο επόμενο πρόγραμμα LIFE η χορήγηση πρόσθετης στήριξης σε επιτυχημένα έργα, λόγου χάρι η χρηματοδοτική στήριξη των πλέον επιτυχημένων οικολογικών καινοτομιών και μέσα από άλλους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς·

Μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα, αναπαραγωγικότητα και μεταβιβασιμότητα των αποτελεσμάτων των έργων

32. αναγνωρίζει ότι τα έργα του προγράμματος LIFE αποφέρουν σε σημαντικό βαθμό και σε μακροπρόθεσμη βάση θετικά αποτελέσματα, τα οποία μπορούν να αναπαράχθούν και να μεταφερθούν και σε άλλα πλαίσια⁽²²⁾, θεωρεί, εντούτοις, ότι εξακολουθούν να υπάρχουν περιθώρια για περαιτέρω βελτίωση. Μετά την ολοκλήρωση του δεύτερου πολυετούς προγράμματος εργασίας και μετά το 2020 θα πρέπει να συνεχιστεί να δίδεται έμφαση προκειμένου να διασφαλιστεί η διατήρηση, η μεταβιβασιμότητα και η αναπαραγωγικότητα των αποτελεσμάτων, παράμετρος θεμελιώδους σημασίας για την εκπλήρωση του

⁽²¹⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽²²⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ Περιβάλλοντος (2014): LIFE Focus «Long-term impact and sustainability of LIFE Nature», Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ΓΔ IPOL (2016).

στόχων του προγράμματος LIFE, για την αποτελεσματική χρήση των πόρων, την ενίσχυση της οικολογικής καινοτομίας και τη στήριξη της βιώσιμης και υπεύθυνης ανάπτυξης· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να θεσπίσει σαφή κριτήρια επιλογής για την αξιολόγηση του δυναμικού για μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα, αναπαραγωγιμότητα και μεταβιβασιμότητα των αποτελεσμάτων (SRT — sustainability, replicability, transferability) στο στάδιο της υποβολής των αιτήσεων, καθώς και δείκτες για την αξιολόγηση της αποδοτικότητας των τριών αυτών στοιχείων κατά το στάδιο υλοποίησης ενός έργου αλλά και μετά την ολοκλήρωση της εφαρμογής του·

33. αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στη στήριξη των έργων που έχουν ως στόχο τη στατιστική καταγραφή των πληθυσμών των ειδών που υπάγονται στην κατηγορία των προστατευόμενων ζώων και της έκτασης του ζωτικού τους χώρου, καθώς και των έργων που στοχεύουν στον εντοπισμό των απειλούμενων προστατευόμενων οικοτόπων, των αιτιών αυτών των απειλών και των παραγόντων κινδύνου·

34. δηλώνει ότι την ανησυχεί το γεγονός ότι τα άγρια ζώα εκδιώκονται όλο και περισσότερο από τον βιότοπό τους, και ως εκ τούτου επιθυμεί την εκπόνηση και εφαρμογή καινοτόμων μέτρων ολοκληρωμένης διαχείρισης κρίσεων με στόχο τη διαφύλαξη των φυσικών βιοτόπων·

35. προτείνει να αναπτυχθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ένα σχέδιο για μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα, αναπαραγωγιμότητα και μεταβιβασιμότητα (SRT plan) ειδικά για το πρόγραμμα LIFE, ούτως ώστε να βελτιωθούν ακόμη περισσότερο οι επιδόσεις του εν λόγω προγράμματος από αυτήν την άποψη. Στις εν λόγω δράσεις συμπεριλαμβάνονται και οι ακόλουθες ⁽²³⁾: περαιτέρω ανάπτυξη μιας «πλατφόρμας καινοτομίας» (με βάση την ηλεκτρονική βάση δεδομένων για την αναζήτηση έργων του προγράμματος LIFE που συμβάλλουν στην αναζήτηση αναπαραγωγίμων οικολογικών ιδεών)· αποτελεσματική, στοχευμένη διάδοση πληροφοριών σχετικά με την καινοτομία· δημιουργία θεματικών πλατφορμών, δικτύων και συστάδων έργων στο πλαίσιο των τομέων προτεραιότητας· καλύτερη χρήση των διαθέσιμων εργαλείων επικοινωνίας που διατίθενται στον ιστότοπο του LIFE· περαιτέρω ανάπτυξη της διαδικασίας επιλογής και διάδοσης των αποτελεσμάτων των «πλέον εξεχόντων» έργων του προγράμματος LIFE ⁽²⁴⁾·

36. είναι της γνώμης ότι, για να ενισχυθεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των έργων του προγράμματος LIFE, θα πρέπει να διατηρηθεί η υποχρέωση υποβολής ενός σχεδίου για την περίοδο μετά την ολοκλήρωση των συναφών έργων, επονομαζόμενου «after-LIFE». Το σχέδιο αυτό θα πρέπει να περιέχει πληροφορίες όπως: αποδείξεις ότι προβλέπεται περαιτέρω χρηματοδότηση για τη διατήρηση των αποτελεσμάτων των έργων, προσδιορισμό του αρμόδιου οργάνου (στο οποίο θα έχει εξασφαλιστεί η συνέχεια του ανθρώπινου δυναμικού), παροχή επίσημης στήριξης εκ μέρους αρχών και δράσεις επικοινωνίας με τους τοπικούς ενδιαφερόμενους φορείς·

Είδη παρέμβασης και νέα χρηματοδοτικά μέσα

37. κρίνει σκόπιμα τα είδη χρηματοδότησης που προβλέπονται στο άρθρο 17 του κανονισμού LIFE και θεωρεί ότι κατ' αυτόν τον τρόπο προωθείται ένα ευρύ φάσμα χρηματοδοτικών επιλογών για τις περιφέρειες, προσβλέπει ωστόσο σε αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν κατά την περίοδο 2014-2017, με την προοπτική βελτίωσής τους στο επόμενο πρόγραμμα LIFE·

38. αναγνωρίζει τη σημαντική καταλυτική λειτουργία των ολοκληρωμένων έργων για τις δημόσιες αρχές προκειμένου να καλυφθούν τα κενά στην υλοποίηση της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΕ· θεωρεί επίσης ότι δεν υφίσταται ακόμη επαρκής εμπειρία με αυτό το είδος χρηματοδότησης και προτείνει να διατηρηθεί ο ισχύον προϋπολογισμός και στο δεύτερο πολυετές πρόγραμμα εργασίας στα επίπεδα που προτείνονται στο άρθρο 17 παράγραφος 5 του κανονισμού LIFE· συνιστά να αξιολογηθούν τα αποτελέσματα των ολοκληρωμένων έργων στο τέλος του 2020 και φρονεί ότι αυτά μπορούν να αποτελέσουν ένα ακόμη πιο σημαντικό εργαλείο στο μελλοντικό πρόγραμμα LIFE. Αυτό ισχύει πρωτίστως για την προώθηση των πλαισίων δράσεων προτεραιότητας (Priority Action Frameworks) μέσω ολοκληρωμένων έργων για την εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης του δικτύου Natura 2000·

39. υποστηρίζει στο επόμενο πρόγραμμα LIFE να διατηρηθούν τα «έργα τεχνικής βοήθειας» προκειμένου να βοηθηθούν οι δικαιούχοι οι οποίοι δεν έχουν υλοποιήσει ακόμη ολοκληρωμένα έργα, λόγω της πολυπλοκότητας, του χρόνου και των πόρων που απαιτούνται για την προετοιμασία μιας αίτησης χρηματοδότησης ⁽²⁵⁾·

40. επικροτεί τους δύο νέους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς: τον μηχανισμό ιδιωτικής χρηματοδότησης του φυσικού κεφαλαίου (Private Finance for Energy Efficiency — PF4EE) και το μέσο ιδιωτικής χρηματοδότησης για την ενεργειακή απόδοση (Natural Capital Financing Facility — NCF), τα οποία προσφέρουν μια νέα ευκαιρία προσέλκυσης ιδιωτών επενδυτών για τη χρηματοδότηση έργων ενεργειακής απόδοσης και διατήρησης του φυσικού κεφαλαίου και συμβάλλουν σε μια συνολική μετάβαση προς την «πράσινη χρηματοδότηση»· αναγνωρίζει ότι αμφότεροι οι μηχανισμοί δεν έχουν αναπτύξει το πλήρες δυναμικό τους, κυρίως λόγω του καινοτόμου χαρακτήρα των έργων και ενός δεδομένου βαθμού διοικητικής πολυπλοκότητας κατά τους πρώτους

⁽²³⁾ Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (2014), Ειδική έκθεση (SR 15/2013), Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ Περιβάλλοντος (2014): LIFE Focus «Long-term impact and sustainability of LIFE Nature», Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ΓΔ IPOL (2016), Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Επιτροπή Ελέγχου του Προϋπολογισμού, έγγραφο εργασίας σχετικά με την ειδική έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (PE535.987), Τελική αξιολόγηση του προγράμματος LIFE+.

⁽²⁴⁾ Πρόγραμμα LIFE, ιστότοπος της ΓΔ Περιβάλλοντος, εργαλεία επικοινωνίας διατίθενται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/index.htm>.

⁽²⁵⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

μήνες της υλοποίησης· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσει να παρακολουθεί προσεκτικά τα προγράμματα και να αναπτύξει μια μεθοδολογία για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους· καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει την επέκταση των υπαρχόντων ή τη δημιουργία νέου χρηματοδοτικού μηχανισμού, με την αντίστοιχη αύξηση διαθέσιμων πόρων, με σκοπό την προσέλκυση επενδύτων και στον τομέα προτεραιότητας «Περιβάλλον και αποδοτικότητα των πόρων»· συμμερίζεται το αίτημα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το μέσο ιδιωτικής χρηματοδότησης για την ενεργειακή απόδοση (Private Finance for Energy Efficiency — PF4EE) να εγγυάται ότι με τα χρηματοδοτούμενα έργα θα επιτυγχάνονται ενδεδειγμένα, θετικά και επιστημονικά απτά αποτελέσματα στον τομέα της βιοποικιλότητας·

41. αναγνωρίζει τον σημαντικό ρόλο του PF4EE, μέσω του οποίου στηρίζονται οι εθνικές προτεραιότητες στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης αφενός με τη χρηματοδότηση και αφετέρου με την τεχνική βοήθεια που χορηγείται στους δικαιούχους. Για λόγους καλύτερης αξιοποίησης του δυναμικού του PF4EE, η ΕΟΚΕ προτείνει να εξεταστεί η δυνατότητα να χρησιμοποιείται ο μηχανισμός αυτός ως συμπληρωματική χρηματοδότηση του LIFE σε έργα ενεργειακής απόδοσης. Πρέπει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να κάνει αναφορά στη δυνατότητα μιας τέτοιας συμπληρωματικής χρηματοδότησης στις ετήσιες κατευθυντήριες γραμμές που διατυπώνονται προς τους αιτούντες. Θεωρεί ότι αυτό το πρότυπο θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί μέχρι την ολοκλήρωση του δεύτερου πολυετούς προγράμματος εργασιών και, σε περίπτωση θετικής αξιολόγησης του μέσου, και πέρα από το έτος 2020·

42. επικροτεί το γεγονός ότι το NCFE έχει αναλάβει τη δύσκολη και πρωτοποριακή πρόκληση της χρηματοδότησης έργων που σχετίζονται με οικοσυστημικές υπηρεσίες και της χορήγησης κινήτρων σε ιδιώτες επενδυτές στον συγκεκριμένο τομέα· φρονεί ότι η πραγματοποίηση επενδύσεων σε οικοσυστημικές υπηρεσίες αποτελεί το μέλλον της Ευρώπης και επιδοκμάζει το γεγονός ότι το πρόγραμμα LIFE έχει αναλάβει την εκπλήρωση αυτής της πρόκλησης. Συνιστά, επιπλέον, την ανάλυση και αξιολόγηση της λειτουργίας του μηχανισμού NCFE βάσει των κεκτημένων και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων, ούτως ώστε να εξασφαλίζεται η σωστή χρήση του μέχρι την ολοκλήρωση του δεύτερου πολυετούς προγράμματος εργασίας και, σε περίπτωση θετικής αξιολόγησης και μετά το 2020·

43. αναγνωρίζει τον καινοτόμο ρόλο του προγράμματος LIFE και πιστεύει ότι οι δράσεις για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή δεν απαιτούν πάντοτε την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων, συχνά όμως εξαρτώνται από τη συνέχιση των μέτρων που βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη ή από την πρακτική εφαρμογή καινοτομιών μέσα από άλλα έργα· καλεί την Επιτροπή να εξετάσει την προοπτική χρηματοδότησης δύο ειδών έργων: καινοτόμων έργων και έργων που συνυπολογίζουν τις τρέχουσες περιβαλλοντικές και κλιματικές ανάγκες. Η χορήγηση επιδοτήσεων δεν θα πρέπει να εξαρτάται από την ανάπτυξη νέων καινοτομιών, αλλά περισσότερο από τη συνέχιση των εν εξελίξει δραστηριοτήτων, ενώ ταυτοχρόνως θα πρέπει να αξιοποιούνται η καινοτομία και οι ορθές πρακτικές που εφαρμόζονται σε άλλα έργα του προγράμματος LIFE.

Βρυξέλλες, 9 Φεβρουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Markku MARKKULA

ISSN 1977-0901 (ηλεκτρονική έκδοση)
ISSN 1725-2415 (έντυπη έκδοση)

Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
2985 Λουξεμβούργο
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

EL